

Møte tirsdag den 27. november 2007 kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 21):

1. Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2008 i Stortingets møte 5. oktober 2007
2. Innstilling frå finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2008 og forslaget til statsbudsjett for 2008 (Budsjett-innst. S. I (2007-2008), jf. St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008))
3. Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak, rammetilskudd til kommunesektoren mv., tilfeldige utgifter og inntekter og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte mv. for 2008 (Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 (2007-2008))
4. Referat

Presidenten: Representantene Heikki *Holmås*, Finn Martin *Vallersnes* og Øystein *Djupedal*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Hill-Marta *Solberg* fra og med 27. november og inntil videre
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Tove Karoline *Knutsen* fra og med 27. november og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Nordland fylke: Knut Petter *Torgersen*
For Troms fylke: Knut Werner *Hansen*
3. Knut Werner Hansen innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten Tove Karoline *Knutsen*.

Presidenten: Knut Petter *Torgersen* og Knut Werner *Hansen* er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges tre settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Kenneth *Svendsen*, Solveig *Horne* og Hans Frode *Kielland Asmyhr*. – Andre forslag foreligger ikke, og Kenneth *Svendsen*, Solveig *Horne* og Hans Frode *Kielland Asmyhr* anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møter denne uken.

Statsråd Kristin *Halvorsen* overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Bård *Hoksrud* vil fremsette et representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:03:55]: På vegne av representantene Per *Sandberg*, Jon *Jæger Gåsvatn*, Anders *Anundsen*, Arne *Sortevik* og meg selv har jeg gleden av å framsette forslag om innføring av setebeltepåbud i buss og sikker og forsvarlig skolebusstransport.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1–3 behandles under ett – og anser det som vedtatt.

S a k n r . 1

Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2008 i Stortingets møte 5. oktober 2007

S a k n r . 2

Innstilling frå finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2008 og forslaget til statsbudsjett for 2008 (Budsjett-innst. S. I (2007-2008), jf. St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008))

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak, rammetilskudd til kommunesektoren mv., tilfeldige utgifter og inntekter og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte mv. for 2008 (Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten føres over én dag, med en samlet taletid på 6 timer og 5 minutter, eksklusive replikker og treminuttersinnlegg. Taletiden blir fordelt slik på gruppen:

Arbeiderpartiet 130 minutter, Fremskrittspartiet 80 minutter, Høyre 50 minutter, Sosialistisk Venstreparti 30 minutter, Kristelig Folkeparti 25 minutter, Senterpartiet 25 minutter og Venstre 25 minutter.

Replikkordskiftene foreslås ordnet slik: Det blir adgang til fem replikker med svar etter innlegg av partigruppens hovedtalere, parlamentariske ledere, statsministeren og finansministeren og tre replikker med svar etter talere med 10 minutters taletid eller mer samt etter øvrige statsråders innlegg innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Reidar Sandal (A) [10:06:56] (leiar for komiteen): Vi har ein sterk og sunn økonomi i landet vårt. No lever vi i ein markert høgkonjunktur. Den store utfordringa er å ordne seg slik at dei gode tidene kan vare ved for ein lang periode. Det er som kjent slik at måten vi klarer å handtere dei gode tidene på, har mykje å seie for den økonomiske

utviklinga når konjunkturbildet endrar seg. Dei politiske partia har til dels svært ulike syn på korleis dette best kan gjerast.

Sysselsettinga er no rekordhøg. Arbeidsløysa har falle sterkt og er no nede på eit svært lågt nivå. Frå hausten 2005 og fram til no har sysselsettinga auka med over 150 000 personar, meir enn det doble av befolkninga i Finnmark. Fleirtalet av dei som har fått jobb, er personar som tidlegare stod utanfor arbeidsmarknaden.

Dei to siste åra har 54 000 personar gått frå arbeidsløysa til jobb. Det har sjølvstapt gitt kvardagen deira ei ny mening. Forskjellar er blitt jamna ut. Talet på langtidsledige er halvert i den same perioden. Ei sentral oppgåve framover blir å syte for at folk kan bli ståande i arbeid.

Riktige prioriteringar er viktig i økonomisk vanskelege tider. Men det gjeld sanneleg òg i gode tider, som vi no opplever. No må vi ordne oss slik at kostnadsveksten ikkje blir så sterk at vi riv grunnlaget vekk for konkurranseutsett næringsliv. Derfor må vi halde igjen i bruken av petroleumsinntekter. Regjeringa gjer det. Neste år vil bruken av petroleumsinntekter ligge 7 milliardar kr under forventa avkastning frå Statens pensjonsfond – Utland. Det er ein ansvarleg økonomisk kurs som definitivt er framtidretta. Det var vel òg slik leiaren i Venstre, Lars Sponheim, tenkte då han i Stortinget 5. oktober var tilfreds med dette grepet frå Regjeringa. Han trudde ikkje budsjettforslaget ville vere så stramt, uttalte han.

Regjeringspartia arbeider for å skape eit meir rettferdig samfunn. Velferdsordningane og fellesgoda må derfor styrkjast. Ved å reversere skattekutta for dei rikaste som Bondevik II-regjeringa gjennomførte, har vi skaffa vesentleg meir midlar til fellesskassa. Berre for neste år gir det 13 milliardar kr meir til fellesskapen, til f.eks. helse og omsorg, barnehagar, utdanning og miljø.

Helse- og omsorgstenestene er svært viktige for oss. Kvaliteten skal vere god. Det er eit vilkår for at pasientane skal kjenne seg trygge og få den oppfølginga som dei har krav på. Vi tek konsekvensen av det. Helse- og omsorgssektoren er budsjettvinnaren for neste år. Det blir ein realvekst på 3,9 milliardar kr. Aldri før har det vore lagt fram eit så godt helsebudsjett. Fleire skal få behandling ved sjukehusa. Neste år kan det investerast meir i bygningar og utstyr.

Opptrappingsplanen for psykisk helse blir fullført, og det blir ei styrking på 940 mill. kr samanlikna med i år. Psykiatrien har fått eit stort lyft med denne planen, både til investering og til drift. Omsorgsplan 2015 blir følgd opp med m.a. eit nytt investeringstilskot til nye sjukeheimsplassar og omsorgsbustader.

Det har skjedd store framsteg i utbygginga av barnehagar dei siste åra. Satsinga har vore sterkt offensiv. Men vi er ikkje komne i mål. Derfor blir det ein realvekst neste år på 2,7 milliardar kr til barnehagar. Midlane blir øyremerkte. Med det opplegget som Regjeringa foreslår, skulle grunnlaget vere lagt for full barnehagedekning i 2008.

Det blir også gjennomført to andre tiltak neste år til glede for barnefamiljar: Foreldrebetalinga for plass i barnehage blir reelt sett redusert ved at maksimalprisen blir halden uendra på nivået for i år. Dessutan blir foreldrefrå-

draget for pass og stell av barn auka for føresette, frå 5 000 til 15 000 kr for kvart barn utover det første.

Å leggje til rette for at flest mogleg kan få jobb med ei inntekt dei kan leve av, er å kjempe mot fattigdom. Vi satsar systematisk i den retninga. Arbeidsløysa har heldigvis gått sterkt ned. Trass i dette held vi fast ved nivået på arbeidsmarknadstiltaka. Det gir ein eineståande sjanse for personar som så langt har hatt problem med å kome i arbeid. Det nye kvalifiseringsprogrammet og garantien om tilbod om arbeidsmarknadstiltak til dei som har vore lengst ledige, er andre gode tiltak. Regjeringa foreslår dessutan styrking innanfor rusfeltet og meir midlar til opplæring for vaksne. Samla blir det foreslått å styrkje tiltaka mot fattigdom med 336 mill. kr. Så langt har den noverande regjeringa foreslått 1,6 milliardar kr meir til tiltak mot fattigdom enn Bondevik II-regjeringa gjorde. Då held eg utanfor løyvinga til bistand på 0,98 pst. av brutto nasjonalinntekt til fattige i andre land. Også der viser vi omtanke og solidaritet.

Den største utfordringa i vår tid er kanskje å kjempe mot menneskeskapt klimaetslepp. Vi skal overoppfylle pliktene våre under Kyoto-avtala. Derfor blir det løyvt ein halv milliard kr til kjøp av klimavotar. I tillegg skal Regjeringa få fullmakt til å kjøpe kvotar for inntil 3,6 milliardar kr utover dette. Dermed kan vi investere i utviklingsland for å hindre at deira framtidige økonomiske vekst blir skadeleg for klimaet.

Landet vårt skal ta ansvar for å utvikle teknologi for å fange og lagre CO₂ frå gasskraftverk. Budsjettet for neste år blir derfor styrkt for å reinse gasskraftverka på Mongstad og Kårstø. Den samla økonomiske ramma for Enova blir 1,5 milliardar kr neste år. Det opnar for sterk satsing på fornybar energi.

Regjeringa tek nye steg for å skape eit meir rettferdig samfunn. Fordelingsprofilen i skattesystemet blir styrkt. Personar som har høge inntekter og formuar, skal betale meir skatt. Dei som derimot har lågare eller middels inntekter og formuar, får uendra eller lågare skatt. Aksjerabatten i formuesskatten blir fjerna. Det fører til likebehandling av aksjar og andre formuesobjekt som bankinnskot og obligasjonar. Dette har svært gode fordelings-effektar, for det er først og fremst personar med høge inntekter som har store aksjeformuar. Samtidig aukar botnfrådraget vesentleg, frå 220 000 til 350 000 kr, noko som fører til at mange med låge formuar slepp å betale formuesskatt. Neste år vil 180 000 personar som i dag betaler formuesskatt, sleppe å gjere det. Halvparten av dei er pensjonistar. I tillegg vil mange få lågare formuesskatt enn i dag. På denne måten omfordeler vi verdiar i samfunnet og gjer systemet meir rettferdig.

Framstegpartiet foreslår å redusere skattane med 11,3 milliardar kr i forhold til opplegget frå Regjeringa. Skatteinntektene kjem først og fremst dei høgtlønne til gode, fordi det største kuttet blir gjort i formuesskatten. Etter opplegget til Framstegpartiet vil ein person med bruttoinntekt på mellom 150 000 og 200 000 kr få skattelette på 1 800 kr. Den som derimot tener over 3 mill. kr, vil Framstegpartiet gi skattelette på 34 700 kr. Det er gruppene med høg inntekt og formue som blir vinnarar, ikkje folk flest.

Høgre vil ha ei ordning som til forveksling liknar på Framstegspartiet sitt opplegg. Rett nok vil Høgre berre gi ein liten skattelette for den lågaste inntektsgruppa – 400 kr. Den som derimot har ei bruttoinntekt på over 3 mill. kr, vil Høgre premiere med ein skattelette på 30 100 kr. Opplegget viser at det blir gitt lette for dei aller rikaste i samfunnet. Høgre følgjer altså godt opp den linja partiet stod for i førre periode, då det blei gitt skattelette på til saman 24 milliardar kr.

Regjeringa foreslår ei vesentleg endring i skattlegginga av reiarlag for å gjere dei konkurransedyktige i forhold til systemet i andre europeiske land. Næringa får innfridd ønsket om skattefritak for framtidige skipsfartsinntekter. Dette vil føre til auka lønsemd av investeringar i norsk skipsfart. Omlegginga vil utan tvil også ha den effekten at Noreg framleis kan hevde seg som ein stor aktør på den internasjonale arenaen. Finansinnstillinga viser at det er brei tilslutning til dette forslaget.

Den noverande skatteordninga for reiarlag inneber at selskapa ikkje betaler løpande selskapsskatt av overskota. Skatten blir utsett til reiarlaga deler ut utbytte eller går ut av ordninga. Eg meiner at dette systemet ikkje lenger er eigna til å sikre nyinvesteringar i norsk skipsfart. I den perioden den gjeldande skatteordninga har vart, er det opparbeidd skattekreditt på 21 milliardar kr. Å ettergi dette beløpet ville ha svært uheldige fordelingsverknader. Derfor har Regjeringa foreslått at 14 milliardar kr av skattekreditten skal innbetalast over ein periode på ti år. Det resterande beløpet på 7 milliardar kr kan setjast av til fond for miljøtiltak. Finansinnstillinga viser at det er klart ulike oppfatningar om denne saka.

Når det gjeld spørsmål som relaterer seg til forståinga av Grunnlova § 97, viser eg til behandlinga av Innst. O. nr. 1 for 2007-2008, som skal skje i Odelstinget om to dagar.

Framstegspartiet avviser forslaget frå Regjeringa og går imot at det på dette området skal budsjetterast med ei inntekt på 1,4 milliardar kr. Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre derimot vel ei anna tilnærming. Dei er imot den foreslåtte overgangsordninga og ber om at Regjeringa utgreier saka på ny – i dialog med næringa – og legg vurderingane fram for Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2008. Det paradoksale er at sjølv om Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre vil stemme imot forslaget, bruker dei noko av inndeckninga i sine alternative budsjett. Høgre har innarbeidd 600 mill. kr til forbetring av forslaget frå Regjeringa, dvs. at partiet bruker 800 mill. kr som inndeckning. Kristeleg Folkeparti og Venstre går inn for at 200 mill. kr av beløpet som er inntektsført, i staden skal bli avsett til miljøfond. Dei bruker 1,2 milliardar kr til inndeckning. Det er svært uklart korleis dei tre partia meiner det skal vere mogleg å få inn ein så stor del av skattegjelda samtidig som dei går imot forslaget frå Regjeringa om overgangsordning. Sidan det her er snakk om etterskotspliktige skattyttarar, må vedtak gjerast i 2007 dersom det skal få bokført effekt i 2008. Derfor kan ikkje vedtaket først gjerast i juni neste år, slik Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre foreslår.

Finansinnstillinga viser at det er eit grunnleggjande skilje mellom regjeringspartia og Framstegspartiet. Med-

rekna utanlandsbudsjettet vil Framstegspartiet auke bruken av petroleumsinntekter med 15 milliardar kr utover forslaget frå Regjeringa. Rammene for Utanriksdepartementet vil Framstegspartiet redusere med ca. 10 milliardar kr. Det er hjelpa til dei fattigaste i verda som det i særleg grad skal kuttast i. Landbruks- og matdepartementet skal få ein reduksjon på over 6 milliardar kr etter opplegget frå Framstegspartiet. At det vil få dramatiske følger for jordbruket og distrikta våre, treng ingen vere i tvil om.

Regjeringspartia legg stor vekt på å føre ein ansvarleg økonomisk politikk. Vi vil at dei gode tidene skal vare. Størstedelen av det fagøkonomiske miljøet átvarar mot å bruke meir av petroleumsinntektene og seier at konsekvensen vil vere høgare rente og arbeidsløyse innanfor eksportindustrien.

I den økonomiske politikken er det eit stort sprik på borgarleg side. Høgre har tradisjonelt stått for ein ansvarleg kurs på dette feltet, i klar motsetning til Framstegspartiet. Likevel ivrar Høgre no for regjeringssamarbeid med Framstegspartiet. Då blir det uklart kva slags økonomisk politikk ei slik koalisjonsregjering skal føre. Høgre er blitt utfordra i saka. Svaret har vore at dei vil føre ein ansvarleg økonomisk politikk og følgje forskriftene om handlingsregelen. Frå Framstegspartiet er svaret heilt annleis. Framstegspartiet slår fast at det er valresultatet i 2009 som skal bestemme kva slags økonomisk politikk som skal førast. Dersom Framstegspartiet får ein sterk posisjon, skal dei ha stor innverknad på den økonomiske politikken. Då vil ikkje garantien frå Høgre ha nemnande verdi. Spenninga er altså sterk mellom dei to største borgarlege partia i synet på den økonomiske politikken.

Mindre turbulent blir det ikkje om vi også har i mente Lars Sponheims klare tale om Framstegspartiet tidlegare i haust.

For nokre dagar sidan hadde Dagbladet følgjande treffande kommentar:

«Alt i alt har ikkje de alternative budsjettene brakt de borgerlige partiene nærmere hverandre. Snarere demonstrerer de opposisjonens avmakt.»

Eg konstaterer at det er uklart kva slags alternativ som finst til den sitjande regjeringa. Haustjakta på borgarleg side har ikkje vore forsonande, men konfliktfremmande.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Leirstein (FrP) [10:22:14]: Det er mange ting man kunne grepet tak i, men jeg er for så vidt glad for at lederen av finanskomiteen bruker så mye av sin taletid på å snakke om Fremskrittspartiet. Men selvfølgelig, når en arbeiderpartimann snakker om Fremskrittspartiets politikk, er det nødt til å gå galt.

Så til det jeg vil spørre om. Vi har vært gjennom en ganske omfattende prosess i finanskomiteen når vi har behandlet statsbudsjettet, og lederen av komiteen har sågar på en meget god måte ledet komiteen gjennom arbeidet. Vi har hatt flere dager med høringer, og mange høringsinstanser har kommet til Stortinget og gitt viktige innspill til finanskomiteen på en rekke viktige samfunnsområder.

Problemet, som jeg ser det, er at flertallet som har lagt fram innstillingen, stort sett velger å neglisjere alt som har kommet fram i disse høringene, og som organisasjoner, frivillige organisasjoner og andre aktører har vært opptatt av. Ser da lederen av finanskomiteen noe som helst behov for å ha denne typen høringer i forbindelse med en budsjettbehandling, når de som har flertall, stort sett totalt neglisjerer å høre på det som faktisk kommer fram?

Reidar Sandal (A) [10:23:20]: Fleirtallet i Stortinget, regjeringspartia, er opptekne av at vi skal ha ei demokratisk ordning. Høyringane i både finanskomiteen og dei andre komiteane i samband med behandlinga av budsjettet, er ei viktig, demokratisk handling. Vi lyttar til dei innspela som kjem – sjølvsagt gjer vi det – men det er altså slik at når folket vårt har bestemt at dei tre regjeringspartia skal danne regjering, må vi òg ha moglegheit til å bruke det fleirtalet vi har fått. Og representantane frå regjeringspartia har hatt eit godt, konstruktivt samvirke med Regjeringa i arbeidet med heile budsjettprosessen og har fremma synspunkta våre i høve til det.

Så vil eg peike på at vi har gjort endringar i samband med budsjettbehandlinga. Vi har plussa på budsjettet med 100 mill. kr til å styrkje tiltak mot fattigdom, til å styrkje miljøprofilen og til å satse meir innanfor universitets- og høgskulesektoren. Så Ulf Leirstein si bekymring for høyringsinstituttet er heilt grunnlaus.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:24:34]: Norge går godt. Vår politiske hovedutfordring er, som representanten Sandal sa, å få de gode tidene til å vedvare. Likevel er dette en regjering for de tapte muligheter. Regjeringen gikk på et hvileskjær innen forskning og høyere utdanning, og man sitter tydeligvis fast på skjæret ennå.

Dagens regjering bruker 132 milliarder kr mer enn man gjorde i 2005. Likevel klarer man bare å presentere en økning på 2 milliarder kr til vei. På vårt viktigste politiske område, nemlig miljø, er det Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti som presser Regjeringen til handling og også til økt satsing.

Hvorfor bruker ikke denne regjeringen de store pengene på de store oppgavene, slik statsministeren har sagt og lovt flere ganger?

Reidar Sandal (A) [10:25:23]: Eg meiner nok at spørsmålet frå representanten Skovholt Gitmark i beste fall er misvisande. Den regjeringa som vi har no, brukar dei store pengane på dei store oppgåvene. Det har statsministeren sagt, og eg vil seie: Statsministeren har til fulle sine ord i behald. Vi har satsa tungt desse to åra, og vi har òg foreslått i budsjettet for 2008 å styrkje velferda i kommunane våre. Vi hadde ei sveltefôring av kommunane i førre periode. No har vi fått ein auke inkludert i det budsjettforslaget vi legg fram, på 20,8 milliardar kr for kommunesektoren. Det trur eg skulle fortelje alt. Vi satsar òg tungt på eit anna viktig velferdstiltak, nemleg utbygging av barnehagane, så vi er svært godt i rute. Vi har svært gode resultat å vise til. Det er faktisk vi i regjeringspartia stolte over.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:26:31]: Finanskomiteens leder var inne på høstjakt. Han syntes det som hadde skjedd i den forbindelse fra opposisjonens side, var litt stusslig, skjønner jeg. Det kan vel ha noe å gjøre med at etter vår mening er ikke sesongen helt der foreløpig. Vi har ikke hatt noen sesongjakt midt i denne valgperioden. Men om to år kan det hende vi kan ta opp spørsmålet til nærmere vurdering.

Sandal var inne på at det ikke minst i gode tider er viktig å gjøre de riktige prioriteringene. Han kom inn på sunn økonomi som et viktig element i det. Samtidig ser vi at etter at Regjeringen la fram sitt budsjett, kom det stadig kritikk, også fra egne rekker, om at kampen mot fattigdom var nedprioritert. Flertallet legger inn 100 mill. kr. Det er stort sett til tiltak som kan sies å styrke kampen mot fattigdom. Jeg vil spørre finanskomiteens leder om ikke dette er en erkjennelse av at den kampen mot fattigdom som Regjeringen hittil har prestert, ikke har vært god nok.

Reidar Sandal (A) [10:27:41]: Å arbeide for å redusere fattigdommen er ei stor og krevjande oppgåve. Regjeringspartia erkjenner det, og vi er ikkje komne i mål. Men vi er godt i gang. Eg vil minne representanten Syversen om at den regjeringa som sit no, har foreslått, og får no vedteke, å auke løyvingane for å kjempe mot fattigdommen med 1,6 milliardar kr meir enn Bondevik-II-regjeringa gjorde i perioden 2001–2005. Vi har i alle fall oppnådd langt meir enn dei, men oppgåvene er store og formidable.

Eg vil òg minne om at vi har ei offensiv satsing når det gjeld å kjempe for betre vilkår for dei fattige i andre land. Vi aukar u-landsbudsjettet til 0,98 pst. av brutto nasjonalinntekta. Det har aldri vore så høgt før. Det skulle vere eit forslag som ligg Kristeleg Folkeparti sitt hjarte nær, vil eg tru.

Odd Einar Dørum (V) [10:28:57]: Like årvisst som det er finansdebatt, finner det sted en replikkveksling mellom partiet Venstre og representanten Sandal. Det handler om det grunnleggende, nemlig at kunnskap er makt, forskning er avgjørende for fremtiden, forskning er avgjørende for å løse klimakrisen, og forskning er avgjørende for det levende og det ufødte næringsliv.

Hver gang har disse samtalene noe felles over seg, nemlig denne forståelsen som jeg nå presenterte. I fjorårets utgave, mellom representanten Sponheim og representanten Sandal, var representanten Sponheim opptatt av kuttene til universiteter og høgskoler. I sitt svar sier representanten Sandal: «Eg vil vere klar på det, men eg trur ikkje det blir nokon varig tilstand at det skal vere slik» – nemlig at det har vært et kutt. Vel, ved årets budsjett ble kuttet videreført. Nå ser vi at man kutter 200 mill. kr på Universitetet i Oslo. Det rammer undervisningen. Vi ser det samme skje i Bergen.

Er det slik at representanten Sandal, nå som vi nærmer oss juletider og planlegger nye budsjett, kan være tydeligere i løftene om at det vi nå ser ved universiteter og høgskoler, skal vi oppleve for siste gang?

Reidar Sandal (A) [10:30:01]: Eg vedkjenner meg at satsinga på høgre utdanning og forskning er eit viktig felt

for regjeringspartia òg i tida som kjem. Vi har krevjande utfordringar. Vi har ikkje kome i mål.

Eg vil minne om at når det gjeld universitets- og høgskulesektoren og forskingsfeltet, aukar vi løyvinga til forskning med 1,2 milliardar kr neste år. Det er ein realvekst på 3 pst. Det er òg foreslått å auke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 6 milliardar kr, til 66 milliardar kr.

Eg viser òg til at vi foreslår 350 nye stipendiatstillingar frå hausten 2008. På tre år er auken i forskingsløyvinga blitt like stor som under heile den perioden Bondevik II-regjeringa styrte. Dersom representanten Dørum er sterkt misfornøgd no, fortel vel det mykje om korleis han vurderer innsatsen til den regjeringa han sjølv var med i i perioden 2001–2005, som gjorde ein klart dårlegare innsats.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:31:16]: På Arbeiderpartiets hjemmeside uttaler representanten Sandal at Fremskrittspartiet bruker pengar partiet ikkje har, fordi vi bruker 15 milliarder kr mer enn Regjeringen. Sandal har tidlegare sagt at Fremskrittspartiets pengebruk vil føre til inflasjon, høgere kronekurs og sorg og elendighet for norsk industri. Det gjentok han for så vidt også i dag. Han sa at dersom Regjeringen hadde kunnet, ville den ha brukt mer pengar.

I Ot.prp. nr. 79 for 2006-2007, som er til behandling i finanskomiteen, foreslår Regjeringen å øke statens eierandel i StatoilHydro fra 62,5 pst. til 67 pst. Det betyr at Regjeringen må kjøpe 143 millioner aksjer i StatoilHydro. Det koster anslagsvis 25 milliarder kr. Det viser seg at Regjeringen faktisk kan bruke mer pengar når noe er viktig nok, som f.eks. aksjer i StatoilHydro. Hva kommer det av at staten uten problemer kan pumpe 25 milliarder kr inn i norsk innenlandsøkonomi ved å kjøpe i markedet, uten at det får noen negative konsekvenser, mens de 15 milliarder kr Fremskrittspartiet vil bruke, vil gi svært katastrofale følger for norsk innenlandsøkonomi?

Reidar Sandal (A) [10:32:21]: Det går eit grunnleggjande skilje i norsk finanspolitikk, mellom Framstegspartiet på den eine sida og regjeringspartia – og òg dei tidlegare regjeringspartia, heldt eg på å seie – på den andre.

Vi meiner det er uansvarleg av Framstegspartiet å bruke så mykje av petroleumsinntektene våre som det dei vil gjere, fordi det vil setje kronekursen over styr og føre til auka rente i landet vårt. Vi har lagt fram forslag – både i budsjettet for 2008 og tidlegare – som er innanfor ansvarlege økonomiske rammer. Det er òg den disposisjonen som vi har foreslått når det gjeld oppkjøp av staten sine interesser i statlege selskap. Så det er ingen grunn til ei slik uro som representanten Tybring-Gjedde her prøver å gi uttrykk for.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ulf Leirstein (FrP) [10:33:40]: Fremskrittspartiet har framlagt sitt alternative statsbudsjett, i trygg forvissning om at vi gjør en rekke omprioriteringer og nye prioriteringer som er viktige og riktige.

Norge har med sin oljerikdom muligheter mange andre land kan misunne oss. Allikevel skal ikke dette være noen sovepute. Vi skal gjøre gode, fornuftige og nødvendige investeringer nå, som vil gi bedre rammebetingelser for dagens innbyggere og for dem som kommer etter oss.

Fremskrittspartiet viser med sitt alternative statsbudsjett muligheten vi har til å foreta slike investeringer. Vi fremmer forslag om å øremerke deler av vår oljerikdom, oljefondet, til andre spesifikke fond, noe som umiddelbart vil gi positive ringvirkninger for norsk næringsliv og for innbyggerne.

Norge har en stor offentlig sektor. Dette krever, etter Fremskrittspartiets oppfatning, at vi kritisk gjennomgår den offentlige driften – for å sikre at skattebetalernes penger blir brukt mest mulig fornuftig og effektivt. Som folkevalgte forvalter vi de pengene vi har til rådighet, på vegne av innbyggerne. Derfor har vi gjennom vårt alternative statsbudsjett systematisk gått igjennom alle deler av offentlig forvaltning – for å kunne foreta kutt og besparelser i offentlig forvaltning, byråkrati og subsidieordninger. Dette gjør vi bl.a. for å frigjøre midler til å kunne prioritere sterkere på de områder vi mener at Regjeringen gjør for lite. Og vi gjør det for å kunne foreta store kutt i statens inndrivelse av skatter og avgifter.

Fremskrittspartiet ønsker at folk flest skal kunne få beholde mer av sine lønninger og pensjoner, slik at det skal være mulig å leve av egen inntekt, og at man selv skal kunne foreta valg for seg og sin familie.

Norge er et godt land å bo i – for de aller fleste. Men på flere områder har vi mangler og utfordringer som Fremskrittspartiet mener vi skal møte. Vi kan ikke stilltende sitte og se på at noen opplever et velferdssamfunn som tar vare på de fleste, men ikke alle.

La meg da komme inn på de områder hvor Fremskrittspartiet gjør andre og helt nødvendige omprioriteringer enn det den rød-grønne regjeringen legger opp til:

Vi blir stadig minnet om situasjonen for pasientene i våre sykehus og om kommunenes tilbud til eldre, pleietrengende mennesker. Fremskrittspartiet ser med sterk bekymring på utviklingen knyttet til sykehusenes økonomi og utfordringene knyttet til ventelister og helsekøer. Bare det siste året har det blitt 20 000 flere mennesker i helsekø, og det totale antallet er nå over 200 000. Innenfor eldreomsorgen er det store forskjeller kommunene imellom, og alle burde nå se behovet for et krafttak for en bedre eldreomsorg.

Fremskrittspartiet mener at skal vi gi et kvalitetsmessig bedre tilbud til disse menneskene, må det bevilges flere midler. Vi foreslår derfor en klar satsing på pasientbehandling og en styrking av eldreomsorgen – gjennom systemendringer, ved å ta i bruk private tilbud som et supplement til det offentlige samt mer penger øremerket sykehusene våre og mer penger til eldreomsorgen i våre kommuner.

Regjeringens fattigdomssatsing har vist seg å være svært mangelfull, også i forslaget til statsbudsjett for 2008. Regjeringen har ikke tatt i bruk de virkemidler som ville ha kunnet løse problemene for mange fattige i Norge.

Fremskrittspartiet legger i sitt alternative budsjett fram flere forslag som vil redusere arbeidsledigheten samt øke produktiviteten og effektiviteten i arbeidslivet. Skal vi løse utfordringene for dem som har lite å rutte med, handler det om å gi folk mulighet til å klare seg på egen inntekt. Fremskrittspartiet foreslår derfor skatte- og avgiftskutt som vil komme dem med lave og middels inntekter til gode. Fremskrittspartiet foreslår et tydelig løft for alle minstepensjonister og unge uføre, som vil gjøre disse i stand til å få en anstendig inntekt.

Bilister, reisende med kollektivtrafikk og næringslivet blir hver dag minnet på manglende satsing på investering i infrastruktur. Det er ingen grunn til at Norge skal slite med virkningene av dårligere standard på samferdselssektoren enn våre naboland og resten av Europa. Tvert imot tilsier vårt lands beliggenhet, våre lange transportstrekninger og vår spredte bosetting at vi sørger for effektiv kommunikasjon og reduserte avstandsuremer for næringsliv og befolkning. Fremskrittspartiets forslag innebærer derfor en varig storsatsing på veiutbygging, stans i bruken av bompengemidler og etablering av varig og forutsigbar finansiering av utbyggingsprosjekter innenfor samferdselsnett, både når det gjelder vei, jernbane og kollektivtransport. Dette gjøres ved å foreslå oppbygging av et infrastrukturfond hvor avkastningen øremerkes realinvesteringer i samferdsel. Slik etableres en basis for investeringer i vekst og verdiskapning i framtiden.

Regjeringens budsjettforslag vil ikke bedre tryggheten for folk flest. Det gis i budsjettforslaget ikke rom for høyere aktivitet innenfor justissektoren. Norge er i dag i bunnsjiktet når det gjelder politidekning i Norden. Fremskrittspartiet vil øke politiets driftsbudsjett betydelig neste år. Dette sikrer at flere politifolk blir ansatt, og det muliggjør at eldre, erfarne politifolk gis tilstrekkelig tilbud til å stå lenger i tjeneste.

Fremskrittspartiet mener at Norge bør ha som mål at landets utdanningssystem skal ligge i verdenstoppen når det gjelder kvalitet og læringsresultater, som gjenspeiler at framtidige arbeidsplasser i stor grad vil være kunnskapsintensive. I budsjettforslaget fra Regjeringen satses det for lite på utdanning og forskning i forhold til de uttalte målsettingene. Fremskrittspartiet foreslår en sterkere satsing på høyere utdanning og forskning, bedre kvalitet i grunnopplæringen, tilpasset undervisning og økt vedlikehold av skolebygg og kirker.

Regjeringens påstand om at skolen nyter godt av økte overføringer til kommunesektoren, er ikke dokumentert. Fremskrittspartiet har over flere år hatt øremerkede midler til skolesektoren. Fremskrittspartiet mener primært at grunnopplæringen skal finansieres gjennom et stykkprisfinansieringssystem, hvor pengene følger eleven til den skolen eleven velger å gå på. Inntil et slikt system er på plass, mener Fremskrittspartiet at det er nødvendig å øremerke deler av bevilgningene til kommunene til satsing på skolen og bedre kvalitet i opplæringen.

Fremskrittspartiet mener at det er viktig å øke overføringene til den spisse delen av Forsvaret, ut fra dagens sikkerhetspolitiske situasjon. Fremskrittspartiet mener at Forsvarets bevilgninger i lang tid ikke har stått i forhold

til oppdragene Stortinget pålegger Forsvaret å løse. Fremskrittspartiet foreslår derfor en kraftig styrkning av Forsvaret med 2 milliarder kr. Dette ser vi på som starten på en økonomisk opptrappingsplan for Forsvaret.

Fremskrittspartiet ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringer vi står overfor i dagens og morgendagens samfunn. Videre må Forsvaret være av en slik karakter at det lett kan tilpasses de ulike trusselbilder. Dette kan best sikres ved å beholde et grunnleggende forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, men med kapasiteter til å delta i operasjoner også andre steder i verden.

Fremskrittspartiets utviklingspolitikk tar sikte på å løfte mennesker ut av fattigdom og skape grunnlag for vekst og utvikling gjennom bl.a. å bygge ned toll- og handelsbarrierer, sletting av illegitim statsgjeld, sikring av eiendomsrettigheter for det brede lag av befolkningen, satsing på helse og utdanning, kanalisering av bistand gjennom frivillige organisasjoner og globale fond, forsterket nød- og katastrofehjelp, økt satsing på bruk av mikrokreditt og bistand til strukturelle tiltak som fremmer demokrati, rettsstat og markedsøkonomi. Alle tiltak som støttes, skal bli gjenstand for grundig evaluering, resultatmåling og regnskapskontroll.

De minst utviklede landene er preget av en negativ spiral, hvor bistand utgjør den vesentligste inntektskilden til landet, samtidig som det internasjonale finansmarked og det private næringsliv vegrer seg for å investere i markeder med høy risiko. Fremskrittspartiet ber Regjeringen om å utrede ulike aspekter rundt etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i disse landene.

Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett viser en alternativ måte å løse de utfordringer på som samfunnet står overfor. Jeg konstaterer at den rød-grønne regjeringen velger en annen kurs enn det Fremskrittspartiet ønsker. Det viser at Fremskrittspartiets politikk er et klart alternativ til Regjeringens politikk, og at de utfordringer vi har løsningsforslag til, kun blir neglisjert av Regjeringen og møtt uten konstruktive løsningsforslag.

Avslutningsvis tar jeg opp alle forslag som Fremskrittspartiet alene eller sammen med andre har framsatt gjennom budsjettinnstillingene.

Presidenten: Representanten Ulf Leirstein har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A) [10:42:24]: Framstegspartiet oppnar no for regjeringssamarbeid med Høgre. Til no har det vore eit stort sprik mellom Høgre og Framstegspartiet i den økonomiske politikken. For 2008 vil Framstegspartiet f.eks. auke bruken av oljepengar med 15 milliardar kr. Høgre slår fast at dei vil ha ein stram økonomisk politikk òg i framtida. I debattar den seinare tida har Høgre avvist Framstegspartiet sitt krav om å bruke langt meir oljepengar. Omsynet til renter og kronekurs har vore viktige grunngevingar.

Framstegspartiet og representanten Leirstein har fleire gonger hevda at det er styrkeforholdet etter valet i 2009 som skal vere avgjerande for kva slags kurs ei eventuell

ny regjering skal velje. Eg tillèt meg då å spørje representanten Leirstein om han kan klårgjere kva slags økonomisk politikk ei eventuell regjering av Framstegspartiet og Høgre skal føre.

Ulf Leirstein (FrP) [10:43:32]: Fremskrittspartiet viser gjennom sitt alternative statsbudsjett hvilken politikk vi ønsker å føre, hvis velgerne gir oss mandat til det. Det er selvfølgelig valget i 2009 som er avgjørende for hvilket styrkeforhold partiene faktisk skal ha i eventuelle regjeringsforhandlinger, slik det også var for de partiene som i dag sitter med regjeringsmakt.

Fremskrittspartiet fører ikke en urealistisk og uansvarlig økonomisk politikk – tvert imot. Faktisk har bl.a. Statistisk sentralbyrå regnet på Fremskrittspartiets økonomiske opplegg og sagt klart ifra at vårt opplegg, slik vi innretter den økonomiske politikken, ville gitt mindre inflasjon og mindre press på renten – det motsatte av det representanten Sandal påstår. Vi vil komme tilbake til konstruktive regjeringsforhandlinger med andre partier hvis velgerne gir oss tilslutning for det i 2009.

Akhtar Chaudhry (SV) [10:44:31]: I sitt arbeidsprogram skriver Fremskrittspartiet at partiet ikke vil ha flere enn 1 000 mennesker fra den tredje verden, inkludert kvoteflyktninger og deres familier. En kan si mye om den politiske eller den moralske siden av denne typen politikk, men den skal jeg la ligge. I denne anledning er jeg mer opptatt av en annen ting, og det er at Fremskrittspartiet kutter 2,5 milliarder kr til Afrika i sitt bistandsbudsjett. Da er mitt spørsmål til Fremskrittspartiet: Ser Fremskrittspartiet motsetninger i sin politikk, når de på den ene siden kutter i det som kan gi mennesker i Afrika velferd og fred, og som dermed minsker presset på Europas grenser, og på den andre siden har et ønske om å få færrest mulig mennesker nettopp fra Afrika til Europa – og til Norge?

Ulf Leirstein (FrP) [10:45:35]: Representanten Chaudhry tar nå utgangspunkt i at norsk bistandspolitikk faktisk fungerer og gir disse menneskene i bl.a. Afrika, som han nevner, større håp om et nytt liv.

Vi så på nyhetene senest i går at en rapport fra NORAD viser at man faktisk ikke har klart å nå alle de målsettingene man setter for norsk bistandspolitikk. Derfor er jeg stolt av at Fremskrittspartiet er et parti som kommer med en alternativ bistandspolitikk, hvor vi bl.a. fremmer forslag om å be Regjeringen se på muligheten for å innføre et fond hvor vi kan støtte næringsvirksomhet i disse landene. Det er utrolig viktig for disse landene og for de menneskene som bor i utviklingsland, at hvis man skal lykkes, må vi få opp næringsliv, vi må få opp troen på privat eiendomsrett, og vi må få på plass lov og orden. Det kan vi gjøre med andre typer forslag som Fremskrittspartiet har fremmet, enn med den type forslag som representanten Chaudhry og andre har sverget til nå i mange tiår, og som faktisk dessverre viser seg ikke å lykkes.

Laila Dævøy (KrF) [10:46:37]: Fremskrittspartiet vil i sitt alternative budsjett senke avgiftene på alkohol – det-

te i kontrast til våre naboland. Den borgerlige regjeringen i Finland øker avgiftene med 10–15 pst. neste år, og den borgerlige regjeringen i Sverige velger å øke alkoholavgiftene neste år av hensyn til folkehelsen og produktiviteten i arbeidslivet.

Ut fra SIRUS-rapport nr. 1 i 2001 kan vi stipulere konsekvensene av en prisnedgang i Norge tilsvarende dagens svenske alkoholpriser. Konsekvensene kan bli en økning i det totale antallet dødsfall på omkring 605 pr. år, hvorav 225 vil være dødsulykker og 60 vil være selvmord, i tillegg til en økning i kriminaliteten på 700 flere voldsdommer.

Representanten viste til utsatte grupper i sitt innlegg og sa at velferdssamfunnet skal ta vare på alle.

Kan Fremskrittspartiet forsvare at et kutt i avgifter er viktigere enn hensynet til folks helse, at barn og unge blir utsatt for vold, og å bekjempe kriminalitet?

Ulf Leirstein (FrP) [10:47:43]: Jeg konstaterer at representanten Dævøy automatisk sammenligner det å redusere norske skyhøye alkoholavgifter med at det vil få en masse negative følger. Det er faktisk slik i dag at vi bl.a. har en grensehandel som er på rundt 10 milliarder kr, hvor en rekke mennesker som bor nær grensen, faktisk drar over og handler den typen varer som representanten Dævøy sikter til. Det betyr at vi eksporterer mange arbeidsplasser ut av Norge.

La meg også minne om at det faktisk er en lovlig vare vi snakker om. Det er ingen automatikk i at man vil bruke mer av den varen ved at vi reduserer avgiftene her i Norge, men kanskje noe av den grensehandelsproblematikken vi ser, vil stoppe opp. Kanskje vi kunne få stoppet noe av den enorme smuglingen og den ulovlige importen som er av denne typen produkter inn til Norge, hvis vi fikk redusert norske alkoholavgifter. Vi kunne også da ha sikret norske arbeidsplasser.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:48:47]: I stedet for å spørre om Fremskrittspartiets øremerking og private løsninger for helse og omsorg går mitt spørsmål på Fremskrittspartiets helhetlige økonomiske politikk.

USAs tidligere sentralbanksjef Alan Greenspan har vært i Oslo og snakket om boliglånskrisen i USA:

«Dette var en ulykke som bare ventet på å skje. Hadde det ikke vært boliglånene, så hadde det vært noe annet som hadde utløst den, sa Greenspan om finanskrisen som nå rir verdens banker og fire nordnorske kommuner, ifølge referatet i E24. Greenspan brukte betegnelsen «eufori», velvære gjennom stimulerende stoffer, om det som har skjedd. Euforien i den menneskelige natur bygger seg opp og er selvforsterkende. Det danner seg priser og forventninger som er helt uten forankring i de underliggende realiteter. Karusellen drives stadig fortere rundt, men det er ikke noe nirvana der ute. Markedene snur, det skjer brått. Euforien avløses av frykt. Vi har liten mulighet til å ta boblene på vei opp. De sprekker ikke før spekulasjonene gir seg, sa Greenspan.»

Denne beskrivelsen er i sterk kontrast til norsk tradisjon. Hvor står Fremskrittspartiet nå – i vår blandingsøkonomiske tradisjon eller hos Greenspan?

Ulf Leirstein (FrP) [10:49:59]: Vi har ikke med Greenspan på våre møter i stortingsgruppen når vi lager vårt alternative statsbudsjett, så la meg i hvert fall avklare den myten.

Fremskrittspartiet legger opp til en økonomisk politikk hvor vi bl.a. tar i bruk noe av den oljerikdommen vi har i dag, til å satse på investeringer som er fornuftige i dag og for framtiden. I forrige stortingsperiode var faktisk Senterpartiet med på den linjen i finanskomiteen, men har valgt å bytte side nå, når man fikk regjeringsmakt og ikke lenger deler sin egen økonomiske politikk, slik man gjorde for bare få år siden.

Vi i Fremskrittspartiet er trygge på at vårt økonomiske opplegg vil bidra til å holde arbeidsledigheten lav, å sørge for å få et mer produktivt næringsliv, å få flere til å investere i norsk næringsliv, å sikre norske arbeidsplasser og å sørge for at vi holder skattene og avgiftene lave, slik at folk flest kan beholde mer av egen inntekt og leve av egen inntekt, noe som gir menneskeverd, og som er positivt for økonomien.

Borghild Tenden (V) [10:51:04]: Nestlederen i Fremskrittspartiet, Per Sandberg, skriver i Aftenposten den 15. november at det er galskap å satse på høyhastighetstog i Norge, fordi han er bekymret for at dette vil gå ut over det eksisterende togtilbudet. Han skriver at Norge trenger høyere fart på eksisterende jernbane. Samtidig kutter Fremskrittspartiet i budsjettet – på drift og vedlikehold, på investeringer og på persontransport med tog. Og som vi har hørt her i dag, bevilger Fremskrittspartiet fra et fond som jeg ikke kan se har gitt noen særlig avkastning så langt.

Har Fremskrittspartiet en jernbanepolitikk, og i så fall: hva slags?

Ulf Leirstein (FrP) [10:51:42]: Fremskrittspartiet har absolutt en jernbanepolitikk. I motsetning til dagens flertall, som fra år til år lar Jernbaneverket og andre aktører sitte og vente og se på statsbudsjettet med hensyn til om man faktisk får penger til investeringer, ønsker Fremskrittspartiet et fond, hvor vi øremerker en del av avkastningen hvert år, slik at man får forutsigbarhet i hva som faktisk vil kunne bli bevilget til henholdsvis vei, til kollektivtrafikk, til jernbane og til bredbåndssatsing. Det vil gi forutsigbarhet gjennom styringsdokumentet Nasjonal transportplan, slik at man visste at pengene faktisk kom, framfor slik som det er i dag, at man fra år til år er avhengig av å se om stortingsflertallet hoster opp de pengene som trengs.

Fremskrittspartiet har gjennom sitt alternative statsbudsjett øremerket penger til jernbaneutbygging, sørget for at vi satser på jernbane der hvor folk bor, der hvor det er mange pendlere, sørget for at de får et godt og sikkert tilbud. Vi mener at vårt opplegg ville gitt mye mer forutsigbarhet enn dagens opplegg. Og jeg har registrert at bl.a. samferdselsministeren har vært ute og sagt at kanskje man skulle se på muligheten for å bruke oljepenger osv. til den type investeringer. Vårt poeng er: La oss se på oljefondet, ta deler av det og putte det i et investeringsfond, så har vi

øremerket klare midler til jernbane, til samferdsel for øvrig og til bredbåndsutbygging.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jan Tore Sanner (H) [10:53:15]: Høyre prioriterer de store oppgavene i forslaget til budsjett for 2008. Skolen og forskningen får et løft, eldreomsorg og rehabilitering styrkes, vi øker investeringene i vei og jernbane, øker innsatsen for å bekjempe fattigdom, trapper opp klima- og miljøinnsatsen og styrker både politi- og forsvarsbudsjettet. Det er god vekst i norsk økonomi, og det skaper rom for å prioritere viktige velferdsområder og å øke investeringene i kunnskap og infrastruktur. Der Regjeringen smører tynt utover alle sektorer, velger Høyre å foreta noen viktige prioriteringer.

Utfordringene kan selvsagt ikke løses av penger alene. Derfor fremmer Høyre en rekke forslag for å modernisere offentlig sektor. Når den rød-grønne regjeringen har stoppet fornyelsen, bremses også kreativiteten og evnen til å finne nye og smartere måter å løse utfordringene på. Vi må få mer ut av de ressursene vi har til disposisjon, og gjennomføre reformer som innebærer at det blir færre permflyttere og flere varme hender i omsorgen. Høyre fremmer bl.a. forslag om en modernisert bygge- og eiendomspolitikk, om nøytral moms i staten for å åpne for flere private tjenesteleverandører, om økt konkurranse innen vei og jernbane og lavere vekst i bevilgningene til offentlig administrasjon. Vi vil også motivere flere kommuner til å slå seg sammen, ved å gjeninnføre et statlig tilskudd til infrastruktur for kommuner som frivillig slår seg sammen.

Hovedutfordringen i norsk økonomi er mangel på arbeidskraft. Regjeringen bidrar til å øke presset i økonomien og dermed presset på renten og kronen, når de legger frem ekspansive budsjetter uten tiltak som kan øke tilgangen på arbeidskraft. Regjeringen svikter i finans- og strukturpolitikken både i 2007 og 2008, og overlater for mye av konjunkturstyringen til Norges Bank. Faren er at kostnadsøkningene i kommunene og høyere rente kan føre til et redusert tjenestetilbud i hele landet. Høyre vil sikre at de gode tidene kan vare lenger. Derfor vil vi gjøre det mer lønnsomt å jobbe, mer lønnsomt å investere i nye ideer og mer lønnsomt å spare. Vi reduserer også bruken av pengene fra pensjonsfondet noe.

Dette er ikke nye forslag som Høyre fremmer i 2008-budsjettet. Helt siden høykonjunkturen startet, har Høyre fremmet både strukturforslag og hatt et finanspolitisk opplegg som ville ha økt vekstevnen i norsk økonomi. Det viktigste vi gjør i vårt forslag til statsbudsjett for 2008, er å legge opp til en helhetlig strategi for å motivere og øke tilgangen på mer arbeidskraft. Høyre presenterer faktisk 31 forslag for å øke tilgangen på arbeidskraft. Forslagene innebærer at vi skal få flere fra trygd til arbeid, frigjøre arbeidskraft gjennom modernisering av offentlig sektor, øke arbeidsinnvandringen og flere tiltak som gjør det mer lønnsomt å arbeide. En undersøkelse som IKT-Norge fikk gjennomført, viser at fire av ti vil jobbe mer hvis de får beholde mer av egen inntekt. I dagens situasjon med knapp-

het på arbeidskraft er det ganske uforståelig at Regjeringen ser bort fra sammenhengen mellom lavere skatt og økt tilgang på arbeidskraft. Høyre øker minstefradraget med 2 500 kr for alle. Det skal lønne seg å jobbe. Finansministeren snakker ofte om at arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Hvorfor vil hun da ikke gjøre det mer lønnsomt å jobbe for folk med helt vanlige lønnsinntekter?

Høyre presenterer også en strategi for å få flere eldre til å stå lenger i arbeid. Flere eldre arbeidstakere har en kompetanse som både offentlig sektor og våre bedrifter har behov for. Nå vet vi at nesten seks av ti 62-åringar og faktisk åtte av ti 66-åringar står utenfor arbeidsmarkedet. Vi vet at det er flere eldre arbeidstakere som ønsker å stå lenger i jobb. Høyre foreslår derfor et eget skattefradrag for eldre arbeidstakere som står i jobb, på 6 000 kr pr. år. Vi foreslår seniortiltak innenfor politiet og i skolen, og vi vil fjerne avkortingen i pensjon for alle mellom 67 og 70 år som velger en kombinasjon av pensjon og arbeid.

Aldri har statens økonomiske handlingsrom vært større. Den rød-grønne regjeringen kan glede seg over rekordstore skatteinntekter og høy oljepris. Bare siden 2005 har skatte- og avgiftsinntektene økt med svimlende 130 milliarder kr. Ingen andre land i Europa kan drømme om en tilsvarende situasjon. Disse landene velger allikevel å prioritere kunnskap og forskning. I Norge har Regjeringen valgt en annen strategi. I gode tider har den rød-grønne regjeringen senket ambisjonene innenfor kunnskap og høyere utdanning. Man har gått fra et hvileskjær i 2007 til et feilskjær i 2008. Jeg husker fortsatt daværende partileder i SV, Kristin Halvorsen, som reiste land og strand rundt i valgkampen i 2005 og snakket om at fremtiden ikke ligger på bunnen av Nordsjøen, den ligger i hodene på våre barn og vår ungdom. Hvem skulle da trodd at en regjering med en finansminister og en kunnskapsminister fra SV var det partiet som skulle nedprioritere kunnskapen?

I gode tider er det viktig at vi investerer for fremtiden. Derfor velger Høyre i tillegg til høyere utdanning og forskning å investere mer i vei og jernbane. Det er kortsiktig politikk å høste i gode tider uten at man samtidig sår for fremtiden. Å «dele» og «omfordele» er velkjente begreper i det rød-grønne vokabular. Men å «skape» synes å være et fremmedord. Vi trenger flere små og mellomstore bedrifter som kan trygge arbeidsplassene og sikre verdiskapingen og velferden i årene som kommer. Vi kan sikkert fortsette å surfe på gode tider en stund, men det er kortsiktig politikk. Høyre presenterer derfor en fremtidsrettet næringspolitikk med fokus på forskning, infrastruktur, innovasjon og reiseliv, og et lavere skattenivå som vil gjøre det mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser.

La meg også legge til: Det er viktig at kommunene også får noe igjen når de legger til rette for verdiskaping i kommunene. Kommunene må oppleve at legger de til rette for små og mellomstore bedrifter og det blir mer verdiskaping, blir det også mer penger til velferd, mer penger til barnehager, skole og eldreomsorg.

Venstresiden ser det åpenbart helt annerledes. For dem er velferd noe som bevilges av staten. Når de rød-grønne nå tar en enda større andel av selskappsskatten fra kommu-

nene, fjernes også en viktig motivasjon for kommunene til å legge til rette for nye bedrifter. Da blir det viktigere for kommunene å søke om høyere overføringer fra staten, fremfor å søke om å få flere bedrifter til kommunen. Det er kortsiktig. Det rammer mange kommuner, og det blir ikke mer, men mindre velferd.

Høyre vil gjøre mer for dem som trenger det mest, og øker derfor innsatsen for å bekjempe fattigdom med ca. 400 mill. kr utover Regjeringens forslag. Høyre øker bostøtten med 75 mill. kr, styrker innsatsen for å hjelpe rusmiddelavhengige, iverksetter flere arbeidsmiljøtiltak og foreslår lavere pris i barnehager for lavinntektsfamilier.

For Høyre er det selvsagt at det er et politisk ansvar å sikre en verdig alderdom, moderne sykehus, gode skoler og trygge barnehager, men det må ikke bety at det offentlige også skal drifte alle velferdstjenestene. Ufordringene innen flere av disse områdene er så store at vi må mobilisere alle gode krefter, private aktører, frivillige og ideelle organisasjoner. Under den rød-grønne regjeringen ser vi at det tas skritt for skritt hvor det blir mindre rom for private aktører, frivillige og ideelle organisasjoner. Prislappen for de ideologiske skylappene til de rød-grønne partiene er et dårligere tjenestetilbud til befolkningen.

Helsekøene vokser. Tilbudene innen rehabilitering og opptrening er svekket, fordi den rød-grønne regjeringen nedprioriterer og kutter i private tilbud. Barnevernet svekkes, fordi private tilbud nedprioriteres. Det blir mindre mangfold i Skole-Norge etter at man har svekket muligheten til å etablere friskoler.

La meg til slutt påpeke at de ikke-sosialistiske partiene på mange områder trekker i samme retning. Samlet utfordrer man Regjeringen på viktig områder. Selvsagt er det mye som skiller, og jeg vil ikke overdrive enigheten, men samtidig er det en del viktige ideologiske områder hvor Regjeringen utfordres. Det gjelder bedre rammebetingelser for bedriftene – det skal lønne seg å jobbe – økt satsing på sparestimulerende tiltak, økt satsing på kunnskap og forskning, mer til politi, mer til å bekjempe fattigdom og økt handlingsrom for frivillige organisasjoner. Det er noen av de områdene hvor de borgerlige partiene trekker i samme retning.

La meg til slutt ta opp de forslag hvor Høyre er forslagsstiller eller medforlagsstiller.

K e n n e t h S v e n d s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Jan Tore Sanner har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A) [11:03:53]: Høgre prøver å gi inntrykk av at det er eit ansvarleg politisk parti, eit parti som folk skal kunne stole på. I sitt alternative budsjett vil Høgre redusere ulike ordningar innanfor landbruket med 1,9 milliardar kr neste år. Det utgjer eit kutt på 16 pst., og det fører til ein reduksjon på 33 000 kr pr. årsverk i jordbruket i 2008. Forslaget må innebere at t.d. jordbruksavtala for 2008, som allereie er inngått, må setjast til side.

Eg vil derfor spørje representanten Sanner: Synest Høyre det er god og forsvarleg praksis å seie opp ei avtale midt i ein avtaleperiode utan forvarsel av noko slag? Og: Er Høyre sitt forslag ei gladmelding til distrikta våre?

Jan Tore Sanner (H) [11:04:59]: I valgkampen var landbruksministeren fra Senterpartiet på besøk i en av hjemkommunene til Reidar Sandal. Der fikk han beskjed fra de bøndene som ønsket å samdrifte, om at hvis de ikke fikk lov til å samdrifte, ville deres gårder bli nedlagt i løpet av kort tid. Det var på grunn av den rød-grønne regjeringens landbrukspolitikk.

Når jeg trekker frem det eksempelet, er det for å vise at et av hovedproblemene innenfor landbrukssektoren er at bonden har for lite frihet, at det er for mange konsesjonslover, for mye regulering, for sterk boplikt, som gjør at prisen på landbrukseiendommene synker, og at bonden får for lite frihet. Vi mener at vår landbrukspolitikk er forsvarlig og ansvarlig, og at kombinasjonen av større frihet for bonden kan kombineres med et noe lavere overføringsnivå.

Vi har et samlet opplegg som også er meget godt for Distrikts-Norge, og langt bedre enn det Regjeringen legger frem. Vi bedrer rammebetingelsene for kystnæringen og for små og mellomstore bedrifter, og satser mer på veibygging i Distrikts-Norge.

Magnar Lund Bergo (SV) [11:06:18]: Representanten Sanner sier at han vil ha mer penger til velferd. Det er fint. Han skal få vår støtte til det. Jeg bare undrer meg litt på om Sanner har god samvittighet for de pengene han bruker til velferd. Selv om Høyre gir noe skattelette, er det kanskje greit fremdeles å disponere 10 milliarder kr som denne regjeringen har inndratt i skattelette, men som den forrige regjeringen gjerne ville bruke.

Videre i Høyres program ser jeg at Høyre flagger høyt at de vil fjerne formuesskatten, og jeg har sett at enkelte Høyre-velgere har vært plaget med at det ikke skjer så veldig mye her. I årets budsjett har ikke Høyre store ambisjoner på egne vegne når det gjelder å fjerne formuesskatten. Dersom Høyre skal fjerne formuesskatten, vil det bety ytterligere 10 milliarder kr. Man kan få mye velferd for 20 milliarder kr. Det er klart.

Mener Sanner at det ville betydd noe for sykkelønn, uføretrygd eller økte egenandeler ikke å ha 20 milliarder kr disponibelt?

Jan Tore Sanner (H) [11:07:25]: Det er én sammenheng som jeg savner i Lund Bergos replikk, og det er sammenhengen mellom verdiskaping og velferd. Velferd er ikke noe vi bare kan bevilge, verdiene må også skapes.

Når Høyre er opptatt av å senke skatten på lave og midlere inntekter, er det for å gjøre det mer lønnsomt å arbeide. Når vi går imot Regjeringens skatteskjerpelse for dem som investerer sine egne penger i norske arbeidsplasser, er det fordi vi vil gjøre det mer lønnsomt å investere i norske bedrifter. Da blir det også mer penger til velferd. Det er faktisk slik at skatteinntektene har økt med 130 milliarder kr siden 2005. Og hvorfor det? Jo, fordi det er

god vekst i norsk økonomi. Da mener vi at det er riktig at vi også må investere for fremtiden, samtidig som vi prioriterer noen velferdsområder.

Det er en sammenheng mellom å gi gode rammebetingelser for bedriftene våre, å investere mer for fremtiden og å prioritere viktige velferdsområder.

Ola Borten Moe (Sp) [11:08:44]: Representanten Sanner er i sitt innlegg opptatt av de store økonomiske grepene i budsjettet. Han er bekymret for at Regjeringen bruker for mye penger, og mener at vi med det fører et for stort press inn i norsk økonomi.

Høyre kutter samlet sett 1,6 milliarder kr i statsbudsjettet sammenliknet med Regjeringens opplegg. Det er et kutt som tilsvarer 0,7 promille av nasjonaløkonomien. Mener Sanner at forskjellen mellom å la de gode tidene vare og det å sette økonomien over styr ligger i det sjiktet?

Så svarte ikke Sanner på det direkte spørsmålet fra representanten Sandal. Dette kuttet tilsvarer omtrent det Høyre kutter i en allerede inngått landbruksavtale. Forrige uke behandlet Stortinget et Dokument nr. 8-forslag fra Høyre, der man etterlyste «forutsigbare rammevilkår» for landbruket. Mener Høyre at dette er forutsigbare rammevilkår for landbruket?

Jan Tore Sanner (H) [11:09:50]: Svaret på det spørsmålet er ja, men la meg bruke litt mer tid på det første spørsmålet.

Jeg har ikke sagt i mitt innlegg at forskjellen på et ansvarlig økonomisk opplegg og Regjeringens opplegg er 1,6 milliarder kr. Hvis representanten hadde lyttet til mitt innlegg, ville han ha hørt at jeg fokuserte veldig sterkt på behovet for mer arbeidskraft. Det er hovedutfordringen i norsk økonomi. Det er ikke mangel på penger, men rett og slett at vi mangler de hendene som skal jobbe innenfor velferdsområdene, som skal jobbe innenfor skole, og som skal jobbe i bedriftene våre. Når det er mangel på arbeidskraft, ser vi at det blir press på lønningene, det blir press på rentene, og det blir press i norsk økonomi. Derfor er det viktigste grepet vi tar i vårt budsjett, den helhetlige planen vi lanserer for å øke tilbudet på arbeidskraft, ved å få flere fra trygd til arbeid. Vi gjør det mer lønnsomt å arbeide ved å modernisere offentlig sektor og ved å øke arbeidsinnvandringen noe mer, ikke minst den kompetente arbeidskraften. Det er forskjellen mellom vårt opplegg og Regjeringens opplegg når det gjelder hvordan man tar hensyn til de økonomiske utfordringene.

Alf E. Jakobsen (A) [11:11:08]: Høyre har mange forslag for å få flere folk i arbeid. Så vidt jeg greide å telle, er det 31 forslag om tiltak. Riktignok er effekten av en del av dem ganske uklare.

Det er ikke mer enn to år siden Høyre hadde finansministeren, satt i regjering og var med på å legge fram statsbudsjett. Hvorfor kom ikke Høyre med de forslagene da? Var det fordi mange av disse forslagene ikke ville øke arbeidsstyrken noe særlig? Eller var det fordi Høyre egentlig ikke er så opptatt av denne problemstillingen når det kommer til stykket? Var ikke situasjonen mer akutt mens

Høyre satt i regjering? Hvilke av disse 31 tiltakene kom finansministeren med da Høyre sist satt i regjering og la fram statsbudsjettet?

Jan Tore Sanner (H) [11:12:03]: Jeg er fristet til å si at nå må vi slutte å snakke om snøen som falt i fjor. Nå er det på tide at også den rød-grønne regjeringen, som har sittet ved makten i to år, begynner å ta ansvar og ser fremover.

Det er faktisk slik at flere av de forslagene som ligger i vår helhetlige plan, var også den borgerlige regjeringens politikk, bl.a. å senke skatten på lavere og vanlige inntekter for å gjøre det mer lønnsomt å arbeide. Men situasjonen i dag er mer prekær enn det den var for to år siden. Nå er det faktisk dobbelt så mange ledige stillinger som det er arbeidsledige. Det betyr at kampen om arbeidskraften mellom kommunene, mellom helseinstitusjonene og mellom bedriftene er økende, og det betyr at det er nå vi må ta grep for å øke tilbudet på arbeidskraft. Det er faktisk det viktigste vi kan gjøre for å få de gode tidene til å vare lenger, slik at vi kan få mer velferd, og slik at folk kan oppleve trygghet i sin hverdag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Heikki Holmås (SV) [11:13:26]: På fredag besøkte jeg Det internasjonale energibyrådet i Paris. Ifølge deres oppdaterte prognoser vil energiforbruket når det gjelder olje, gass og ikke minst kull, stige dramatisk fram til 2030, hvis vi holder fram som vi stevner. 60 pst. av utslippøkningen vil komme i Kina og India, og det gode bildet på dette er at det hver uke åpnes et nytt kullkraftverk i Kina.

Selv om vi på denne måten kommer til å kjøre kloden inn i en evig, tropisk regntid, har vi her i Norge ingen muligheter til å stå med en moralsk pekefinger overfor verden kinesere eller indere. De gjør dette av én eneste grunn. De gjør det for å skape økonomisk vekst for å komme opp på den samme levestandarden som i Norge og i Amerika, slik at de kan kjøre like mye bil i like mange biler som oss, bruke like mye strøm og krangle om oppussing på kjøkkenavdelingen på IKEA like ofte som oss. Hva kan vi gjøre med dette? Det ene vi kan gjøre, er å dra til Bali og sørge for å få satt et absolutt tak på utslippene i 2020 og få Norge til å påta seg strenge utslippsforpliktelser. Det andre er å gjøre jobben hjemme, og den jobben er vi godt i gang med i det budsjettet som vi vedtar her i Stortinget i dag.

Når nesten 85 pst. av verdens samlede energiforbruk kommer fra gass, kull og olje, sier det seg selv at en omfattende rensing og lagring av CO₂ fra den stasjonære delen av disse utslippskildene vil kunne bidra enormt. Den jobben gjør vi her i Norge når vi som første regjering bruker nesten 1 milliard kr på rensing på Kårstø og Mongstad. Det er altså slik at når en reiser i andre land i Europa, er det all right å få den tilbakemeldingen at det legges merke til det vi gjør, og at det ses på som viktig. Ingen andre regjeringer enn vår har satt av penger til dette. Vi var først ute med å reinjisere på Sleipner, og vi skal være

i teten når det gjelder å utvikle teknologi, slik at den kan tas i bruk i stort monn i årene som kommer.

Vi viderefører satsingen på jernbane på et historisk høyt nivå, og vi går videre i arbeidet med å utrede høyhastighetsbaner mellom storbyene i Sør-Norge, i tråd med det som er politikken i resten av Vest-Europa. Vi henger etter, men vi er på sporet.

I tillegg setter vi av 4 milliarder kr på årets budsjett og på framtidige års budsjetter til kjøp av klimakvoter, fordi vi har påtatt oss høyere forpliktelser enn det vi strengt tatt er nødt til etter Kyotoprotokollen, og fordi det er nødvendig for å nå de målene vi har.

Når strømprisene over hele Europa går opp over nyttår, er det et tegn på at det å innføre en kostnad på utslipp av CO₂ virker. Fordi de fleste energikildene og strømkildene i resten av Europa er fossile, bidrar det til å presse strømprisene oppover. Hva er vel da mer riktig for oss her i Norge enn at vi tar litt av den prisøkningen som folk og næringsliv merker, og investerer i ny fornybar energi? Vår regjering har mer enn doblet satsingen på fornybar energi. Når vi gjør det samtidig som vi øker avgiftene på fyringsolje med 40 øre, gjør vi det lønnsomt for folk å velge vekk forurensende energikilder. Vi støtter folk til å bli uavhengige av forurensende energikilder, slik som oljefyr, og til å satse på mer miljøvennlig oppvarming. Vi tar viktige grep på miljøområdet når vi gjør en del av dette.

Dieselavgiftene: Siste gang det ble foreslått en økning i dieselavgiftene, hørte en del av de eldre stortingsrepresentantene hvordan lastebileiere kjørte i timevis rundt Stortinget, helt til Stortinget gav seg og lot være å øke dieselprisene. Det er altså slik at vi øker dieselprisene med 20 øre pr. liter neste år, fordi det skal bli mer lønnsomt å velge drivstoffgjerrige biler. Det har ikke vært et knyst – knapt nok – fra Fremskrittspartiet.

Vi styrker bistanden i verden. Vi gjør det bl.a. ved å hjelpe land til å ta demokratisk og bærekraftig kontroll over sine egne naturressurser, samtidig som vi styrker satsingen på miljørettet bistand med 400 mill. kr. Skal de grønne utviklingsmekanismene i Kyotoprotokollen fungere som teknologioverføring til alle verdens land, ikke bare til Kina og India, må flere land hjelpes til å utvikle miljøvennlige prosjekter. Det er altså mange gode eksempler på hvordan det sløses med energi, rett og slett fordi det ikke fins offentlige myndigheter som er inne og tar de nødvendige grep som kunne spart masse energi, skapt billigere energi for folk og skapt velferd og utvikling i flere land.

Våre tre regjeringspartier gikk til valg på å velge velferd, fellesskap og rettferdig fordeling i stedet for skattele og egoisme. Ett av de stedene der dette tydeligst kommer fram, er med hensyn til det som går på barnehagesatsingen vår. Vi sørger for full dekning i løpet av 2008. Jeg skulle gjerne likt å si noen ord til Byrådet i Oslo i denne anledning. De driver mesterskap i ansvarsfraskrivelse når de gjør egen inkompetanse med hensyn til å oppfylle barnehageløftene om til et problem først og fremst for SV. Vi er stolte over det enorme velferdsloftet vi tar, og vi ber alle om å være med på å dra det lasset. Det å la være å møte opp til dugnaden tar seg altså ikke ut.

I mellomtiden har vi frosset barnehageprisen. Vi lovte både lavere barnehagepris – en lav makssats – og vi lovte barnehageplass til alle. De løftene holder vi! Den gangen Øystein Djupedal og May Hansen i 2002 fikk på plass barnehageforliket, var prisen 4 000 kr i en god del private barnehager. Det at vi nå har satt ned prisen, gir en barnefamilie over 18 000 kr mer å rutte med og fører til at flere med dårlig råd får seg barnehageplass og kan gå ut i jobb. Dette er altså til Høyres Jan Tore Sanner.

Dette er et av de viktigste tiltakene vår regjering gjennomfører for å gjøre det mulig for mennesker som ønsker en arbeidsplass, å gå ut i jobb. Når vi samtidig gir folk økt fradrag for barnepass for andre og tredje barn, lønner det seg virkelig å jobbe, og det er billig å velge barnehage. Dette er altså det største velferdsløftet – kanskje det største kunnskapsløftet. Vi tar et stort arbeidsløft og et stort likestillingsløft. Det er det største som kommer til å stå igjen etter vår stortingsperiode når vi går til valg i 2009. Vi har sendt ut forslag til hvordan vi skal sørge for at alle skal ha rett til barnehageplass, og det kommer til å bli gjennomført.

Kunnskapen for våre barn begynner i skolen. Den begynner i barnehagen, og videreføres i skolen gjennom gode læringsopplevelser. Da er det kjempeviktig at vi sørger for – slik som for de barna som nå får gratis kjernetid i Groruddalen i Oslo – å utvide slike prosjekter til å gjelde flere. Vi vet godt at hvis vi ikke sørger for at barna kan norsk når de begynner på skolen, får de dårlige læringsopplevelser fra år én, noe som uten tvil bidrar til at vi har så mange som støtes ut fra videregående skole. Når vi utvider timetallet, gjennomfører og utvider prosjektene i forhold til gratis kjernetid, sørger for både sunnere ernæring, bedre helse og bedre konsentrasjon på skolen ved at de får frukt og grønt, og når vi gir rett til videregående opplæring for flere av de voksne som ikke har hatt rett til videregående opplæring til nå, så bidrar dette til et stort kunnskapsløft.

Neste år kommer vi til å ligge på det høyeste nivået når det gjelder direktefinansierte stipendiater fra Stortinget, altså over det den forrige regjeringen noen gang lå på. Når Stortinget tar seg muligheten til å gjøre omprioriteringer på statsbudsjettet, gir vi midler nettopp til å følge opp disse stipendiatene. Vi øker forskningsinnsatsen, og vi øker Forskningsfondet for å sørge for mer stabile vilkår. En viser veldig klart signaler om hva slags retning tingene går i.

Det andre viktige grepet vi tar, er i forhold til rettferdig fordeling, og det skal vi komme mer tilbake til i skattedebatten. Vi snur altså utviklingen enda sterkere der de 10 prosentene som er i toppen av samfunnet, drar ifra. Den forrige regjeringen, sammen med Fremskrittspartiet, ønsket å avskaffe formuesskatten. Vi bruker formuesskatten til enda bedre omfordeling gjennom å øke bunnfradragene, slik at flere slipper å betale formuesskatt, og vi styrker fordelingsprofilen generelt.

Vi tar gode grep for å sørge for å få flere mennesker i jobb. Vi gjør dette på en måte for å hjelpe nettopp de folkene som har minst penger, de som er sosialhjelpsmottakere, gjennom å styrke den kvalifiseringsstønsordningen som vi har, og gjennom å ta viktige grep for å få flere

folk i jobb. På denne måten skaper vi et mer rettferdig og mer miljøvennlig samfunn, og det er bra.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:23:53]: Det er blitt litt meir stille omkring den kampen mot fattigdom som SV har gått inn for i kvar valkamp. No legg ein altså fram eit statsbudsjett der ein person som tener 100 000 kr, må betale 15 000 kr til fellesskapet. Samtidig seier Regjeringa at ein person som berre har 100 000 kr å rutte med, er fattig og vil ikkje kunne delta i det sosiale livet som ein burde. Det er eg for så vidt heilt einig i. Derfor ønskjer også Framstegspartiet å heve frikortgrensa til 70 000 kr for inneverande år, og vidare heve ho til 100 000 kr. Vi synest altså ikkje at nokon som tener så lite som 100 000 kr, skal måtte betale skatt i det heile.

Då er mitt spørsmål til representanten Holmås: Synest representanten Holmås at det er rimeleg og riktig at ein person som berre har 100 000 kr i inntekt, 100 000 kr å rutte med, skal måtte betale 15 000 kr til fellesskapet?

Heikki Holmås (SV) [11:24:59]: Jeg synes at det som er viktig, er å se på summen av alle ordninger. Vi har gode bostøtteordninger, vi har gjort det billigere å delta på flere og flere arenaer, og vi har gjort det billigere for folk å få en barnehageplass. Jeg synes dette er viktige ting. I tillegg har vi sørget for – hvert eneste år, senest dette året – å gi skattelette nettopp til de gruppene som Gjermund Hagesæter her snakker om. Jeg tror at vi kommer til å fortsette med å gjøre det i årene som kommer.

De viktigste grepene vi har tatt for å skape en bedre fordelingsprofil i årets budsjett, går på to forhold: Det ene er at vi har sørget for at det i større grad gis fritak for formuesskatt til de folkene som er i bunnen. Fremskrittspartiet ville jo gi mest formuesskattelette til de menneskene som har aller mest penger her i landet – det er helt riktig. I tillegg har vi det siste grepet som vi tar, som altså Fremskrittspartiet heller ikke er med på, nemlig at vi bedrer fordelingsprofilen gjennom å skattlegge rederinæringen og trekke inn noen av de skattekreddene som de har hatt utestående.

Jeg synes at hvis en ser på helheten i Fremskrittspartiets skatteprofil, er det ingen tvil om hvor de aller største pengene går. Vi har ført en god fordelingspolitikk hvert eneste år, og vi kommer til å fortsette å gjøre det i årene som kommer.

Svein Flåtten (H) [11:26:31]: Jeg håper representanten Holmås tilgir meg at jeg etter hans engasjerte foredrag om verdens klimaproblemer og norsk barnehagesatsing stiller ham et spørsmål om hvordan det går med fattigdomssatsingen.

Regjeringens erklæring om å avskaffe fattigdom hørte jeg lite om fra Holmås, men jeg hørte om det fra komiteleder Reidar Sandal. Det har nå blitt til en «systematisk» satsing på fattigdom. Når det gjelder tallene, sier man at dette er 1,6 milliarder kr mer enn i budsjettet fra Bondevik-regjeringen. Ja, men da glemmer man at man nå har

132 milliarder kr mer til disposisjon. Dette er talltriksing som de fattige overhodet ikke kan leve av.

Har SV og Regjeringen forlatt målet sitt om å avskaffe fattigdom? Skal de fattige tilgodeses med smuler? Er dette nå bare blitt til en «systematisk» satsing på fattigdom?

Heikki Holmås (SV) [11:27:37]: Nei, vår regjering kan ikke ha noe annet mål enn å avskaffe fattigdommen. Det målet har vi også. Det står klokkeklart i Soria Moria-erklæringen. Det viktigste grepet for å sørge for at det blir færre fattige i Norge, er å sørge for å hjelpe flere av de menneskene som har hatt trøbbel med å komme seg inn på arbeidsmarkedet, ut i jobb. Jeg mener at det er veldig klart at vår regjering både jobber med dette og lykkes med dette når vi i løpet av det siste året har klart å halvere antallet mennesker som er langtidsarbeidsløse, altså mennesker som har vært arbeidsløse lenge. Det antallet er gått betydelig ned. Når vi samtidig med å gjøre det innfører en kvalifiseringsstønad, som gjør at alle de folkene som har et ønske om å komme seg ut i jobb, har muligheten til det gjennom gode programmer og kan få oppfølging til det – de skal få jobb og hjelpes til dette gjennom det nye kvalifiseringsprogrammet – mener jeg at vi viser veldig tydelig at vi mener alvor.

Når vi samtidig nå tar grep for de folkene som er aller mest utstøtte, (presidenten klubber) nemlig rusmisbrukere, og både fra regjeringens side og fra vår side sier at vi skal (presidenten klubber igjen) trappe opp dette i årene som kommer, mener jeg at tallenes tale er tydelig.

Presidenten: Presidenten ber om at taletiden følges.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:28:57]: Etter å ha vært en som satt tett på og var en av dem som maste om at vi må ha plass før vi subsidierer på pris, synes jeg at innlegget til representanten Holmås var ganske utfordrende. Men jeg skal ta en helt annen sak her.

Det ble feiret som en seier da de rød-grønne regjeringspartiene i Soria Moria-erklæringen lovte at

«bevilgningene til utviklingssamarbeid når målet om 1 prosent av BNI og at innsatsen deretter trappes ytterligere opp i perioden».

Dette ble feiret av SV.

Dette er den tredje budsjettøsten med rød-grønt flertall. Heller ikke nå foreslår Regjeringen det som de har lovet. Kristelig Folkeparti gjør det i vårt alternative budsjett. Vi innfrir 1 pst.

Det er tøft å prioritere. Det er ikke mangel på inntekter til statskassen. De er større enn man forutsatte. Det er ikke mangel på ekstrem fattigdom og nød som gjør det nødvendig å ha dette i fokus fra vårt land. Det er ikke mangel på makt, for de rød-grønne har stortingsflertallet. Det eneste jeg da sitter igjen med, er spørsmålet: Er det mangel på politisk vilje til faktisk å gjøre det som man lovte gjennom Soria Moria-erklæringen?

Heikki Holmås (SV) [11:30:01]: Kanskje jeg får begynne med å si til Dagrun Eriksen at jeg synes det er veldig bra at de har prioritert offentlig bistand så høyt i sitt

alternative budsjett. Det er alltid flott. Jeg mener at dette er noe vi har dratt i lag og bakket hverandre opp på i den perioden da Kristelig Folkeparti var med på å dra dette opp, og jeg er helt overbevist om at Dagrun Eriksen også husker at vi drog opp disse samlede beløpene i den perioden da vi satt i opposisjon.

Nå er vi i posisjon, og vi har en klar målsetting om at dette er noe vi kommer til å få til. Det sa jeg også da budsjettet ble presentert. I årets budsjett øker vi bistanden med 2,3 milliarder kr. I neste års budsjett legger vi opp til en økning på 1,5 milliarder kr – til sammen den største toårsøkningen noensinne. Jeg tør ikke love noe, men jeg tror jeg kan gå så langt som til å si at jeg har en veldig klar visjon om at det som ligger i Soria Moria-erklæringen, skal vi juble sammen over i 2009.

Lars Sponheim (V) [11:31:18]: Jeg skal ikke være med og forskuttere Heikki Holmås' jubel i 2009. Men jeg har lyst til å fortelle ham at for noen uker tilbake – rett før Regjeringen hadde sin budsjettkonferanse – våknet jeg en morgen i august, midt i valgkampen, og hørte representanten Holmås' mandige stemme appellere til sin egen regjering om at det måtte tas et skikkelig grep for å sørge for en aktiv og sosial boligpolitikk for å oppfylle løftene fra Soria Moria-erklæringen.

Nå skal jeg ikke gjøre noe poeng av at representanten Holmås, som en viktig finanspolitiker for Regjeringen, må ha hjelp av kringkastingen for å nå fram til finansministerens øre, men jeg vil sitere lederen for Leieboerforeningen, Lars Aasen, som mener at boligpolitikken er det området der det er størst gap mellom intensjoner og virkelighet i forhold til Soria Moria-erklæringen. Deler representanten Holmås denne virkelighetsbeskrivelsen fra Lars Aasen, eller mener han at Regjeringen i det budsjettet som nå foreligger, har levert det som den alltid aktive i sosial- og boligpolitikk, Heikki Holmås, appellerte til Regjeringen om en tidlig augstmorgen?

Heikki Holmås (SV) [11:32:21]: Jeg tror det er riktig, som Lars Sponheim tar opp, at innenfor boligpolitikken – det har vel også kommunalminister Magnhild Meltvæit Kleppa sagt – står det fortsatt igjen å ta en del viktige grep for å komme i mål i forhold til Soria Moria-erklæringen. Vi tar viktige grep i forhold til studentboligpolitikken, som var en av de oppgavene som de tre regjeringspartiene samlet seg om i forkant av regjeringserklæringen, nemlig at vi ville øke antallet studentboliger. Vi fikk vel en gladmelding her fra NSU, som syntes at de grepene som var tatt for å øke antallet studentboliger, var veldig, veldig bra.

Nå gjelder det å komme i mål med utbyggingen av de andre boligområdene. Vi har satsset mer penger på bostedsløse. Etter at Stortinget omprioriterte, satses vi også mer penger i dette budsjettet både på oppfølging av bostøtten for å gjøre den noe mer målrettet, og for ikke å diskriminere med hensyn til om huset er finansiert av Husbanken eller av andre. Det er et veldig viktig signal. Samtidig følger vi opp flere. Ett av de stedene det har vært størst problemer, er nemlig når det gjelder å komme fra

fengsel og inn i bolig etterpå. Her er vi i gang, men vi har et stykke å gå.

Jørund Rytman (FrP) [11:33:47]: SV prøver å framstille seg som å være et parti som ivaretar u-landenes ve og vel. Jeg lurer derfor på hvorfor SVs finanspolitiske talsmann ikke støtter Fremskrittspartiets forslag om å fjerne de høye tollmurene rundt Norge, slik at u-landene i større grad kan få solgt sine varer til Norge. Flere rapporter og klare tall konkluderer med at de u-land som har satset på frihandel og eksport av varer, har oppnådd mer velferd og økonomisk vekst. Hvorfor kjemper ikke Heikki Holmås for dette, og hvorfor vil SV avgiftsbelegge varer fra bønder og produsenter i verdens fattige land?

Det var også litt interessant at Holmås pratet om miljø i innlegget sitt. Hvorfor vil ikke Holmås være med på å etablere et fond for investeringer i det private næringsliv i u-landene, slik at man bl.a. kan bruke norsk miljøteknologi i disse landene?

Heikki Holmås (SV) [11:34:43]: Nå tror jeg nesten Jørund Rytman har lest et annet budsjett enn det jeg har lest, for vi tar – i tråd med det som har vært en arbeidsgruppes anbefalinger – viktige grep for å gi nulltoll til flere land. Vi har nå utvidet antallet land som har tollfrihet, fra 50 til 64 i årets budsjett, pluss at vi senker tollsatsene for alle de andre u-landene.

Det vi ikke er interessert i å være med på, er å fjerne alle tollsatsene for alle land i verden. For det vi vet vil skje da, er nettopp at markedet i Norge vil bli oversvømmet av amerikansk- og australskprodusert kjøtt. Det ville skvise ut hele det norske markedet for bøndene i Norge, samtidig som de fattige landene ville miste den kvaliteten som ligger i at de har nulltoll. Her har vi tatt viktige grep i budsjettet for nettopp å gi u-landene en fortrinnsrett. Det må vi følge tettere opp i årene som kommer, for å sørge for at vi kommer i mål.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:36:05]: For noen uker siden – det var like rundt utskiftingene i Regjeringen – ble det sendt ut en pressemelding fra Finansdepartementet. I ingressen der står det «Hva med å prøve seg som finansminister på Kristin Halvorsens kontor?» Jeg lurte et øyeblikk på om det var noe med regjeringsskiftet jeg ikke hadde helt fått med meg, om at det var en allmenn mulighet til å fylle den plassen. Det var det ikke, men derimot var det en lansering av et nytt økonominettspill fra Finansdepartementet. Nå trodde jeg ikke det var spekulasjon og spill som var i første rekke i det departementet, og ved nærmere gjennomsyn var det et spill for ungdom om samfunn og økonomi – og det kan være vel og bra.

På den annen side slo det meg at finansministeren har kommet med noen løfter, ikke minst i barnehagepolitikken, som kanskje gjorde at dette «med å prøve seg som finansminister» var en erkjennelse av at løftene ikke er oppfylt. Det er ikke til å komme fra at de forventningene som denne regjeringen har skapt i veldig mange grupper i det

norske samfunnet, har falt proporsjonalt med antallet måneder i regjeringskontorene. Det er vel en lærdom noen hver kan høste av.

Når Kristelig Folkeparti legger fram sitt alternative budsjett, er det også for å legge fram et budsjett vi mener vi kan stå for når vi en gang kommer tilbake i de kontorene hvor den utøvende politikken finner sted. Sentralt for oss er at vi ønsker å bygge et samfunn hvor medmenneskelighet og omsorg er styrende verdier. Hvert enkelt menneske har en ukrenkelig verdi, og det skal stå i sentrum for samfunnsbyggingen og for samfunnets institusjoner. Fattigdom, urettferdighet og nød er ikke noe et human samfunn kan forholde seg passivt til, enten det er hjemme hos oss selv eller langt bortenfor våre egne grenser.

Det som stadig kommer nærmere inn på oss, er vårt ansvar for å forvalte miljøet til beste for alle mennesker – både de som lever i dag, og ikke minst de som kommer etter oss. Derfor har vi satset på dette når vi framlegger vårt alternative budsjett. Det kommer bl.a. til uttrykk gjennom følgende satsinger: Vi ønsker å bringe bistanden opp til 1 pst. gjennom å avsette 458 mill. kr mer enn Regjeringen gjør i sitt forslag. Innenfor dette ønsker vi å prioritere Afrika, utdanning og helse. Vi ønsker også å prioritere innsatsen mot fattigdom her hjemme. Over 300 mill. kr går direkte til fattigdomssatsing, i tillegg til en lang rekke andre tiltak som vil virke i samme retning.

Jeg må si at jeg blir litt lei av denne sammenlikningen med hva Bondevik II-regjeringen gjorde og ikke gjorde. Det var Bondevik II-regjeringen som igangsatte en konkret fattigdomssatsing. Når man ser på regnskapet for 2005, altså det siste året hvor Bondevik-regjeringen satt, brukte staten 650 milliarder kr. For budsjettet for neste år foreslås det å bruke 771 milliarder kr, altså 121 milliarder kr mer. Så kan jeg retorisk spørre om regjeringspartiene, når de vet at de har over 120 milliarder kr mer, synes at de har satset på fattigdom hjemme i den grad de fattige fortjener det. Hver og en får svare for seg selv. Sammenlikningen med andre regjeringer halter utrolig når man tar med seg hvilken enorm rikdom denne regjeringen forvalter i 2008-budsjettet, stipulert til 771 milliarder kr, som vi skal bruke.

I vårt budsjettalternativ mener vi også at vi reflekterer alvoret i klimatrusselen mer enn det Regjeringen gjør. Det betyr en kraftig vridning av skattene nettopp for å initiere et mer miljøvennlig forbruk. Det blir mer kroner til fornybar energi, kollektivtrafikk og jernbane.

For Kristelig Folkeparti er det sivile samfunn en viktig hjørnestein i samfunnet. Vilårene for frivillige, ideelle aktører blir vesentlig styrket i vårt budsjettalternativ gjennom en egen frivillighetspakke. I omsorgssektoren øker vi innsatsen med 200 mill. kr på samme felt.

En trygg oppvekst er kanskje det beste vi kan gi våre barn for å trygge hele vårt samfunn. Skolesatsingen har det vært mye snakk om – eller kanskje vi skal si den manglende skolesatsingen fra den sittende regjering. Vi synes ikke det er et riktig grep å øke timetallet ytterligere når vi ser at kommunene allerede innskrenker på antall lærere. Vi vil heller fylle de timene vi allerede har, med mer kvalitet og bedre oppfølging av den enkelte elev. Derfor styr-

ker vi også barne- og familievernet. Det gir en tryggere oppvekst, og det er viktig for de barna som kanskje har de største utfordringene i sin oppvekstssituasjon. Vi gir også mer til rusomsorg og tiltak for barn av rusavhengige og psykisk syke.

Når det gjelder høyere utdanning, er det symptomatisk at mitt eget universitet, Universitetet i Oslo, hvis styret får det som det vil, neste år skal kutte 200 mill. kr. På mitt gamle fakultet, juridisk fakultet, foreslår man for å spare penger å kutte eksamenstiden fra 8 til 6 timer, og å kutte sensorene ned til én pr. student når eksamen avgis. Det sier meg noe om at det er mye som skal til før vi kan si at vi har noe løft på den sektoren.

I eldreomsorgen hadde vi nå faktisk forventet en forpliktende tverrpolitisk opptrappingsplan fra Regjeringen, slik det ble lovt fra regjeringspartiene i valgkampen. Foreløpig har vi ikke sett noe til den. Vi mener at dagens eldre fortjener en opptrappingsplan, og vi mener også at det er nødvendig. Det er en stor utfordring når vi vet at innen rehabiliteringen er én av sju senger stengt de to siste årene. Det må faktisk bety at folk som har behov for rehabilitering, nå ikke får det.

Seniorpolitikken er viktig. Reidar Sandal var inne på at stadig flere kommer i arbeid, og vi vet også at det er stort press i norsk økonomi. De ikke-sosialistiske partiene har i fellesskap forslag som sørger for at flere kan bruke mer tid i arbeidslivet, ved at det bl.a. tas initiativ for at 68- og 69-åringene skal ha mer igjen for å arbeide, ved at vi fjerner avkortningen i forhold til den pensjonen de har.

Jeg synes at etter at Regjeringens forslag ble lagt fram, har veldig lite skjedd i Stortinget knyttet til budsjettbehandlingen. I finanskomiteen har vi hatt over 50 høringsinstanser. Det er ikke sikkert Regjeringens forslag i ett og alt har vært fullkomment, men når det skjer endringer på rundt 100 mill. kr, sier det noe om at løpet stort sett er lagt. Så vil jeg si at endringene, de 100 mill. kr, i hvert fall peker i riktig retning. Det er bostøtte, det er mer til rusavhengige, og det er i hvert fall et ørlite signal når det gjelder utdanning og forskning. Selv om disse 27 mill. kr ble oversolgt av representanten Holmås, er det nå i hvert fall et signal, uten at jeg er helt sikkert på at det gir noe utslag på Richters skala som er av betydning!

Årets nobelprisvinner i litteratur, Doris Lessing, har sagt: Tenk feil om du vil, men tenk for all del selv. Jeg tror Regjeringen har tenkt selv når det gjelder både rederi- og kraftverksbeskatning, men de har altså tenkt feil, og det skal vi komme tilbake til om to dager. Jeg synes de endringene som gjøres her, peker i gal retning for næringslivet og når det gjelder incitament for mer fornybar energi.

Jeg vil med dette ta opp Kristelig Folkepartis forslag, både dem vi er alene om, og dem vi står sammen med andre om.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A) [11:46:30]: Når man hører på representanten Syversen, skjønner man at de er sterke

i troen i Kristelig Folkeparti, men minnet er det annerledes med, tydeligvis.

Jeg vet ikke om det er tilgivelse Kristelig Folkeparti satser på også i politikken, men det er faktisk slik at denne regjeringen har dradd inn 13 milliarder kr i skattelette som regjeringen Bondevik hadde vedtatt i forrige periode. Det gir altså 50 milliarder kr mer til velferd i løpet av denne fireårsperioden. I Nationen 22. november kunne en lese at Kristelig Folkeparti nå ser at de får mer gjennomslag for sin politikk ved å samarbeide med de rød-grønne partiene.

Jeg vil utfordre representanten fra Kristelig Folkeparti på om han synes det er rett å gi skattelette istedenfor å få mer til sine kjerneverdier, som han kan få støtte for av disse regjeringspartiene.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:47:38]: Når det gjelder skattepolitikken, vil jeg si følgende: Det vi trenger, er en skattepolitikk som bygger opp under at vi har en velferd også i framtiden. Det tror jeg også Arbeiderpartiet egentlig er enig i. Derfor er det vel også slik at mange av de skattelettelsene som forrige regjering bidro til, står ved lag fortsatt, antakelig fordi de var ganske vel fundert. Ikke minst gjelder det å sørge for at vi har et næringsliv som fungerer, som gjør at vi får større skatteinntekter ved å føre en skattepolitikk som underbygger verdiskapingen.

Jeg er ikke så opptatt av satsene som Klungland er. Jeg er opptatt av at vi har et skattesystem som bidrar i fellesskapet, som gjør at vi har et sunt næringsliv, og som også gir en god fordeling, slik at fellesskapsfølelsen, som vi trenger i det norske samfunnet, også kan være der i årene framover. Hvis Klungland er med på det, er vi i tilfelle på samme lag.

Magnar Lund Berge (SV) [11:48:51]: Representanten Syversen legger i sitt innlegg stor vekt på bistand og fattigdom. Det er bra og prisverdig. Det som da forunder meg noe, er at han samtidig sier at deres alternative budsjett er et budsjett for framtiden og det framtidige regjeringssamarbeidet – neste gang i posisjon. Det ligner ikke veldig mye på det Syversen ser, hvis han kikker over sin høyre skulder.

Men det som overrasker meg mer: Dagens situasjon med mangel på arbeidskraft gir en enestående mulighet til å få flere av dem som har ulike problemer i arbeidsmarkedet, fra trygd og over i arbeid. Kristelig Folkeparti understreker i finansinnstillingen at arbeid er den sikreste vei ut av fattigdom, og foreslår økte bevilgninger til arbeidsmarkedstiltak til personer som har fysiske eller psykiske lidelser. Allikevel foreslår Kristelig Folkeparti å kutte i de ordinære arbeidsmarkedstiltakene. Er ikke Kristelig Folkeparti opptatt av at arbeidsløse med andre typer problemer som gjør at de ikke står først i jobbsøkerkøen, f.eks. innvandrere og eldre, skal få hjelp til å komme i arbeid?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:50:02]: Det som er tilfellet i vårt alternative budsjett, er at vi bruker mer på arbeidsmarkedstiltak enn det Regjeringen gjør. Vi vektlegger det noe annerledes, ikke minst fordi vi har vært på

høringer og faktisk hørt hvordan det er der ute i virkeligheten: Det som nå trengs, er å sørge for arbeidsmarkeds-tiltak som er mer tilpasset dem som har et langvarig bi-standsbehov. Dermed har vi en annen innretning enn det Regjeringen har. Vi styrker dem som trenger langvarig bi-stand på arbeidsmarkedet, og så går vi litt ned på de ordi-nære arbeidsmarkedsiltakene. I dagens situasjon tror jeg det er en riktig prioritering.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:50:55]: Mye er gjort, men det er fortsatt store utfordringer i eldreomsor-gen. Nå er det gode ord å høre i alle partier. Men det holder ikke med bare gode ord, det er handling som teller.

Kristelig Folkeparti stemte sammen med Høyre imot det historiske løftet på 5,7 milliarder kr mer til kommune-ne i 2005. Men nå har Kristelig Folkeparti endelig begynt å få øynene opp, og det ser en i årets budsjettopplegg. En ser at Kristelig Folkeparti og Høyre har ulike innretninger i sine kommuneopplegg.

Mitt spørsmål er da: Finnes det en mulighet for at Kristelig Folkeparti igjen kan velge et samarbeid med Høyre, et samarbeid på Fremskrittspartiets nåde – når man husker hvordan det gikk forrige gang, hvordan kom-munesektoren og en verdig omsorg ble skadelidende un-der det forrige samarbeidet?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:51:38]: Det var vel en historiebeskrivelse som må være tatt ut av Senterpar-tiets debattopplegg og ikke Kristelig Folkepartis, så her tror jeg at jeg må korrigere visse ting.

For det første: Da Bondevik II-regjeringen overtok etter Stoltenberg-regjeringen pekte dessverre pilene i norsk økonomi nedover. Det var helt nødvendig å stram-me til og sørge for at vi fikk et næringsliv som fungerte, slik at vi på sikt kunne styrke økonomien. Det betydde at alle måtte bidra, også kommunene. Så ble det vekst i kom-munesektoren utover i perioden. Men fra Kristelig Folke-partis side har vi sagt at i en situasjon hvor det ble stram-met til i kommunene, var det nok slik at det ble vel hardt for enkelte. Det betyr at når vi nå har nytt godt av den øko-nomiske veksten som kom mot slutten av Bondevik II-re-gjeringens periode, og som nåværende regjering virkelig nyter godt av, er det rom for å satse på kommunene.

Representanten Slagsvold Vedum er vel kanskje også enig i at den forventningen som nåværende regjering har skapt i kommunene, er i ferd med å bli et problem for den sittende regjering.

Marianne Aasen Agdestein (A) [11:52:59]: Kristelig Folkeparti kjenner jeg som et ansvarlig økonomisk parti, i likhet med alle partier i denne sal, med ett unntak. I for-lengelsen av det viser Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett til at de er bekymret for et opphetet bygge- og an-leggsmarked. Som en konsekvens vil Kristelig Folkeparti dempe byggeaktiviteten ved å kutte i bevilgningen til Statsbygg med 225 mill. kr. Samtidig ønsker de å øke byg-geaktiviteten i kommunesektoren med et langt større be-løp enn det innstrammingen viser. Der foreslår de å utvide investeringsrammen til opprusting av kirker og skolebygg

med 1,5 milliarder kr. Hvordan får Kristelig Folkeparti dette til å henge sammen?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:53:48]: Når det gjel-der bevilgningene til Statsbygg er det der ofte snakk om større prosjekter, som man med fordel kanskje kan dempe noe nå i en opphetet økonomisk situasjon.

Når det gjelder bevilgningene knyttet til låneordningen for kommunene som kan brukes til oppgradering av sko-ler og kirker, snakker vi her om mindre beløp, som det lo-kale næringsliv ofte kan sørge for. Jeg tror det er en bedre prioritering enn det Regjeringen har foreslått, i den øko-nomiske situasjonen vi er i.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed over.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:54:48]: Den rød-grøn-ne regjeringa prioriterer fellesskapstanken og korrigerer av markedskreftene sterkere enn ei regjering hvor Høyre er med. Dette gir bedre mulighet til å utvikle jevnbyrdige forhold blant folk, sikre nasjonale interesser til våre natur-ressurser, holde Norge reint med reint vann, rein luft og rein jord, samt ivareta kyst- og bygdebefolkningens inter-esser. Internasjonal solidaritet blir også bedre ivaretatt. Mange velgere som står bak den rød-grønne regjeringa, er imidlertid utålmodige etter å se dette sterkere ved praktis-ke tiltak i sitt hverdagsliv. Det er bra!

Årets statsbudsjett er nøkternt i forhold til de forvent-ninger om velferdsforbedringer som er skapt i en høykon-junktursituasjon. For Senterpartiet er det spesielt gledelig at sjølstendig næringsdrivende kvinner nå i forbindelse med fødsel får sosiale trygderettigheter som er likeverdige med dem kvinnelige lønsmottakere har hatt i mange år.

Vår pengepolitikk skal være mest mulig åpen, stabil og forutsigbar. Den skal understøtte finanspolitikken ved å medvirke til å stabilisere utviklinga i produksjon og sys-selsetting, for i pengepolitikken har vi en krevende balan-se. I Norges Banks Pengepolitisk rapport 3/07 ble rente-banen senket i forhold til tidligere rapport med en halv prosent til 5 1/4 pst. i andre halvår 2008. For Senterpartiet vil fordelingspolitiske konsekvenser for unge kontra vel-situerte eldre personer samt konkurranseutsatt nærings-livs rammebetingelser peke i retning av at vi ikke fører en økonomisk politikk som medvirker til at rentedifferansen til våre handelspartnere øker ytterligere.

USAs tidligere sentralbanksjef Alan Greenspan har vært i Oslo og snakket om boliglånskrisa i USA. Dette var en ulykke som bare ventet på å skje, sa Greenspan om fi-nanskrisa som nå rir verdens banker og også er kommet til Norge i fire nordnorske kommuner. Greenspan brukte be-tegnelsen eufori, velvære gjennom stimulerende stoffer, om det som har skjedd. Euforien i den menneskelige na-turen bygger seg opp og er sjølførsterkende. Det danner seg priser og forventninger som er helt uten forankring i de underliggende realiteter, markedene snur – det skjer brått – euforien avløses av frykt. Slik er det bare, vi kan ikke gjøre noe politisk med det, er Greenspans samfunns-forståelse. Vi har liten mulighet til å ta boblene på vei opp.

(Lundteigen)

De sprekker ikke før spekulasjonene gir seg, sa Green-span. Dette var hans samfunnssyn.

Mange meningsdannende innbyggere i Norge har overflod av lettjente penger. Det preger sjølsagt atferden. Dette er penger som har sin basis i råderett over enorme naturressurser, hvor råderett kombinert med tidligere langsiktig samfunnsorganisering og -investering gjør at vi høster der andre har sådd. Det norske folk er ved dette privilegert internasjonalt, og vi har et stort ansvar for å feie for vår egen dør i klimautfordringa. Slik burde vi være annerledeslandet. Slik kunne vi med større tyngde gjøre krav på å tale med en sjølstendig stemme. Verden trenger sjølstendige stemmer.

Fokusering på finansforvaltning, aksjekurser, luksusinvesteringer og velferdsforbedringer for de bedrestilte har dessverre kommet enda mer i sentrum etter hvert som vår pengerikelighet har økt. I hvilke fora skapes så dette dominerende synet?

Produksjon av dagens rådende syn i landet skjer i Oslo, av et forholdsvis begrenset antall mennesker i viktige posisjoner, benevnt som Oslo-eliten. Dette synet kjennetegnes ved enøyd fokusering på aksjekursen, liten kontakt og forståelse for hva som rører seg ute i landet. Deres oppfatning bygger på det som er oppfatningen i finanssentrene – finanssentrene internasjonalt.

Senterpartiet er overbevist om at denne regjeringa må intensivere arbeidet med å videreføre vår økonomiske politiske tradisjon med å korrigere markedskreftene, slik at de samfunnsnegative utslag med økonomiske rystelser som gir frykt og utrygghet for næringsliv og folk flest, kan unngås. I dette arbeidet er strengere økonomisk lovverk, forsterket kredittsyn og en mer langsiktig byggende økonomisk politikk viktige stikkord.

Dagens norske velferdsnivå bygger på politisk vilje til å bygge opp produksjonsbasert virksomhet for mange tiår siden. Vilje til å ta kontroll over utviklinga av oljeressursene har gjort at vi sjøl har en sterk oljeindustri og ikke bare er et filialland for utenlandske oljeselskaper. Viljen til å tilpasse rammevilkårene for internasjonal skipsfart til en global situasjon gjør at vi har en skipsfartsnæring og en maritim næring som er enestående i verden. Se på kartet hvor Norge er plassert, og vi ser Norges avhengighet av å mestre livet på havet og sjøen og dermed være en viktig sjøfartsnasjon med en lønnsom, moderne skipsfart.

Tidligere tiders aktive næringspolitikk har tatt utgangspunkt i at vi er et lite land, at vi har naturgitte fortrinn, nasjonal kompetanse og et ønske om å opprettholde en desentralisert bosettingsstruktur. Vi står nå overfor en globalisering som er sterkere enn noen gang. Det stiller oss overfor store utfordringer, og det må da føres en aktiv politikk for å hindre en forvirring av tradisjonell konkurranseutsatt industri som har basis i våre naturressurser eller vår beliggenhet.

Spørsmålet om skatt for rederiselskaper – både overgangsordning for de rederier som er inne i dagens rederriskatteregelverk, og framtidig ordning – har vært en komplisert sak for Senterpartiet. Regjeringen etablerer nå en konkurransedyktig rederriskattemodell for framtida.

Dette er Senterpartiet glad for. Senterpartiet er opptatt av at dette er en viktig distriktsnæring som også gir grunnlag for landbasert virksomhet mange steder langs kysten. De maritime næringer er blant våre sterkeste næringsmiljøer – vi har internasjonale fortrinn. Det er viktig for Senterpartiet å bidra til å sikre dette også for framtida.

Når det gjelder overgangsordningen for de rederier som omfattes av dagens rederriskatteregelverk, har Senterpartiet gått inn i denne saken med andre løsninger enn det kompromiss Regjeringa har foreslått. Flertallet i Senterpartiets stortingsgruppe har tatt Regjeringas oppfatning av rederriskatning til etterretning ut fra den politiske situasjonen vi er i. Stortingsgruppa har derfor akseptert det forslag som foreligger.

Senterpartiet slutter seg til Regjeringas forslag om endringer i kraftverkbeskatningen. Samtidig vil vi understreke Regjeringas uttrykte målsetting om en sterkere satsing på ny fornybar energi med samlet mål om 30 TWh i økt fornybar energiproduksjon og energieffektivisering fra 2001 til 2016.

Det har kommet klare innspill, bl.a. fra Småkraftforeningen og Energibedriftenes landsforening til endringer i kraftverkbeskatninga. Vi i Senterpartiet er lydhøre til disse grundige innspillene. Derfor står vi bak en flertallsmerknaad til budsjettet for 2008, hvor vi ber Regjeringa legge fram en bred vurdering av incentivene for økt miljøvennlig utbygging av vannkraft og annen fornybar energi i revidert nasjonalbudsjett for 2008. Spesielt ber flertallet om å få tilbakemelding på om det kan være forhold som hindrer en samfunnsmessig fornuftig opprusting, fornying og bygging av anlegg for fornybar kraft.

I vår situasjon med høykonjunktur og høye oljeinntekter er vår største fiende og neste generasjons største fare vår historieløshet og innadvendthet – historieløshet i den forstand at vi glemmer at det er tidligere tiders langsiktighet og tanker for framtida vi i dag høster av og bygger vår velferd på, og innadvendthet i den forstand at vi kun ser vår egen lille andedam og glemmer at vi på kort og lang sikt bygger vår velferd på samhandling med verden rundt oss basert på de næringsgrener som vi har fortrinn for å drive med, samt videreutvikler de næringer som er nødvendige for å gi våre innbyggere trygghet under skiftende politiske og økonomiske internasjonale konjunkturer.

Årets statsbudsjett er nøkternt i forhold til de forventninger om velferdsforbedringer som er skapt i en høykonjunktursituasjon. Det er et ansvarlig statsbudsjett for 2008.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jørund Rytman (FrP) [12:03:08]: For ca. to uker siden var samferdselsministeren og Lundteigens partifelle, Liv Signe Navarsete, på møte i regi av Modum Senterparti. Gjennom et oppslag i Drammens Tidende er det kommet fram at Navarsete der erkjente at Fremskrittspartiet har helt rett i at mer bruk av oljepenger til vei er god samfunnsøkonomi.

Jeg kan lese opp følgende fra Drammens Tidende:

«Vil bruke oljepenger på vei»

Og videre:

«Samferdselsminister Liv Signe Navarsete (Sp) gir regjeringens erkerival Carl I. Hagen rett i at det er mer fornuftig å satse på samferdsel enn å sylte ned oljemilliarder i utlandet.»

Jeg lurer på om finanspolitisk talsmann i Senterpartiet er enig i dette. I så fall – med vissheten om at vårt fylke, Buskerud, faktisk har 24 av landets 100 mest livsfarlige veier, og at Buskerud-veiene har et etterslep på ca. 2,2 milliarder kr – hvorfor presser ikke Lundteigen mer på for å øke bevilgningene til vei?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:04:10]: Som jeg sa i innlegget mitt, er mange velgere i de rød-grønne partiene utålmodige etter å sikre større satsing på fellesskapstanken – ikke minst på å krympe landet, sikre at framkommeligheten blir god. Vi ser at for de mennesker som bor i områder hvor man er avhengig av moderne kommunikasjon, er dette standpunkt som gjelder uavhengig av hvilket parti man stemmer på. Det er mange i SV som mener akkurat det samme som Liv Signe Navarsete ut fra den hverdagen de står oppe i.

Den prioriteringa som Regjeringa har gjort, er at man greier å oppfylle Nasjonal transportplans forutsetninger. Statsråden satser mer på framkommelighet og opprusting av veier – rett og slett å fylle asfalt i hullene i veien. Det er ingen hemmelighet at vi i Senterpartiet er utålmodige etter å gå videre her. Vi er langt fra i mål i forhold til det som Regjeringas støttespillere forventer av oss i de kommende budsjetter.

Svein Flåtten (H) [12:05:22]: Representanten Lundteigen har ved et par anledninger i dag euforisk omtalt utslagene av markedsøkonomien i USA og boligboblen der. Men det er også eufori i Senterpartiet. Det er et grasrot-opprør mot partiets håndtering av skatteøkningene for småkraftverk. Det er litt mer hjemlig, litt mer nært, litt mer viktig for attåtningene på bygda og for utbygging av fornybar og miljøvennlig energi i dette landet.

Nå står Senterpartiet bak en merknad om at man skal utrede dette for fremtiden. Men dette er jo egentlig enkelt, dette handler om beskatning. Man behøver ikke lete etter incentiver. Dette er snakk om skatt. Hvorfor mener Senterpartiet at det er en så veldig god idé å øke skattene for småkraftverk ved å redusere grensene for når man skal måtte betale grunnrenteskatt?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:06:28]: Det hadde nok vært en fordel om også partiet Høyre i større grad hadde konsentrert seg om internasjonale konjunkturer og internasjonale forhold. Med vår åpne økonomi er hva som skjer internasjonalt, av større betydning enn de fleste er klar over. Derfor synes jeg det er noe uklokt å antyde nedsettende at det å ha et internasjonalt blikk, ikke er sentralt i den situasjonen vi står oppe i.

Men så tilbake til det hjemlige. I Senterpartiets rekker synes man ikke det er noe godt forslag å øke beskatningen av småkraftverk. Det har kommet tydelig til kjenne i de uttalelser som er kommet fra våre folk. Den helhetsløsning som så Regjeringa har valgt, er en løsning som har

ført til veldig sterke faglige innspill fra både småkraftselskapene og Energibedriftenes landsforening. Det er noe Senterpartiet vil jobbe videre med fram mot revidert nasjonalbudsjett.

Jan Sahl (KrF) [12:07:44]: Senterpartiet har hatt et prisverdig engasjement for levende lokalsamfunn over hele landet, et engasjement som Kristelig Folkeparti deler fullt ut. Vi er enige om at levende småbedrifter er en forutsetning for et levende lokalsamfunn.

To konkrete saker til beste for småbedriftene har vært trygge rettigheter for selvstendig næringsdrivende i forbindelse med graviditet og fødsel og arveavgiftskrav overfor familiebedrifter som drives videre av neste generasjon. På det første punktet er det en viss framdrift, men på det andre punktet, arveavgift, skjer det ingenting. Representanten Lundteigen uttalte seg i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett på følgende vis:

«Punktet om lettelse i arveavgift er et sentralt punkt, og i Soria Moria-erklæringa står det at en skal gjøre generasjonsskifte i familiebedrifter lettere. Det er et punkt som blir fulgt opp.»

Nå er jo det punktet beviselig ikke fulgt opp. Mitt spørsmål til Lundteigen er om han i dag kan si noe mer om hvordan dette løftet konkret skal bli fulgt opp.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:08:51]: Vi er glad for å få en viss kreditt, i hvert fall i forhold til sjølstendig næringsdrivende kvinner. Vi tar med oss den.

Når det gjelder arveavgift og bolig som arvelater har bebodd, og bedrifter som arvinger overtar, er dette et svært viktig tema for Senterpartiet. Vi er nødt til å følge med i tida i forhold til det som kreves. Senterpartiet er ikke fremmed for å tenke i retning av betinget arveavgiftsfritak når arvinger overtar hus eller eiendom for å drive videre. Det er en fritakstenkning med betingelser som ligger Senterpartiets hjerte nær.

Gunvald Ludvigsen (V) [12:09:50]: I debatten etter at statsbudsjettet blei lagt fram den 5. oktober, sa representanten Lundteigen følgjande:

«Statsbudsjettet skal nå gjennom en grundig behandling i Stortinget. Det kommer mange på høringene våre som skal si sitt om budsjettet. Det er flinke folk i de respektive regjeringspartier som ikke har hatt muligheter til å gå inn på alle sider ved budsjettet, og det er sågar en opposisjon som skal lyttes til. På denne bakgrunn vil Senterpartiets stortingsgruppe holde muligheten åpen for endringer i neste års statsbudsjett i Stortinget.»

Er Senterpartiet fornøgd med at dei i realiteten ikkje blir høyrde av dei andre regjeringspartia i ei så viktig sak som skattlegging av småkraftverk i distrikta? Og ikkje minst: Har regjeringspartia høyrte på alle dei fornuftige forslaga frå opposisjonen, f.eks. om fleire og betre tiltak for å kjempe mot fattigdom?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:10:54]: Det er et helt korrekt sitat.

De høringer som er gjennomført, har regjeringspartiene i større grad enn tidligere tatt hensyn til, både i form av merknader og i form av holdninger som avspeiles i salen her i dag, til kommende budsjetter.

I tillegg er det en endring som er av større prinsipiell enn økonomisk karakter, nemlig at budsjettet er endret med 100 mill. kr i forhold til temaer som opposisjonen og høringspartene har lagt vesentlig vekt på.

Kraftverksbeskatningen og det som er saken der, har jeg grundig redegjort for. Det kommer en ny runde om rammebetingelsene for miljøvennlig kraftproduksjon fra vannfall og annen energi fra fornybare kilder i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Jeg vil oppfordre alle til å engasjere seg for å realisere Regjeringas målsetting om 30 TWh i økt produksjon fram mot 2016. Det er et svært ambisjonsrikt mål, som det må større fart på for å realisere.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:12:10]: Man blir litt andektig når man lytter til Lundteigens innlegg fra talerstolen. Der blandes en romantisert etterkrigshistorie, planøkonomi og global utvikling om hverandre. Jeg skal komme tilbake til det jordnære.

I år 2000 var det anslagsvis 70 000 bønder i Norge. I 2005 var det tallet redusert til 48 000. I dag er tallet enda lavere. Dette har Senterpartiet klart helt uten hjelp fra Fremskrittspartiet. Beregninger viser at antall byråkrater for å administrere disse litt under 48 000 bøndene er 5 000, dvs. at det er ca. en administrator pr. niende bonde. Dette tallet har ikke blitt redusert, selv om antall bønder har blitt redusert med 30 pst. de siste syv årene.

Mener Senterpartiet at norsk landbruk er hensiktsmessig organisert? Mener Senterpartiet at norsk bondestand trenger 5 000 byråkrater for å administrere sin virksomhet? Og er det noe som passer i en globalisert verden, som Lundteigen er så opptatt av?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:13:14]: Jeg takker for attesten for romantikk og internasjonale forhold.

Når det gjelder bønder, som er litt mer jordnært, og som jeg har en viss forutsetning for å snakke om, og tilsyn i så henseende, kan jeg forsikre representanten Tybring-Gjedde om at det snart går over alle grenser i forhold til hvilke tilsyn og hvilke krav som stilles til dem som står for matproduksjonen i Norge. Det kan ikke være noen tvil om at Senterpartiet står for en linje der man skal kontrollere i stort, ikke detaljstyre i smått. Det gir muligheter for at vi kan forenkle kraftig en god del ting. I denne sal og i andre saler er det dessverre i stor grad for stor trygghet for at det er kjekt å ha. Det er moralen i en rekke saker. Det er kjekt å ha litt ekstra. Det er noen som skal betale, og det er noen som skal leve med det. Det er et stort problem for oss som i praksis arbeider i norsk jordbruk.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Lars Sponheim (V) [12:14:41]: Det hadde vært fristende å fortsette der Lundteigen slapp. Det hadde vært mye å tilføre den debatten for en som har vært imot de siste

te forenklinger som har vært gjort de siste årene, men jeg skal konsentrere meg om et større løp, nemlig budsjettet.

Aldri før har Stortinget behandlet et statsbudsjett med så mye penger til disposisjon som det vi kommer til å vedta i dag. Bare fra 2007 til 2008 øker skatteinntektene med 35 milliarder kr. En svært høy oljepris gjør at vi kan bruke mer oljepenger enn noen gang før, og enda holde oss godt under handlingsregelens 4 pst.-grense.

Rekordhøye inntekter gir store muligheter til å satse på framtiden. Men gode tider – ikke minst eventyrlig gode tider, som vi må si at vi har – setter særlig store krav til politiske prioriteringer.

Jeg mener at det som får flertall i dag, dessverre viser at det ikke har vært vilje til slike prioriteringer. Regjeringens partienes forslag til statsbudsjett er uten en klar politisk kurs, der alle får litt mer enn i fjor, og miljøet kanskje litt mer enn litt. Flertallets bruk av 100 mill. kr til alt fra litt mer bostøtte til kamp mot ulv i Norge hjelper ikke på hovedinntrykket av et flertall som ikke vil prioritere de viktigste utfordringene, men som har valgt et minste felles multiplum.

Det er direkte urovekkende at nedprioritering av høyere utdanning og forskning fortsetter. Venstre er svært skuffet over at fjorårets kutt i basisbevilgningene til universitetene og høyskolene ikke rettes opp.

Satsingen på barnehageplasser, heldagsskole og frukt og grønt går på bekostning av høyere utdanning, forskning og nødvendige tiltak for å rekruttere flere og mer motiverte lærere. Jeg mener det burde være åpenbart for alle at det er helt feil å utvide skoledagen når det er mangel på lærere. Flertallet mener tydeligvis at det ikke er noe problem, uten at det er anvist noen som helst løsning på hvordan denne utfordringen skal møtes.

Dette gjelder ikke bare grunnskolen. I Aftenposten i forrige uke kunne vi lese om at elever i videregående skole snytes for timer fordi flere skoler kutter antallet undervisningstimer for å spare lønnsutgifter. Dette kommer dessverre ikke som noen overraskelse. Lærerdekningen i grunnskole og videregående skole er ikke blitt bedre de siste to årene til tross for fagre løfter i Soria Moria-erklæringen.

Det er viktige elementer i neste års statsbudsjett innenfor miljøområdet. Den forsiktede økningen i grønne avgifter er bra, men ikke tilstrekkelig, og vi får ikke det nødvendige løftet som skal til for å møte klima- og miljøutfordringene. Støtten til fornybar energiproduksjon er for svak, og Venstre savner ordninger for investeringsstøtte til pilotprosjekt. I tillegg kommer det helt ulogiske forslaget om å øke beskatningen av småkraftverk.

Jeg tror at nestleder i Norddal senterparti, Egil Berge, har helt rett når han uttaler følgende til Nationen sist fredag:

«En ting er å sitte i regjering med SV og Ap, men jeg har ikke ord for at Sp går med på å øke skatten for småkraftverk. Vi har et valg om to år, og hvis ikke Senterpartiet går imot denne skatteøkningen, kommer partiet til å miste mange velgere.»

Senterpartiet er åpenbart truffet på sin mest erogene sone.

Venstre er skuffet over at flertallet heller ikke denne gangen velger å gjøre hverdagen enklere for gründere og selvstendig næringsdrivende. Den såkalte forbedring av de sosiale ordningene for selvstendig næringsdrivende framstår som en ren bløff: Regjeringen og stortingsflertallet later som om de bedrer de sosiale ordningene for de selvstendig næringsdrivende ved å gi disse en rett til fødselspenger fra 1. juli 2008. Samtidig sendes regningen til de samme gjennom en økning av trygdeavgiften. Regjeringen tar inn 95 mill. kr, og gir tilbake bare 60 mill. kr til de selvstendig næringsdrivende i 2008. Venstre har ved flere budsjettbehandlinger foreslått at selvstendig næringsdrivende gis rett til svangerskapsenger, omsorgsenger og sykepenger under svangerskap uten økning i trygdeavgiften. Vi gjentar dette i dag. Resultatet blir dessverre at regjeringspartiene nok en gang svikter. Det er skuffende, fordi Venstre mener bedre sosiale ordninger kan gi større trygghet og mer motivasjon for flere kvinner til å starte opp for seg selv.

Venstre er tilfreds med at Regjeringen fortsetter en tung satsing på å bekjempe global fattigdom, men samtidig er det grunn til å være skuffet over innsatsen på hjemmebane. Det er mildt sagt oppsiktsvekkende å se regjeringspartier som åpenlyst beskylder hverandre for ikke å ville prioritere tiltak for å bekjempe fattigdom, slik vi har sett det mellom SV og Senterpartiet ved dette budsjettframlegget. Resultatet blir dessverre at fattigdommen definitivt ikke blir avskaffet med dette budsjettet heller. Det må unektelig være noe underlig for det partiet som mente at fattigdom kunne avskaffes ved et pennestøk, å oppleve at nesten hele opposisjonen foreslår å bevilge mer penger – til dels mye mer – til fattigdomsbekjempelse enn det man selv fikk gjennomslag for i regjering.

Venstre er et sosialliberalt parti. Det betyr sterk tro på menneskets skaperevne, kreativitet og ansvarsfølelse. Venstre setter alltid det enkelte menneske i sentrum, ikke grupper eller klasser. Alle mennesker er likeverdige, men ingen er like. Og alle må få den samme mulighet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet.

I Venstres alternative statsbudsjett for 2008 får dette først og fremst sitt uttrykk gjennom økt satsing på utdanning og forskning, på miljø- og klimatiltak og fattigdomsbekjempelse. På hvert av disse områdene foreslår Venstre en påplussning på mer enn 1 milliard kr utover det stortingsflertallet gjennom regjeringspartiene mener er tilstrekkelig.

Venstre omprioriterer om lag 12 milliarder kr i sitt alternative statsbudsjett for 2008, fordelt med omtrent like store deler på skatte- og avgiftsopplegget og statsbudsjettets utgifts- og inntektsside. Venstre foreslår den samme strukturelle, oljekorrigerte budsjettbalansen som Regjeringen, men har et samlet opplegg som vil virke marginalt – for ikke å gjøre noe poeng av det, mindre ekspansivt på grunn av en netto skatte- og avgiftslette på om lag 750 mill. kr.

Venstre vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig atferd og mindre skatt på arbeid, og vi foreslår i vårt alternative budsjett en slik omlegging innenfor en ramme på vel 3 milliarder kr. Venstre er skuffet over at

Regjeringen ikke har benyttet denne anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning. Noe er gjort, mye mer kunne vært gjort. Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at Regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret, tilsier en langt mer offensiv omlegging enn Regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter.

Venstre foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3 milliarder kr. Blant annet foreslår Venstre både å justere innslagspunktet i toppskatten og økt minstefradrag. Vi foreslår økt bunnfradrag i formuesskatten, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivningssatser for næringslivet, styrking av SkatteFUNN-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende.

Kunnskap er noe av det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og en slik satsing innebærer en sikring av framtidig verdiskaping, demokrati og dannelse. Venstre vil derfor ha en rekordsatsing på skole, utdanning og forskning og foreslår en økning i bevilgningene til skole, utdanning og forskning på om lag 1,7 milliarder kr utover Regjeringens forslag. Hovedvekten i Venstres alternativ er en styrking av forskning og høyere utdanning med vel 1,2 milliarder kr, men vi foreslår også kompetanseår og rekrutteringsplan for lærere.

Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet, og vi skal ha en lederrolle i arbeidet med å utvikle et godt, klimavennlig samfunn. Norges troverdighet er avhengig av at vi reduserer egne utslipp, bidrar til utvikling av teknologi og viser at det er mulig å frikoble en sunn økonomisk utvikling fra utslipp av klimagasser. Til tross for at Regjeringen har forsøkt å framstille sin egen satsing innenfor klima- og miljøområdet som ambisiøs, inneholder ikke forslaget til statsbudsjett for 2008 de nødvendige prioriteringene for å få til reduksjoner i klimagassutslippene som monner. Derfor foreslår Venstre en kraftig økning i miljø- og klimatiltak på samlet 1,75 milliarder kr utover Regjeringens forslag. Blant annet foreslår Venstre økt satsing på klima- og miljøforskning, økt satsing på kollektivtransport og jernbane, styrket oljevernberedskap, diverse tiltak for ny fornybar energi og alternativt drivstoff og et eget tilskudd til foregangskommuner innenfor klimaområdet.

Alle mennesker skal ha frihet og et verdig liv. Velferdsstaten skal bidra til dette, som borgernes solidariske system for rettferdighet og trygghet. De grunnleggende forutsetningene for et godt liv skal være der for alle, uavhengig av de ulikheter vi fødes inn i, og de tilfældigheter som livet selv rammer oss med. Allikevel er det ingen tvil om at vi innen helse- og sosialpolitikken må prioritere mer til dem som trenger det mest, og ikke smøre tynt utover til alle. Dette krever politisk mot og politisk vilje. Sosial ulikhet i helse er et voksende problem og henger nøye sammen med fattigdom. Det er svært viktig for å bekjempe fattigdom at det satses på helse og behandling til dem som altfor ofte faller utenfor også i helsevesenet. Rusmisbrukere må få bedre behandling og nødvendig hjelp.

Venstre foreslår en økning i tiltak for å redusere fattigdom på vel 1 milliard kr utover Regjeringens forslag. Hovedsatsingene er rusomsorg, forsøk med borgerlønn, offentlig finansiert tannhelse, omsorgslønn for foreldre med funksjonshemmede barn, tiltak for bostedsløse og økt bostøtte.

Venstres alternative budsjett er etter mitt skjønn det mest radikale budsjettalternativet innenfor ansvarlige budsjetttrammer som vi i dag har til behandling, og det er det alternativet som er best tilpasset de utfordringene Norge som nasjon står overfor. Vi prioriterer en satsing på framtiden: på forskning, utdanning og skole, radikale grep for å løse vår tids største utfordring – miljø- og klimaproblemene – og en målrettet satsing for dem som trenger det aller mest.

Jeg tar med dette opp de forslag Venstre har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Lars Sponheim har tatt opp de forslag han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Reidar Sandal (A) [12:24:46]: Venstre går imot den overgangsordninga som Regjeringa har foreslått for reiarnering. Venstre vil at ein skal greie ut saka meir, og at nytt forslag skal fremmast til våren i revidert nasjonalbudsjett. Det høgst spesielle er at Venstre først vil stemme imot forslaget. Likevel vil partiet bruke det aller meste av inndekkinga – til saman 1,2 milliardar kr – i sitt alternative budsjett.

I denne saka er det snakk om etterskotspliktige skattytrar. Vedtak bør derfor gjerast i år, ikkje neste år, dersom det skal ha bokført effekt i 2008.

Representanten Sponheim er ein svært erfaren politkar, som skal ha stor systeminnsikt. Eg vil derfor spørje: Korleis kan Venstre forklare den logikken som ligg bak handlemåten partiet har valt i denne saka?

Lars Sponheim (V) [12:25:57]: Etter hva jeg forstår, vil regjeringspartiene sørge for at dette vedtaket blir gjort i år, og det vil de facto bli et budsjett som skal disponere også disse pengene for neste år. Venstre har en oppfatning om en noe annen fordeling eller prioritering av disse pengene.

Men det jeg synes er viktig å si, er at Regjeringen har satt Stortinget – og ikke minst opposisjonen i Stortinget – i en vanskelig situasjon med dette forslaget. Det er kommet autoritative og sterke signaler til Regjeringen, ikke minst gjennom høringer, om at dette kan være grunnlovstridig, og da settes Stortinget i en vanskelig situasjon. Stortingets vedtak vil kunne være en rettskilde i framtidige rettsaker som kanskje, eller med stor sannsynlighet, vil komme. Det i det hele tatt å spille Stortinget og denne skatteordningen inn i så mye usikkerhet synes jeg er uansvarlig av Regjeringen. Derfor har opposisjonen samlet bedt om å få et annet opplegg til revidert nasjonalbudsjett. Det kan f.eks. gjøres gjeldende for 2009 og senere etterkuddspliktig.

Ågot Valle (SV) [12:27:03]: Venstre skal ha honnør for forslaget om å ta imot 500 flere kvoteflyktninger, men

baksida av medaljen er ikke så ærerik, for Venstre foreslår faktisk å kutte hjelpen til verdens fattigste med 34 mill. kr, samtidig som partiet ikke følger Regjeringa fullt ut når det gjelder å dra inn mer fra norske rikinger. Venstre vil kutte hjelpen til Latin-Amerika, med den merkelige begrunnelsen at det vil svekke fattigdomsorienteringa, men faktum er jo at fattigdommen er skrikende og miljøutfordringene formidable i flere latinamerikanske land. Budsjettet har en klar profil også i forhold til Latin-Amerika – sosial utvikling, miljøretta tiltak, biologisk mangfold, bærekraftig og demokratisk bruk av naturressurser, støtte til urfolk og til fattige kvinner.

Så spørsmålet mitt er: Er det sånn at det er urfolk, biologisk mangfold, fattige kvinner og arbeidere i Latin-Amerika som skal betale for det veldig gode forslaget om å ta imot flere kvoteflyktninger?

Lars Sponheim (V) [12:28:27]: La meg først si at det meget lille kuttet som er gjort på utviklingsbudsjettet når det gjelder den kanskje mer politiske satsingen på SVs politiske frender i Latin-Amerika, tror jeg ikke bør ses på som annet enn en tydelig politisk markering.

Det er helt rett at penger brukes til økt satsing på kvoteflyktninger, men det ligger i dette et klart signal om at vi nok kunne tenke oss at bistands- og utviklingsmidler kunne vært brukt annerledes. Så når representanten Ågot Valle stiller meg dette spørsmålet, gir det meg en veldig fin anledning til nettopp å reise dette som en utfordring i forhold til Afghanistan og behovet for sivil utviklingsbistand til Afghanistan. Jeg så representanten Valle på TV kritisere sterkt at vi ikke gjør mer av det, men det er jo en kritikk som går rett inn i SV, som har bistandsministeren og finansministeren. Vi vet at det er langt på vei de to ministrene som prioriterer denne store summen til utviklingsmidler, så hvis SV hadde villet, hadde vi kunnet prioritere mer til utviklingsarbeid i Afghanistan. Men politiske frender i Latin-Amerika er tydeligvis høyere prioritert.

Ola Borten Moe (Sp) [12:29:43]: Sponheim var inne på mangelen på lærere i sitt innlegg, og Venstre tar mål av seg til å styrke den offentlige skolen. Det er et mål Senterpartiet deler. Mitt spørsmål er om det er riktig å ta 6 000 lærere ut av skolen for å gjennomføre det kompetanseåret som Venstre har lovt, i en situasjon der vi allerede mangler lærere, og der vi åpenbart er nødt til å fylle på med 6 000 nye. I tillegg mangler en god del av den inndekkingen som vi vet må på plass hvis et sånt forslag skal kunne la seg gjennomføre.

Det andre jeg tenkte å spørre om, er nettolønnsordningen for sjøfolk, som Venstre foreslår å ta bort i sin helhet. Er det en god hilsen til alle landets sjøfolk at man egentlig ikke ønsker dem, og kutter alle overføringer og støtte til vanlige arbeidsfolk, mens man går inn for den nye skatteordningen for skipsfart, der man i praksis skjærer kapitalen på samme vis?

Lars Sponheim (V) [12:30:46]: Når det gjelder det første, har representanten Borten Moe helt rett i at Venstre

har den mest offensive utdannings- og lærerpolitikken i denne sal. Den må ses i en helhet, bl.a. når det gjelder investeringer i økt tilgang på lærere gjennom lærerutdanning og læreres økte kompetanse bl.a. gjennom mulighet til å kunne utdanne seg med jamne mellomrom. Det er vel knapt noen gruppe som trenger å modernisere sin kunnskap hele tiden som lærere, fordi de har den viktige jobben de har.

Så er det rett at Venstre har tatt på seg den litt tøffe, upopulære jobben det er å si at 1,8 milliarder kr for å la en yrkesgruppe få slippe å betale skatt, er helt urimelig, når vi faktisk tar statsministerens ord på alvor og sier at de største pengene skal gå til de store tingene. 1,8 milliarder kr betaler en altså til bartendere på danskebåten, mens fiskere som ligger utenfor Grønland i storm og uvær i dagevis, ikke skal ha den samme fordel, og det i en situasjon hvor landet mangler arbeidskraft. Dette er dårlig politikk, og Venstre har mot til å si det.

Ellers hadde jeg gjerne sett at representanten hadde spurt litt om småkraftbeskatning, men det gjorde han altså ikke!

Torgeir Micaelsen (A) [12:31:54]: Jeg skal ikke spørre om småkraft, jeg heller!

I løpet av det siste halve året har vi fått tre avklaringer, vil jeg egentlig si, på borgerlig side som har gitt et bilde av hvordan situasjonen er der. Først fikk vi den klare beskjeden fra lederen i Fremskrittspartiet, Siv Jensen, om at de ikke vil støtte en regjering der de selv ikke er med. Så satte Sponheim til de grader dagsordenen her tidligere i høst ved å gi klar beskjed om at Venstre ikke ville støtte en regjering der Fremskrittspartiet var med. Og i det siste har vi også fått klar beskjed fra Jan Tore Sanner fra Høyre om at det er helt uaktuelt for en ny borgerlig regjering å drive en uansvarlig økonomisk politikk. Sponheim satte dagsordenen, som sagt, og hadde noen ganske gode, reflekterte vurderinger av situasjonen på borgerlig side for et par uker siden. Hvordan vurderer han nå, etter at de ulike alternative budsjettene er lagt fram, situasjonen på borgerlig side for månedene og årene som kommer?

Lars Sponheim (V) [12:32:57]: La meg først gi uttrykk for at jeg tror at valgresultatet i 2009 kommer til å gjøre at Norge får en mindretallsregjering. I allfall tyder alle galluper på at dagens flertall forsvinner, og jeg er ganske sikker på at det ikke vil bli etablert noen annen, alternativ flertallsregjering. Da får vi en mindretallsregjering. Når en har vært igjennom en budsjettbehandling som den vi i dag avslutter, er jeg ganske sikker på at det er ganske mange som vil glede seg til vi får tilbake en mindretallsregjering og får litt politikk, fart og dynamikk inn i dette igjen, og sågar bedre budsjetter for landet.

Jeg vurderer nok i denne sammenhengen den budsjettinnstilling som nå foreligger, slik at den i og for seg understreker det jeg har gitt uttrykk for tidligere i høst. For meg er det noen egenskaper ved hva jeg kaller borgerlig politikk. Den ene er en raushet og en anstendighet overfor mennesker som er annerledes, lever annerledes og ser annerledes ut, og den andre er en langsiktighet som handler

om klima- og miljøutfordringene, og som handler om nøkternhet i pengebruk. Er det usikkerhet om hva vi tåler på lang sikt, gjelder føre var-prinsippet på disse områdene. Her har jeg dessverre, vil jeg si, ikke øyekontakt med Fremskrittspartiet, og derfor står det nok fast det jeg har sagt i hele høst.

Heikki Holmås (SV) [12:34:12]: Jeg kunne ikke dy meg etter å ha hørt Lars Sponheims svar til Reidar Sandal i forhold til rederibeskatningen. Er det noe som vanligvis kjennetegner Lars Sponheim, er det at han har litt magemål. Derfor lurer jeg på når det gjelder rederibeskatningen: Tre av opposisjonspartiene har en fellesmerknad i forbindelse med den debatten vi skal ha på torsdag, der de er veldig klare på at de ikke føler seg helt trygge på opplegget og ikke kan være med på det, men ber Regjeringen komme tilbake med et nytt opplegg. I denne saken har altså ikke Lars Sponheim magemål, for han bruker faktisk 1,2 milliarder kr av de pengene som han ber Regjeringen om å komme tilbake igjen med et helt annet opplegg for hvordan man skal trekke inn, og helst komme til et kompromiss med rederinæringen om hvordan man ønsker å gjøre dette. Da er spørsmålet mitt til Lars Sponheim rett og slett: 1,2 milliarder kr – har Lars Sponheim noen tanker å bringe videre til Regjeringen om hvordan man skal få dette til?

Lars Sponheim (V) [12:35:23]: Nå er det slik at det de facto blir gjort vedtak på torsdag som betyr at dette vil være penger som ligger i statsbudsjettet for neste år. Vi har gjennom dette budsjettforslaget sagt at vi synes at en større andel av dette kunne gått til miljøfondet. Men det er også slik at i denne situasjonen skulle vi gjerne ha vært trygg på Grunnloven for å kunne være med på å dette, for det ligger et klart signal i det. Vi skulle ønske vi kunne være trygg på at dette ikke er grunnlovsstridig, for å kunne være med på å ta ut denne beskatningen. Det at regjeringsflertallet i forkant av det som mest sannsynlig fort kan bli en rettssak, egentlig harselerer over at en ber Regjeringen være tryggere på grunnlovsmessigheten av disse forslagene, synes jeg er litt rart. Vi hørte akkurat finanstalsmannen for Senterpartiet, Lundteigen, gi uttrykk for at det var et flertall i Senterpartiets stortingsgruppe som gikk inn for dette, og jeg forstod at han selv tilhørte et mindretall. Det vil altså kunne skapes mye usikkerhet om dette framover. Den usikkerheten burde Regjeringen eliminert.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:36:55]: Det er noen uker siden jeg stod på talerstolen i Stortinget og la fram forslaget til budsjett for 2008. Det jeg hadde tenkt å gjøre i debatten her i dag, var å prøve å heve blikket litt og se hva som har skjedd, hva slags politiske debatter som er reist, hvilke motforestillinger som budsjettet har fått, og hvordan det politiske bildet nå tegner seg. Det er veldig ofte mye diskusjon i Stortinget om spillet og spetakket rundt politikken, men her gis det jo en meget god anled-

ning til å gå grundig inn og se på hva de politiske forskjellene egentlig er.

Det som er veldig slående, når man har fulgt norsk politikk gjennom mange år, er at dagsordenen for den politiske debatten er veldig forandret etter at det ble en rød-grønn regjering ved det regjeringsskiftet vi hadde i 2005. Det som dette budsjettet først og fremst har blitt kritisert for, er ikke at vi fører for lite av Høyres skattepolitikk, og ikke at kursen er feil, men at vi ikke gjør mer på det som er Regjeringens egne hovedområder og hovedprioriteringer. Det dreier seg f.eks. om fattigdom, det dreier seg om miljøomlegging, det dreier seg om utdanning, altså de sakene som den rød-grønne regjeringen fra før av prioriterer. Ropet utenfra og fra opposisjonen er derfor ikke «mer av det gamle», som de fikk med Bondevik og en Høyre-dominert regjering, men «mer rød-grønt». Det synes jeg er ganske interessant.

Jeg synes også det er ganske interessant å se på Høyres alternative budsjett. For neste år foreslår Høyre å dele ut skatteletter i størrelsesorden 2,5 milliarder kr. Det er etter at den rød-grønne regjeringen har fått skattenivået tilbake på 2004-nivå. Det var 13 milliarder kr i forskjell mellom det Bondevik-regjeringen foreslo for 2006, og det skattenivået vi har i dag. Nå er Høyre enig i ti av de skatte-skjerpelsesmilliardene som vi kom med. I hvert fall må det jo være slik at hvis man skal ta deres budsjett på alvor, og se hva de faktisk prioriterer, kan man trekke fra 10 milliarder kr først. Det synes jeg er veldig interessant. Det har knapt vært noe budsjett hvor Høyre som parti, som ideologisk har slåss for skatteletter, har levert så små endringer i proveny, dvs. i omfang og nivå, på skattepolitikken.

Så er riktig nok Høyre og høyresiden i Stortinget helt forutsigbare på fordelingsvirkningen av de skatteforslagene som er. Her er det veldig klar forskjell mellom en rød-grønn skatteretning pluss Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre. Det handler om de veldig klare grepene som vi gjør for å sørge for at noen av dem som har aller mest penger i Norge, er med på å bidra til felleskassa. Det handler også om at folk flest skal se at man betaler skatt etter evne. Det er derfor vi har sagt at nå skal aksjer verdsettes 100 pst. og ikke 85 pst. i formuesskatten. Det er derfor vi har gjort innstramminger i den såkalte 80 pst.-regelen, og det vi får inn, har vi brukt til å heve bunnfradraget i formuesskatten. I løpet av to år er det 270 000 mennesker – som i 2005 betalte formuesskatt – som nå slipper å betale formuesskatt i 2008, og halvparten av dem er pensjonister. Det er meget god fordelingspolitikk. Hvis vi veksler det om til de 100 rikeste, er det altså slik at vi har skjerpet beskatningen fra vår regjering side for de 100 rikeste i Norge med 3,3 mill. kr i året, mens Høyre og Fremskrittspartiet på den andre siden, som vil fjerne hele formuesskatten, ville gi de samme menneskene en lettelse på 9 mill. kr i året. Det er en veldig klar og tydelig forskjell, og vi skal selvfølgelig fortsette å jobbe for at vi får en bedre fordelingsprofil.

Høyre og Fremskrittspartiet gir noen lettelser i bunnen, men det er veldig beskjedent. Hvis man har ett barn i barnehage, får man en økt regning fra Høyre på 2 200 kr. Hvis man har en inntekt på 500 000 kr, får man en skatte-

lette fra Høyre på 1 000 kr. Du går i minus. Men det er nå greit – en tydelig retning, mens det er de med 3 mill. kr og over som får en betydelig skjerpelse i det som er vårt forslag for 2008. Og de som fremdeles går rundt og tror at Fremskrittspartiet er for folk flest, bør jo bare rett og slett sette seg inn i hva som er skattepolitikken, og se hva slags kroner som gis ut på toppen.

Når det gjelder opposisjonens håndtering av rederibeskatningen, må jeg si at jeg synes den er veldig interessant. Fremskrittspartiet er veldig klare i sin konklusjon på spørsmålet om de er imot forslaget om at disse skattekreddene som rederiene skal ha, skal betales tilbake over ti år – på en lempelig måte, 2/3 – knyttet til forslaget om et meget gunstig skatteregime fra 2007 og framover. Men Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre bruker pengene – 1,2 milliarder kr. Lars Sponheim sier: Jammen, dette ville jo stortingsflertallet ha vedtatt uansett! Ja, det er en pragmatisk og fin måte å tilnærme seg dette på, men det går jo ikke an å lage noen stor grunnlovsdebatt av det. Og til syvende og sist er det også slik, og det er derfor dette er presentert så grundig for Stortinget nettopp i grunnlovsoveymed, at Stortinget selv har et betydelig ansvar for å vurdere grunnlovsspørsmålet rundt dette. Så jeg er veldig glad for at både Høyre, som bruker 800 mill. kr av dette, og Kristelig Folkeparti og Venstre, som bruker 1 200 mill. kr av dette for 2008, har en så pragmatisk tilnærming til nettopp dette spørsmålet, for det gjør at vi får et godt og balansert skatteforslag i forhold til rederiene. Det har også stor fordelingsvirkning, for 40 av de 100 rikeste menneskene i Norge har sine inntekter fra rederinæringen.

Så til fattigdom. Jeg er glad for at partiene på rad og rekke er opptatt av å bekjempe fattigdom. Men ut fra de ulike pakkene til bekjempelse av fattigdom som ligger rundt omkring i statsbudsjettene, er det vanskelig å se at det er nettosatsing vi snakker om, for mange av disse pakkene finansieres ved å flytte på andre penger som er viktige for dem som har lite, f.eks. på arbeidsmarkedstiltak. Og da er det jo riktig som representanten fra Kristelig Folkeparti, Syversen, sier, at det kan godt hende at det er riktig å diskutere innretningen på arbeidsmarkedstiltakene. Men det er vanskelig å se at man ikke rammer noen, særlig det vi nå gjør i forhold til en langtidsledighetsgaranti, og hvordan vi virkelig skal klare å løse folk inn. Det er veldig vanskelig å se at det skal være noe bruttobeløp for satsing mot fattigdom når man flytter på penger som også er viktige for å bekjempe fattigdom.

Så til en annen observasjon som jeg synes er veldig interessant, og det er klimaet i miljødebatten. Det dreier seg ikke om at det alltid er populært å plusse på på utgiftssiden, men det dreier seg om hvordan de sakene som handler om forurenser betaler-prinsippet, nå håndteres av Stortinget. Jeg hadde trodd det var mye mer kontroversielt å øke dieselasvgiften med 20 øre, øke fyringsoljeavgiften og øke litt på CO₂-avgiften på fly enn det faktisk var. Jeg husker også hvordan bensintrykket var på Stortinget rundt 2000, da Regjeringen ble presset til å sette ned disse avgiftene med virkning over statsbudsjettet på til sammen 3 milliarder kr pr. år, som ellers kunne gått til gode miljøtiltak. Nå er klimaet et helt annet. Nå er det slik at vi har

støtte fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre til å gjøre dette. Ja, det er til og med slik at de ønsker å gå lenger på noen områder, og det har heller ikke vært noen storm ute i den store verden blant vanlige velgere i denne sammenheng. Det er en utfordring til oss som vi skal ta, for det handler om at når det gjelder miljø- og klimaspørsmål, er det mange som ønsker å være med på å legge om forbruk og vri innsatsen, ikke bare ved å plusse på noen kroner, men også for å se hvordan summen har vært. Det har vært en fordel at vi har kunnet gjøre disse skattevekslingene innenfor det som er rammen fra 2004, for da er det innretningen på dette som folk kan se at vi først og fremst er ute etter.

I denne miljø- og klimaverdenen er jo Fremskrittspartiet på en hele annen klode. Men det er interessant at til og med Høyre foreslår å øke fyringsoljeavgiften utover det vi har lagt opp til.

Bare én refleksjon til til slutt, og det dreier seg om bi-stand. Fremskrittspartiet raserer norsk bistand, men også Høyre kutter betydelig i norsk bistand. Venstre har noen småkutt som også har en politisk retning og profil, som Sponheim var inne på. Kristelig Folkeparti derimot går stikk motsatt vei. Gjennom sitt forslag ønsker de nå å oppfylle 1-prosenten allerede fra 2008. Jeg synes det er veldig interessant at det er så stort sprik mellom partiene i opposisjon når det gjelder både skatt og bekjempelse av fattigdom ute i den store verden.

Solveig Horne hadde her overtatt president-plassen.

Presidenten: Presidenten vil igjen minne om at når det røde lyset slukkes, er taletiden over.

Det blir replikkordskifte.

Ulf Leirstein (FrP) [12:47:36]: Det er selvfølgelig slik at i et statsbudsjett hvor man bruker over 770 milliarder kr, brukes mye av disse pengene fornuftig. På en rekke områder er man selvfølgelig enig, men så er det en del områder hvor Fremskrittspartiet er uenig i de prioriteringene som Regjeringen gjør.

En av de tingene jeg har lyst til å komme inn på, er de avgiftene som Regjeringen velger å øke. Statsråden var inne på noe av dette på slutten av sitt innlegg. Når man øker skattene, kan man kanskje si at det er noe mer rettferdig, for man betaler skatt ut fra hvor mye man tjener, eller hvor mye penger man har. Når man øker avgifter, rammer det ganske blindt. Hvis man har lite, tjener lite, vil en økning, f.eks. av dieselavgiften, ramme hardere enn det vil gjøre for en som tjener mye og har mye penger. Derfor stusser jeg noe over at Regjeringen velger de avgiftsskjerpelsene som man har lagt opp til de to siste årene. Ser ikke statsråden det som problematisk at man nettopp ved avgiftsøkninger kanskje rammer ekstra hardt de som har minst fra før?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:48:42]: En skal alltid ha fordelingsvirkningene av forslag, som kan være godt begrunnet av andre hensyn, f.eks. miljø, i bakhodet.

Det betyr ikke nødvendigvis at en skal endre de forslagene en har, for å understreke prinsippet om at forurenser betaler. Men det betyr kanskje at en skal lette andre skatter og avgifter for å kompensere for det.

Representanten Leirstein tegnet et altfor enkelt bilde. Det er ikke slik at de som kjører mest i Norge, er de som har lavest inntekt. Faktisk har de fattigste blant oss sjelden egen bil. De som kjører mest, er heller ikke de som bor i distriktene, selv om de har mye større bruk for bil enn mange av oss som bor mer sentralt. Det er faktisk høytlønte menn i Akershus som rammes mest hvis man setter opp drivstoffavgiftene. Men vi skal gjøre begge deler, og derfor er det gitt lettelser i en del gebyrer og på andre vis i budsjettet, men Leirsteins oppfatning av hvem som først og fremst rammes hvis man øker miljøavgifter, stemmer altså ikke helt.

Jan Tore Sanner (H) [12:49:56]: La meg først si at jeg har sjelden hørt så mye tull om skatt som i finansministerens innlegg. Hvis man skulle fulgt hennes retorikk, var det heller jeg som burde takke finansministeren fra SV, som har beholdt om lag 15 av de 24 milliarder kr som Høyre gav i skattelettelse i forrige periode.

Mitt spørsmål dreier seg imidlertid om en av de utfordringene som norsk økonomi står overfor – mangel på arbeidskraft. Kristin Halvorsen har i helgen som partileder i SV gått inn for å beholde dagens AFP-ordning. Vi vet at dagens AFP-ordning er en ordning som er med og bidrar til at åtte av ti 66-åringer er utenfor arbeidsmarkedet. Som finansminister snakker Kristin Halvorsen veldig mye om behovet for mer arbeidskraft og behovet for å få flere eldre til å stå lenger i jobb. Mitt spørsmål er om Kristin Halvorsen som finansminister er enig med Kristin Halvorsen som SV-leder i at man skal beholde AFP-ordningen, eller om hun er enig med statsministeren og den borgerlige opposisjonen i Stortinget i at vi trenger en reforhandlet AFP-ordning som kan motivere folk til å stå lenger i jobb.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at uttrykket «tull om skatt» ikke er et parlamentarisk uttrykk.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:51:16]: President, hvis jeg siterer Sanner, kan jeg vel si «tull om skatt» en gang til?

Bare en liten replikk om skatt først. Det er interessant at Høyres skattenivå nå ligger 10 milliarder kr over det budsjettet de foreslo for 2006. Det er interessant at når Sanner skal smykke seg med at det er skattelettepolitikken som har gjort at vi har fått økte skatteinntekter – og han sier hva vi har oppnådd siden 2005 i økte skatteinntekter – var det i et regime der de rød-grønne faktisk hadde skjerpet beskatningen. Så det er ikke slik at den dynamiske skattepolitikken virker slik som Sanner sier.

Så til AFP. Jeg er rystet over Høyres forslag i statsbudsjettet når det gjelder håndteringen av AFP. Det er en krigserklæring til partene i arbeidslivet, og hadde de borgerlige hatt regjeringsmakt nå, hadde det vært full fyr og total skjæring. Vårt landsstyre har sluttet seg til de hovedpunktene som Fellesforbundet har spilt inn i den videre

debatten om AFP. Det kommer til å være en meget krevende sak, ikke bare for Regjeringen, men for hele Stortinget – men å starte der som Høyre foreslår, er oppskriften på at det går helt i surr.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:52:36]: Det var spennende å høre Kristin Halvorsen som politisk hovedkommentator se ned på allmennheten, hvordan det stod til her i Stortinget. Og når det gjelder skjæring med arbeidslivets parter, tror jeg vi virkelig har lyttet til en ekspert. For det er ikke mer enn vel ett år siden det var full skjæring mellom Regjeringen og arbeidslivets parter – så det skal nok opposisjonen lære av.

Jeg hadde mest lyst til å utfordre finansministeren på de store linjene, som hun selv sa hun var opptatt av. Jeg bet meg merke i at finansministeren sa at hun ikke hadde trodd at forslaget til skatter og avgifter i grønn retning kom til å være så lite kontroversielt – og så sa hun at der ligger det en utfordring for Regjeringen. For meg indikerer det at Regjeringen har gjort for lite. Man har utfordret for lite. Er det kanskje det finansministeren skulle ønske man hadde gjort mer av i dette budsjettet, i lys av de klimapolitiske utfordringene vi har?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:53:42]: Det ville aldri falle meg inn å se ned på Stortinget. For jeg har lang fartstid herfra, og jeg er veldig klar over at det er Stortinget som er vår oppdragsgiver. Men det jeg har et veldig sterkt ønske om, er at vi kanskje får politisert debatten litt mer framover når det gjelder hvilke valg partiene i opposisjonen gjør, og hvordan de forholder seg til hverandre i forhold til det som er Regjeringens hovedprioriteringer. Det er mitt ønske for denne debatten, og ikke minst for miljødebatten.

Det er veldig interessant at alle de tidligere regjeringspartiene, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, støtter de avgiftsøkningene vi har foreslått, og går lenger. Og det er interessant hvilke reaksjoner vi har fått fra folk flest, for det er ikke lenge siden det ble full fyr av et eneste lite nys når det gjaldt denne typen avgifter. Jeg ser på det som en utfordring, men jeg tror det henger nøye sammen med at vi klarer å vri skattesystemet sånn at man også reduserer noen tydelige skatter og avgifter eller gebyrer, for å veksle om. Det er det som står i Soria Moria også, at vi skal få et mer konsekvent og grønt avgiftssystem.

Lars Sponheim (V) [12:54:57]: Finansministeren har fått en god invitasjon når arbeidet med 2009-budsjettet starter etter jul, til virkelig å ta fatt på skatteskiiftet, med de erfaringer som nå er gjort, og også de forslag som Regjeringen har fremmet.

Mitt spørsmål skal gå på det å øke grensene for betaling av arbeidsgiveravgift og lønnsoppgaveplikt for frivillige organisasjoner, som Regjeringen har foreslått, og som også ble fremmet, helt identisk, av Venstre i et representantforslag våren 2006. Det ble totalt knust av finansminister Halvorsen, som sa følgende:

«Eventuell ytterligere støtte til frivillige organisasjoner bør gis som offentlig tilskudd fremfor å utvide

eksisterende, eller innføre nye, unntaksbestemmelser i skatte- og avgiftsreglene. (...) En utvidelse av eksisterende særordninger for frivillige organisasjoner vil også være i strid med ett av målene med skattereformen om brede skattegrunnlag og likebehandling. Selv om enkeltendringer eller unntak isolert sett kan virke små, vil slike endringer over tid skape et komplisert skattesystem der de samlede virkningene av ulike særordninger er vanskelige å gjennomskue.»

Dette sa finansministeren, og mitt forslag ble totalt slaktet. Og så kommer Kristin Halvorsen med det samme forslaget nå. Hva har skjedd?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:56:03]: Det som har skjedd, er at Regjeringen ikke nødvendigvis endrer politikk på bakgrunn av et spørsmål fra Lars Sponheim.

Lars Sponheim (V) [12:56:11]: Men det slaktes.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:56:12]: Ja, men det går an å tenke litt også. Jeg mener det er veldig viktig å lage rause, romslige og fleksible ordninger for frivillige organisasjoner. Det handler om at man må finne den balansen der de har levelige rammevilkår, samtidig som småbedrifter rundt omkring i distriktene også har levelige rammevilkår. Derfor er det skjedd mye mer på dette feltet når det gjelder beskatning av frivillige organisasjoner, enn hva som skjedde på mange år med den forrige regjeringen.

Disse endringene i arbeidsgiveravgiften og grensene for hvor mye man kan betale uten å rapportere det, hadde jo ikke vært forandret på 15 år. Så jeg er veldig fornøyd med at vi har klart å justere disse grensene. Men jeg har ikke nødvendigvis tenkt, heller ikke for framtiden, selv om jeg synes at representanten Sponheim har et godt poeng, å endre Regjeringens politikk akkurat der og da.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:57:20]: Tidleg i denne perioden var finansministeren meir oppteken av at dei fattige skulle kome betre ut, at dei fattige skulle bli rikare. No synest eg at retorikken i større og større grad går mot dei rike – at dei rike skal bli fattigare, og at det er på den måten ein skal sikre betre utjamning.

Eg må også seie at kreativiteten er stor hos finansministeren og i Finansdepartementet når det gjeld å peike ut nye grupper av rike som skal flåast i større grad. Det siste, som står i innstillinga til statsbudsjettet, er ei innføring av ein kildeskatt for pensjonistar som flyttar ut av landet, og som ønskjer å bu nokre år av sitt pensjonisttilvære f.eks. i Spania. Dei skal no flåast med ein ekstraskatt. Det er det i alle fall planar om, og det er sett i verk eit arbeid for å greie ut det. Mitt spørsmål er: Kva er bakgrunnen for denne utgreiinga, og kva tid kan vi få ho på bordet?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:58:24]: For det første synes jeg at Fremskrittspartiet burde trekke pusten, slappe av og vente til forslag faktisk foreligger før de går inn i debatt om dem. Det er altså ingen som har foreslått noen endringer på dette punktet, og ingen konklusjoner er truk-

ket. Så jeg vil foreslå at man samler krefter til dette eller eventuelt noe annet man kan irritere seg over senere.

Jeg skal ikke forskuttere og si når vi kommer med en konklusjon på dette spørsmålet. Det kan ennå ta noe tid. Det er noen avveininger som dreier seg om hva som er rimelig og rettferdig når man bor utenlands, og om hvordan vi skal ordne opp i skattereglene. Men jeg vil gjerne komme tilbake og presentere konklusjonen på dette arbeidet på et senere tidspunkt.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Olav Akselsen (A) [12:59:30]: Valkampen 2005 handla mykje om kva veg me ville at Noreg skulle gå. Skulle me fortsetja den storstilte privatiseringa Bondevik II-regjeringa, med god hjelp frå Framstegspartiet, la opp til, eller skulle me satsa på å byggja ut velferda i offentleg sektor? Skulle me fortsetja ein politikk med store skatteletter til dei med dei største inntektene og dei største formuane, eller skulle me satsa på ei meir rettferdig fordeling?

Dei raud-grøne partia lova ein ny kurs for Noreg dersom dei vann valet. Arbeidarpartiet ville ha slutt på sulteføringa av dei norske kommunane og den storstilte privatiseringa av offentlege tenester. For oss var det viktigare å satsa på å byggja ut offentleg sektor enn å gi skattelette til dei rikaste, slik den førre regjeringa gjorde.

Arbeidarpartiet lova å satsa meir på helse, eldreomsorg, skule og barnehagar. Og me ville ha ein meir rettferdig fordelingspolitikk.

Frå dag ein har den raud-grøne regjeringa jobba for å innfri løfta frå valkampen. Budsjettet me diskuterer i dag, er eit nytt eksempel på at me har fått ein ny kurs her i landet etter regjeringsskiftet for to år sidan. Me satsar no på ei meir rettferdig fordeling, og me satsar meir på å løysa fellesoppgåvene våre.

Vår satsing ber frukter. Kommunane er igjen sette i stand til å sikra lokale velferds- og tenestetilbod. Satsinga har gitt meir til skule, meir til eldreomsorg og meir til barnehagar. Me er i rute med å nå målet om 10 000 fleire tilsette i omsorgssektoren i denne stortingsperioden. Dette betyr at me får ei betre eldreomsorg i landet vårt. Det er òg sterk vekst i aktiviteten ved norske sjukehus. Aldri før har så mange fått hjelp med sine sjukdomar eller plager. Satsinga på utdanning begynner òg å gi resultat. Gratis skulebøker i vidaregåande skule kjem på plass. Frukt og grønt i ungdomsskulen er på plass. Frå neste haust blir det fleire timar i barneskulen. Det blir òg satsa meir på forskning. 350 nye stipendiatstillingar blir oppretta neste år.

For første gong i historia har me no ei regjering som leverer det dei lova på samferdsle, og målet om full barnehagedekning er snart nådd.

Dessverre ligg det i politikken natur at ein aldri heilt når målet om det perfekte samfunnet, eit samfunn heilt utan feil og manglar. Det vil alltid oppstå nye behov, og det vil oppstå nye utfordringar. Sjølv om Noreg er eit svært godt land å bu i for dei aller, aller fleste, ser me dessverre enno eksempel på at det er eldre som ikkje får det tilbodet dei fortener. Enno ser me at det er ungar som ik-

kje får plass i barnehage. Enno er det folk som står i helsekø, og enno er det vegar som ikkje har den standarden dei bør ha.

Men med det budsjettet som me vedtek seinare i kveld, tek me viktige steg i rett retning på alle desse områda. Regjeringspartia lova ein ny kurs – og regjeringspartia leverer ein ny kurs for Noreg.

Som eit rikt land har me etter mitt syn plikt til å dela vår rikdom med fattige land i verda. Til neste år set me ny norsk rekord i utviklingshjelp, både i kroner og i prosent av bruttonasjonalinntekta. Desse pengane bidreg til å skapa eit betre og meir verdig liv for tusenvis av personar i verdas fattige land. Desse pengane bidreg òg til å skapa ei tryggare verd for oss alle.

Regjeringspartia vil òg bruka mykje ressursar på klimatiltak både heime og ute til neste år. Dette er viktig og riktig. Alt tyder dessverre på at dei varsla klimaendringane er godt i gang. Så seint som førre veke la FN's klimapanel på nytt fram ein rapport som stadfesta denne utviklinga. Det hastar derfor med å koma i gang med kampen mot dei globale klimautfordringane, og klimamøtet på Bali neste månad vil vera avgjerande for utviklinga på dette området.

Det går svært bra med Noreg. Arbeidsløya er den lågaste på over 20 år, og aldri før har sysselsetjinga vore høgare. Mange tusen som har vore utanfor arbeidslivet, har no fått seg jobb. Det er positivt for samfunnet, og det er positivt for dei det gjeld. Høg sysselsetjing aukar teneste- og vareproduksjonen i samfunnet og gir fleire ei lønnsinntekt å leva av, noko som igjen er med på å redusera talet på fattige. Låg arbeidsløysa er det beste middelet mot fattigdom. Regjeringa har i tillegg ei massiv satsing på målretta, konkrete tiltak mot fattigdom i Noreg.

Ordresituasjonen i norsk næringsliv er svært bra, og etterspørselen er svært høg. Mange bedrifter slit med å skaffa nok kvalifiserte folk. Ikkje minst i bygg- og anleggssektoren ser me dette. Nokre planlagde prosjekt må no utsetjast. Til dels har det kome inn få anbod, og dei anboda som er komne inn, har ofte lege 30–40 pst. over planlagde kostnader. Dette bør vera eit varsku til oss alle.

Ei av dei viktigaste oppgåvene til politikarane er etter mitt syn å halda orden i økonomien. Me må unngå ei løpsk rente og ein altfor sterk kronekurs. Det er ikkje meir enn fire år sidan over 20 000 industriarbeidsplassar forsvann i løpet av eitt år på grunn av høg kronekurs. Me må unngå at det skjer igjen. Derfor er det bra at Regjeringa i sitt forslag til budsjett har halde litt igjen på pengebruken og brukar mindre enn det handlingsregelen strengt tatt oppnar for.

Det einaste partiet på Stortinget som ikkje ser ut til å ta desse signala på alvor, er Framstegspartiet. Nok ein gong pøsar dei på med milliardar til alle gode formål. At dette er hasard med norsk økonomi og norske arbeidsplassar, er ein ting, men med Framstegspartiet sitt alternative budsjett viser ein òg for alle at det ikkje finst ein samla opposisjon til Regjeringa sitt statsbudsjett.

Dei fire opposisjonspartia sine budsjett sprikjer i alle retningar. Høgre vil bruka 1,6 milliardar kr mindre enn Regjeringa. Framstegspartiet vil bruka 15 milliardar kr

meir. Høgre vil redusera bistanden. Kristeleg Folkeparti vil auka han. Framstegspartiet vil gi over 21 milliardar kr i skatte- og avgiftslette, mens Kristeleg Folkeparti og Venstre vil halda skattenivået omtrent på dagens nivå.

Når ein ser dei alternative budsjetta frå opposisjonspartia, skjønar ein godt kvifor dei ikkje har greidd å samla seg om ein felles politikk eller eit felles ansvar.

Mens opposisjonen kranglar om kva som skal vera dei- ra alternativ, har me i dag ei regjering som leverer det dei lova i valkampen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [13:07:07]: Når man lytter til Olav Akselsen, får man jo inntrykk av at ikke bare går det bra i dette landet, det går faktisk nesten for bra med den rød-grønne regjeringen. Det er altså ingen grenser for selvskryt for et plettfritt og perfekt budsjett. Jeg tror kanskje både Olav Akselsen og andre representanter for regjeringspartiene kunne opptrådt noe mer ydmykt, for velgerne har jo i stor grad ikke helt oppdaget dette perfekte budsjettet, slik jeg oppfatter det.

Men mitt spørsmål til Olav Akselsen er et helt annet. Med stor iver har mange av regjeringspartienes representanter i denne debatten forsøkt å fokusere på i hvilken grad det nå er reelle tilnærmelser mellom de ikke-sosialistiske partiene. Jeg vil gjerne be Olav Akselsen reflektere over hvordan han opplevde situasjonen mellom de tre rød-grønne partiene for nøyaktig fire år siden, to år før stortingsvalget i 2005. Hvordan så det da ut i forhold til samling, kurs og retning hos de tre rød-grønne partienes alternative budsjetter, og hvor kunne man spore viljen og evnen til samarbeid?

Olav Akselsen (A) [13:08:14]: For det første vil eg berre gjenta det eg sa, at det er all grunn til å skryta av det budsjettet som er lagt fram i dag. Dei aller, aller fleste områda i samfunnet får auka løyvigar, og tilboda blir betre neste år.

Når det gjeld spørsmålet frå Framstegspartiet, skjønner eg godt at dei prøver å dekkja over si usemje med dei andre partia ved å stilla spørsmål om korleis det står til med andre parti sin samarbeidsvilje og samarbeidsevne. Det som er heilt klart, er at dei borgarlege partia i dag står milevis frå kvarandre, noko som ikkje minst kjem fram i den økonomiske politikken, der me ser nok eit eksempel på at Framstegspartiet aukar løyvingane med mange milliardar kroner, mens f.eks. Høgre vil halda igjen. Det var aldri tilsvarende avstand i førre periode mellom dei partia som i dag regjerer. Same kva: Det som er verkelegheita, er at me i dag har ei regjering som trass i indre usemje på enkelte punkt greier å levera saker og greier å vri Noreg i ei ny retning.

Erna Solberg (H) [13:09:28]: Jeg forstår at representanten Akselsen egentlig synes det hadde vært hipp som happ om det var Arbeiderpartiets alternative budsjett eller SVs eller Senterpartiets som hadde vært grunnlaget for

fire år siden. Da synes jeg han skal lese dem en gang til, for her var det lovet ganske mye som han er dypt uenig i.

Representanten Akselsen begynte med å ta utgangspunkt i hva som ble sagt i 2005. Representanten Akselsen var en aktiv valgkampdeltaker i 2005. Han reiste land og strand rundt med et budskap om at man skulle ha en mer aktiv næringspolitikk. Han lovte industrikraftregime. Han lovte bedre vilkår for næringslivet i distriktene. Ja, listen over hva man sa, var lang. Når man nå kan summere opp, etter tre statsbudsjetter og to år i regjering, ser man at på nesten ikke et eneste område har man innfridd noe av det man den gang sa. Industrikraftregimet er like langt borte som det noen gang har vært. Vi ser at små og mellomstore bedrifter i distriktene blir tømt for egenkapital gjennom økt formuesskatt.

Mitt spørsmål til representanten Akselsen er: Er han glad for at han ikke ble næringsminister, så han slapp å møte seg selv så ofte i døren?

Olav Akselsen (A) [13:10:41]: Eg står inne for den politikken som blir ført av denne regjeringa. Eg står òg inne for den innsatsen som blei gjort i førre valkamp for å heva næringspolitikken høgare på den politiske dagsordenen, og ikkje minst for å få ein debatt knytt til den utruleg passive næringspolitikken den førre regjeringa førte.

Den beste måten å måla om næringspolitikken fungerer på, må jo vera å ta utgangspunkt i situasjonen i næringslivet. Det er altså slik at ordresituasjonen i norsk konkurranseutsett industri aldri har vore betre enn han er. Sysselsetjinga har auka med over 150 000 i løpet av desse to åra, og det har blitt gjort viktige omleggingar av næringspolitikken i retning av meir aktiv næringspolitikk, bl.a. innanfor reiseliv, innanfor marin sektor og innanfor maritim sektor. Derfor er det grunnlag for å seia at ei ny regjering også førte til ein ny kurs når det gjaldt ein meir aktiv næringspolitikk i Noreg.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [13:11:54]: Representanten Akselsen er ein dugande politikar med bl.a. erfaring som olje- og energiminister. Difor er også Akselsen vel kvalifisert til å vurdera ein merknad frå regjeringspartia om auka skattlegging av mindre kraftverk. Merknaden lyder slik:

«Flertallet ber Regjeringen om å legge fram en bred vurdering av incentivene for økt miljøvennlig utbygging av vannkraft og annen fornybar energi i Revidert nasjonalbudsjett for 2008. Spesielt ber flertallet om å få tilbakemelding på om det kan være forhold som hindrer en samfunnsmessig fornuftig opprusting, fornying og bygging av anlegg for fornybar kraft.»

Ein får lesa mellom linjene. Etter å ha lytta bl.a. til representanten Lundteigen sitt innlegg sit eg igjen med eit sterkt inntrykk av at regjeringspartia eigentleg synest at forslaget om auka skattlegging av småkraftverk er ganske tøvete, men sidan det er eiga regjering som legg dette fram, kan dei ikkje avvise forslaget. Difor gjev dei eiga regjering ein ny sjanse til å innsjå at dette var dumt, og til å prøva å finna på noko betre å koma med.

Spørsmålet er: Meiner representanten Akselsen at dette er ei rett tolking av merknaden?

Olav Akselsen (A) [13:13:02]: No representerer Ingebrigt S. Sørfonn eit parti som kanskje er meir vant med å «tolka teksten» enn Arbeidarpartiet, men hensikta er ikkje at ein skal lesa mellom linjene; ein skal lesa det som står her. Det som er heilt klart, er at me i Noreg har veldig store ambisjonar om å få til meir fornybar energi. Me skal auka løyvingane til dette formålet. Når det har kome påstandar om at ein del av desse skatteendringane kan slå negativt ut, synest eg det er fornuftig at Stortinget får ein gjennomgang, slik at me har full oversikt over verknadene av dei ulike tiltaka me set inn for å få nå dei måla me har felles med Kristeleg Folkeparti i alle fall, nemleg at me skal få ein høgare produksjon av fornybar energi i Noreg. Det er det som er hensikta med denne merknaden.

Anne Margrethe Larsen (V) [13:14:07]: Venstre er opptatt av miljø- og kollektivsatsing i byene. Men hva er grunnen til at Regjeringen har svekket incentivordningen for kollektivtrafikk gjennom å utvide mer uten å øke ressursene samtidig? Da blir det jo mindre penger til byer og byområder, altså en nedprioritering av og dermed et dårligere kollektivtilbud i mange byer, og en nedprioritering av miljøet. Hva er grunnen til at Regjeringen har gjort dette?

Olav Akselsen (A) [13:14:40]: Det er heilt klart ei målsetjing for regjeringspartia å auka talet på personar som reiser kollektivt. Det har me m.a. vist gjennom satsinga på jernbane, der løyvingane er auka med 50 pst. i løpet av denne toårsperioden. Det er òg slik at med ein betra økonomi i kommunar og fylkeskommunar får ein òg ei moglegheit til å stimulera til auka aktivitet innanfor kollektivtransporten. Så vårt svar er at me ønskjer ein høgare kollektivtrafikkdel, og me har lagt økonomiske ressursar på bordet som gjer at det er mogleg å oppnå eit slikt mål.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [13:15:31]: Jeg vil gjenta mitt spørsmål til representanten Sandal tidligere i dag som jeg ikke fikk svar på. Akselsen påstår at Fremskrittspartiets pengebruk fører til inflasjon, høyere kronekurs og sorg og elendighet for norsk industri, fordi vi bruker 15 milliarder kr mer enn det Regjeringen gjør. Det må han gjerne mene, selv om Statistisk sentralbyrå mener det motsatte.

Det fremgår av Ot.prp. nr. 79 for 2006–2007 at Regjeringen planlegger å kjøpe 143 millioner aksjer i Statoil-Hydro for å komme opp på en eierandel på 67 pst. Det tilsvarer 25 milliarder kr, som Regjeringen skal pumpe ut i norsk økonomi. Det viser seg altså at når Regjeringen ikke trenger å gå via statsbudsjettet, kan man bruke mer penger – når formålet er viktig. Jeg registrerer at det formålet å kjøpe aksjer i StatoilHydro er så viktig for Regjeringen at de kan gå utenom handlingsregelen og utenom statsbudsjettet, slik at de ikke utgiftsfører dette kjøpet. Hva kommer det av at Regjeringen kan pumpe nye 25 milliarder kr inn i norsk økonomi uten at det får noen konsekvenser for økonomien, mens når Fremskrittspartiet bruker 15 milli-

arder kr primært på skattelette til dem som har lavere og midlere inntekter, får dette katastrofale konsekvenser for norsk økonomi?

Olav Akselsen (A) [13:16:34]: For det første er det ikkje slik at det er Arbeidarpartiet aleine som er skeptisk til den pengebruken som Framstegspartiet legg opp til. I denne salen er det jo ikkje noko parti som er i nærleiken av å støtta den politikken som Framstegspartiet har når det gjeld pengebruk. Så dette er ei av dei sakene som vil bli interessante i eventuelle framtidige forhandlingar mellom dei borgarlege partia.

Den norske staten budsjetterer med pengar som me brukar til ulike gode formål. Men i tillegg har den norske staten mange pengar plasserte i formue, og den formuen har me i fellesskap her bestemt skal haldast utanfor statsbudsjettet. Om denne formuen står i Statoil-aksjar, i andre aksjar på den norske børsen eller i annan type formue i andre land, påverkar ikkje det økonomien i Noreg. Derfor blir det heilt feilaktig når ein framstiller det som at desse pengane skal sprøytast inn i norsk økonomi. Dette er ei formueplassering som ikkje endrar bruken av pengar i Noreg.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Siv Jensen (FrP) [13:18:14]: Dette har så langt vært en svært forutsigbar finansdebatt – på den ene siden denne litt Tuppen og Lillemor-aktige dragkampen mellom den sittende regjering og de forrige regjeringspartiene, hvor man hele tiden beskylder hverandre for ikke å ha gjort nok, vi-plusset-på-mer-enn-dere-gjorde, ædabæda osv. Jeg tror, med all respekt for mange av partiene i denne sal, at en veldig stor andel av det norske folk begynner å bli lei av den type debatter. Folk er mer interessert i å høre hvilke løsninger hver enkelt av oss har på de utfordringene vi står overfor nå og i fremtiden, enn å diskutere hvem som bruker mer penger eller mindre penger på den enkelte budsjettposten. I så henseende har finansministeren faktisk helt rett når hun sier at deler av opposisjonen roper på mer rød-grønn politikk og ikke en ny kurs. Det er interessant å observere gjennom denne debatten.

Den andre siden ved denne debatten som også er svært forutsigbar, er den felles front man har mot Fremskrittspartiet – og dermed også mot en fjerdedel av befolkningen. Jeg har lyst til å understreke det: Hver gang man går til angrep på Fremskrittspartiet – det forferdelig uansvarlige partiet som ønsker å løse en del av de utfordringene vi står midt oppe i – går man også til angrep på en fjerdedel av befolkningen i dette landet. Derfor kunne en del av de selvoppevnte økonomiprofessorene i denne salen med fordel ha dempet seg lite grann og vist litt større respekt for at partiene har ulike standpunkter og ulike tilnæringer til hvordan vi skal løse samfunnsutfordringene. Det er *det* Fremskrittspartiet gjør. Vi har en alternativ oppskrift, en alternativ løsning, når veldig mange av partiene i denne salen mer eller mindre går i samme retning.

Jeg har lyst til å dvele litt ved det spørsmålet Christian Tybring-Gjedde ved to anledninger har reist i replikkvekslinger. En av de store påstandene hele veien er den

uansvarlige økonomiske politikken som Fremskrittspartiet angivelig fører. Ifølge flertallet blir det inflasjon med Fremskrittspartiets oljepenget, som de facto betyr å investere i infrastruktur, i lavere skatter, i at folk kan leve bedre av egen økonomi. Men man mener altså at det *ikke* blir inflasjon av at Regjeringen bruker folks penger i stedet for at de bruker dem selv. Det å kreve inn andre menneskers hardt opptjente penger er helt ok. Det er ansvarlig når Regjeringen bruker andre menneskers penger, men å la dem få lov til å bruke dem selv, er uansvarlig.

Det blir ifølge flertallet selvsagt også inflasjon av å investere i infrastruktur, i egen fremtidig verdiskaping, men det blir ikke inflasjon av å investere 25 milliarder kr i StatoilHydro-aksjer. Jeg la merke til at Olav Akselsen sa at dette kun var en omplassering av formue. Det er en argumentasjon jeg godt kan ha sansen for, men da vil jeg utfordre Olav Akselsen på følgende: Ved at staten *ikke* kjøper disse aksjene, vil noen andre kjøpe dem, og disse andre vil presumptivt være vanlige mennesker i det norske samfunn. Det vil selvsagt påvirke pengebruken i dette samfunnet hvis folk lar være å investere 25 milliarder kr i aksjer og kanskje heller bruker dem på å kjøpe nye kjøkkenmaskiner. Jeg bare nevner det, som et bidrag etter Olav Akselsens totale bortforklaring av hvordan penger brukt påvirker inflasjonsdannelsen i samfunnet.

Statsråd Kristin Halvorsen har helt rett i sin kommentar til denne debatten, at det har vært liten fokusering på de store linjene. Vi burde kanskje i større grad diskutere hvordan vi skal løse det enorme vedlikeholdsetterslepet som har bygd seg opp i dette samfunnet, både i forhold til bygningsmasse og i forhold til infrastruktur, hvor det er et enormt antall milliarder kroner i etterslep, noe man ikke ser ut til å ha noe svar på hvordan man skal løse nå og i de kommende årene. Merkelig nok har et av verdens rikeste land ikke engang råd til å ta vare på sin egen kulturarv. Det fremstår som underlig. Alt skal med andre ord være som før, til tross for at vi har enorme strukturelle utfordringer.

Og hvor blir det av fornyingsministeren? Tittelen i seg selv burde tilsi en enorm fokusering på å fornye og endre det norske samfunnet gjennom strukturelle grep. Jeg har foreløpig ikke sett denne statsråden levere en eneste sak av betydning til Stortinget som påvirker norsk økonomi i noen som helst retning.

Med andre ord: Vi har behov for å diskutere de store linjene, og det har vært totalt fraværende så langt i denne finansdebatten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olav Akselsen (A) [13:23:31]: Det er press i norsk økonomi, og eit av dei største problema i dag er mangelen på arbeidskraft. Me ser at dette no gjev seg utslag i auka prisar og lønningar. Dette burde vera eit varsku for dei fleste, og dei fleste i denne salen tek det på alvor, med unntak av Framstegspartiet, som berre pøsar på med ytterlegare pengar og på den måten stimulerer etterspørselen ytterlegare.

At Framstegspartiet ikkje vil sjå den økonomiske verkelegheita, er for så vidt greitt nok. Men det er ein ting

Noreg sitt nest største parti må ta stilling til, og det er den politiske verkelegheita. Og i den politiske verkelegheita er det ingen andre parti som er i nærleiken av den økonomiske politikken Framstegspartiet vil føra. Høgre har kategorisk slått fast at det er uaktuelt for dei å føra ein uansvarleg økonomisk politikk. Det betyr med andre ord at dersom Framstegspartiet skal inn i regjering, må dei gje opp sin økonomiske politikk. Burde ikkje Framstegspartiet då ha vore så ærlege å seia at dette er dei pengane og dei områda dei vil prioritera dersom dei kjem i regjering?

Siv Jensen (FrP) [13:24:41]: Det er jo nettopp derfor Fremskrittspartiet er det eneste reelle alternativet til den sittende regjering. Vi tør å representere en helt annen kurs i veldig mange viktige saker, og vi har løsninger der hvor Regjeringen famler.

Så til mangelen på arbeidskraft: Hvis Olav Akselsen hadde lest Fremskrittspartiets alternative budsjett, kunne han ha blitt inspirert. For vi har mer enn noe annet parti tatt masse grep for å frigjøre arbeidskraft, bl.a. gjennom å effektivisere offentlig sektor, gjennom å redusere offentlig administrasjon, som er meningsløst høy i forhold til den befolkningsandelen vi har.

Nå har vi nettopp fått en proposisjon til Stortinget om økning av bevilgningene til ventelønn. Det gjør man altså i en tid hvor man samtidig gir uttrykk for at det er total mangel på arbeidskraft. Hva betyr det, annet enn at man sementer de gjeldende strukturene i stedet for å sette arbeidskraften fri, slik at den kan gjøre større nytte for seg i de delene av økonomien som faktisk har behov for mer arbeidskraft?

Inge Ryan (SV) [13:25:51]: Jeg ser ikke på meg sjøl som en sjøloppnevnt økonomiprofessor. Jeg ser på meg sjøl som en som kan ganske mye om Norge, og ikke minst om Distrikts-Norge.

Jeg stopper aldri å forundre meg over forslagene fra Fremskrittspartiet når det gjelder jordbruket. Man skal nå altså redusere overføringene til jordbruket med 6 milliarder kr. Jeg har vært ordfører i en av disse jordbrukskommunene, Namsskogan, og der ville samtlige gårdsbruk ha vært lagt ned med Fremskrittspartiets forslag. Det samme ville ha skjedd i kommune etter kommune fra Finnmark og helt ned til Vest-Agder.

Én ting som virkelig vil forandre Norge, er dersom Fremskrittspartiet kommer i posisjon slik at de får gjennomført sin landbrukspolitik. – Og det er ikke bare avfolkning vi snakker om. Hva med matvareberedskapen – ikke minst det at vi da må kjøpe enda mer mat fra utlandet, noe som fører til enda mer transport og enda mer miljøproblemer?

Mitt spørsmål til Siv Jensen blir følgende: Mener Fremskrittspartiet alvor med sitt forslag også dersom man kommer i posisjon – at man skal redusere jordbruksoverføringene med 6 milliarder kr?

Siv Jensen (FrP) [13:26:55]: Hvis Inge Ryan mener at mer import av mat fører til større problemer for miljøet, bør han gjøre alt han kan for å avvikle grensehandelen,

ved å sette ned alkoholavgiftene og en rekke andre ting, for det er en ikke ubetydelig transport som skjer over svenskegrensen som følge av skyhøye særnorske avgifter.

Så til landbrukspolitikken: Akkurat den samme argumentasjonen som Inge Ryan nå bruker om hvilke farer norsk landbruk står overfor hvis de må gjennom en omlegging, ble brukt da fiskerinæringen ble utsatt for en kraftig reduksjon og bortfall av de subsidiene som en gang var der. Fiskerinæringen er fortsatt en av Norges aller viktigste næringer, en av våre største eksportnæringer, og det skjer altså uten subsidier. Det betyr at vi har klart å lage et system med effektive, konkurransenøytrale virkemidler, som gjør at Norge kan være en fiskerinasjon i verdensklassen. Det er helt åpenbart at mye av den innretningen vi har i dagens landbrukspolitikk, er gammeldags, bakstrevsk og definitivt ikke slik at den fører til innovasjon og nytenkning i næringen.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [13:28:10]:

Etter å ha lese Framstegspartiet sitt alternative budsjett lurer eg på om partiet i det heile ser nokon samanheng mellom dei frivillige og dei profesjonelle aktørane i kulturlivet. Til liks med Kristeleg Folkeparti er Framstegspartiet positiv til frivillige lag og organisasjonar. Kristeleg Folkeparti meiner at kultur har ein eigenverd og vil derfor styrkje budsjettet utover Regjeringa sitt forslag.

Framstegspartiet foreslår kutt når det gjeld kulturbygg, musikkformål, språk, litteratur og bibliotekformål, museum, film, scenekunst – nesten 1 milliard kr vil dei kutte innafør kultursektoren. Mange frivillige lag og organisasjonar har stor glede av aktørar frå det profesjonelle kulturlivet. Framstegspartiet ville med sitt forslag, dersom det vart vedteke, strupe ein del av kulturlivet i Noreg. Kulturskulane skal drivast på dugnad, har aktørar frå Framstegspartiet sagt. Det profesjonelle gir inspirasjon til dei frivillige. Vi treng både topp og breidd. Ser Framstegspartiet det?

Siv Jensen (FrP) [13:29:16]: Fremskrittspartiet er helt enig med Kristelig Folkeparti i at kultur har en stor egenverdi og beriker vår hverdag. Spørsmålet er: Hva gir oss best kultur – at Stortinget styrer hver eneste detalj i norsk kulturliv gjennom bevilgningene, eller at vi faktisk er villig til å betale det det koster? Jeg vet ikke hvordan det er med representanten Molvær Grimstad, men jeg er i hvert fall – med glede – villig til å betale for en stor kulturopplevelse hvis jeg får lov til å beholde litt mer av mine egne hardt opptjente penger, uten at Kristin Halvorsen og andre først skal skatlegge meg hardt og så dele pengene ut slik *de* mener det er riktig å subsidiere kulturen.

Jeg tror at både jeg og de fleste andre mennesker i dette landet selv kan klare å vurdere hva vi opplever som god kultur, og la pengene våre gå dit, i stedet for at man skal være avhengig av stortingsrepresentanter som mener seg bedre kvalifisert til å vurdere dette enn innbyggerne selv.

Lars Peder Brekk (Sp) [13:30:35]: Jeg vil følge opp spørsmålet fra representanten Inge Ryan fra SV om landbruk. Det var et spørsmål som representanten Jensen ikke

svarte særlig klart på. Hun snakket mer om fisk enn om landbruk.

Fremskrittspartiet foreslår altså å kutte bevilgningene til landbruket med hele 7,1 milliarder kr – eller 59 pst. Det skal skje over ett år. Det vil redusere inntektene i landbruket med ca. 75 pst. umiddelbart. Når vi vet at landbruket er en kapitalintensiv næring med langsiktige investeringer, vet vi – det vet også Fremskrittspartiet – at det selv sagt også vil ha konsekvenser både i landbruksnæringen og i alle andre tilgrensende næringer. Det vil gi et ras av konkurser, ikke bare i landbruksnæringen; også banker, leverandører og foredlingsledd vil få problemer, og det vil ikke minst bli problemer for næringsmiddelindustrien.

Er Fremskrittspartiet fortsatt interessert i norsk landbruksproduksjon? Hvilke virkemidler vil Fremskrittspartiet foreslå for å sikre norsk landbruksproduksjon?

Siv Jensen (FrP) [13:31:37] Med Senterpartiet i regjering, både i denne regjering og i tidligere regjeringer, har vi hatt en vedvarende nedbygging av norsk landbruk. Det har gjennom en årrekke blitt betydelig færre, men dog større bruk. Det har altså skjedd med Senterpartiet i regjering, ikke med Fremskrittspartiet.

Det Fremskrittspartiet foreslår, er helt opplagt et kutt i de betydelige subsidiene. Men i motsetning til Senterpartiet er vi altså for å behandle bøndene som det de er, nemlig selvstendig næringsdrivende som trenger gode rammebetingelser. Vi kombinerer altså det med å fjerne en rekke lover, regler, forbud, påbud og restriksjoner som hindrer den enkelte bonde i å ta selvstendige, gode valg i forhold til å utvikle sin landbrukseiendom. Vi foreslår å avvikle en rekke lover og regler som gjør det vanskelig å produsere og utvikle eiendommene, som gjør det vanskelig å omsette eiendommene. Vi foreslår faktisk å innføre reell eiendomsrett også for landbrukseiendommer, noe vi trodde at også Senterpartiet var enig i.

Trine Skei Grande (V) [13:32:53]: Fremskrittspartiets budsjettforslag står i en tradisjon i forhold til de ikke-sosialistiske partiene når det gjelder å satse på høyere utdanning og forskning. Vi synes det er bra at Fremskrittspartiet har kommet med i den borgerlige tradisjonen det er å satse på dette. Men det er en stor del som mangler.

Regjeringa sier at den står for et såkalt kulturløft. Nå har Høyre mer til kultur enn Regjeringa, Kristelig Folkeparti har mer til kultur enn Regjeringa, Venstre har 150 mill. kr mer til kultur enn Regjeringa. Men Fremskrittspartiet vil kutte nesten 1 milliard kr i kulturbudsjettet.

Kultur, høyere utdanning og forskning henger sammen. Det handler om å bygge nasjonen, det handler om å satse på framtida, på bibliotek, på museer, på det å ta vare på språket, på det å satse på dannelsen i et samfunn – en lang borgerlig tradisjon som Venstre har vært en forkjemper for i denne salen siden 1884.

Nå har Fremskrittspartiet skjønnet at det er viktig å satse på høyere utdanning og forskning. Når vil Fremskrittspartiet skjønne at kultur er en viktig del for i det hele tatt å jobbe for dannelsen i et samfunn?

Siv Jensen (FrP) [13:34:00]: Det er ikke ofte man får ros fra Venstre i denne sal, så man skal lytte nøye.

Det er slik at Fremskrittspartiet bevilger betydelige beløp til norsk kulturliv i sitt alternative budsjett, og vi prioriterer særlig de områdene vi mener er viktige, bl.a. for å ivareta den såkalte dannelsen, som Venstre er så opptatt av.

Men la meg snu dette rundt. Det er jo ikke slik at Venstre er det partiet som forvalter sannheten på alle områder. Jeg la merke til at Skei Grande uttrykte det slik at det var en stor del som manglet i Fremskrittspartiets alternative budsjett før Venstre kunne si seg fornøyd. Ja, det er etter vår oppfatning en stor del som mangler også i Venstres alternative budsjett før Fremskrittspartiet kan si seg fornøyd. Men på en del områder kan man se den samme retningen hos Venstre som hos Fremskrittspartiet. Jeg synes det ville være mye mer konstruktivt av Skei Grande å være opptatt av å fokusere på det som forener, i stedet for på det som skiller.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Erna Solberg (H) [13:35:20]: Da Regjeringen tiltrådte for litt over to år siden, sa jeg i debatten om regjeringserklæringen at jeg var redd for at dette kom til å bli en regjering for de tapte muligheter. Det var en regjering som kom til dekket bord, men det var en regjering som ikke la frem en regjeringserklæring for å utnytte den gode økonomiske situasjonen man var oppe i, for å videreutvikle det norske samfunnet.

Jeg hadde håpet at jeg kunne ha sagt at jeg tok feil. Men to år og tre statsbudsjetter etter den debatten må jeg bare konstatere at jeg nok ser at det jeg sa, var en riktig beskrivelse også av hva Regjeringen gjør. Én ting er at vi kan konstatere at dette er en regjering som gang på gang begår løftebrudd på viktige områder i forhold til hva de lovet i valgkampen i 2005 – noen av dem har jeg nevnt i replikkordskiftet med parlamentarisk leder Akselsen i Arbeiderpartiet tidligere – men det som bekymrer meg mest, er ikke at det er løftebrudd fra Regjeringens side, men at man skritt for skritt går i feil retning.

Dette er en regjering som ser ut til å ha blandet sammen prat og handling. Aktiv stat er blitt til mest aktiv prat. Verdens beste klimapolitikk er blitt til verdens mest oppblåste klimaretorikk. Det man burde ha hatt, var en regjering som benyttet muligheten til å handle når det gjelder de viktige og store tingene.

Det som vi fra Høyres side synes er viktig, er at man i gode tider skal investere for fremtiden, at man investerer slik at de gode tidene kan fortsette, og de neste generasjoner kan håndtere sine utfordringer bedre enn det vi i vår tid klarer. Å investere for fremtiden innebærer å satse på vei, jernbane, infrastruktur. Men det dreier seg også – og kanskje først og fremst – om å satse på grunnlaget for verdiskaping i fremtiden, grunnlaget som ligger i hvert enkelt menneskes muligheter til å ta fatt og utvikle seg selv og vårt samfunn, nemlig når det gjelder kunnskap og kompetanse, både gjennom grunnskolen og gjennom høyere utdanning.

Vår opplevelse er at Regjeringen går i stikk motsatt retning. Hvileskjæret i høyere utdanning og forskning er nå blitt til et rent feilskjær. – Ja, for det fortsetter. I går kom oppslagene om at man har store problemer ved Universitetet i Oslo med å gjennomføre det som var det store løftet i høyere utdanning og som var fullfinansiert av den forrige regjeringen. Nå går det på undervisningskvaliteten løs ved landets største universitet. I en tid der kunnskap er viktigere enn noen gang, velger Regjeringen å prioritere ned satsingen på mennesker og kunnskap og utvikling. I en tid der vårt samfunn ikke har hatt mer penger å bruke, er det fremtiden denne regjeringen ikke er villig til å satse på.

Det vi ønsker, er å gjøre det mer lønnsomt å jobbe, mer lønnsomt å spare, mer lønnsomt å forske, mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser og å eie og drive små og mellomstore bedrifter. Det Regjeringen gjør, er å gjøre det mindre lønnsomt å jobbe, mindre lønnsomt å spare, mindre lønnsomt å forske, mindre lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser og å eie og drive små og mellomstore bedrifter. Det er å gå baklengs inn i fremtiden. Det er ikke å møte de behovene vi har fremover.

Vi trenger en regjering i dette landet som er villig til å premiere dem som står på litt ekstra, som tør å realisere gode ideer, tør å skape noe nytt, og alle dem som legger ned en innsats hver eneste dag for å skape sin egen fremtid og for å spille en rolle i andre menneskers fremtid. Vi trenger en regjering som ikke på den ene siden sier at man trenger kapital i Norge, det skal komme et statlig fond på litt over 2 milliarder kr, samtidig som de henter ut egenkapital av alle landets små og mellomstore bedrifter slik at deres egen evne til å utvikle seg og investere blir svekket.

Det er det misunnelsesargumentene som brukes fra denne talerstolen i dag, dreier seg om. Når man snakker om at noen av oss skulle gi såkalt mer skattelette – som i praksis betyr at vi opprettholder situasjonen slik den er i dag for dem som eier norske bedrifter – henter denne regjeringen ut mer og mer av de investeringsmidlene disse bedriftene skulle hatt for å kunne bygge nytt utstyr, satse på forskning og utvikling og være robuste arbeidsplasser i en periode som kanskje ikke blir like god i fremtiden.

Regjeringen gjør lite for alle dem som står utenfor arbeidslivet. Regjeringen har planer, den har prosjekter, det kommer stortingsmeldinger. Men den gjør for lite for å hjelpe de 700 000 menneskene som står utenfor arbeidsmarkedet, tilbake i arbeid. Høyres budsjett prioriterer fremtiden, prioriterer å få flere tilbake i arbeid, prioriterer kunnskap og utdanning. Samtidig klarer vi å satse på dem som er aller svakest: betydelig mer til fattigdom, til rusomsorgen og til rehabilitering som gjør at verdigheten ville blitt større for mange av dem som trenger det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirin Kristin Sund (A) [13:40:50]: Som det har vært sagt fra talerstolen her før i dag, er full barnehagedekning en av de viktigste sakene for Regjeringen. Men minst like viktig er det for de mange småbarnsforeldrene i landet. Vi hørte i NRK-nyhetene 22. november at fem høyrestyrte

kommuner topper listen når det gjelder å ha lange ventelister til barnehagene. Oslo, Bergen, Bærum, Sandnes og Ålesund har til sammen ansvar for over halvparten av barnehagekøene her i landet.

Den rød-grønne regjeringen har bevilget mer enn 6 milliarder kr for å få full barnehagedekning. Dette har de klart å gjøre i flere kommuner, men altså ikke i disse høyrestyrte kommunene. Vil Høyre sentralt ta et initiativ overfor sine ordførere og be dem om å prioritere dette høyere?

Erna Solberg (H) [13:41:35]: Jeg er veldig glad for at folk trives så godt med å bo i høyrestyrte kommuner at de flytter dit en masse. Det denne listen som har vært i media, først og fremst sier, er at folk trives og vil flytte til en høyrestyrt kommune. Det er også de kommunene som har høyest befolkningsvekst, og det gir noe av utfordringen.

Men det er ikke de som har lengst kø i forhold til antallet barn i samme aldersgruppe. Vi har valgt ikke å gjøre slik som SV åpenbart gjør – å spre tallene ut slik det passer dem. Vi har valgt å regne på de ti største kommunene når det gjelder hvor mange barn som står i kø, i forhold til hvor mange barn som faktisk bor der. Det gir et annet bilde.

– Ja, min hjemby har fortsatt et problem. De sliter fortsatt med at Anne-Grete Strøm-Erichsen var byrådsleder og ikke bygde barnehager frem til 2003. Men da dukker det plutselig opp en betydelig mengde SV- og arbeiderpartistyrte kommuner på den listen over de ti kommunene som har lengst barnehagekø i forhold til antallet barn. Det er vel det mest interessante.

Inge Ryan (SV) [13:42:50]: Vi er vel alle her på Stortinget glade for at arbeidsledigheten nå er veldig lav, på litt over 2 pst. Vi vet at vi har noen igjen som ikke har kommet seg i jobb, og som vi er veldig opptatt av å få i jobb fordi Norge skriker etter arbeidskraft.

Jeg har sjøl jobbet i arbeidsmarkedsetaten noen år, og vet at denne siste gruppa er krevende å få i jobb, fordi de av ulike årsaker trenger mye kvalifisering. De trenger tilrettelagt opplegg som varer over noe tid, slik at de etter en stund kan ha mulighet til å gå inn i en vanlig jobb. Da har vi det vi kaller for tiltaksplasser.

Høyre kutter 3 000 tiltaksplasser i sitt alternative budsjett. Det forundrer meg at en dyktig politiker som Erna Solberg – en av Norges dyktigste – faktisk aksepterer at man skal hindre 3 000 personer i å komme i jobb, noe som ville være til beste for det norske samfunnet. Hva er grunnen til at man kutter 3 000 tiltaksplasser i Høyre?

Erna Solberg (H) [13:43:53]: Først vil jeg takke for rosen, for at jeg skal være en dyktig politiker. Det er alltid hyggelig å høre det.

Jeg vil understreke at Høyre øker antallet tiltaksplasser for yrkeshemmede, for dem som har det vanskeligst. I tillegg er det flere deler av vårt statsbudsjett der det ligger inne tiltak for særlige grupper som er blant dem som har de største utfordringene. Noe av det vi har rettet kritikk

mot Regjeringen for de siste årene, har vært at istedenfor virkelig å ta fatt på å hjelpe dem som har det vanskeligst, har Regjeringen valgt å gjøre alle tiltakene lettere, med mindre oppfølging fra bedriftene som skal hjelpe dem ut i arbeid. Dermed blir det bare de letteste tilfellene man viderefremidler.

Vi mener at vår totalsum ville fått betydelig flere tilbake i arbeid enn det Regjeringens opplegg gjør. Men det henger sammen med hva vi gjør i forhold til integrering, rusomsorg og yrkeshemmede. Da ville tiltaksmengden vår vært litt annerledes sammensatt, men vridd mot de mest vanskeligstilte gruppene.

Lars Peder Brekk (Sp) [13:45:06]: I likhet med Fremskrittspartiet foreslår Høyre betydelige kutt i landbruks-overføringene, et kutt på ca. 1,9 milliarder kr for jordbruket i 2008. Det innebærer ca. 20 pst. på ett år, og det er helt åpenbart at det vil gi store utfordringer for jordbruket. Høyre er opptatt av et mer markedsorientert jordbruk med stordrift. I en situasjon der verdensmarkedet har endringer i matvareprisene, ser vi at det også vil påvirke situasjonen i Norge.

Er Høyre opptatt av å øke prisene i landbruket i Norge for å stimulere til økt tilbud av norske jordbruksprodukter i det norske markedet?

Erna Solberg (H) [13:45:55]: Høyres landbrukspolitikk, og det bør være bekvemt for Senterpartiet, ligger i beløp nærmere Senterpartiets enn Fremskrittspartiets når det gjelder hva vi bevilger. Men det er noe mindre enn hva Regjeringen bevilger. Det henger sammen med at vi tror at det er mulig å slippe bøndene i Norge noe mer fri fra det voldsomme reguleringsregimet som er på både størrelse, aktiviteter og hvordan man skal organisere landbruket. Jeg tror f.eks. at å regulere antallet deltakere eller størrelsen på samdriften i årene fremover, er med på å sørge for at færre kommer til å være bønder enn de som hadde ønsket det, særlig i Distrikts-Norge. Jeg kjenner særlig til en dal i Møre og Romsdal, hvor man altså fikk nei for ikke så lenge siden til å lage samdrift mellom ti bønder, for det var langt over regelverket. Sannsynligvis resulterer det i at det ikke blir noe særlig landbruksdrift igjen. Tanken vår rundt dette er at vi må slippe bøndene fri på flere områder, og vi vil gjøre det lønnsomt på den måten. Så kan det godt tenkes at matvarene blir dyrere, særlig hvis kvaliteten blir bedre.

Olav Akselsen (A) [13:47:12]: Arbeidarpartiet og Høyre står kvarandre fjernt i ideologi og i korleis me innrettar statsbudsjetta våre. Men me har likevel alltid hatt det til felles at me meiner at ei av dei viktigaste utfordringane knytte til budsjett er å føra ein forsvarleg økonomisk politikk. Høyre er det partiet som eg har oppfatta har vore mest positivt til å få til ei borgarleg samling, og det partiet som har vore minst avvisande til Framstegspartiet sin invitt om å få til ei slik samling. Når me les budsjettinnstillinga, viser det seg at dei partia som står lengst frå kvarandre i spørsmålet om pengebruken, er Framstegspartiet og Høyre.

(Akselsen)

Mitt spørsmål til Erna Solberg er om Høyre finn at Framstegspartiet sin økonomiske politikk er eit godt grunnlag for ei ny regjeringsplattform.

Erna Solberg (H) [13:48:10]: La meg bare bekrefte at jeg er enig i at på mange ideologiske områder står Høyre og Arbeiderpartiet absolutt langt fra hverandre. Vårt utgangspunkt er at vi skal skape et samfunn som gir muligheter for alle. Det dreier seg om å øke handlingsrommet for enkeltmenneskene og familiene i vårt samfunn og ruste dem opp for fremtiden, mens jeg registrerer at slagordet til Arbeiderpartiet er at alle skal med, altså at noen definerer hva folk skal være med i, ikke at man skal gi mulighetsrom for enkeltindivider.

Så til det spørsmålet som jeg tror jeg har svart Arbeiderpartiet på fra denne talerstolen gjentatte ganger tidligere. Jeg skjønner at man er veldig opptatt av det. Vi kommer fortsatt til å mene at den regjeringen vi skal sitte i, skal føre en ansvarlig økonomisk politikk og en ansvarlig økonomisk pengebruk. En ansvarlig økonomisk politikk dreier seg om både hvor mye penger man bruker og hvordan man innretter bruken. Det mest ansvarlige som ligger i Høyres opplegg, bortsett fra at vi bruker litt mindre penger ved ikke å ha et ekspansivt budsjett slik Regjeringen har, er faktisk våre 31 tiltak for å få mer arbeidskraft og flere mennesker i jobb i dette landet. Det burde Arbeiderpartiet tatt som en inspirasjon til å gjøre noe, istedenfor bare å diskutere hvordan andres samarbeid går.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Inge Ryan (SV) [13:49:44]: Når man reiser rundt i Norden, og for så vidt i Europa, er det stor interesse rundt den nye regjeringa i Norge, som blir sett på som den mest radikale regjeringa i Europa. Vi får stadig spørsmål om hvordan vi har fått det til, og hva slags politikk vi har, osv., osv. Så blir det neste spørsmålet: Klarer vi å levere? Når vi møter de samme kollegaene senere og sier at vi hadde store ambisjoner, klarer vi også å gjennomføre de ambisjonene vi hadde? På det er svaret ja.

Vi har startet en kursendring i forhold til det man la opp til i Norge tidligere, med det forrige regimet, gjennom at vi har stoppet privatisering, satset mer på fellesskapsløsninger, osv., osv.

Så spør man: Er man i mål? Jeg tror aldri man skal være i mål. Jeg tror man alltid skal være på vei mot Soria Moria, for politikk går aldri over. Det er en konstant jobbing mot et mål der det faktisk kommer ting underveis som gjør at man må justere kursen, endringer som skjer både nasjonalt og internasjonalt, slik at det å drive med politikk er alltid å være på vei. Men vi er på vei mot rett mål, retningen er riktig. Det er det som er det viktigste.

La meg nevne to–tre eksempler. Den største endringen som har skjedd, i hvert fall siden jeg begynte å følge med i norsk politikk, er at det som SV og Venstre hadde som hovedsak i mange år, nemlig miljøpolitikken, nå er den viktigste saken for alle partier på Stortinget. Alle sier at miljø er den viktigste saken. Den endringen har skjedd

bare på noen få måneder. Derfor får vi en omlegging i skattesystemet der man favoriserer det som er miljøvennlig, og de som forurensar, må betale mer. Det er et klart valg for denne regjeringa, og det kommer til å fortsette enda sterkere i årene framover. Man får rensing av gasskraftverk, og ikke nok med at man får det, vi er også i ferd med å utvikle en teknologi som forhåpentligvis andre land i verden også kan bruke. Det er da det virkelig betyr noe for miljøet, hvis denne teknologien også kan brukes andre steder.

Så skjer det ting i forhold til rettferdig fordeling, særlig når det gjelder arbeidsledighet og det at vi har såpass mange færre arbeidsledige. Det er ikke bare Regjeringas skyld, for det handler om konjunktorene, men det er også Regjeringas skyld at så mange jobber. Vi vet betydningen av det å ha en jobb og en arbeidsplass å gå til, hva det betyr både for sjølfølelsen og økonomien til folk. Vi har en betydelig omlegging av skattesystemet, ikke minst i det siste på formuesskatten, der de rikeste må betale mer til fellesskapet, mens de som har minst, bidrar mindre. Det skal vi også fortsette med.

Så har vi satsinga på barn og unge. Det at kommunene har fått en langt bedre økonomi, gjør at mulighetene for å satse på barn og unge er langt større enn noen gang tidligere. Vi ser at det er litt forskjellige prioriteringer i kommunene. En av utfordringene ved det kommunale sjølstyret er nok at noen kommuner ikke prioriterer skole og barnehage så høyt som Regjeringa skulle ønske, men de har iallfall mulighet til det. Både gjennom kommuneøkonomien, ved at man har tilført grunnskolen flere timer, og gjennom Kulturløftet er det en betydelig satsing på barn og unge, som vi skal fortsette med i åra framover.

Finansministeren var tidligere i dag inne på at det som er overraskende når vi nå har endret kursen i en retning som vi skal jobbe enda sterkere med framover, er at opposisjonen ber om mer av det. De ber om mer satsing på miljø, mer satsing på rettferdig fordeling, mer satsing på fellesskapsløsninger og mer satsing på skole og barn og unge. Det er gledelig, for det er jo da tydelig at Regjeringa har stor oppslutning om sin politikk her i Stortinget. Det ser vi best i forhold til Høyre, som var det partiet som i forrige periode var veldig tydelig på at de ønsket skattelette framfor fellesskapsløsninger. Nå har de gått kraftig tilbake på at det er skattelette som er det beste. Det beste er å satse på fellesskapsløsninger, sier også Høyre nå. De har redusert sine ønsker om kraftige skatteletter for folk. Men fortsatt ser vi at det er stor forskjell på innretningen på det. Høyre og særlig Fremskrittspartiet vil ha skatteletter for de rike, mens de som tjener minst, skal betale mest.

Jeg syns at denne regjeringa, både når man snakker med folk her til lands og når folk spør oss i utlandet, kan si klart og tydelig fra at vi hadde en radikal regjeringserklæring, og at vi er i ferd med å følge den opp. Vi har snudd båten i en retning som vi tror på, og vi skal fortsette med mer politikk på de områdene som vi har begynt å jobbe med når det gjelder rettferdighet, miljø, barn og unge og en rekke andre felter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jørund Rytman (FrP) [13:55:01]: Jeg tror jeg vil forsøke meg igjen. Jeg prøvde å utfordre SVs finanspolitiske talsmann med hensyn til hvorfor man ikke kutter mer og fjerner alle tollmurene, toll som produsenter og bønder i u-landene må betale når de skal selge sine varer i Norge. Jeg vil gjerne ha svar på hvorfor man ikke gjør det, og hvorfor man ikke vil støtte Fremskrittspartiets forslag om å opprette et fond for norske private investeringer i høyrisikoprojekter i u-land, der man kan bruke norsk miljøteknologi.

Inge Ryan (SV) [13:55:40]: Tollvernet er et av de viktigste virkemidlene i norsk landbrukspolitikk. Det at et land har en egen politikk for matproduksjon, er utrolig viktig av flere grunner. Det aller viktigste er at vi produserer mat som vi kan levere til egen befolkning. Norge er i dag ca. 50 pst. selvforsynt med mat, og det bør være et minimum. Det er ikke så mange år siden vi holdt på å stenge grensene på grunn av munn- og klovsyke og kugalskap rundt i Europa. Da var det like før man stengte grensene til Norge. Det betyr at vi er nødt til å ha en matproduksjon i Norge, slik at vi kan være forsynt med mat. Det krever at vi har et tollvern, slik at vi faktisk har mulighet til å produsere mat med det kostnadsnivået som er i Norge i dag.

For det andre er det viktig i forhold til bosetting at vi har et landbruk, fordi det er en bærebjelke i svært mange norske kommuner. Derfor må vi ha et importvern, slik at vi kan produsere mat i Norge.

Bent Høie (H) [13:56:51]: Statsrådene har i løpet av det siste halve året lovet mer på stort sett alle områder på vegne av landets lokalpolitikere. De har lovet mer til rusavhengige, mer til idretten, mer til helsepersonell, mer til rehabilitering, mer til kultur, mer til bibliotek, mer til skole, bedre sosialhjelpssatser, mer til boligløse, bedre legedekning, mer til eldreomsorg, mer til vedlikehold av kirker, skoler og andre offentlige bygg – og det i en situasjon der Regjeringen for andre år på rad legger opp til en reduksjon i kommunenes frie inntekter. Eller som KS sa i Aftenposten på lørdag:

«Kommuneopplegget for 2008 innebærer egentlig en lavere vekst enn budsjettene fra Erna Solberg. Dermed må kommunene begynne å kutte igjen».

Det er virkeligheten i Kommune-Norge. Når skal regjeringspartiene ta denne virkeligheten inn over seg og slutte å love mer på vegne av Kommune-Norge?

Inge Ryan (SV) [13:57:56]: Det som er viktig, er at vi satser mer på fellesskapsløsninger, og den viktigste fellesaktøren er kommunene. Derfor ble det et betydelig løft da denne regjeringa tiltrådte. Da kom det et formidabelt løft for kommunene. De rådmennene og ordførerne jeg har snakket med, merket en enorm forskjell på den forrige regjeringa og den nåværende regjeringa.

Så er det slik at kommunenes inntekter har økt også i årets budsjett, men de har økt noe mindre. Men det er klart at behovet er stort. Ikke minst er det et enormt etterslep på bygningsmassen rundt i kommunene som skal tas inn. Og vi ser at det stadig dukker opp nye utfordringer. Men det

som er viktig, er at vi sier nei til skattelette. Vi har nå strammet inn, særlig når det gjelder skatt for de rikeste, og bruker det på fellesskapsløsninger. Men at behovet fortsatt er større enn det som fins av penger, er jeg enig med representanten Høie i. Vi skulle gjerne ha brukt enda mer penger, men så er det slik i norsk økonomi at man må holde igjen noe med tanke på både rente og kronekurs, og det gjør at kommunene har en noe lavere vekst dette året enn de hadde like etter regjeringsskiftet.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:59:15]: SV gikk inn i Regjeringen med løfte om å gjenreise Norge som miljønasjon. Representanten Ryan stilte selv spørsmålet: Klarer vi å levere?

Det har vært langt mellom SVs miljøseire så langt i denne regjeringssperioden. Regjeringen er ikke i nærheten av å nå målet om å realisere 3 TWh ny fornybar energi innen 2010. I statsbudsjettet for 2008 innføres det en kraftig skatteskjerpelse når det gjelder småkraftverk, støttesatser til ny fornybar energi økes ikke, kapitalen i grunnfondet økes ikke, og bevilgningene til energiforskning økes ikke. Så langt er det realisert fattige 0,6 TWh ny fornybar energi i Norge.

Spørsmålet mitt blir da: Hvor gjenreises Norge som miljønasjon i budsjettet for 2008?

Inge Ryan (SV) [14:00:12]: Det er veldig bra at Kristelig Folkeparti er opptatt av det spørsmålet, for det er også SV. En ting er ny fornybar energi, men det andre er hvordan vi skal bruke mindre energi.

Vi vet at det i budsjettet for 2008 legges inn nærmere 1,5 milliarder kr. Det er nesten en dobling i forhold til tidligere. Enova får betydelig økte midler. Målet en har satt seg, er at en skal nå 12 TWh innen 2010. Det er ikke bare ny fornybar energi, men også energisparende tiltak som skal utgjøre 12 TWh. Det er et stort mål, et veldig ambisiøst mål, for vi vet at i Norge i dag ligger vi på godt og vel 120–130 TWh i produksjon. Vi står fast ved det målet, men vi ser at her kreves det enda større innsats, ikke bare fra Enova, men med hensyn til folks holdninger. Man må faktisk gjøre en større innsats for å få redusert energiforbruket.

Men både innenfor bioenergi, der har vi et stort potensial, og innenfor småkraft jobber vi hardt videre for å få dette til.

Vera Lysklætt (V) [14:01:28]: Lærertettheten i den videregående skolen går ned, og vi står som kjent overfor store utfordringer med å rekruttere flere lærere. Regjeringen gjør lite for å rette opp denne situasjonen og for å møte framtidens utfordringer.

Venstre foreslår i dag å styrke fylkeskommunenes økonomi med 500 mill. kr for å sikre nok lærere i den videregående skolen i framtiden. I tillegg foreslår vi i vårt budsjett 175 mill. kr til utarbeidelse og innføring av nasjonale rekrutteringsplaner for lærere.

Mitt spørsmål er da: Hvorfor tar ikke regjeringspartiene den store utfordringen det er å rekruttere nok lærere, på alvor?

Inge Ryan (SV) [14:02:12]: Vi tar det på alvor!

Den viktigste ressursen i skolen – jeg har sjøl jobbet i skolen i 15 år – er verken toaletter eller takrenner, det er læreren. Det at vi har lærere som er motivert, og som har tilstrekkelige ressurser til å gjøre en god jobb, er kjempeviktig ikke bare i grunnskolen og videregående skole, men også når en kommer opp på høyere utdanning. Derfor ønsker vi også å stimulere til mer etterutdanning av lærere.

Jeg vet at den nye kunnskapsministeren, Bård Vegar Solhjell, har sagt at han ønsker å gå enda mer aktivt inn, og se på lærerrollen – altså hvordan lærere jobber, og hvordan arbeidsvilkår lærerne har. Det er kjempeviktig. Har en lærer som har gode arbeidsvilkår og trives i jobben sin, vil det smitte over på elevene. Det er den viktigste årsaken til å få til en god skole.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Ulf Leirstein (FrP) [14:03:12]: La meg først få si at det er ganske gledelig å høre en engasjert representant som Inge Ryan holde sitt innlegg, selv om jeg er uenig i mange av de punktene han trekker fram.

Men jeg vil gjerne komme med ett punkt som Inge Ryan ikke nevnte, og det er dokumentavgiften. Før stortingsvalget i 2005 var SV faktisk opptatt av å få redusert og få gjort noe med dokumentavgiften. Spesielt for mange førstegangsetablerere oppleves denne avgiften ganske urimelig. Vi vet at mange førstegangsetablerere har problemer med å komme inn på boligmarkedet, og å få fjernet den type dokumentavgift kunne vært en god håndsreking.

Hvorfor har SV gått bort fra sine tidligere valglofter? Ser Inge Ryan, som parlamentarisk leder i SV, noen mulighet for at dette er noe man faktisk har tenkt å gjøre noe med i inneværende stortingsperiode?

Inge Ryan (SV) [14:03:58]: Det med dokumentavgiften er en ting vi har diskutert i SV flere ganger. Det er klart at når en skal skaffe seg bolig, får en en ekstra overraskelse når en ser at en også skal betale en dokumentavgift i tillegg til de utgiftene en har med å skaffe seg bolig. Jeg har snakket med mange ungdommer, særlig, som plutselig får seg en overraskelse når denne avgiften kommer oppå de øvrige kostnadene.

Det er også mange i SV som har tatt til orde for at dette er noe vi bør kikke på. Det ble ikke prioritert i dette statsbudsjettet, men jeg kan love representanten Leirstein at det er en debatt vi nok kan tenke oss å være med på videre. Spørsmålet er om vi fjerner den. Vi vil i alle fall se på mulighetene for å legge om dokumentavgiften, eventuelt redusere den. Jeg kan ikke love at det skjer neste år, men jeg kan love at vi skal ta på alvor de innspill som kommer.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [14:05:05]: Me er midt mellom to stortingsval. Fleirtalsregjeringa bør vera i alle

fall halvvegs i arbeidet med å realisera Soria Moria-erklæringa. Talspersonar frå den raud-grøne sida har alle-reie brukt mykje tid på å rosemåla innsatsen så langt, og meir vil heilt sikkert koma. I finansdebatten i fjor avslutta ein av regjeringspartia sine representantar sitt skryteinnlegg med «Halleluja!». Eg har ikkje for vane å dempa ned folk som ropar halleluja – eller pris Herren, som det betyr. For min eigen del vil eg likevel reservera dette uttrykket for ein som har betydeleg større innverknad på verdshistoria enn det som sjølv leiaren av den sitjande norske regjeringa har.

Dagens regjering har eit økonomisk utgangspunkt som ingen andre har hatt. Ein stadig større sum oljepengar vert pløgd inn i budsjettet. Det kjem på toppen av ein høgkonjunktur som har skapt ein gledeleg rekord i sysselsetjing og låg arbeidsløyse.

Likevel er det mange som sit med ei kjensle av at budsjettforslaget ikkje gjev dei svara dei hadde håpt på. Ei viktig årsak til det er nok den offensive salskampanjen som dei raud-grøne førte for politikken sin, både før og etter valet. At sjølv verdas heldigaste regjering – økonomisk sett – ikkje kan innfri alle forventningane dei sjølve har skapt, bør ikkje koma som ei bombe i denne salen. Men det kjem nok dessverre som ei overrasking for mange andre.

Kristeleg Folkeparti har ikkje tenkt å nytta tida i denne debatten til svartmåling. Me veit godt at ei regjering må seia nei til mange gode føremål. Når ein samanliknar dei ulike budsjettforslaga frå både regjering og opposisjon, er det neppe grunnlag for å seia at forskjellane er dramatiske – då med unntak av budsjettforslaget frå Framstegspartiet.

Forskjellane mellom regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti sine budsjett er likevel tydelege. I Kristeleg Folkeparti omprioriterer me 3 milliardar kr innanfor dei offentlege utgiftene og ytterlegare 3 milliardar kr innanfor skatte- og avgiftsopplegget.

Me utfordrar Regjeringa til å gjera meir for å kjempa mot internasjonal fattigdom. Med den farten opptrappinga av norsk bistand har no, vil målet om 1 pst. av BNI vera nådd i 2009. Me meiner at det historiske steget opp til 1 pst. bør takast i år, for deretter å auka ytterlegare i denne perioden. Det er i tråd med Kristeleg Folkeparti sine politiske løfte for denne perioden, og eg trudde òg det var i tråd med regjeringspartia sine løfte.

Kristeleg Folkeparti ønskjer òg å gjera meir for å auka handelen med låginntektsland. Dette er først og fremst eit solidaritetstiltak. Kristeleg Folkeparti legg inn pengar til fjerning av tollmurar overfor låginntektsland med nærare 20 gongar meir enn det som Regjeringa gjer.

Heldigvis har me registrert at Regjeringa ønskjer å auka det økonomiske samkvemmet med Israel, og me ser med store forventningar fram til at finansministeren og andre statsrådar kjem med konkrete forslag for å følgja opp denne målsettinga. Dette vil vera stimulerande både for norsk økonomi og for norsk kompetanseutvikling.

Kristeleg Folkeparti utfordrar Regjeringa til å gjera meir for å kjempa mot fattigdom i Noreg. Regjeringspartia i Stortinget fekk lov til å flytta på 100 mill. kr. Ein del av desse midlane vart nytta til å styrkja dei målretta fattig-

domstiltaka. Det er positivt, men samtidig eit klårt teikn på at mange i desse stortingsgruppene fullt ut er einige med Kristeleg Folkeparti i at Regjeringa prioriterte dette for lågt. Kristeleg Folkeparti vil satsa endå sterkare på bustøtte, på arbeidsretta tiltak overfor utsette grupper, på rusomsorg og rusbehandling og på målretta tiltak overfor barn og unge med særleg høg risiko for å falla utanfor.

Når det gjeld eingongsstøtaden ved fødsel og adopsjon, gjer ikkje Regjeringa noko for å redusera diskrimineringa av mødrer utan fast inntektsgevande arbeid, som allereie er stor. Regjeringa gjer heller ingenting for å auka farspermisjonen – i strid med løfta i regjeringserklæringa.

Me støttar Regjeringa fullt ut når det gjeld å gjennomføra eit skatteskifte med vekt på grøne skattar. Som Kristeleg Folkeparti sitt alternative budsjett viser, meiner me det er rom for å styrkja dette skiftet allereie i 2008. I Kristeleg Folkeparti har me, saman med Høgre og Venstre, stilt offensive krav om miljøpolitiske tiltak i 2009-budsjettet. For vår del er me villige til å auka tempoet òg i 2008; det gjeld både grøne skattar, auka fondsavsetning, osv.

Gjennom eit slikt skatteskifte vil det òg vera rom for å gjera meir når det gjeld å betra rammevilkåra for næringsliv og verdiskaping.

Me registrerer at det mest omtala næringspolitiske grepet frå Regjeringa er å leggja seg i ein mogleg konflikt med reiarneringa i Høgsterett. I tillegg har dette grepet gjeve tilliten og føreseielegheita ein alvorleg knekk.

For oss i Kristeleg Folkeparti betyr aktiv næringspolitikk først og fremst å letta arveavgiftsbyrda for familiebedrifter, for å stimulera til meir framtidretta forskning osv. i familiebedrifter. Me er overbeviste om at vårt alternativ ville ha gjeve eit betre resultat i form av verdiskaping over heile landet enn det som Regjeringa sitt opplegg vil gje.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Alf E. Jakobsen (A) [14:10:20]: På veldig mange områder ligger Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet veldig nær hverandre: i verdspørsmål, når det gjelder fellesskap, og i synet på omsorg. Det er jeg glad for, selv om jeg ikke roper halleluja.

Så ser jeg at dere satser på fattigdomsbekjempelse. Og mitt spørsmål til representanten Sørfonn blir da: Hvorfor kutter dere i tilskudd til helse og rehabilitering for sykmeldte med 200 mill. kr, kutter i antall arbeidsmarkeds plasser med 500 mill. kr, kutter i dagpengeordningen for fiskeindustrien, i permitteringsordningen og i lønnsgarantiordningen? Blir ikke dette en saldering gjennom kutt som nettopp rammer fattige og vanlige arbeidsfolk? Er ikke dette en fattig trøst, når dere tar og gir med samme hånd? Flåsete ville jeg sagt at det kanskje er derfor dere kaller alternativet deres for en fattig trøst.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [14:11:19]: Når det gjeld fattigdomssatsing, minner eg om at Bondevik II-regjeringa var den første regjeringa som hadde ei målretta satsing på å kjempa mot fattigdom. I motsetning til regjeringspartia er Kristeleg Folkeparti i år i den situasjonen at me òg

kan lytta til det som kjem fram i høyringane til budsjettet. Me har lytta til det og justert vårt budsjett i forhold til det behovet som er innmeldt. Det nyttar ikkje med små retoriske knep å koma utanom at Kristeleg Folkeparti si fattigdomssatsing er betydeleg større enn det som kjem frå regjeringspartia. Me har målretta dette både mot barn i verkeleg utsette grupper, mot rusmisbrukarar og mot familiar, i form av bustøtte osv. Det er ein samanheng, og det er målretta tiltak i vår fattigdomssatsing – målretta tiltak som me veit vil treffa, for me har òg lytta til brukarane som skal gjera seg nytte av dette, og som etterlyser det.

Heikki Holmås (SV) [14:12:34]: Det er mye bra å si om Kristelig Folkepartis budsjettforslag. Noen av de tingene som jeg ser ligger der, om skatteendringer og slike ting, er det ikke noe annet å si til enn at dette må vi ta med oss videre og se på fram mot både revidert nasjonalbudsjett og budsjettet til neste år. Flere av disse punktene, som bistand, handel med lavinntektsland, fattigdom og miljø, er jo alle områder der Kristelig Folkeparti sier: Vi gjør mer enn Regjeringen – men der altså vår regjering gjør vesentlig mer enn det den forrige regjeringen gjorde. Det skulle da være slik at dette handler om å trekke i samme retning, og så får vi bare prøve å hjelpe hverandre på veien.

Jeg har ett spørsmål til representanten Sørfonn, og det gjelder rederibeskatningen. Det er altså slik at Kristelig Folkeparti går imot det opplegget som Regjeringen legger opp til, og som stortingsflertallet går inn for. Likevel bruker Kristelig Folkeparti 1,2 milliarder kr på årets budsjett. Hvordan henger dette sammen?

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [14:13:46]: Dette heng godt saman. Regjeringspartia har vel ikkje så veldig mykje å skryta av, for òg i opplegget frå Regjeringa gjev dei uttrykk for ei betydeleg usikkerheit når det gjeld grunnlovsheimelen. Me i Kristeleg Folkeparti ønskjer ikkje ein situasjon der me får ein konflikt i Høgsterett i forholdet til ei stor og viktig næring. Difor har me føreslått eit kompromiss, ei løysing som eg er ganske sikker på ville ført fram. Det er ein frustrasjon i området som representanten Holmås kjenner godt, og som eg kjem frå. Ein masse reiarar som ikkje vassar i luksus, men som tener pengar og pløyer dei tilbake til lokalsamfunnet sitt, seier: Me har vorte lurte, me gjekk inn i den førre reiaraskattordninga i tillit til at dette skulle gje stabilitet og føreseielegheit. Det var ein del av våre kollegaer som flagga ut og flytta vekk, dei kan no koma tilbake, og dei kjem mykje betre frå det økonomisk enn me som har vore lojale heile vegen, me føler oss lurte. Dette er dramatisk. Regjeringspartia burde òg ta inn over seg at det er skapt ein betydeleg svekt tillit til føreseielegheit og stabilitet.

Lars Peder Brekk (Sp) [14:15:11]: Også jeg er enig i det Heikki Holmås sier, at det er mye positivt i Kristelig Folkepartis budsjettforslag. Stortingsflertallet har jo i sine omprioriteringer i budsjettet bl.a. styrket fattigdomssatsingen, som også påpekes av representanten Sørfonn i hans innlegg.

Nationen skrev på lederplass den 22. november at Kristelig Folkeparti nå ser ut til å ha mest å hente på samarbeid til rød-grønn side, og at avstanden til Høyre og Fremskrittspartiet har blitt enda større gjennom høstens budsjettbehandling. Jeg vil også understreke at de dramatiske kuttene som både Høyre og Fremskrittspartiet foreslår for landbruket, ikke skulle være noen spesiell invitasjon til Kristelig Folkeparti.

Som representant for sentrumpartiet Senterpartiet synes jeg det er gledelig at Kristelig Folkeparti sannsynligvis får større uttelling for sine viktigste saker ved denne sentrum–venstre-regjeringen. Jeg vil be om Sørfonns kommentarer til det.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [14:16:05]: Eg er alltid spent på spørsmålet når ein startar med å skryta uhemma av Kristeleg Folkeparti sin politikk, men eg skjønar adressa i spørsmålet her. Det som er viktig for oss i Kristeleg Folkeparti, er å få fram vår politikk, våre alternativ og våre løysingar, slik som dei har utspring i vårt program, og så søker me samarbeid der me får mest gjennomslag for vår politikk. Det har me hatt god erfaring med i dei ulike regjeringskonstellasjonane me har vore med i. Me er ikkje i den situasjonen no at me skal byggja noka regjering i denne perioden. Eg har oppfatta det slik at sjølv om ein har visse interne problem, så tek denne regjeringa sikte på å halda saman perioden ut, og me skal ikkje stikka kjeppar i hjulet for det.

Samtidig er det interessant å sjå eit visst samanfall mellom sentrumpartia. Det verka òg slik, då me lytta til Lundteigen sitt innlegg i dag, at heller ikkje Senterpartiet er heilt tilfreds i den regjeringa som dei er med i. Så kanskje burde òg Senterpartiet tenkja litt meir i retning av kva sentrum kan gjera saman.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [14:17:22]: Kristeleg Folkeparti får skryt så langt i replikkordvekslinga, men eg skal love at det ikkje skal bli ein vane.

Men i all hovudsak så er det støtte til Regjeringas budsjettforslag frå Kristeleg Folkeparti. Vi har om lag same budsjettbalansen, det er små kosmetiske endringar. Me er veldig einige når det gjeld profilen på helse-, omsorgs- og velferdstilbodet, bistandspolitikken, landbruks- og distriktspolitikken osv. – eg kan òg nemne foreldrebetalinga i barnehagen. Det synest eg er bra, og det teiknar bra for framtida.

Det som er overraskande, er kutforslaga til Kristeleg Folkeparti. Eg skal nemne eit par forslag som har næringspolitisk interesse. Kristeleg Folkeparti kuttar 130 mill. kr i vedlikehald av riksvegar. Vidare er det kutt i næringspolitiske verkemiddel. Kristeleg Folkeparti seier i sine merknader at

«verdiskaping er grunnlaget for velferd. Difor er næringspolitikk avgjerande for Kristeleg Folkeparti».

Dette er eg einig i. Men likevel kuttar altså Kristeleg Folkeparti med over 330 mill. kr på næringspolitikken.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [14:18:32]: Når det gjeld næringspolitikken vår, er den først og fremst retta inn mot

små og mellomstore bedrifter. Der har me ei rekkje tiltak som me ser i samanheng. Difor har me terpa på, og me kjem til å terpa på, at arveavgifta ved generasjonsskifte i familiebedrifter på visse vilkår bør falla vekk dersom neste generasjon driv vidare. Me meiner at når det gjeld løftet om å veksla formuesskatt mot utbytteskatten, kunne ein i denne regjeringa løyst det elegant ved å frita arbeidande kapital for formuesskatt. Dermed kunne ein likevel vera innanfor sitt eige program.

Me ønskjer å starta forskning og utvikling i små og mellomstore bedrifter, og for så vidt i heile næringslivet.

Dersom ein ser vår næringspolitikk samla, vil ein sjå at det er ein samanheng i han. Politikken er veldig målretta, og etter den kontakten me òg har med næringslivet, får me kvittert ut at det er ein næringspolitikk som næringslivet sjølv har tru på, og som dei ser samanheng i.

Rolf Terje Klungland (A) [14:19:47]: Jeg vil bare først gjøre det klart at regjeringspartiene selvfølgelig er helt sikre når en skal fatte vedtak på torsdag om rederiskatten. Jeg har også lyst til å kommentere hvorfor en tror at rederiene i sin tid valgte den ordningen som ble innført i Norge. Det tror ikke jeg de gjorde av nasjonalfølelse. Jeg tror de gjorde det ut fra ren avkastning på kapitalen, fordi de hadde en av de internasjonalt beste ordningene, noe de også kommer til å få i framtiden.

Men Kristelig Folkeparti skal være et «rederlig» parti, og de salderer altså med de pengene som ligger inne når det gjelder rederiskatten. Er representanten Sørfonn like «rederlig» som representanten og lederen av Venstre, Lars Sponheim, som sa at vi bruker pengene, for de andre partiene kommer til å vedta det allikevel?

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [14:20:48]: Eg svarte på ein nokolunde tilsvarande replikk tidlegare. Eg kan gjerne gjenta at når det gjeld reiarlagsskatteordninga, så kritiserer me Regjeringa kraftig for måten dei har takla dette på, og regjeringspartia for at dei har bygd opp ein heilt unødvendig konflikt med ei viktig næring – ei næring som har høg kompetanse og lang tradisjon i vårt land, og som me faktisk er avhengige av framover.

At Regjeringa i høg grad legg seg på kollisjonskurs, slik Regjeringa no har lagt opp til, er ein smule arrogant. Eg refererte til, og eg gjentek det gjerne, at ein god del av dei reiarane som eg har snakka med og som held til i mitt distrikt, ikkje er reiarar som vassar i luksus, men det er reiarar som pløyer tilbake si verdiskaping til lokalsamfunn, arbeidsplassar osv. Desse er rimeleg fortørna, for å seia det mildt, dei føler seg lurte. Dei seier at deira tillit til stabilitet og føreseielegheit er betydeleg svekt.

Gjennom vårt budsjettforslag har me lagt opp til eit kompromiss som me meiner ville ha gjeve ein god og pragmatisk veg gjennom dette, som ganske sikkert næringslivet ville ha akseptert, og som styresmaktene godt kunne ha levd med. Det er bakgrunnen for det standpunktet som me har teke i budsjettet vårt.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Lars Peder Brekk (Sp) [14:22:33]: Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra. Skal enkeltmennesket kunne vokse og ha mulighet til å virkeliggjøre sine drømmer, sine ideer om det gode liv, trengs det lokalmiljø som skaper trygghet, identitet og kulturelt rotfeste.

Samtidig må den enkeltes rettigheter hele tiden ses i lys av andres rettigheter, for stor frihet for noen fører til mindre frihet for andre. Trygge lokalsamfunn er preget av samhold, samvirke og likestilling mellom ulike grupper.

Som et av de rikeste land i verden må vi tørre å tenke nytt på mange områder. Vi må finne svar på framtidens utfordringer og alle de spørsmål mange undrer seg over i dag. Hvis folk for 20 år siden hadde hatt våre økonomiske muligheter og dagens kunnskaper om forebygging, ville vi ikke hatt den enorme veksten i diabetes, kreft, fedme, astma, i uføretrygding og sykefravær, i tallet på barnevernsbarn og kriminelle som vi ser nå. Levealderen ville vært høyere, og flere ville holdt seg lenger i fin form. Folk ville hatt det bedre. Det ville vært enklere å være politiker i dag om de for 20 år siden hadde visst bedre og bestemt klokere.

Jeg vil at våre etterfølgere ikke skal tenke slik om oss.

I dag vet vi at økt fysisk aktivitet og sunnere kosthold forebygger effektivt, at bedre gang- og sykkelveier er superlønnsomt, at mindre bruk av tobakk og rusmidler berger liv og forbedrer livskvaliteten, at god oppfølging av de aller minste gir aller best effekt. Vi vet at all forebygging er bedre enn reparasjon, og at tidlig forebygging er best.

Den store utfordringen framover, utover dette budsjettet, er å ta inn over oss og følge opp med målrettede tiltak til forebygging. Gevinstene av god forebygging vil vi finne igjen i samfunnsregnskapet gjennom økt verdiskaping og økt skatteinngang, lavere kostnader til trygder, helsevesen, barnevern og kriminalomsorg.

Trygge lokalsamfunn i både bygd og by er både et mål og et viktig virkemiddel. Trygge lokalsamfunn er avhengig av god kommuneøkonomi, som sikrer viktige velferdstjenester som barnehager, skole, barnevern, helsetjenester, pleie og omsorg, kulturtilbud osv. Som følge av de siste års kraftige satsing på kommunesektoren kan kommunene levere kvalitativt gode tjenester tilpasset innbyggernes behov. Senterpartiet er opptatt av en fortsatt bærekraftig kommuneøkonomi, som er forutsetningen for de framtidige trygge lokalsamfunn i hele landet.

Trygge lokalsamfunn er videre avhengig av økt verdiskaping, noe som forutsetter fortsatt satsing på næringsutvikling, samferdselsformål og tiltak i distriktene. Senterpartiet har i budsjettet vært opptatt av å forsvare og videreutvikle satsingen på infrastruktur og bredbånd. Både satsingen på vei og jernbane i tråd med Nasjonal transportplan samt økte bevilgninger til fiskerihavner og farleier i budsjettet er særdeles viktig i så henseende.

Et aktivt næringsliv i hele landet som både videreforedler norske råvarer og gjør bruk av Norges konkurransefortrinn gjennom våre naturressurser, sikrer bosetting og bygger kunnskap i hele landet. Det er også avgjørende for trygge lokalsamfunn. En økonomisk politikk som bidrar til å sikre et konkurranseutsatt næringsliv i framtiden, er særdeles viktig.

I tider med sterk økonomisk vekst på de fleste områder øker presset mot de næringer som har minst lønnsomhet, og sentraliseringen øker. Primærnæringene, landbruk og fiske/havbruk, er avgjørende for arbeid og bosetting i distriktene, og de må sikres rammevilkår som gjør dem konkurransedyktige samlet sett.

Dersom vi skal klare å møte klimautfordringene i årene som kommer, må vi samtidig klare å satse skikkelig og målrettet på ny og fornybar energi. Dette kan også være god næringspolitikk. Senterpartiet er derfor glad for Regjeringens klare og utrykte målsetting om en satsing på ny fornybar energi, med et samlet mål om 30 TWh i økt fornybar energiproduksjon og energieffektivisering fra 2001 til 2016. I dag synes vi i Senterpartiet at vi ikke har gode nok virkemidler for å realisere dette målet fullt ut.

Senterpartiet vil peke på flertallsmerkningen om at Regjeringen skal legge fram en bred vurdering av incentive-ene for økt miljøvennlig utbygging av vannkraft og annen fornybar energi i Revidert nasjonalbudsjett for 2008. Senterpartiet forventer at det kommer en bred vurdering av både skattemessige, energipolitiske og næringsmessige vilkår som påvirker utbyggingen av bl.a. småkraft. Vi forventer at denne gjennomgangen vil føre til at rammebetingelsene endres allerede i revidert nasjonalbudsjett for 2008, på en slik måte at mer småkraft faktisk blir bygd ut der det er fornuftig, og der det er økonomisk forsvarlig. Vi trenger mer fornybar energiproduksjon dersom vi skal nå målene om utbygging av ny fornybar kraft innen 2016.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [14:27:55]: Eg er einig med representanten Brekk i at det er fornuftig å leggje til rette for meir fornybar energi. Det er fornuftig å leggje til rette for fleire vasskraftverk, småkraftverk. Det har to sider ved seg. For det første er det god distriktpolitikk, som Senterpartiet òg støttar, og det er sjølvstøtt òg bra for miljøet. Problemet er at Senterpartiet gjer det motsette. I statsbudsjettet er det ei skjerpning i skattlegginga av småkraftverka og ei forverring av rammevilkåra. Vi har allerede fått tilbakemelding om at det vil medføre at kraftverk som ein tidlegare trudde var rekningsssvarande å byggje ut, no ikkje blir bygde ut. Då er mitt spørsmål: Kvifor seier representanten Brekk éin ting og gjer noko anna, nemleg å forverre rammevilkåra for småkraftutbygging i Noreg?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:29:00]: Det er ikke å legge skjul på at spørsmålet om småkraftutbyggingen har vært en vanskelig sak i senterpartikretser og i bygder og distrikter der en jobber med det. Det forslaget som nå blir gjennomført, står vi imidlertid bak. Men vi er også veldig opptatt av at vi skal realisere innholdet i den merkningen som jeg nettopp gjennomgikk i mitt innlegg, der en legger opp til at en skal se både på næringsmessige, miljøpolitiske, energipolitiske og ikke minst skattepolitiske vurderinger av den endringen som nå gjennomføres. Da forventer vi at denne gjennomgangen vil føre til endringer i de foreslåtte tiltakene. Det er særdeles viktig at vi får gjennom-

gått dette skikkelig. Det vil være det beste grunnlaget for at vi får en fornuftig politikk på dette området framover.

Torbjørn Hansen (H) [14:30:00] Regjeringen har utpekt det maritime næringslivet til en spesiell og viktig sektor for Norge. Det synes jeg er klokt, for denne kystnæringen er global, den har over 100 milliarder kr i omsetning og sysselsetter mer enn hundre tusen mennesker. Derfor blir det uforståelig når Regjeringens forslag til budsjett for 2008 går til frontangrep på rederinæringen. Riktignok kommer et nytt rederiskattesystem, men Regjeringen annullerer altså skattefritaket i det nåværende systemet hele veien tilbake til 1996, og forsøker å kreve inn 14 milliarder kr i skatt med tilbakevirkende kraft.

Det finnes sannsynligvis ikke et eneste rederi i Norge som ville brukt dagens ordning hvis de visste at fritaket ville bli reversert. Mange ville faktisk ha spart skatt på å bruke ordinær selskapsbeskatning. Forslaget vil svekke investeringsevnen langs kysten med nærmere 50 milliarder kr og er sannsynligvis i strid med Grunnloven. Representanten Lundteigen sa litt lettvint tidligere i dag at Senterpartiet tar dette til etterretning. Men mener faktisk parlamentarisk leder i Senterpartiet at det er greit at Regjeringens rammebetingelser blir fastsatt gjennom lange rettsprosesser i norsk høyesterett?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:31:06]: Spørsmålet om rederiskatt, både overgangsordning og framtidig ordning, har vært en komplisert sak. Det understreket også Lundteigen i sitt innlegg tidligere i dag.

Jeg vil understreke at Regjeringen nå etablerer en konkurranseedyktig rederiskattmodell for framtiden. Det understreket også Hansen i sitt spørsmål. Dette er vi i Senterpartiet selvsagt særdeles glad for. Vi er også opptatt av at dette er en viktig distriktsnæring som også gir grunnlag for landbasert virksomhet mange steder langs kysten. De maritime næringene er noen av våre sterkeste næringsmiljøer, og dette er det viktig for oss i Senterpartiet å bidra til i framtiden.

Når det gjelder overgangsordninger og skattekreditten som det spørres om her, har Senterpartiet gått inn i den saken med en annen løsning i utgangspunktet enn det kompromisset som nå er foreslått av Regjeringen. Flertallet i Senterpartiets stortingsgruppe har tatt Regjeringens oppfatning av rederibeskatningen til etterretning, ut fra den politiske situasjonen vi er i. Gruppen har derfor akseptert det forslag som foreligger.

Björg Tørresdal (KrF) [14:32:07]: Representanten Lars Peder Brekk sa i sitt innlegg at det var viktig å skape trygge lokale velferdssamfunn. Det er Kristelig Folkeparti helt enig i. Vi er enige i at en god skole, gode omsorgstjenester, et rikt kulturtilbud og en positiv utvikling lokalt er helt avhengig av en god kommuneøkonomi.

Kristelig Folkeparti er glad for at den opptrappingen av kommuneøkonomien som startet i forrige periode, i flere år har blitt fulgt opp av den nåværende regjering. Men nå har det stoppet opp. Etter en topp i 2006 er det nå en stopp i satsingen på kommuneøkonomien. Når representanten

Lars Peder Brekk sier at en fortsatt skal ha en bærekraftig kommuneøkonomi, mener han at opptrappingen er slutt, og at den bare skal være status quo, eller ser han en nedgang?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:33:06]: Jeg tror Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, som representanten Tørresdal her understreker, er særdeles enige om betydningen av kommuneøkonomien for å sikre gode velferdstilbud, for å sikre gode skoler, kulturtilbud mv., som også understrekes i spørsmålet.

Vi er opptatt av at kommuneøkonomien skal videreføres også i framtiden. Vi ser at det settes spørsmålsteget ved de overføringene til kommunene som er kommet i dette budsjettet. Det er foreslått at en ivaretar demografiutfordringene. Vi vil se videre på utfordringene i framtiden når vi ser på kommuneøkonomien, for Senterpartiet har ikke stoppet opp med å videreutvikle kommuneøkonomien.

Leif Helge Kongshaug (V) [14:33:50]: I august i år var det paneldebatt i forbindelse med Småtinget på Hamar. Temaet for debatten var rammebetingelsene for små og mellomstore bedrifter. I den debatten deltok også representanten Lars Peder Brekk på vegne og Regjeringen og lovet at det ikke ville komme ytterligere skatteskjerpelser for næringslivet i budsjettet for 2008.

Nå er det ikke noe nytt at denne regjeringen sier én ting, men gjør noe annet. Og det viste seg at løftet hadde en gyldighet på ca. en måned – før vi fikk se sannheten i 2008-budsjettet: Aksjerabatten som stimulerer til spredt eierskap, blir fjernet, 80 pst.-regelen strammes inn, økt kraftverksbeskatning på småkraftverk, økt trygdeavgift for næringsdrivende, endringer i rederibeskatningen, dieselavgiften økes osv.

Mitt spørsmål til representanten Brekk blir: Hva er det i Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg som oppveier disse skatteskjepelsene for næringslivet, og som dermed gjør at representanten har sine ord fra NHOs småting i behold?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:35:10]: Den økte kraftverksbeskatningen har jeg kommentert i mitt innlegg. Jeg har sagt at vi ønsker å se videre på det. Vi har vært med og utformet en merknad sammen med de andre partiene i Regjeringen, og vi er opptatt av at vi skal få en grundig og skikkelig gjennomgang av kraftverksbeskatningen i tråd med det som er ønsket fra Småkraftforeningen og EBL. Vi ønsker en næringsmessig gjennomgang, en energipolitisk gjennomgang og en miljøpolitisk gjennomgang av den beskatningen, og vi forventer selvsagt at det skal gi resultater fram mot revidert, slik at vi får en beskatning som ivaretar framtidsmulighetene for denne næringen, som er viktig for distriktene, og som er viktig for mange grunneiere rundt omkring i landet. Spesielt småkraft er der viktig.

Når det gjelder dieselavgiften, ser vi at den nå ikke møter motstand. Den har en klimaeffekt, og vi ser også at Venstre er glad for den skatteomveksling som dieselavgiften innebærer.

Jan Tore Sanner (H) [14:36:27]: Det aner meg at Senterpartiet synes det begynner å bli litt trangt å sitte i regjering. Det ser ut til å skje hver gang Senterpartiet har sittet i regjering i noen år, man begynner å føle ubehag.

Nå hører vi fra Senterpartiets parlamentariske leder at på grunn av den politiske situasjonen som har oppstått, støtter man nå forslaget til statsbudsjett. Men er det ikke slik at Senterpartiet har vært med på hele prosessen, med flere statsråder og til og med med partilederen i regjering? Er det ikke slik at Lars Peder Brekk og Lundteigen også har vært med på utarbeidelsen av forslag til statsbudsjett? Det første som skjedde da budsjettet ble lagt frem, var at Senterpartiet angrep Regjeringens fattigdomssatsing, og jeg skjønner at SV ble forbannet. Nå har vi fått høre at rederibeskatningen har Senterpartiets stortingsgruppe tatt til etterretning, og småkraftbeskatningen, som rammer småkraftverkene, er man heller ikke noe særlig glad for.

Er det slik at Senterpartiet har vært med på utarbeidelsen av statsbudsjettet og stiller seg bak det? Og synes Lars Peder Brekk at det er særlig lojal opptreden Senterpartiet driver med under denne budsjettbehandlingen?

Lars Peder Brekk (Sp) [14:37:36]: Senterpartiet har vært med i utarbeidelsen av budsjettet, og vi stiller oss bak de forslag som er framlagt i budsjettet, og som det skal stemmes over senere i kveld.

Jan Tore Sanner (H) [14:37:47]: Og det var svar på spørsmålet?

Presidenten: Det var et klart svar!
Replikkordskiftet er dermed over.

Gunnar Kvasheim (V) [14:38:06]: Da jeg så Regjeringens statsbudsjett for 2008, slo det meg at i valgår ville det vært en åpenbar fordel om statsbudsjettet ble lagt fram under valgkampen. Det hadde trolig økt muligheten for at det var samsvar mellom det som ble lovt, og det som ble levert. Det statsbudsjettet som er lagt fram, er ikke i samsvar med de løftene som er gitt fra Regjeringen på meget vesentlige områder.

Det ble sagt at Norge skulle være et foregangsland i miljø- og klimaarbeidet. Det løftet er ikke fulgt opp i det statsbudsjettet som er lagt fram. Det ble varslet ny kurs, og det ble varslet et krafttak for miljøet. Så ser vi at det legges fram et svært svakt miljøbudsjett hvor Miljøverndepartementet er en av budsjettaperne nok et år.

Regjeringen har forsøkt å pynte på dette ved å lage en oversikt over det den kaller miljøtiltak på mange ulike departementers budsjett. Samlet får en dette til å beløpe seg til 24 milliarder kr. Dette forsøket på å sminke et dårlig miljøbudsjett ble ganske fort avslørt. 4,2 milliarder kr av de 24 milliarder kr som skal gå til miljøtiltak, stammer fra Landbruksdepartementets budsjett. Det er en tredjedel av Landbruksdepartementets budsjett som innkasseres som en miljøsatsing. Det betyr at en altså får mer fra Landbruksdepartementet enn fra Miljøverndepartementet til miljøpolitikk, slik som Regjeringen regner.

Nå er det ikke bare Venstre som er misfornøyd med Regjeringens satsing når det gjelder miljø- og klimaarbeidet. En meningsmåling som ble lagt fram i går, viser at hele 70 pst. av befolkningen mener at Regjeringen ikke gjør nok på dette området. Jeg tror det skyldes at en ser tydelig at det ikke er samsvar mellom det Regjeringen sier den skal gjøre, og det den faktisk gjør i klimameldingen og i budsjettet. Folk forventer lederskap når det gjelder klimautfordringene. De ønsker å bidra, og de ønsker at det legges til rette for at de kan bidra. Så opplever en at Regjeringen ikke innfrir disse forventningene.

Venstre har et sterkt ønske om og var det første partiet som i denne sal tok til orde for et klimaforlik. Det er utfordringer på dette området som er av en slik karakter at politikerne bør bestrebe seg på å finne løsninger. Jeg håper at den meningsmålingen som ble kunngjort i går, øker Regjeringens vilje og presset på Regjeringen til å bidra til å få et slikt forlik.

Etter Venstres mening er det behov for raskt å komme i gang for å legge om til et lavutslippssamfunn. Det haster med tiltak som en ikke ser reflektert i Regjeringens statsbudsjett. Det er et viktig poeng at dersom en drøyer med å komme i gang med dette arbeidet, øker prisen som en må betale.

Etter Venstres mening synes Regjeringens politikk når det gjelder klimautfordringene, å være preget av en frykt for omstilling. Venstre ser på omstilling som nye muligheter. Vi ser på omstilling som muligheter for å skape ny teknologi, nye bedrifter og nye arbeidsplasser. Så var også Lavutslippsutvalgets hovedanbefaling at det skulle satses massivt på teknologiutvikling og på forskning. Sett på denne bakgrunn er det helt uforståelig at Regjeringen har fortsatt sitt hvileskjær når det gjelder forskning, når nettopp økt forskningsinnsats er noe av nøkkelen til de løsningene en må få når det gjelder å få ned klimagassutslippene.

På et annet område hvor Regjeringen ikke følger opp sine løfter, har Lavutslippsutvalget en klar anbefaling. Det gjelder raskt å komme i gang med rensing av gasskraftverkene. Regjeringen har i Soria Moria-erklæringen lovt at gasskraftverket på Kårstø skal renses innen 2009. Nå vet vi at så ikke kommer til å skje. Det vi ikke vet, er hvor lenge vi må vente før dette løftet blir innfridd. Det er også grunn til å være urolig for framdriften som er knyttet til løftet om rensing på Mongstad.

Også på et tredje område hvor Lavutslippsutvalget hadde en klar anbefaling om offensiv politikk, svikter Regjeringen. Det gjelder fornybar energi. Der sier Regjeringen at den skal ha et kraftfullt regime for å utløse store mengder med fornybar energi-produksjon, mens realiteten er at Norge står, sammen med Malta og Estland, for et av de dårligste støttesystemene for fornybar energi-produksjon. Det betyr at vi eksporterer gode prosjekter som kunne vært realisert i Norge, men som i stedet blir realisert i utlandet på grunn av Regjeringens politikk. Ja, det er endog slik at kraftgiganten Statkraft, som er eid av staten selv, sier at en heller satser på fornybar energi-produksjon i utlandet fordi rammevilkårene som eieren, staten, setter i Norge, er så dårlige.

I Venstres alternative statsbudsjett satses det markert mer på miljø- og klimatiltak enn det Regjeringen legger opp til. Mersatsingen er på rundt 1,8 milliarder kr. I tillegg kommer et skatteskifte fra rød til grønn skatt på ca. 3 milliarder kr. Dette skatteskiftet er basert på ønsket om at det skal lønne seg å arbeide, og at det skal ha en omkostning å forurense og sløse med ressursene.

I vårt alternative statsbudsjett fører vi opp 200 mill. kr som tilskudd til klimakommuner. Det er bygd på den erkjennelsen at kommunene står nærmest innbyggerne, og at det er viktig å få et miljøengasjement, et klimaengasjement i kommunene. Vi ønsker å gi støtte til et antall kommuner som kan bli pilotkommuner og utstillingsvinduer, til inspirasjon for andre kommuner.

I vårt alternative budsjett satses det også mer på skogvern, på gyrobekjempelse, på friluftstiltak og på kulturminnearbeid enn det Regjeringen legger opp til. Vi følger også opp med større bevilgninger til giftoprydding i fjorder og langs kysten vår, fordi det her ikke er samsvar mellom de oppgavene som ligger og venter, og den avsetningen av midler som Regjeringen har i sitt budsjett. Ønsket om å satse mer på forskning gir seg utslag i at man bruker 100 mill. kr mer til klimaforskning og 300 mill. kr mer til forskning på fornybare energikilder.

Da vi behandlet forvaltningsplanen for nordområdene i Stortinget, uttrykte Regjeringen et helt klart ønske om å styrke oljevernberedskapen. Det var det som skulle balansere at man åpnet for mer omfattende oljevirkosomhet i nord. Denne styrkingen av oljevernberedskap er ikke fulgt opp i samsvar med de løftene som er gitt, og Venstre har derfor ført opp ytterligere 100 mill. kr til dette formålet.

Det er en framtreddende del av vårt alternative statsbudsjett at vi satser mer på kollektivtransport – samlet er det tale om 850 mill. kr. En hovedkomponent er en fordobling av belønningsordningen for kollektivtransport i storbyområdene. Her har Regjeringen i realiteten stilt færre midler til disposisjon for de byene som er med i ordningen. Det er en vellykket ordning som bør styrkes, ikke bygges ned.

Når det gjelder jernbanesatsingen til Regjeringen, er de faktiske forhold slik at de mermidlene som stilles til rådighet, langt på vei spises opp av kostnadsøkningene på disse områdene. Venstre har i sitt alternative budsjett lagt opp til vesentlig mer til jernbaneformål enn det Regjeringen har. Det er i dag et misforhold mellom entusiasmen for høyhastighetstog, som Venstre deler, og viljen til å satse på jernbane for å legge til rette for økt godstransport og økt persontransport. Det er for øvrig ikke bare hos regjeringspartiene det misforholdet er å se i forbindelse med budsjettet.

Det er òg et tankekors at en satser store beløp på seismiske undersøkelser i nordområdene, men ikke følger opp med den miljøkartleggingen som en har lovt at en skulle komme i gang med.

Regjeringen hadde nylig en strategikonferanse etter to år i regjeringkontorene. Da konkluderte man med at klimatrusselen var større enn den man la til grunn på Soria Moria. Man sa det var behov for en mer kraftfull handling, og så opplever man altså at det kommer en klimamelding

og et statsbudsjett som ikke gir mer enn det man lovt, men som bidrar mindre enn det regjeringspartiene lovt. I denne situasjonen er jeg fornøyd med at Venstre legger fram det mest offensive miljø- og klimabudsjettet av de partiene som er representert i denne sal.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A) [14:48:14]: Venstre har en politikk som vil avvikle prosessindustrien og norsk rederivirkosomhet. Det er dårlig miljøpolitikk, og det vil også føre til at over 200 milliarder kr i eksportinntekter vil forsvinne, og det vil bli flere hundretusen arbeidsledige. Svaret fra Venstre er å kutte i arbeidsmarkedstiltaksplassene, kutte i kvalifiseringsprogrammet, kutte i seismiske undersøkelser for å finne mer olje og gass, kutte i pensjonene og øke matvareprisene.

Venstres politikk vil føre til en folkevandring over fjellet for å komme inn her når de ikke lenger har arbeid. Men representanten Kvasheim vet jo at det er ikke plass til alle her. Jeg vil utfordre ham til å si hva han vil gjøre med de flere hundre tusen arbeidsledige som vil komme som en følge av Venstres politikk, for representanten Kvasheim er også kjent for å love betydelig mer enn han leverer. Jeg vil bare minne om at han var statssekretær i forrige regjering.

Gunnar Kvasheim (V) [14:49:24]: Venstre mener at vi i framtiden skal leve ikke minst av de nye mulighetene, og ikke av de gamle, foreldede og subsidierte løsningene. Det er et tankekors at dagens regjering bruker mer på nettolønnsordningen enn de bruker på å satse på fornybare energikilder. Jeg er helt overbevist om at de pengene flyttet over til fornybar energi-produksjon ville gitt flere arbeidsplasser og desentraliserte arbeidsplasser. Og jeg tror ikke at Venstres politikk på dette området ville føre til nedgang av antall arbeidsplasser i en næring som går svært godt.

Når det gjelder prosessindustrien, gjør vi det som vi sier at vi skulle gjøre. Jeg var i debatt med representanten Klungland på Folkets Hus i Sauda. Han lå nesten under taket da han lovt at det skulle bli nye subsidierte kraftpriser til industrien i løpet av kort tid. Industrien venter fortsatt på de løsningene han lovt. Hadde vi fulgt Venstres råd og gått i markedet, ville vi fått vesentlig lavere priser enn det vi nå har, og vi hadde fått sikre arbeidsplasser – som er blitt usikre fordi man trodde på Klungland.

Rolf Terje Klungland (A) [14:50:31]: Klungland har aldri snakket om subsidierte kraftpriser (presidenten klubber).

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Vi går tilbake til den ordinære talerlisten.

Rolf Terje Klungland (A) [14:50:55]: Det var litt dumt, for jeg har jo et par replikker til jeg kunne ha kjørt på Kvasheim. Jeg vil bare starte mitt innlegg med å si at jeg har aldri snakket om subsidierte kraftpriser. Hvor Venstre har fått det fra, vet jeg ikke.

Jeg har lyst til å si at i helgen var jeg på en revy i hjemkommunen min, Kvinesdal. Tittelen på den revyen var «Det gjenge så det susa». Ja, det er jo flott. Det går stort sett så det suser i hele landet for tiden, men i en slik situasjon er det viktigere enn noen gang å sikre seg til dårlige tider.

Anleggsinvesteringene går nå rett i taket. Likevel er det noen som mener at vi kan løse problemene med å pøse på med mer penger. Hvorfor er det noen som fortsatt tror at prisene vil gå ned, bare staten bruker mer penger? Tvert imot, i Norge har vi for tiden ikke nok arbeidsfolk. Entreprenørene har så mye å gjøre at de skrur prisene i været for å tjene mer. Det er jo akkurat derfor de er blitt entreprenører. Med mer penger inn i systemet nå vil prisene bli enda høyere. Da vil Norge få mindre bygg, mindre vei, mindre jernbane for mer penger. Det vil føre til en negativ utvikling for Norge, en egoisme som vil skade generasjonene som kommer etter oss. Men frykt ikke: Regjeringspartiene skal fortsette med å bygge ut velferden i Norge, og vi skal gjøre det innenfor økonomiske rammer som er holdbare – holdbare nå og i generasjonene som kommer.

Regjeringspartiene vil bruke ca. 1 milliard kr mer enn Fremskrittspartiet til dagpenger for de arbeidsledige. Men det sier ikke Fremskrittspartiet noe om, for det innebærer jo at man kutter i trygden til de ledige. Regjeringspartiene vil også bruke nesten 1 milliard kr mer til sykepenger enn Fremskrittspartiet. Det sier ikke Fremskrittspartiet noe om, for det innebærer jo kutt og nedskjæringer for dem som er syke. Regjeringspartiene mener at arbeidstakeren skal ha rett til å trekke fra fagforeningskontingent på skatten sin. Hvorfor mener Fremskrittspartiet at det bare er arbeidsgiveren som skal få skattefradrag, når folk flest organiserer seg?

Regjeringspartiene ønsker ikke å kutte med milliardbeløp i landbruksavtalen, slik som Høyre og Fremskrittspartiet vil. Vi støtter heller ikke Høyre i å øke momsen med 2 pst. neste år, simpelthen fordi dette rammer vanlige folk og distriktene. Regjeringspartiene ønsker ikke å øke barnehageprisene for 2008, slik som Høyre vil. Vi mener at barnehageprisene skal ned. Da kan vi ikke godta forslag til økning fremmet av Høyre. Vi vil heller ikke øke trygdeavgiften for pensjonistene, slik som Høyre vil. Men det vil ikke Høyre snakke om.

Regjeringspartiene vil heller ikke godta kutt i kjøp av klimavoter, slik som Kristelig Folkeparti vil. Klimapolitikken er etter vår mening for viktig til at vi skal kutte her. Vi vil heller ikke kutte i helse- og rehabiliteringspengene til de sykmeldte, slik som Kristelig Folkeparti vil. Folk kommer ikke raskere i arbeid av slikt.

Regjeringspartiene vil ikke som Venstre fjerne netto-lønnsordningen for sjøfolk. Til det er maritim næring og norske sjøfolk altfor viktige, mener vi.

Samtlige opposisjonspartier viser at de har én felles verdi: La småårsfolk betale de rikestes skattelettelser! Privatiser, og kutt for dem som har minst, er gjengangeren. Likevel er de freidige nok til å snakke om fattigdom. Det blir like troverdig som når «Komiske Ali» sa at han hadde full kontroll over amerikanske styrker under invaderingen av Irak.

Det norske folk gjorde et godt valg i 2005. Jeg er overbevist om at det kommer de også til å gjøre i 2009.

Statsminister Jens Stoltenberg [14:56:16]: Årets finansdebatt kjennetegnes spesielt av to forhold. Det ene er at vi har en flertallsregjering som også i dette statsbudsjettet gjennomfører valgløfter i høyt tempo og på mange områder. Det andre er at finansdebatten på nytt bekrefter at det ikke er et felles alternativ til dagens flertallsregjering.

Først litt om hva budsjettet innebærer når det gjelder å oppfylle valgløfter, gjennomføre det vi lovet velgerne før valget.

Arbeidsløsheten er halvert. Aldri tidligere har sysselsettingen i Norge vært høyere. Aldri før har flere mennesker vært i arbeid. Det er et viktig bidrag både til å bekjempe sosial ulikhet og til å utjevne sosiale forskjeller. Det er også det viktigste bidraget til økt verdiskaping og produksjon i landet vårt at vi ikke sløser med arbeidskraften ved at folk går arbeidsløse, men at folk er i jobb og dermed bidrar til verdiskaping.

Det er selvfølgelig mange forhold som gjør at arbeidsløsheten synker og sysselsettingen øker. Men Regjeringen har også bidratt gjennom å føre en ansvarlig økonomisk politikk, gjennom et inntektspolitisk samarbeid som på nytt har vist den nordiske modellens styrke når det gjelder å unngå pris- og kostnadsvekst, og gjennom en aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Det er også greit å merke seg at de som skremte med at en regjering bestående av SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet ville føre en uansvarlig økonomisk politikk, at spesielt SV i regjeringskontorene ville skape høye renter og kaos i finanspolitikken, har tatt feil. Det er ført en økonomisk ansvarlig politikk, og de tre partiene har stått for den politikken i fellesskap. Så når det gjelder arbeid og verdiskaping, gjør vi det vi sa vi skulle gjøre.

Det andre er at dette budsjettet på nytt bekrefter at vi velger velferd framfor skattelette. Det er betydelig økte bevilgninger til mange ulike velferdsformål. Det er mulig fordi vi har avlyst de foreslåtte skattelettelsene fra den forrige regjeringen, og gått tilbake til 2004-nivå når det gjelder skatt. Da har vi fått opp mot 50 milliarder kr ekstra i denne fireårsperioden å bruke på fellesskapsgoder framfor skattelettelser. Det er med på å gjøre det mulig for oss å sørge for nesten 4 milliarder kr mer til sykehusene, sørge for at vi er i rute når det gjelder flere hender i eldreomsorgen, sørge for flere timer i skolen og satse på forskning og kunnskap. Vi har økt bevilgningene til forskning mer på tre år enn det den forrige regjeringen greide i hele sin stortingsperiode. Det er også grunnen til at vi har oppfylt transportplanen og bevilget mer til samferdsel enn den forrige regjeringen. Vi har sørget for et betydelig løft for kommunene, etter mange år med sulteføring under Bondevik II-regjeringen. Barnehagene får mer. Alt dette er altså et uttrykk for at vi velger velferd framfor skattelette.

Det tredje dette budsjettet kjennetegnes ved, og som er en viktig oppfølging av Soria Moria-erklæringen og våre valgløfter, er at det er en historisk satsing på miljø. Det er dels på budsjettets utgiftsside, men dels også på budsjettets inntektsside. Det er f.eks. viktig at vi fortsetter med en omlegging av skatte- og avgiftssystemet i mer miljøvenn-

lig retning. Det bidrar til at det blir lønnsomt å redusere utslippene. I tillegg slutter vi oss til EUs kvotesystem. Det gjør at oppmot halvparten – i hvert fall godt over 40 pst. – av norske utslipp nå reguleres av absolutte tak på de totale utslippene, ved at de er en del av et kvotesystem som gjør at det koster å forurense. Og det er lønnsomt: Man tjener penger på å redusere utslippene.

I tillegg til miljøavgifter og kvotesystemet iverksetter vi miljøtiltak på budsjettets utgiftsside. Det handler om støtte til kollektivtransport og til jernbaneinvesteringer. Det handler om at vi med det budsjettet som nå legges på bordet, har doblet innsatsen for ny fornybar energi, sammenlignet med Bondevik II-regjeringen. Jeg hører at de partiene som satt i den regjeringen, mener at det er for lite, men vi har altså doblet deres innsats. Så så stusslig som de påstår at det skal være, kan det umulig være når vi bevilger dobbelt så mye til ny fornybar energi som det man gjorde for to år siden.

Vi har også bevilget betydelig til utvikling av en gasskraftteknologi for å rense CO₂, og vi bruker betydelige summer både på Kårstø og på Mongstad for å utvikle og få til den type rensing. Så det er en betydelig satsing på miljø i dette budsjettet.

Det er også mange andre satsinger der vi følger opp Soria Moria-erklæringen, bl.a. Kulturløftet – en historisk satsing på kultur. Vi har lyktes med å redusere fengselskøene ved å bygge ut fengselsvesenet. Og vi har en historisk økning i bistanden. Slik kan vi fortsette, men det er uomtvistelig dokumentert i dette budsjettet og i denne budsjettdebatten at selv om vi ikke er i mål, er vi godt i gang og holder et høyt tempo når det gjelder å innfri valgløfter. Landet fikk nemlig en ny retning, en ny kurs, med valgresultatet i 2005, med den nye regjeringen som valgte fellesskap framfor skattelette. Det er det ene hovedkjennetegnet ved budsjettdebatten og budsjettet Stortinget nå vedtar.

Det andre hovedkjennetegnet ved denne debatten er at alternativet til denne regjeringen er stadig mer uklart. Det er to år igjen til stortingsvalget, så det er ikke rimelig å forlange at de fire opposisjonspartiene, i den grad de ønsker å være et felles regjeringsalternativ, skal presentere felles program, felles politikk på alle punkter, men jeg registrerer at de ikke presenterer noen felles visjon om hva slags regjering de ønsker i 2009 som alternativ til dagens flertallsregjering. De har ingen felles statsministerkandidat, og de er svært langt fra hverandre når det gjelder å avklare felles politikk, i hvert fall på noen hovedområder.

Da Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet begynte å jobbe seg sammen i forrige stortingsperiode, var det i respekt for at det var tre ulike partier med tre ulike programmer, og heller ikke vi hadde sammenfallende synspunkt i alle saker i budsjettinnstillinger. Men vi jobbet for et felles mål, og fram mot valget i 2005 avklarte vi viktige hovedproblemstillinger.

For det første avklarte vi hva slags regjering vi ønsket, nemlig en flertallsregjering.

For det andre avklarte vi noen hovedsatsinger, nemlig satsingen på fellesskap i stedet for å fortsette den usosiale skattelettepolitikken.

For det tredje – det var kanskje det mest krevende – avklarte vi en del av de vanskelige sakene som tradisjonelt hadde splittet våre tre partier. Vi kom fram til felles holdning når det gjaldt europapolitikken. Vi kom fram til felles holdning når det gjaldt utenriks- og sikkerhetspolitikken. Og vi kom fram til felles holdning når det gjaldt hovedinnretningen av den økonomiske politikken, bl.a. ved at vi skulle legge handlingsregelen – en ansvarlig bruk av oljepenger – til grunn.

Det velgerne kan forlange av opposisjonen, er at dersom de ønsker å være et troverdig regjeringsalternativ, må de – ikke i denne finansdebatten, men framover mot 2009 – avklare noen av den samme typen grunnleggende problemstillinger. Hva slags regjering ønsker de – hvis de ønsker en felles regjering som alternativ til dagens regjering? Og hva mener de om en del av de sakene som tradisjonelt har splittet dem mest, slik f.eks. europasaken og sikkerhetspolitikken tradisjonelt splittet Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet?

Jeg har med glede merket meg at Høyre har garantert – og det er et sterkt uttrykk – at de kommer til å følge handlingsregelen. De kommer ikke til å bruke mer oljepenger. De kommer ikke til å gjøre det Fremskrittspartiet lover, nemlig å øke bruken av oljepenger. Jeg synes det står respekt av at Høyre, som er et parti som er opptatt av ansvarlighet i den økonomiske politikken, garanterer for at det ikke blir mer bruk av oljepenger. Det som da er interessant, er hva Fremskrittspartiet svarer på det. Da legger jeg til grunn at Fremskrittspartiet må begynne å avlyse mange av sine valgløfter – innenfor samferdsel, innenfor helse, innenfor eldreomsorg, innenfor skattelette og mange andre områder. Det vi bør ha et svar på fra Fremskrittspartiet, er: Hva er det Fremskrittspartiet kutter ut av alt det de lover velgerne, når de skal samarbeide med Høyre, som har garantert at det ikke blir mer oljepengebruk? Det synes jeg ikke vi behøver svar på i alle detaljer, men det kunne være interessant om Fremskrittspartiet begynte å antyde hvor mange milliarder de skulle kutte på sitt helsebudsjett, sitt eldreomsorgsbudsjett, sitt veibudsjett og andre ting, når de skal samarbeide med et parti som har garantert at det ikke blir mer oljepengebruk. Jeg forventer ikke svar på alt dette i dag, men jeg gleder meg til – hva skal jeg si – arbeidet som må gjøres her før valget i 2009, og vi vil gjerne se en start på det svaret i dag.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Vi får sjå kor langt vi kjem.
Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [15:06:33]: Jeg skjønner at statsministeren føler at 2009 nærmer seg, og det kan man jo også se i dette budsjettet. Finansministeren sa tidligere i dag at det nærmest er et rop om mer rød-grønn politikk. Det ropet hører ikke jeg. Jeg ser snarere tvert imot at velgerne er i ferd med å løpe fra de rød-grønne partiene. Maken til selvs kryt som man har hørt fra både statsministeren og de andre rød-grønne talsmennene i dag, er det lenge siden jeg

har hørt i en finansdebatt! Det er altså ikke grenser for hvor fantastisk denne regjeringen er, hvor mange fantastiske ting de har gjort, og ikke minst hvor mange historiske satsinger de har gjennomført. Hvis det hadde vært tilfellet, tror jeg velgerne hadde merket seg det, og omfavnet Regjeringens gjøren og laden. Det er ikke tilfellet.

Derfor vil jeg utfordre statsministeren på følgende: Han pleier i hvert fall å ønske å framstå som en ansvarlig statsminister, og nå vil jeg gjerne at statsministeren nevner for oss fem områder i dette budsjettet han mener ikke er bra nok, og hvor velgerne har grunn til å være misfornøyd med den innsatsen Regjeringen har lagt fram.

Statsminister Jens Stoltenberg [15:07:41]: Først til hva velgerne gjør: Velgerne i et demokratisk land mener heldigvis litt forskjellige ting, så de stemmer på ulike partier og går i litt ulike retninger.

Men det vi kan si helt trygt, er at kommunevalget for få uker siden gav et resultat som er et godt grunnlag for at vi også skal kunne sikre flertall for de tre regjeringspartiene ved valget i 2009. Meningsmålingene går litt opp og ned, men også de gir absolutt grunnlag for at vi skal kunne sikre en fortsatt flertallsregjering etter valget i 2009. Det er det ene.

Det andre er at jeg ikke kan skjønne at det er spesielt ansvarlig av meg å nevne fem områder hvor jeg mener vi – hva skal jeg si – bør gjøre enda mer, for jeg mener at det nesten ikke er ett område hvor vi ikke bør gjøre mer enn det vi gjør i dag. Jeg kan jo starte med samferdsel. Det er klart at jeg gjerne skulle ønsket meg enda mer penger til samferdsel. Kommunene kunne jeg godt tenke meg å finne enda mer penger til. Finansministeren burde hatt enda litt mer penger til å lage en sosialt innrettet skattepolitikk eller aktiv miljøpolitikk. Nesten alle områder burde hatt enda mer. Men vi er i gang på alle områder, og det er det viktige.

Erna Solberg (H) [15:08:50]: Kommunevalget hadde gitt et ikke-sosialistisk flertall hvis det hadde vært stortingsvalg, og det gav en tilbakegang for regjeringspartiene. Det er mulig at det er et godt utgangspunkt for en bedre regjering. Det synes iallfall jeg, og det er mulig det var det statsministeren egentlig mente.

Selvfølgelig er det sånn at Regjeringen er i stand til å gjøre noe bra. Mange ting som Regjeringen gjør, er det jo fullstendig enstemmighet om her. Det er 116 milliarder kr mer som brukes i år, enn det som ble brukt i 2005, og det er 130 milliarder kr mer i inntekter til dette landet. Selvfølgelig kan man da oppnå noe.

Det som bekymrer meg nå, er den sektoren som ikke får mer penger, men som samtidig møter helt nye og sterke forventninger for hver eneste gang en statsråd åpner munnen, og det er kommunesektoren. Kommunenes Sentralforbund har nå sagt at budsjettopplegget for neste år gir en svakere vekst enn det budsjettoppleggene gav i mine år som kommunalminister. Ser statsråden at det er på tide å roe ned sine egne forventningsskapende statsråder?

Statsminister Jens Stoltenberg [15:10:12]: Regjeringspartiene gjorde et godt kommunevalg, og vi gjorde det vesentlig bedre enn regjeringer pleier å gjøre i det utenriksministeren kaller mellomvalg, også kalt kommunevalg, i Norge. Så det mener jeg fortsatt er et godt grunnlag for å vinne i 2009.

Det som burde bekymre representanten Solberg litt mer, er at hun ikke vet hva hun skal bruke et flertall til hvis hun får flertall, for representanten Solberg skal samarbeide med et parti som har som hovedsak, som nærmest eksisterer på formålet, å bruke mange ekstra oljemilliarder. Høyre har garantert at det ikke kommer til å komme én krone utover handlingsregelen. Det går ikke i hop, og det bør representanten Solberg tenke mye på.

Kommunene får mer penger, og de får mer penger på et svært høyt nivå, slik at vi ligger langt over det kommunalminister Solberg noen gang var i nærheten av å tenke på i sine kommunebudsjett.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [15:11:15]: Statsministeren hadde fleire utfordringer her, men eg må seia at farvatnet ikkje verkar heilt ryddig på alle område i den raudgrøne leiren heller.

Eg har lyst til å gå over til eit konkret spørsmål. Eit av løfta i Soria Moria-erklæringa var at ein skulle avskaffa fattigdomen i Noreg. Dette løftet har no Regjeringa gått vekk frå. I Kristeleg Folkeparti sitt budsjettforslag har me brukt nesten 300 mill. kr meir enn det som regjeringspartia har gjort, og Aftenposten skriv på leiarplass 17. november at

«det virker smålig at regjeringspartiene ikke en gang kan gjenta fjorårets beskjedne budsjettavtale med Kristelig Folkeparti, som har en mer ambisiøs fattigdomssatsing enn Regjeringen».

Så mitt spørsmål er – eg veit at budsjettavtaler vert inngåtte her i huset – om statsministeren ville hatt noko imot at det vart gjort ei lita miniavtale som kunne gje meir til kampen mot fattigdom enn det som kjem til å verta vedteke i dag.

Statsminister Jens Stoltenberg [15:12:19]: For det første er det slik at denne regjeringen har trappet betydelig opp kampen mot fattigdom, dels ved å gjøre det aller viktigste, nemlig å sørge for at flere kommer i jobb, at køene ved arbeidskontorene går ned – altså færre arbeidsløse. Køene ved sosialkontorene går også ned. Det er kampen mot fattigdom i sin fulle bredde. Vi har også gjort mer med de mer målrettede tiltakene, f.eks. når det gjelder tiltak for folk som lever på trygd, med sosialhjelpssatser, bostøtte og den type ting. Der har vi samlet sett foreslått 1,6 milliarder kr mer enn den forrige regjeringen.

Når det så gjelder mulighetene for å gjøre endringer her i Stortinget, har jeg stor respekt for at det er i Stortinget den type drøftinger bør skje. Jeg har merket meg at stortingsgruppene til regjeringspartiene har – hva skal jeg si – gjort et godt budsjett enda bedre ved at de har tatt 100 mill. kr og brukt vesentlige deler av det nettopp til tiltak for å styrke fattigdomsprofilen i budsjettet. Det viser jo at regjeringspartiene tar fattigdommen på alvor.

Lars Sponheim (V) [15:13:24]: Det var en litt sånn «vi alene vet best»-holdning over statsministeren i dag, slik arbeiderpartiledere ved diverse anledninger før har hatt i denne salen. Jeg trodde statsministeren, som leder av en samarbeidsregjering, hadde fått noe mer respekt for at mange parter har noe å bidra med i et samarbeid, også i møte med Stortinget.

Et tema som statsministeren ikke brakte på banen, var mangelen på arbeidskraft framover, noe som er en stor utfordring for økonomien vår. Vi i Venstre har tatt det åpenbart upopulære standpunktet å forandre standpunkt, må jeg si, i dette budsjettet, ved nå å gå imot nettolønnsordningen for sjøfolk. Statsministeren har brukt store penger på de store tingene – nemlig å nærme seg 2 milliarder kr til en yrkesgruppe som da slipper å betale skatt til fellesskapet. Er statsministeren, som også er en god sosialøkonom, ikke enig i at det kanskje var på tide å tenke nytt rundt dette i en situasjon hvor vi mangler arbeidskraft, og hvor denne ordningen virker åpenbart urimelig?

Statsminister Jens Stoltenberg [15:14:27]: I den grad det har vært oppfattet annerledes, vil jeg understreke at når jeg skryter av Regjeringen, så skryter jeg av alle de tre regjeringspartienes innsats. Det var jo nettopp det jeg prøvde å få fram også i innlegget mitt, at det som jeg mener er spesielt imponerende, er at tre partier – SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet – som i mange saker og historisk har stått langt fra hverandre i viktige og vanskelige spørsmål, som utenriks- og europapolitikken, har funnet fram til kompromisser, funnet fram til måter å håndtere også de sakene på hvor vi er uenige, for å kunne samarbeide om det viktige vi er enige om – satsing på fellesskap og rettferdig fordeling. Så jeg mener at noe av det det står respekt av, er nettopp de tre partienes evne til å finne fram til felles løsninger også der hvor utgangspunktet er ulikt, for vi er tre ulike partier. Min utfordring var egentlig at det har ikke opposisjonen i samme grad lyktes med.

Når det gjelder nettolønn, er det slik at både den forrige og denne regjeringen lovet nettolønn. Vi er også opptatt av at når vi har gitt løfter, skal vi stå ved dem. Det er en viktig grunn til at vi følger opp det løftet.

Siv Jensen (FrP) [15:15:44]: Den utfordringen jeg gav statsministeren i sted, var seriøst ment, og jeg hadde faktisk ventet et noe mer seriøst svar enn den litt flåsete oppførselen fra statsministeren.

Det er mange mennesker som ikke oppfatter dette som et godt budsjett. Det er mange eldre med store omsorgsbehov som ikke føler at dette er et kjempebudsjett. Det er mange fattige uten arbeidsevne som ikke føler at verden blir særlig mye bedre for dem med dette budsjettet.

Jeg la også merke til at ett av de områdene statsministeren overhodet ikke nevnte i sitt hovedinnlegg, var situasjonen for det norske forsvaret, som er alvorlig. Jeg har lyst til å utfordre statsministeren på det. I går holdt forsvarssjefen sin årlige tale i Oslo Militære Samfund. For det første kom det klart og tydelig frem – mellom linjene i det minste – at han ikke er særlig imponert over nivået på budsjettet, dernest at det kommer betydelig større ut-

fordringer for Norge, ikke minst i lys av den aktiviteten vi nå ser på russisk side. Kan statsministeren gi et seriøst svar på hva som er de fremtidige planene til Regjeringen når det gjelder forsvarsbudsjettet?

Presidenten: Presidenten er noko i tvil om «flåsete» er eit parlamentarisk uttrykk.

Siv Jensen (FrP) [15:16:56]: Men det var et godt uttrykk, president!

Statsminister Jens Stoltenberg [15:16:59]: Jeg mener at det representanten Jensen nå gjør, er å reise et viktig spørsmål: hva som er «et godt budsjett». Er «et godt budsjett» et budsjett der vi kan si at vi er i mål på alle områder? Det budsjettet tror jeg nesten aldri kommer til å bli lagt fram. Men hvis det er slik at «et godt budsjett» er et budsjett der vi er godt i gang med å nå de målene vi har satt oss, er dette et godt budsjett. For vi er godt i gang, men vi er ikke fullt i mål på alle områder.

For eksempel mener jeg det er imponerende at vi nå ligger foran skjemaet på 10 000 nye årsverk i eldreomsorgen. Men det er fortsatt store mangler i eldreomsorgen. Jeg synes det er imponerende at vi finner nesten 4 milliarder kr – den sterkeste veksten noen gang – til sykehus. Men det er fortsatt store mangler i norsk sykehussektor. Og jeg er veldig stolt av at vi har fått mange milliarder ekstra til barnehager. Men vi er fortsatt ikke helt i mål når det gjelder barnehager. Sånn er det på nesten alle områder: Vi har gjort mye, men vi er ikke i mål, og vi er ikke fornøyd. Det er fortsatt store mangler. Det var det jeg prøvde å få fram i stad, at det er nesten ikke ett område – ikke én statsråd – hvor jeg ikke mener at vi kan bruke enda mer penger på en fornuftig måte.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Gjermund Hagesæter (FrP) [15:18:27]: Framstegspartiet ønsker lågare skattar og eit enklare og meir føreseieleg skattesystem enn det vi har i dag, og det har også vore hovudutgangspunktet for vårt alternative statsbudsjett. Vi meiner at lågare skattar og avgifter er ein viktig føresetnad for at vi skal kunne sikre ei god og stabil verdiskaping i Noreg, og dermed også sikre ei god velstandsutvikling framover.

I vårt alternative statsbudsjett har vi ein total skatte- og avgiftslette på ca. 22 milliardar kr. Det er finansiert ved at ein har redusert nettoutgiftene i statsbudsjettet med 15 milliardar kr, og så har ein redusert overskotet på statsbudsjettet med 7 milliardar kr. I tillegg kjem også eit utanlandsbudsjett på litt over 7 milliardar kr. Det betyr, som fleire har vore inne på, at vi har ein såkalla oljepengebruk som er 15 milliardar kr høgare enn det som Regjeringa innstiller på. Med dagens oljepris ligg vi an til å få eit overskot på statsbudsjettet neste år på 450 milliardar kr. Med vårt opplegg ville vi fått eit overskot på 435 milliardar kr, under føresetnad av at oljeprisen held seg på dagens nivå. Vi meiner at det er fornuftig og forsvarleg, og

det vil ikkje gi auka renter, som fleire har vore inne på, m.a. leiaren i finanskomiteen. Vi har også berekningar frå Statistisk sentralbyrå som viser at vårt alternative statsbudsjett for 2007 ville medført 0,6 pst. lågare rente enn Regjeringa sitt opplegg.

Den viktigaste profilen i vårt skatteopplegg er at vi vil ha høgare personfrådrag og høgare minstefrådrag enn det Regjeringa har foreslått. Det vil sjølv sagt ha størst effekt for lågare og midlare inntekter. Vi meiner det er rettferdig og sjølv sagt at flest mogleg skal få behalde ein større del av sine egne inntekter. Det vil også stimulere til større tilbod av arbeidskraft, spesielt skattelette for lågare inntekter, på grunn av at det då blir meir lønnsamt å jobbe ekstra. Skattelette bidreg også til at skattytarane får auka kjøpekraft utan at dei må krevje store brutto lønnstillegg. Derfor ønskjer vi å auke frikortgrensa til 70 000 kr og på sikt også få den opp i 100 000 kr. Vi synest det er urimeleg at ein person som tener 100 000 kr, skal måtte betale 15 000 kr til fellesskapet.

Høgare avgifter har også ein ekstra spesielt usosial profil. Det vil ramme dei med låg inntekt hardest. Derfor går vi inn for å redusere både bensinavgift, dieselavgift, elavgift og dokumentavgift, for å nemne noko. Regjeringa går motsett veg, den ønskjer å auke avgiftene. Blant anna aukar ein avgifta på fyringsolje med totalt 500 mill. kr. Ein slik kraftig auke av denne avgifta vil setje arbeidsplassar i fare. Og då har eg lyst til å nemne eitt eksempel: Bedrifta Kronos Titan i Fredrikstad med 175 tilsette får ei meirbelastning på grunn av denne avgiftsskjerpinga for neste år på 7-8 mill. kr. Det betyr 40 000 kr pr. arbeidsplass. Dette er altså ei særnorsk avgift som konkurrentbedriftene til denne bedrifta i utlandet ikkje har, og det vil gjere det meir lønnsamt å ekspandere i utlandet og avvikle i Noreg. Det er eit uheldig signal, og det har ein uheldig verknad dersom det blir resultatet. Ingen vil tene på det. Norske arbeidstakarar vil ikkje tene på det, og miljøet vil heller ikkje tene på at ein legg opp til at norske bedrifter vil bli flagga ut til land som ikkje set miljøet så høgt og har dei same miljøkrava som Noreg. Eg trur også at dersom denne saka blir bringa inn for ESA, har bedrifta gode moglegheiter til å vinne fram.

Men uansett, dette var nokre av dei forbetringane som Framstegspartiet gjer når det gjeld skattar og avgifter. Dette er forbetringar som tydeleggjer at vårt alternative statsbudsjett har ein langt betre sosial skatteprofil enn Regjeringa sitt forslag, og også vil tryggje norske arbeidsplassar langt betre enn det Regjeringa sitt forslag vil.

Statsråd Sylvia Brustad [15:23:48]: Helse- og omsorgstilbudet har stor betydning for den enkeltes levekår og livskvalitet, og derfor er også dette området høgt prioritert i Regjeringas budsjettforslag. Det kommer bl.a. til uttrykk gjennom en historisk satsing på sjukehusa, gjennomføring av opptrappingsplan for psykisk helse, Omsorgsplan 2015, Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering og en opptrappingsplan for rusfeltet.

Sjukehusa styrkes vesentlig. Aldri er det satsa mer på sjukehussektoren i et enkelt år. Økningen er som kjent på hele 3,9 milliarder kr utover vanlig kompensasjon for

pris- og lønnsvekst. For første gang etter 2002 budsjette-res det med aktivitetsvekst.

Det legges bl.a. til rette for en økning i all pasientbehandling med 1,5 pst. fra 2007 til 2008. Det er altså lagt inn midler slik at omkring 18 000 flere behandlinger kan tilbys neste år.

Regjeringa mener at sjukehusa ikke skal være nødt til å ta opp dyre lån for å gjenanskaffe helt nødvendig utstyr og bygg. Det er bakgrunnen for forslaget om 1,67 milliarder kr, slik at det til sammen for neste år bevilges 5,3 milliarder kr til dette formålet. Hvis Stortinget slutter seg til disse forslagene, vil vi få på plass en svært viktig forutsetning for sjukehusreformen. På den måten vil renteutgiftene blir mindre, og dermed vil sjukehusa også få mer penger til å drive aktiv pasientbehandling.

Til tross for det meget gode økonomiske opplegget for neste år er det ingen tvil om at sjukehusa har store utfordringer, slik jeg også redegjorde for i komitehøringa til helse- og omsorgskomiteen 15. november. For å oppnå økonomisk balanse for neste år må kostnadene reduseres med over 1 milliard kr sammenlikna med i år. Helseforetaka verken kan eller skal bruke mer penger enn det Stortinget til enhver tid bevilger.

Ambulansetjenesten blir en stadig viktigere del av den akuttmedisinske behandlingkjeden. Vi kommer i nær framtid til å oppnevne en bredt sammensatt gruppe som skal foreta en helhetlig gjennomgang av bil- og båtambulansetjenesten. Den rapporten skal foreligge i løpet av neste år.

Stortinget er orientert om at helseforetakas pensjonskostnader vil øke med om lag 3,2 milliarder kr for inneværende år og med om lag 2,2 milliarder kr for neste år sammenlikna med kostnadsnivået som ble brukt ved utarbeidelsen av statsbudsjettene for disse to åra. Regjeringa legger til grunn at de økte pensjonskostnadene ikke skal inngå i resultatkravet for de regionale helseforetaka verken for 2007 eller 2008. Som kjent er også pensjonskostnader en betydelig utfordring for private ideelle institusjoner, som er etablert innenfor de regionale helseforetakas sørge for-ansvar. Departementet har nylig hatt møte med representanter for disse institusjonene, og det er ingen tvil om at disse sjukehusa utgjør et svært viktig supplement til foretakas egne virksomheter. Det betyr sjølsagt også mye for behandlingstilbudet til enkeltmennesker. Deres situasjon inngår i det arbeidet Regjeringa har satt i gang, og vi vil komme tilbake til hvordan denne saken videre skal håndteres. Det vil skje seinst i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Regjeringa er opptatt av at mennesker skal vente kortest mulig tid på å få nødvendig behandling. Om lag 66 pst. av alle pasienter som legges inn i sjukehus, mottar øyeblikkelig hjelp, dvs. at de kommer inn uten noe ventetid i det hele tatt.

Etter at sjukehusreformen ble gjennomført i 2002, er gjennomsnittlig ventetid for pasienter som står på venteliste, redusert med 18 dager. Det betyr at helseforetaka har greid å møte et av de viktigste kravene vi satte, og det også i en tid der det er stort press på sjukehusa våre. Men vi skal sjølsagt videre.

Tilbudet innenfor psykisk helse styrkes ytterligere ved at vi foreslår å bevilge 940 mill. kr mer i 2008. Dette kommer på toppen av en generell økning av pasientbehandlingen, slik jeg har redegjort for. Med dette er de økonomiske måltalla for opptrappingsplanen oppfylt. Det er også viktig å si at arbeidet med å bedre det psykiske helsetilbudet sjølsagt skal fortsette også etter at planen går ut. Det har skjedd veldig mye positivt som følge av denne opptrappingsplanen, som det har vært bred støtte til. Men vi er ikke i mål. Vi må fortsatt ikke minst satse på forebyggen- de arbeid både for barn og unge og for voksne, for å av- dekke behov for å kunne sette i verk hjelp så tidlig som overhodet mulig. Vi skal prioritere det kommunale tilbu- det til barn og unge med psykiske lidelser og tilbudet til voksne med sammensatte og langvarige behov for tjenester.

Kortere ventetid for behandling av barn og unge med psykiske lidelser skal fortsatt være høyt prioritert. Det er bra at ventetida er redusert fra andre tertial 2006 til andre tertial 2007. Men vi sier oss ikke fornøyd med det. Det er fortsatt for mange som ikke får rask nok hjelp. Derfor må ventetidene ytterligere ned. Det er derfor Regjeringa også har foreslått en særskilt ventetidsgaranti for barn og unge med psykiske lidelser og/eller rusproblemer under 23 år.

Rusmiddelavhengige skal få tilgang på tjenester av god kvalitet når de trenger det. Barn og unge og personer med rusmiddelproblemer skal fanges opp og få hjelp så tidlig som overhodet mulig. Opptrappingsplanen for rus er en helhetlig plan på feltet som omfatter forebygging, behandling, oppfølging, forskning mv. Skal vi få til bedre resultater enn det vi ser en del eksempler på i dag, krever det forpliktende samhandling og samarbeid på flere hold – mellom sjukehusene og kommunene, mellom de ulike tjenestenivåer og mellom det offentlige og de frivillige organisasjoner som også gjør en stor innsats på dette områ- det.

Rehabilitering og habilitering er sjølsagt svært viktig for mange mennesker. De siste par åra er det lagt til rette for økt og mer målretta aktivitet. Øremerka midler til kjøp av rehabilitering ved private rehabiliterings- og opptre- ningsinstitusjoner har økt med vel 14 pst. fra 2005–2007. De regionale helseforetakene har i tillegg brukt midler fra basisramma til å kjøpe tjenester hos private, og de har økt innsatsen på området i egne sjukehus. De regionale helse- foretakene bruker til sammen mellom 1,5 og 2 milliarder kr til rehabiliteringsretta tiltak, og budsjettforslaget for neste år legger til rette for at denne innsatsen kan styrkes.

Når det er sagt, må vi allikevel konstatere, slik Regje- ringa ser det, at rehabilitering og habilitering ikke har den status og prestisje som det burde hatt. Når vi nå har lagt fram vår nasjonale strategi på området, er det fordi dette feltet må styrkes. Det er derfor lagt opp til bredt samar- beid mellom aktuelle departementer, brukerorganisasjo- ner og fagmiljøer, og samtidig skal departementet samar- beide med de private leverandørene på rehabiliteringsfel- tet om utviklinga videre.

Det er et kvalitetsstempel at folk lever lenger, og at fol- kehelsa blir bedre. Men bak de positive gjennomsnittstal- lene vet vi at det er store sosiale ulikheter. Forskjellene

henger bl.a. sammen med inntekt, oppvekstvilkår, livsstils- faktorer som fysisk aktivitet, tobakk og alkohol – for å nevne noe. Greier vi å utjevne de sosiale forskjellene, be- drer vi også folkehelsa. Derfor har Regjeringa lagt fram flere strategier og handlingsplaner på områder med store folkehelseproblemer. Det er innenfor KOLS, diabetes, kreft, kosthold, tobakksforebygging og Opptrappingsplan for rusfeltet – for å nevne noe.

Omsorgstjenesten står overfor store utfordringer i åra framover. Vi blir flere eldre – og det er bra – og det kommer også flere yngre brukere som har behov for tjenester. Den viktige grunnplanken i dette, slik Regjeringa ser det, er en god kommuneøkonomi som er helt nødvendig for å sikre dem som trenger god omsorg, et bra tilbud. Derfor har Regjeringa prioritert å styrke kommuneøkonomien, og inntektene er økt med nesten 21 milliarder kr siden 2005. Det gjør bl.a. at målet om 10 000 flere årsverk i pleie- og omsorgssektoren kan bli nådd før 2009. I tillegg har Regjeringa lagt fram en helhetlig og forpliktende plan for bedre kvalitet og kapasitet i hele sektoren, det vi kaller Omsorgsplan 2015. De viktigste tiltakene er et nytt inves- teringstilskudd for å bygge flere plasser fra neste år. Det er en helhetlig demensplan, og det er en opptrapping av midler til omsorgsforskning. I tillegg må vi ha en stor sat- sing videre på kompetanse, etikk, aktiv omsorg og bedre legetjeneste i sjukehjem. Jeg opplever det slik at det er stor politisk enighet om behovet for å styrke pleie- og om- sorgstjenesten, og jeg imøteser resultatene av de samtaler som nå pågår for å gjøre omsorgstjenesten bedre for dem som trenger det i vårt land.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP) [15:34:08]: Den senere tid har statsråden flere ganger nevnt at ventetidene i spesia- listhelsetjenesten ikke har gått opp. Derfor gikk jeg inn på Norsk pasientregisters statistiksider før jeg gikk i salen, og hentet ut tallene. Det som dette viser, er at på de områ- der der vi snakker om dem som får hjelp i løpet av første måned, går tallene ned. Videre øker ventetiden for alle gruppene med 3–6 måneder – de får 6–12 måneder vente- tid. Da kan jeg ikke skjønne at statsråden kan stå her på denne talerstol og hevde at ventetidene ikke har økt. Hvis vi går inn i det som gjelder gjennomsnittlig ventetid, har den fra 1. tertial til 2. tertial økt fra 88 til 102 dager. Hvis vi så ser på fjoråret, slik at vi får med sommersvingninge- ne som vi har hvert eneste år, har gjennomsnittlig ventetid økt fra 98 til 102 dager, altså fire dager gjennomsnittlig økning. Hvor har statsråden det fra at det ikke har vært noen økning i gjennomsnittlig ventetid?

Statsråd Sylvia Brustad [15:35:23]: Jeg vet ikke hvor representanten Nesvik har de tallene fra. La meg for det første gjenta at 66 pst. av alle pasienter kommer inn på øye- blikkelig hjelp, dvs. uten noen form for ventetid i det hele tatt. Det er slik at siden staten overtok sjukehusene, har ventetida i gjennomsnitt gått ned med 18 dager. Det er slik at siden vi overtok regjeringsmakta i 2005, har ventetida gått ned med ni dager, og den siste utviklinga som vi har

tall for, viser at når det gjelder sjukehusbehandling, er ventetida uendra, på 69 dager. Når det gjelder barne- og ungdomspsykiatrien, har den gått ned med ti dager, og når det gjelder voksenpsykiatrien, har den gått ned med sju dager. Det er de siste tallene som vi har, og jeg har ingen grunn til ikke å stole på de tallene. Men vi skal videre, for det er et mål at pasientene skal vente enda kortere tid, særlig de som har de alvorligste sjukdommene, og at de som er sjukest, må få komme inn for å få nødvendig behandling i vårt helsevesen.

Sonja Irene Sjøli (H) [15:36:34]: I forrige uke fikk helse- og omsorgskomiteen, og jeg vet også statsråden, overlevert 225 000 underskrifter fra folk fra hele landet med krav om bedre rehabiliteringstilbud. Det gjorde et sterkt inntrykk på meg, men det ser ikke ut til at det har gjort noe særlig inntrykk på Regjeringen.

Fra Finansdepartementet har vi fått bekreftet at det ikke er noen økning i bevilgningene til rehabilitering når det korrigeres for pris- og lønnsvekst. Man har altså ikke klart å gi en krone mer til rehabilitering, til tross for at Regjeringen har hatt 130 milliarder kr mer å rutte med fra 2005 enn det sentrum–Høyre-regjeringen hadde. En enstemmig helse- og omsorgskomite gikk inn for at rehabilitering skal bli den neste store satsingen, og da er mitt spørsmål: Ser statsråden for seg at løftet om en økonomisk opptrapping skal holdes, og hvordan har hun tenkt å klare det når det bare er ett år igjen å gjøre det på?

Statsråd Sylvia Brustad [15:37:36]: For det første kan jeg si meg enig i at det fortsatt er en vei å gå når det gjelder rehabilitering og habilitering. Men når det er sagt, kjenner jeg meg ikke igjen i den virkelighetsbeskrivelsen som Høyre stadig prøver å gi av stoda på dette viktige området. For rehabilitering i regi av våre regionale helseforetak er styrket betydelig siden vi overtok for to år siden. Det er også sånn at kjøp hos private har økt med 14 pst. fra 2005 til 2007. Vi bruker egne midler som er særskilt øremerket dette.

I tillegg kommer ordninga Raskere tilbake, hvor flere plasser i de private opptreningsinstitusjonene nå fylles opp, og vi er nødt til å styrke det ytterligere i kommunene. Men altså: Vi gjør enda mer når det gjelder rehabilitering i sjukehus nå enn før. Vi kjøper mange plasser i de private opptreningsinstitusjonene. Og vi skal gjøre enda mer der – det kommer til å fylles enda mer opp.

Vi må også styrke innsatsen i kommunene der folk bor, for det er mange som er nødt til å få rehabilitering der. Men det er altså ikke riktig at vi bruker mindre penger på dette området. Sannheten er det motsatte.

Laila Dāvøy (KrF) [15:38:50]: Norges Diabetesforbund har lenge arbeidet for å gjeninnføre det generelle sjablonfradraget for personer med diabetes. Endringene som ble gjort i 2004, var den gang basert på innspill og brev fra Helse- og omsorgsdepartementet til Finansdepartementet, der det ble fastslått at personer med diabetes ikke hadde spesielle merutgifter til f.eks. kosthold.

Nå har Helse- og omsorgsdepartementet på bestilling mottatt en ny faglig vurdering datert den 6. november 2007 – det er ikke mange dagene siden – og denne utredningen fastslår at personer med diabetes faktisk har merutgifter, bl.a. til kosthold. Jeg vil også vise til at en enstemmig finanskomite i forbindelse med revidert uttrykte uro over forskjellsbehandlingen i Skatteetaten for mennesker med diabetes.

Mitt spørsmål er følgende: Med denne nye faglige vurderingen, vil statsråden, ut fra sitt helsepolitiske ståsted, mene at det kan være grunnlag for en gjeninnføring av sjablonfradraget, og kanskje ta en prat med finansministeren om det?

Statsråd Sylvia Brustad [15:39:56]: Den faglige vurderinga, som vi nå har til behandling, kan jeg sjølsagt ikke svare på her og nå. Det som er viktig når det gjelder diabetes, for det er jo en sykdom som dessverre er i veldig stor vekst, er at vi må gjøre enda mer for å forebygge det. De aller fleste tilfeller av diabetes, og da diabetes 2, som tidligere var noe særlig eldre menn fikk, men som nå stadig rammer yngre mennesker, faktisk helt ned i 30-årsalderen, henger – i tillegg til arv – veldig mye sammen med den måten vi lever på. Derfor er det særdeles viktig at vi greier å sette inn større trykk på det som dreier seg om fysisk aktivitet og kosthold – alle de tingene som vi vet virker.

Når så folk er blitt syke, er det sjølsagt viktig at de får god nok behandling og god nok oppfølging, og der mener jeg at det er en god del å hente på informasjon og på samhandling mellom sjukehus og kommunehelsetjenesten. Jeg synes også Diabetesforbundet, i forbindelse med at vi nå nylig har markert internasjonal diabetesdag, har kommet med veldig gode innspill til hvordan vi bør gå videre på den veien.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Svein Flåtten (H) [15:41:26]: Den viktigste oppgaven i norsk økonomi nå er å få de gode tider til å vare lengst mulig. Skatteinntektene er historisk høye. Regjeringen har utrolige 130 milliarder kr mer i skatteinntekter enn den forrige regjeringen hadde i 2005. Regjeringen og finansministeren har trukket vinnerloddet og skal bedømmes etter hvordan det forvaltes. Da er det nedslående, i en slik situasjon, å se Regjeringens manglende evne til å prioritere, å prioritere så det monner på de viktige oppgavene i stedet for bare å smøre tynt utover.

Det er i gode tider en skal investere for en enda bedre fremtid – investere i forskning, kunnskap og infrastruktur og drive en fremtidsrettet næringspolitikk som skaper grunnlag for fremtidens velferd. Det er i gode tider en må sørge for at de varer, ved å gjøre det mer lønnsomt å jobbe, særlig når landet skriker etter arbeidskraft. Det er i gode tider en må stimulere til å spare og til å investere i privat eierskap – eierskap som igjen vil føre til økt verdiskaping og økt velferd gjennom etablering av nye arbeidsplasser.

Selv med svimlende nye summer til disposisjon, makter Regjeringen heller ikke i dette budsjettet å løse påtren-

(Flåtten)

gende oppgaver innen helsevesen, forsvar, forskning og høyere utdanning, arbeidskraftproblematikk og fattigdomsbekjempelse. Og for denne regjering må særlig det siste være et beklemmende tankekors. Trass i iherdige forsøk fra finansministeren på å minske de statistiske forskjellene forblir de rike like rike og de fattige like fattige, og de økte skattene treffer stort sett middelklassen, og bidrar bare til at eierskap, verdiskaping og etablering av arbeidsplasser blir vanskeligere.

Høyre har i sitt alternative budsjett forsøkt å kompensere hvileeskjæret i forskning, kunnskap og høyere utdanning gjennom betydelig økning i bevilgningene på disse områdene. I næringspolitikken øker vi bevilgningene til infrastruktur, fjerner de næringsfiendtlige skatteøkningene på eierskap, fjerner deler av NO_x-avgiften, øker avskrivnings-satsene og forbedrer overgangsreglene for rederinæringen.

Det er forstemmende å ha en næringsminister som uhemmet skryter av å satse 100 mill. kr på strategisk maritim satsing, mens han glatt inndrar 1,4 milliarder kr fra den samme næringen hvert år i ti år fremover, kanskje til og med i strid med Grunnloven. Det har vært vanskelig å finne ut hva begrepet «aktiv næringspolitikk» egentlig er, men det var vel neppe meningen at det skulle være å prosedere rammebetingelsene sine i Høyesterett.

Videre økes skatten på eierskap gjennom å fjerne aksjerabatten på aksjer, og det inndras nå 1,7 milliarder kr mer i ren formuesskatt på privat eierskap enn under den forrige regjeringen. Dette skjer samtidig med at man lager statlige fond for å forsyne små og mellomstore bedrifter med egenkapital – egenkapital til de samme bedrifter som man tar 1,7 milliarder kr fra hvert år i økt formuesskatt.

Høyre lanserer i sitt alternative budsjett 31 tiltak for å få flere i arbeid. Bedriftene skriker etter mer arbeidskraft for å få de gode tider til å vare. Regjeringen burde svare med aktive tiltak, men synes ikke engang å se sammenhengen mellom lavere skatt og økt tilgang på arbeidskraft.

Enhver større debatt i Stortinget de siste to år har vært preget av panegyriske beskrivelser fra regjeringspartiene om hvilken ubekymret tilværelse man nå opplever i norske kommuner etter at skattelettelse er erstattet med fellesskap. Men nå hører jeg noe dissonans i hylningsorkesteret her i dag. Når representanten Ryan utfordres av Høyres Bent Høie på neste års kommunebudsjett, kommer det unnvikende svar om at behovene alltid vil være større enn økonomien tillater – selvfølgelig. Men det er ikke det som er saken. Sannheten er at det er en forventningskrise i norske kommuner. Man hadde forventninger om å stå ved inngangen til en ubekymret økonomisk tilværelse. Det er avløst av det ubehagelige faktum at kommuneøkonomien for neste år har en reell nedgang i de frie inntekter. Og kanskje blir det mer nedgang når den endelige økningen i lønns- og pensjonskostnader foreligger. Det er de ubehagelige realitetene som Ryan ikke vil svare på. Det er allerede en stor overraskelse for mange kommuner at det ikke var så rosenrødt som man trodde.

Høyre kritiserer ikke Regjeringens kommuneopplegg. Vi mener det er stramt, men ansvarlig. Den store forskjellen er imidlertid at vi, i motsetning til Regjeringen, fortel-

ler og vedstår oss at dette er et budsjett som krever omstillinger og effektiviseringer, noe som må foregå kontinuerlig i kommunene. Når Jens Stoltenberg svarer Erna Solberg med at vi bruker mer penger på et høyt nivå og mye mer enn Bondevik-regjeringen i kommuneøkonomien, er det selvsagt. Man har 130 milliarder kr mer. Men kommunene kan ikke utbetale lønninger og leve av statsministerens tallmagi. Jeg tror mange kommunepolitikere i 2008 vil oppleve at det Soria Moria som statsministeren har fortalt dem at de snart stod ved trappen av, var ikke noe Soria Moria, det var rett og slett bare et fatamorgana.

Laila Dævøy (KrF) [15:46:49]: Omsorg for mennesker som trenger helse- og omsorgstjenester, må prioriteres sterkere. Utfordringene blir større i årene framover. Det vil være dobbelt så mange eldre over 67 år i 2050 som i dag. Dette må håndteres med fokus på innhold og kvalitet i tjenestene, i tillegg til økt kapasitet. Dette kan best sikres gjennom en tverrpolitisk forpliktende plan for eldreomsorgen, slik Kristelig Folkeparti lenge har tatt til orde for. Den nylig fremlagte demensplanen må følges opp med større økonomiske satsinger i årene som kommer, til opprettelse av f.eks. skjermede enheter for alle demente som trenger det, til å opprette dagtilbud for hjemmeboende demente og til kompetansehevingstiltak, for å nevne noe. Kristelig Folkeparti foreslår ytterligere 50 mill. kr til kompetanseheving i eldreomsorgen innen bemanning, utvikling av hjemmebasert omsorg, lindrende behandling for døende og forskning. Å sørge for at alle får en verdig alderdom er helt vesentlig.

Opptrappingsplanen for rusfeltet som Regjeringen nå omsider har lagt fram, mangler en tilstrekkelig økonomisk opptrapping for å gi et bedre helse- og omsorgstilbud for rusmiddelavhengige. Vi foreslår derfor i vårt alternative budsjett ytterligere satsing på rusfeltet, gjennom økte midler til forebyggende arbeid i regi av frivillige organisasjoner, økt tilskudd til tiltak for barn av rusmiddelavhengige og psykisk syke, økt tilbud for rusmiddelavhengige i ideelle institusjoner og tilskudd til kultur- og fritidstiltak for å sikre bedre oppfølging etter behandling.

Habiliterings- og rehabiliteringsfeltet trenger også et løft. Å redusere lidelse og øke livskvalitet er viktige mål. Dette er også god samfunnsøkonomi. Redusert behov for behandling, pleie, medisiner og større mulighet til å klare seg selv eller være i arbeid er ønskede effekter av god habilitering og rehabilitering. Kristelig Folkeparti er kritisk til at Regjeringen satser for ensidig på at rehabilitering skal rettes mot dem som er sykmeldt fra arbeid, selv om det også er svært viktig. Vi foreslår derfor å styrke habilitering og rehabilitering i helseforetakene, herunder bruk av tjenester fra private og ideelle opptreningsinstitusjoner, samt å øke tilskuddet til behandlingsreiser til utlandet.

Regjeringen har fremmet en rekke ulike planer og strategier, som f.eks. Nasjonal strategi for diabetesområdet, Nasjonal strategi for kreftområdet, Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering og Opptrappingsplan for rusfeltet. Så lenge det følger lite eller ingen midler med strategiene, blir de bare liggende som gode mål, slik organisasjonene innen f.eks. kreft- og diabetesomsorgen har

påpekt gang på gang. Regjeringen må derfor sørge for at de nødvendige helsestrategier på ulike områder blir gjennomførbare og ikke utelukkende symbolpolitikk.

Mange av de private ideelle sykehusene står i fare for å gå konkurs på grunn av store uforutsette pensjonskostnader. De må som aksjeselskaper drive forsvarlig, mens de offentlige sykehusene kan drive videre med å unnta uforutsette pensjonskostnader fra resultatkravet. De private ideelle sykehusene er nå i en alvorlig situasjon hvor konkursfaren faktisk er overhengende, og det er avgjørende at Regjeringen løser problemet både på kort og på lang sikt. Regjeringens forslag til å løse dette, i verste fall ikke før i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett våren 2008, er ikke tilstrekkelig. Det er nødvendig å avklare dette umiddelbart.

Rapporter fra Sosial- og helsedirektoratet og Legeforeningen fra 2007 viser at fokus på økonomi helt ned på avdelingsnivå på sykehusene ofte er styrende for prioritering og kvalitet i helsetjenestene. Innsatsstyrt finansiering, ISF, var ment som et styringsverktøy for de regionale foretakene og ikke som et prioriteringsverktøy for lønnsomme og ulønnsomme pasienter, slik vi ser det er blitt i dag. ISF-systemet brukes til å legge krav om inntjening ved de enkelte tjenesteytende avdelinger. Dette kan være til hinder for et helhetlig pasienttilbud og dermed for bedre samhandling mellom avdelinger og nivåer i helsetjenestene, noe som er en av de største utfordringene vi har i helsevesenet i dag.

Til sist vil jeg vise til at Kristelig Folkeparti i budsjettinnstillingen fremmer forslag om at Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av sykehusenes samlede driftsunderskudd, og også om å igangsette en bred utredning av systemet for sykehusfinansiering som bedre enn dagens stykkprissystem fanger opp behovet for helhet i tjenestekjeden fra forebygging og primærhelsetjeneste til spesialisthelsetjeneste og rehabilitering.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [15:52:14]: Jeg har selvfølgelig fått med meg at mange i debatten i dag har vært opptatt av satsingen mot fattigdom, og at Regjeringen møtes med kritikk for at det vi gjør, er for lite, og at det ikke er noen nye grep i fattigdomssatsingen. Jeg tenker derfor å bruke denne anledningen til å snakke først og fremst om et veldig viktig nytt grep, et nytt tiltak som vil bli etablert for fullt rundt omkring i 2008.

Alle partier ønsker å bekjempe fattigdom, avskaffe fattigdom. Og så tror jeg vi alle sammen konstaterer at det finnes ingen enkle grep, enkle tiltak, noe hokuspokus som vil bidra til at vi når det målet. Det som mange særlig bekymrer seg over, er det faktum at om lag 30 000 mennesker her i landet lever av økonomisk sosialhjelp. Vi kan alltid diskutere hvordan det er å leve på alderspensjon, vi kan diskutere hvordan det er å leve av ulike trygdeordninger, men jeg tror vi alle sammen erkjenner at de som over lang tid lever av økonomisk sosialhjelp, har særlige utfordringer. Det er ikke minst fordi det aldri har vært meningen at folk skal leve over måneder og år av økonomisk sosialhjelp. Det har blitt en ukultur i det norsk velferdssamfunnet at folk lever av sosialhjelp over måneder og år. So-

sialhjelpen har alltid vært ment å være en krisehjelp for å komme over kneika, få hjelp med den strømregningen som gjør at trygden ikke strekker til – altså den type tiltak over kort tid som fører mennesker videre i et mer varig spor. Så ser vi at regjering etter regjering ikke har lyktes i å få sosialhjelpen til å fungere slik, og derfor er det altså 30 000 langtidsmottakere av sosialhjelp i Norge i dag.

Alle regjeringer har snakket om at det må vi gjøre noe med. Denne regjeringen er den første som gjør noe med det. Det er veldig bra at Stortinget i høst har bidratt til at vi har fått vedtatt egne paragrafer i lov om sosialhjelp som handler om kvalifiseringsprogram. Fra 1. november i år trådte de paragrafene i verk. Det er noen penger i budsjettet i år, men neste år øker vi bevilgningene til 230 mill. kr pluss litt ekstra til bostøtte. Hva er det vi da får på plass? Jo, i de kommunene som har etablert NAV-kontor, kan vi gå inn overfor dem som lever av økonomisk sosialhjelp, og tilby dem aktivitet og tiltak, gjerne i kombinasjon med behandling hvis det trengs, f.eks. i forbindelse med rus. En meningsfull daglig aktivitet skal ikke være en passiv mottagelse av sosialhjelp. De tiltakene skal ha som målsetting å få folk i jobb. Du kan gå på programmet i inntil to og et halvt år. Du skal være tålmodig. Lista skal legges sånn at det er mulig å komme seg over den, men det skal være noe å strekke seg etter. Blir du med på et sånt kvalifiseringsprogram, går du fra økonomisk sosialhjelp til kvalifiseringsstønad, et tilbud om 2G i året som ikke er behovsprøvd. Det er 133 000 kr som ikke er behovsprøvd. Får du barnetrygd, får du det i tillegg. Har du barnebidrag, får du det i tillegg. Du får rett til statlig bostøtte hvis du kvalifiserer for det. Da slipper du hver måned å få beregnet hva du skal få i sosialhjelp. Du kan konsentrere deg om tiltakene. Du får en fast månedlig ytelse utbetalt. Og med det bevilgningsnivået som nå ligger i budsjettet, har vi sammen med KS anslått at vi i gjennomsnitt skal få 4 000 deltakere med på kvalifiseringsprogrammet i 2008. Ved utgangen av 2008 vil 5 500 ha gått fra økonomisk sosialhjelp til kvalifiseringsprogrammet.

Hvis man hevder at dette ikke er et tiltak for å bekjempe fattigdom, at dette ikke er et nytt, offensivt grep i forhold til den gruppa fattige som kanskje sliter aller mest, mener jeg at det er en ganske historieløs analyse. Dette er det første virkelige, skikkelige sosialpolitiske grep som er tatt ovenfor denne gruppa på mange, mange år. Og det synes jeg er viktig at man har med seg i debatten om fattigdomssatsing i budsjettet for neste år.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Presidenten vil samstundes gjere merksam på at tida for formiddagsmøtet snart er omme, men vil gjere framlegg om at formiddagsmøtet held fram ut over den reglementsmessige tida, slik at vi vert ferdige med replikkordskiftet. – Det vert sett på som vedteke.

Per-Willy Amundsen (FrP) [15:57:45]: I dagens Aftenposten går arbeids- og inkluderingsministeren ganske sterkt ut og signaliserer at han ønsker å returnere, sende hjem, illegale innvandrere som befinner seg – ulovlig selvfølgelig – i Norge. Dette er et problem som har vokst de

seneste årene, nettopp fordi man har manglet tiltakene å sette inn for å bekjempe det som er i ferd med å bli et vanskelig problem å håndtere.

I statsbudsjettet legger Regjeringen i realiteten ikke opp til noen økt ressursinnsats fra Arbeids- og inkluderingsdepartementets side for å hjemsende, returnere, flyktninger som ikke har krav på opphold i Norge. Mens Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett mer enn doubler den budsjettposten, gjør altså ikke Regjeringen noe som helst.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva slags tiltak er det da statsråden ønsker å bruke for å returnere illegale flyktninger eller innvandrere når det er sånn at han ikke er villig til å øke budsjettposten?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [15:58:53]: Jeg mener at det representanten Amundsen sier, er feil, for i budsjettforslaget for 2008 er det bevilget 10 mill. kr ekstra til returarbeid. Det er det som danner budsjettgrunlaget for at vi nå øker antall returattachéer ved utenriksstasjonene, altså folk som skal være behjelpelig nettopp med f.eks. å fremskaffe id-dokumenter, som er en av hovedutfordringene for å kunne gjennomføre returer. Så vi får flere returattachéer på plass, og vi er nå i ferd med å etablere dette samarbeidet med Utenriksdepartementet for å lokalisere illegale innvandrere. I tillegg vil vi bruke av den bevilgningen til å få flere avtaler à la den vi har med Afghanistan om å etablere returprogram. Vi jobber nå særlig med sikte på å få på plass et returprogram i forhold til Nord-Irak, og jeg tror vi skal greie å få til det i 2008. Det er konkrete eksempler på at det Amundsen sier, er feil.

Martin Engeset (H) [16:00:09]: Jeg er glad for at statsråden var så tydelig på at det i arbeidet med å bekjempe fattigdom ikke fins noen enkle grep. Det er uttrykk for en fornuftig og ydmyk holdning til at dette er et sammensatt og vanskelig område – en atskillig mer ydmyk og nyansert holdning enn hos daværende SV-leder og herværende finansminister Kristin Halvorsen, som mente at fattigdom kunne utryddes bare med et pennestrøk, og at det bare var et spørsmål om politisk vilje.

Statsråden har sagt mye fornuftig mens han har vært statsråd, bl.a. uttalte han til Dagens Næringsliv ikke lenge etter at han tiltrådte:

«Velferdsordninger kan stå for fall.»

Og:

«Jeg vet det kommer til å bli bråk.»

Videre:

«Hvis jeg skal gjøre nye grep for å avskaffe fattigdommen og få ned ledigheten, må jeg ta penger fra eksisterende velferdsordninger.»

Når kommer de konkrete forslagene om å utvikle velferdsordninger?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [16:01:10]: Vi har f.eks. gjort et grep i forslaget til budsjett for 2008 hvor vi

da har gjennomgått ulike velferdsordninger knyttet til arbeidsmarkedspolitikken, og vi foreslår nå å utvikle ventestønad som ordning. Så det er et helt konkret eksempel på at vi har gjennomgang av ulike velferdsordninger. Det at vi har hatt et system der folk som har gått lenger enn to år på dagpenger, har kunnet gå over fra dagpengeordninger til en ventestønad uten noen tidsfrist, mener vi har ført til at mange har blitt innelåst på denne type ordninger i stedet for gjennom den situasjonen vi har i arbeidsmarkedet nå, å komme seg over i jobb.

Jeg skal være veldig klar på å innrømme at vi har gjennomgått mange ordninger og snudd mange steiner. Men det man jo ser, er at det er ganske gode begrunnelser for de fleste av disse ordningene.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [16:02:23]: Regjeringens snuoperasjon om sykelønnsordningen førte til at vel 600 mill. kr ble omprioritert til helse- og rehabiliteringstjenester og fordelt mellom statsrådets og helseministerens departementer. I år finner vi at en del av dette, 140 mill. kr, er oppført med følgende kommentar:

«(...) fordeles senere basert på erfaring med hvordan bruken av midlene utvikler seg og andre behov og muligheter.»

Det kan virke som en har en pen slump med penger som en i hvert fall ikke for øyeblikket vet riktig hvordan en skal benytte innenfor det formålet budsjettkapitlet gjelder. Samtidig opplever flere rehabiliteringsinstitusjoner eid av ideelle stiftelser eller organisasjoner at de har faktisk både ledig kapasitet og solid kompetanse når det gjelder arbeidsrettet rehabilitering. Det er et stort paradoks.

Kan statsråden love å være positiv til å la deler av denne foreløpig udisponerte posten gå til å utnytte den ledige kapasiteten hos de private, ideelle rehabiliteringsinstitusjonene?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [16:03:35]: Det som har vært begrunnelsen for at vi har holdt av en del penger, er at vi mener det har vært en gråsoner mellom det en kan kalle medisinsk rehabilitering, og arbeidsrettet rehabilitering, med noen glidende overganger. Derfor har vi brukt tid og krefter Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Helse- og sosialdepartementet imellom for å prøve å gå opp grensene på en skikkelig måte. Det mener vi at vi nå har gjort. I budsjettproposisjonen for neste år har vi en klar satsing også på arbeidsrettet rehabilitering gjennom NAV, og så har vi det av denne bevilgningen som disponeres av Helsedepartementet. Da har vi pengene i arbeid med det som siktemål at flere sykmeldte skal komme raskere i arbeid, etter to hovedspor, både medisinsk rehabilitering og arbeidsrettet rehabilitering.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Føremiddagsmøtet er omme. Nytt møte blir sett kl. 18.

Møte tirsdag den 27. november 2007 kl. 18

President: Carl I. Hagen

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 21)

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 1*Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2008 i Stortingets møte 5. oktober 2007***s a k n r . 2***Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet 2008 og forslaget til statsbudsjett for 2008 (Budsjettinnst. S. I (2007-2008), jf. St.meld. nr. 1 (2007-2008), St.prp. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1-7 (2007-2008))***s a k n r . 3***Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak, rammetilskudd til kommunesektoren mv., tilfeldige utgifter og inntekter og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte mv. for 2008 (Budsjettinnst. S. nr. 1 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 1 (2007-2008) og St.prp. nr. 1 (2007-2008))*

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [18:00:58]: Fremskrittspartiet aksepterer ikke myten om at den sosialdemokratiske velferdsstaten er et system som andre land bør kopiere. Vår rikdom har i realiteten ført til at arbeiderbevegelsens gamle slagord «Gjør din plikt, krev din rett» ikke lenger gjelder, men er erstattet med «Gjør som du vil, det offentlige betaler».

Resultatet av denne tenkningen ser vi i dag, da det norske samfunnet opplever mangler på nær sagt alle områder, i stor kontrast til det rosenrøde bildet representanten Sandal og, ikke minst, representanten Klungland tegnet tidligere i debatten. Vi har sykehuskøer, med 200 000 i kø. Vi har soningskøer og fanger som løslates før tiden for å kunne gi plass til nye. Vi har svært dårlig kunnskapsformidling i skolen, den svakeste i OECD-området. Vi har mye bråk i klasserommene – nest mest, ifølge OECD, kun slått av Hellas. Vi har ressursmangler i offentlige utøvede etater, som f.eks. i politiet, hvor saker henlegges, og i Forsvaret, hvor det nedbemannes. Vi har et rekordstort offentlig byråkrati – langt større enn i Sverige – i forhold til innbyggertallet. Vi har forfall i den offentlige infrastrukturen på alle områder. Vi har 12–14 pst. – ca. 340 000 – av arbeidsstyrken på uføretrygd. Vi har 700 000 utenfor det ordinære arbeidsmarkedet. Da er det ingen kunst å få ned arbeidsledighetstallet.

Vi har et rekordstort sosialbudsjett. Vi har en rekordhøy innvandring av mennesker – ca. 18 000 i året – med lav eller ingen utdanning. Jeg minner om det som skjer i

Frankrike nå. Vi har alle et ønske om at det ikke skal skje også i Norge.

Vi har et skyhøyt skattenivå og et skyhøyt avgiftsnivå.

Vi har en omsegripende stat, som fjerner fokuseringen på enkeltindividets ansvar og gjør folk til klienter. Like lite som passiv bistand virker i utviklingsland, likte lite virker passiv bistand i Norge. Det er bare menneskets natur. Vi får stadig nye passiviserende velferdsordninger på forbrukersiden, mens infrastrukturen forvitrer på investeringssiden. Når statsministeren hevder at Regjeringen bruker de store pengene på de store oppgavene, frykter jeg for de langsiktige konsekvensene.

Fremskrittspartiet mener det bør etableres langtidsbudsjetter hvor det skilles mellom forbruk og investeringer. I slike langtidsbudsjetter bør investeringers levetidskostnader inngå. Dette innebærer at vedlikeholdskostnader, personellkonsekvenser og oppgraderinger må tas med i regnestykket. Langtidsbudsjettering vil også gjøre det mulig å se reduserte vedlikeholdskostnader for eksisterende infrastruktur – som vei og jernbane – og for forsvarsmateriell i sammenheng med investeringskostnader for nye prosjekter. Når Forsvaret eksempelvis anskaffer nye transportfly, vil drifts- og vedlikeholdskostnadene for de gamle transportflyene reduseres. De nye flyene vil kreve mindre vedlikeholdskostnader. Dette er ikke med i beregningen når Regjeringen ser på prosjekter. Med langtidsbudsjettering vil ikke Stortinget kunne vedta å bygge nye MTB-er, for så å få beskjed om at Forsvaret ikke har råd til å sette båtene i drift når de er ferdig bygget. Det vil ikke være mulig.

På samme måte vil langtidsbudsjettering gjøre det mulig å beregne den dynamiske virkningen av skattelettelse. Selv om finansministeren i dag mente at det ikke finnes slike dynamiske virkninger, stiller jeg meg sterkt tvilende til det utsagnet. Det første året vil selvfølgelig fremstå som en utgiftspost på statsbudsjettet, men i de påfølgende årene vil man kunne få økte inntekter grunnet flere tilbud om arbeidskraft og større aktivitet i økonomien.

Langtidsbudsjettene må også skille med hensyn til hvordan offentlige penger blir brukt. Konsekvensene av 1 kr gitt i skattelette er helt annerledes enn konsekvensene av 1 kr brukt over sosialbudsjettet. 1 kr brukt i utlandet har en helt annen virkning enn 1 kr brukt i Norge. Dette ser vi ikke i budsjettet i dag, det tas det ikke hensyn til.

Til de mange som leter etter Fremskrittspartiets handlingsregel, vil den være: en øvre grense i veksten i årlig offentlig forbruk kombinert med full ressursutnyttelse av kapasiteten for investeringer i norsk økonomi, inkludert anbud innhentet i utlandet.

Dagens handlingsregel derimot er et unyttig og ubrukelig finanspolitisk verktøy – og i sin ytterste konsekvens svært uansvarlig. 4 pst. av et raskt voksende fond gir ingen indikatorer på hvor mye offentlige penger norsk innenlandsøkonomi tåler, samtidig som det ikke setter noen begrensninger på forbrukssiden.

For å understreke handlingsregelens meningsløshet kan jeg si som jeg sa i et spørsmål tidligere i dag, at Regjeringen ønsker å øke statens eierandel i StatoilHydro fra 62,5 pst. til 67 pst. Dette utgjør 143 millioner aksjer – eller

ca. 25 milliarder kr. Dette vil ikke Regjeringen utgiftsføre over budsjettet. Ifølge Regjeringen vil det ikke få noen konsekvenser for norsk innenlandsøkonomi at det sprøytes inn 25 milliarder kr i aksjemarkedet. Ifølge representanten Akselsen har disse pengene ingen effekt på norsk økonomi, fordi man bytter aksjer fra Statens pensjonsfond – Utland til aksjer i StatoilHydro. Men man bruker da vit-terlig 25 milliarder kr når man kjøper disse av andre aksjeeiere! Dette vil gå inn i norsk økonomi, men får ingen konsekvenser, ifølge Regjeringen.

Alf E. Jakobsen (A) [18:06:32]: For kort tid siden markerte vi toårsjubileet for den rød-grønne flertallsregjeringen – riktignok på en veldig nøktern måte, med pølser og lomper.

Oppsummeringen så langt er at vi holder det vi lover: mindre skattelette til dem som har mest fra før, for derigjennom å kunne bruke mer på fellesskapet. Dette skjer ikke minst gjennom en kraftig forbedring av kommuneøkonomien, derigjennom flere ressurser til helse- og omsorgstjenester, til barnehager og til tiltak for mennesker med et bistandsbehov.

Flere enn 50 000 er blitt løftet ut av ledighetskøen og til arbeid mens dagens regjering har sittet ved makten. Det gir mening for veldig mange mennesker i det norske samfunnet. Vi har store mål og ambisjoner på dette feltet, og vi kan aldri bli for gode.

Gjennom tidene har vi altfor ofte kommet i skade for å definere folk som varig arbeidsuføre, som ikke er det. Selv lærte jeg en kraftig lekse da jeg hadde gleden av å arbeide på en institusjon for såkalte varig alkoholskadde, som det het den gang. Det viste seg å være mulig å få over 65 pst. av dem som var oppgitt i arbeidsmarkedet, til å arbeide stabilt fem dager i uken året gjennom, innenfor fiskeindustrien, i parkvesenet og med vedlikehold i kommunen. En stoltere arbeidsgjeng har jeg sjelden sett.

Dagens regjering har samlet forbedret kommuneøkonomien med bortimot 21 milliarder kr målt i 2008-priser. Av det er hele 10,2 milliarder kr vekst i frie inntekter.

Nå ser jeg at Høyre i sitt alternative budsjett har et kutt på 250 mill. kr i rammetilskuddet til fylkeskommunen, et kutt på 250 mill. kr til regional utvikling og et kutt på 119 mill. kr til gratis lærebøker.

Jeg har hatt gleden av å sitte som ordfører både under det forrige regimet og under dagens regjering. Forskjellen er formidabel når det gjelder satsingen på kommunesektoren. Vi fikk beskjed om at vi hadde penger nok fra ledende statsråder i den høyredominerte Bondevik-regjeringen, og at vi hadde oss selv å takke for den skrale økonomien. Gjennomgangsmelodien fra kommunalministeren var at vi brukte pengene feil, at vi ikke var flinke nok til effektivisering, og ikke minst at vi hadde for liten fokusering på konkurranseutsetting eller privatisering.

Det er nå optimisme i kommunesektoren, og kommunene leverer gode tjenester til innbyggerne. Det fins og det har til enhver tid vært mulig å finne enkeltteksempler der det beklageligvis er mennesker som faller mellom flere stoler. Det bør vi, uansett regjering og ståsted, ta tak i for å gjøre bedre.

Vi skal være ydmyke, og vi må alle ha som mål å bli bedre. Selv om vi er i ferd med å oppfylle målet om 10 000 nye årsverk i pleie- og omsorgssektoren tidligere enn forutsatt, innen utgangen av 2009, skal vi ikke være blinde for at det er mange utfordringer i eldreomsorgen. Det er ikke akseptabelt at vi har mennesker som må ligge i korridorer, på lagre og bad.

Når det gjelder opposisjonspartiernes alternative budsjetter, er det interessant å se det fortsatte spriket mellom «regjeringskameratene» Fremskrittspartiet og Høyre. De ligger på en rekke områder langt fra hverandre og ikke minst langt fra de sentrumspartiene de frir til. Ja, jeg vil påstå at Fremskrittspartiet befinner seg på en helt annen planet.

Vi ser en tendens til at Høyre i teorien strammer inn i forhold til Regjeringens forslag. Går vi inn i de ulike elementene i forslaget, kan det med rette stilles spørsmål om inndekningen er reell eller ikke. Et eksempel er at Høyre foreslår kutt i jordbruksavtalen. Det problematiske er imidlertid at jordbruksavtalen allerede er inngått for 2008. Andre kuttforslag er etter min mening også «luftige antagelser» i forhold til innsparing, når en ser at dette dreier seg om antatte effektiviseringsgevinster og saldering gjennom bl.a. bedre samordning mellom helseforetak.

Jeg er «skinnflat forfær», som de sier i Nordkapp når de er aldri så lite overrasket, over at Høyres invitt til Kristelig Folkeparti er å kutte i bistand. Jeg kan heller ikke forstå at et kutt i landbruksstøtten og utviklingsfond på over 1,8 milliarder kr skal medvirke til noe bredt samarbeid, der det forutsettes at sentrumspartiene eller deler av disse partiene skal være med.

Når vi ser på Fremskrittspartiets pengebruk og også formidable kutt i bistand og landbruksstøtte, er det vanskelig å se at det ligger an til en samlende allianse innenfor opposisjonen. Med den beste velvilje er det umulig å ane konturene av en regjeringsflørt, langt mindre av et frieri for å inngå ekteskap i neste stortingsperiode. Jeg tror ikke det er behov for verken en eller to ektesenger, slik de forskjellige standpunktene avtegner seg i dag. Enkle brisker ser ut til å greie seg lenge dersom kurtisen ikke blir mer intens enn den er i dag.

Peter Skovholt Gitmark (H) [18:11:53]: Det er åpenbart at dagens regjering, slik Alf E. Jakobsen legger opp til, i stor grad holder til i en vannseng der det skvulper ganske godt til tider!

Norge går svært godt. Vår jobb som politikere er å få de gode tidene til å vare lengst mulig. Dette er dessverre i stor grad en regjering for de tapte muligheter, en regjering som ikke bruker de gode tidene til nettopp å få dem til å vare lengst mulig.

Når hvileeskjæret innen høyere utdanning og forskning blir vedvarende, har man ikke lenger et hvileeskjær – nei, man er på et skjær. Når samferdselsministeren i løpet av to år, i en periode hvor utgiftsveksten har økt med 116 milliarder kr, får 2 milliarder kr ekstra til vei, er det også manglende prioriteringer. Når det er opposisjonen i Stortinget, gjennom Kristelig Folkeparti, Venstre og Høyre, som leverer inn 61 punkter for en offensiv og slagkraftig

miljøpolitikk, er det opposisjonen som hjelper Regjeringen nettopp til hva man burde gjøre – ta vare på vårt felles miljø, og ikke minst fokusere på økt satsing på fornybar energi, på tog og på bevaring av regnskogen, for å nevne noen av de 61 punktene.

Det som har blitt lagt inn av krav fra opposisjonen, har en kostnadsramme som ligger under kostnadsrammen for barnehageforliket i forrige periode. Hvis man mener alvor med slagordet «de store pengene på de store oppgavene», burde miljøet virkelig kommet i første rekke.

Så er det uredelig, som svært mange av Regjeringens representanter og spesielt regjeringspartienes representanter har gjort i flere innlegg, å sammenligne dagens innsats med den innsatsen den forrige regjeringen gjorde for to til fem år siden. Utgiftsveksten har vært på 116 milliarder kr – 138 milliarder kr dersom man tar med folketrygden – fra 2005 til i dag. Det er en formidabel vekst. Da skulle det bare mangle at man ikke ligger over når det gjelder prioriteringer på en rekke – tilnærmet alle – områder.

Men det er fremtiden denne debatten egentlig bør handle om, og for Høyre er det tre hovedprinsipper som slås fast i vårt alternative budsjett. Det ene er at det skal lønne seg å arbeide. Vi har derfor økt minstefradraget. Vi gjør det mer lønnsomt for eldre arbeidstagere å stå i jobb, både ved et særfradrag på 6 000 kr for dem som er mellom 62 og 67 år. Ikke minst ønsker vi nok en gang å fjerne avkortingen i pensjonen, ikke bare for dem mellom 67 og 68 år, men for alle mellom 67 og 70 år.

Det skal lønne seg å spare. Det er åpenbart at Regjeringens slagord har blitt at det skal lønne seg å spare, men bare for staten. Det er en privat sparing som er usedvanlig viktig, ikke bare for våre naboland, men for Norge. Og så må det slås fast at det å investere i fremtiden er nettopp det. Da burde man investere både i infrastruktur, i forskning og utdanning og i Forsvaret.

La meg så si at fra 2001 til 2005 ble det bevist at det å bruke skattelettelse til vekstfremmende skattelettelse har en effekt. Det er noe av det Høyre har fortsatt med i opposisjon. Det har gjort det mer attraktivt å bo i Norge og å arbeide i Norge. Vi er langt under der man bør være, fordi det er altfor få internasjonale bedrifter i f.eks. Oslo som velger Norge når man slår seg ned, når man ser det i forhold til både København og Stockholm.

Så – raskt i forhold til avgifter: Vi har en avgiftsjungel i Norge som til tider er uregjerlig. Vi fikk et særavgiftsutvalg, som heldigvis la frem sin innstilling. Men like fullt mangler det absolutt viktigste, nemlig en del prinsipper knyttet til avgifter. Hvorfor man har en avgift, og hvor høy den skal være, har ikke utvalget tatt stilling til. Et annet problem for Særavgiftsutvalget var nettopp det at Regjeringen insisterte på å gjøre det provenynøytralt. Det er et problem, og det mener jeg Regjeringen bør ta inn over seg når utvalgets innstilling skal behandles.

Marianne Aasen Agdestein (A) [18:17:18]: Budsjettdebatten skal handle om den viktigste oppgaven vi politikere har, nemlig evnen til å prioritere. Selv i velstandslandet Norge må det prioriteres.

Det må være lov for regjeringspartiene å skryte av hva man velger å bruke statens inntekter på, og det må være lov for opposisjonspartiene å mene at deres alternativ er bedre. Men det hører også hjemme i en budsjettdebatt å peke på hvor pengene kommer fra. Skatte- og avgiftssystemet sikrer inntekter til fellesskapet. Skattene har dessuten den tilleggsfunksjon at de skal sikre en bedre fordeling. Og da er vi fort inne på en debatt flere i denne salen har deltatt i tidligere i dag, nemlig debatten om fattigdomsbekjempelse.

Å bekjempe fattigdom handler ikke om å finne en hokus pokus-løsning, som Bjarne Håkon Hanssen snakket om før pausen i dag. Det handler om å finne tiltak som får folk i arbeid, om å ha et tjenestetilbud i kommunene som gir utsatte grupper hjelp når de trenger det, enten det er knyttet til rus, psykiatri, barnevern o.l. Det handler også om å bygge broer fra passivitet til aktivitet, helst til en aktivitet som til slutt gir grunnlag for egen inntekt. Og det handler om trykkesystemer som folk kan leve av. Men det handler også om å ha et skattesystem som fungerer omfordelende.

Statistikk viser at forskjellene øker. Men det skyldes først og fremst at de personene som har høyest inntekt, har fått en betydelig inntektsøkning de siste årene, ikke at de som tjener minst, har fått et kraftig fall i sine inntekter.

Vi skal fortsette med å bekjempe fattigdom, men vi skal også gjøre jobben vår i fordelingspolitikken. Derfor hører de forbedringene vi gjør i skattesystemet i neste års budsjett, hjemme i fordelings- og fattigdomsdebatten.

Vi fjerner nå aksjerabatten i formuesskatten og skjerper formuesskatten for dem med høy skattepliktig formue og lav alminnelig inntekt. Ligningsverdien på bolig oppjusteres med 10 pst., mens bunnfradraget i formuesskatten økes kraftig, slik at flere personer med små formuer slipper unna denne skatten. Bunnfradraget har økt fra 151 000 kr i 2005 til nå, i 2008, å bli på 305 000 kr. For et ektepar, som fra 2006 har fått hvert sitt bunnfradrag, blir det samlede bunnfradraget nå på 700 000 kr. Det antar jeg til og med blir godt mottatt i de borgerlige partiene, selv om dette er en skatt de i og for seg er imot, men som de ikke klarte å prioritere å fjerne da de satt i regjering. Nesten 400 000 færre betaler altså formuesskatt nå sammenlignet med da den borgerlige regjeringen styrte. Halvparten av disse er pensjonister.

Vi har med dette fortsatt det arbeidet som regjeringspartiene startet rett etter valget i 2005, ved å legge om skattepolitikken, slik at nivået ble lagt på 2004-nivå, men med en helt annen fordelingsprofil.

Til slutt vil jeg nevne en viktig forbedring i neste års budsjett som jeg ikke har hørt at noen har nevnt i løpet av dagens debatt så langt, og det er hva vi gjør for dem som ønsker å kombinere det å være selvstendig næringsdrivende med det å være mamma eller pappa. Nå vil også de som driver eget firma, ha rett til svangerskapspenge og foreldrepenger fra 1. juli neste år. På denne måten legger vi bedre til rette for at selvstendig næringsdrivende, både kvinner og menn, kan kombinere næringsaktivitet og barneomsorg. Det er bra for mammaene, det er bra for papaene, og det er veldig bra for barna at vi nå får på plass

gode svangerskapsordninger også for selvstendig næringsdrivende.

Eirin Kristin Sund (A) [18:21:14]: Når en hører på debatten her i dag, hører en at flere kaller budsjettet og innleggene til de rød-grønne for selvskryt, og noen, som representanten Tybring-Gjedde, snakker som om dette er et budsjett som nesten kan føre til nasjonens undergang.

Jeg tror at statsministeren har rett når han sier at vi aldri kommer dit hen at det ikke gjenstår oppgaver som må løses.

Vi mener ikke at vi, ved å legge fram dette budsjettet, har løst alt. Vi mener ikke at det ikke finnes flere utfordringer, men vi mener at dette budsjettet ytterligere styrker det at vi har fått en ny retning. Vi ser resultatene av Regjeringens politikk, og vi ser resultatene av Regjeringens arbeid.

Vi har sagt at vi vil bruke de store pengene på de store oppgavene. Vi mener at det har vi vist, og at det har vi gjort. Det vil vi gjøre framfor å prioritere skattelette og privatisering. Vi vil løse samfunnets utfordringer i fellesskap. På område etter område har Regjeringen satset på fellesskapet. Kampen mot klimatrusselen trappes opp. Vi viderefører en politikk for felles velferd, helse og utdanning. Vi vil bruke bortimot 4 milliarder kr til å øke pasientbehandlingen og styrke sykehusøkonomien. Vi vil bruke bortimot 1 milliard kr, eller 940 mill. kr, for å fullføre opptrappingsplanen for psykisk helse. Undervisningen i barneskolen skal styrkes med fem uketimer, og vi viderefører ordningen med gratis frukt og grønt som ungdomsskoleelevene faktisk synes er et bra tiltak. Det at ordningen med gratis læremidler i videregående opplæring nå utvides til å gjelde også trinn tre, er til stor glede for mange foreldres lommebok.

Vi er nå på vei til å nå målet om full barnehagedekning, når vi øker tilskuddet med 2,7 milliarder kr. Det mener jeg kan kalles en ny retning. Vi er ikke ferdige, men vi er godt i gang.

Et av Regjeringens store satsingsområder er utviklingspolitikk og menneskerettigheter, og det er et historisk løft vi nå ser. Verden står overfor store miljøutfordringer, og en altfor stor del av verdens befolkning lever i fattigdom, nød og krig. Regjeringen har lagt fram en strategi for bærekraftig utvikling som en del av budsjettet.

Jeg synes det er viktig at en ser miljø og bistand sammen. Derfor tror jeg det var lurt å legge de to områdene under samme departement, og at Erik Solheim får ansvar for begge områdene.

Nå skal 14 nye land med lavt inntektsnivå få samme toll- og kvotefrie adgang til det norske markedet som de minst utviklede landene allerede har. Når det gjelder miljørettet utviklingsarbeid, øker vi satsingen angående klima med 400 mill. kr, og vi øker bistandsbudsjettet opptil 0,98 pst. av BNI. Til Kristelig Folkeparti må jeg si at vi skal klare resten. Vi skal øke bistanden til de fattige landene og løfte den til over 1 pst. av BNI i løpet av denne fireårsperioden.

Samtidig bygger vi videre på arbeidet med styrking av demokrati og menneskerettigheter. Vi rød-grønne har

vektlagt en sterkere sammenheng mellom de ulike utenrikspolitiske og utviklingspolitiske virkemidlene for å nå Soria Moria-erklæringens målsettinger, som er ambisiøse, men som likevel er oppnåelige.

Vi har også på utviklingsområdet valgt å prioritere veksten på budsjettet til fem definerte hovedspor der Norge har spesielle fortrinn: Det gjelder på fredsbygging, menneskerettigheter og humanitær bistand, godt styresett og institusjonsbygging, inkludert kampen mot korrupsjon, kvinner og likestilling, klima og miljø, og olje og energi.

Vi har også økt våre bidrag til FN, og Norge er dermed en av de aller største giverne i kroner og øre.

Vi har grunn til å være stolte over våre bidrag. Men vi skal ikke hvile på våre laurbær, men videreføre og styrke innsatsen. Jeg var så heldig å få lov til å være fire uker i FN i høst. Det var fantastisk å være der, og det var også noe med å sette både livet og politikken i et nytt perspektiv. Der ble Norges rolle som pådriver for å styrke FN's likestillingsarbeid applaudert. Det at vi øker UNIFEM, kvinnefondet, fra 20 mill. kr til 75 mill. kr, blir applaudert. Det at Norge har en høy profil for at vi skal styrke likestillingsarbeidet både i FN, Verdensbanken og i de regionale utviklingsbankene, gav de også kjempestor honnør for.

Jeg håper vi aldri blir så fulle av oss selv at vi ikke er i stand til å se at det er folk utenfor våre egne grenser som trenger at vi gjør den plikten og tar det ansvaret vi har for å løfte andre opp på noenlunde samme nivå som oss selv.

Jørund Rytman (FrP) [18:26:37]: Vi diskuterer i dag statsbudsjettet for neste år og hvilke visjoner, vyer og mål vi skal ha for framtiden.

Utgangspunktet for debatten, og et faktum, er følgende: I løpet av neste år vil vår kapitalformue plassert og investert i utlandet passere hele 2 500 milliarder kr, egentlig et ganske fantastisk utgangspunkt. Vi har jo utrolige muligheter for å løse de problemer og utfordringer vi har her i Norge.

Til tross for at vi har en enorm formue, og har hatt det ganske lenge, er det skremmende hvilken vei det går. Man skulle faktisk tro at vi levde i en kommuniststat på mange måter. Det er jo kø, kø og kø overalt. Da snakker jeg ikke om kø i matbutikkene, slik vi husker det var under kommunismen i Sovjet, vårt naboland i øst. Nei, heldigvis er matbutikkene i Norge ikke offentlig drevet, men det virker som om det er kø på de fleste områder som styres og drives av det offentlige i Norge.

Vi har sykehuskø, og sykehusene forfaller. Etter at de rød-grønne tok over, har det blitt ca. 20 000 flere syke som venter i sykehuskø, og nå er vi oppe i hele 220 000 i sykehuskø. For eksempel er det til og med kø for å få en enkel øyeoperasjon som tar ca. 10 minutter. Syke barn må vente i kø i opptil et halvt år. Vi har kø i eldreomsorgen, kø av eldre som må leve under uverdige forhold. Vi har barnehagekø til tross for at dette er finansministerens kampsak nr. 1. Til og med de kriminelle må vente i kø – kø for å sone straff. Det er jo helt utrolig.

Vi har kø på veiene. Bilistene må ikke vente i lange køer for å kjøpe bil, slik det var i kommunisttiden i Sovjet,

men det er kø på veiene. Det er litt pussig at Sverige, vårt naboland, har en statsgjeld på over 1 200 milliarder kr, og de investerer masse i vei, mens Norge med en formue på snart 2 500 milliarder kr har utallige livsfarlige veier.

Skal man først kjøpe en moderne og trygg bil, skal det svi skikkelig på pungen, noe som har resultert i at vi har noen av de eldste bilene i Europa på veiene, på linje med Albania, et land som vi ellers ikke sammenlikner oss så mye med. For øvrig er kanskje mange av de nye bilene som er i Albania, egentlig stjålet i Norge, men det er jo en helt annen sak.

Samtidig har de rød-grønne en kø av forslag om å sette opp enda flere bomstasjoner for å ta enda mer penger fra bilistene. Bare i år er det satt opp 14 nye bomstasjoner. Hvorfor det? Fordi vi ikke har penger?

Vi har kø i norsk skole, plassmangel i skolene, og skolene forfaller.

Mitt spørsmål er: Hvor er de store visjonene? Hvor er vyene? Hvilke mål skal vi ha? Vi har pengene, og vi kan forandre Norge.

Norge burde jo være det landet som har de beste sykehusene, med noe av verdens mest høyteknologiske utstyr, og med høyt utdannet helsepersonell med lang yrkeserfaring. Når man har kompliserte operasjoner her i Norge som man ikke helt vet hvordan skal gjøres, da sender man dem til USA. Hvorfor kunne det ikke vært omvendt, at USA sendte sine pasienter til Norge fordi vi hadde de beste sykehusene? Burde ikke Norge også være det landet i verden med minst kriminalitet, med høyest oppklaringsprosent når det gjelder forbrytelser, og at det var det norske politiet som hadde verdens mest moderne utstyr og de sikreste bilene? Norge har også forutsetning for å ha verdens beste skole og verdens beste universiteter. Hvorfor er det slik at de fleste land velger å sende studenter til USA og England? Hvorfor er det ikke slik at alle sender sine studenter til Norge? Det er faktisk et tankekors at det er gratis utdanning i Norge, og at man allikevel sender studenter ut, og at de selv ønsker å studere i England eller USA, hvor det koster flere hundre tusen kroner.

Norge kunne hatt verdens mest moderne veier. Det ville ha ført til færre dødsulykker, og til vekst i næringslivet. Norge kunne ha vært verdens mest entreprenørvennlige land. Men nei, faktisk er det det lille landet i øst, Estland – som var et av de fattigste landene i Europa for ca. 15 år siden – som nå er blitt kåret til et av verdens mest entreprenørvennlige land.

Dessverre ser det ikke ut til at de rød-grønne klarer å fjerne køene. Tvert imot øker køene med rød-grønn politikk.

Jeg leste litt på Nettavisen i stad og har en dårlig nyhet derfra. De rød-grønne har hele tiden skrytt av at vi er et av verdens beste land å bo i. Vi er ikke det lenger, vi er falt ned på andre plass. Det er det lille landet i vest, Island, som nå er verdens beste land å bo i.

Ola Borten Moe (Sp) [18:32:19]: Jeg skal begynne med noe så originalt som den internasjonale matvaresituasjonen i dette innlegget til finansdebatt. Det siste halvåret har vi sett at matvareprisene har gått betydelig opp in-

ternasjonalt. På korn er det 70–80 pst. det siste halvåret. Melkeprodukter har fulgt etter, og det er interessant for oss å spørre oss selv om hvorfor dette skjer, og hva det fører til. Hovedårsaken er økt etterspørsel. Vi blir flere mennesker som trenger mat, og ikke minst er vi flere rike mennesker som spiser annerledes enn tidligere. Mer melk og mer kjøtt istedenfor grønnsaker og ris betyr at forbruket øker betydelig.

I tillegg har vi sett at matjorda har fått en alternativ utnyttelse. Det produseres nå energi på store landbruksareal over hele verden. Ikke minst ser vi en energipris som danner et gulv i de internasjonale matvareprisene, fordi det i visse tilfeller lønner seg å brenne korn istedenfor olje. Det er en stor vekst. Bare det som skjer på økt kornforbruk i verden, tilsvarer tretti ganger den norske produksjonen.

At dette er en situasjon som kommer til å vare ved, stiller oss som nasjon overfor en del sentrale utfordringer. Jeg tenker at det er grunnleggende bra for distrikts- og landbruksbefolkningen over hele verden, fordi inntektene går opp. Men det er òg noen dilemmaer her, ikke minst etiske. For det første har man hensynet til matvaresikkerhet og matvareforsyning opp mot biobrensel og energiforsyning. For det andre har man hensynet til hvordan man skal sikre nok mat til dem som har minst, i en situasjon der prisene går opp. Jeg er i alle fall sikker på at vi har hoppet lett over den debatten som handler om forsyning av bioenergi, fordi vi nærmest ensidig har sagt at dette er et gode uten å ha problematisert noen av dilemmaene som ligger i det.

For Norges del understreker det i alle fall et poeng om at vi vil ha et behov for en egen nasjonal matproduksjon i tida som kommer. Det er ikke sikkert at det omkvedet som Hegnar har sunget de siste tjue årene, om at vi bare kan få andre til å gjøre arbeidet for oss mye rimeligere, kommer til å være fasiten i framtida. Det er ikke sikkert at det er noen som vil gjøre det. Det har også et viktig sikkerhetsperspektiv, rett og slett fordi vi er avhengige av nasjonal produksjon. Derfor er jeg glad for at vi har en regjering som vektlegger disse hensynene også i budsjett- og landbrukspolitikken, og i alle fall når man ser på hva opposisjonen presterer i sine forslag til statsbudsjett. Der kutter man ganske heftig. Fra Fremskrittspartiets side er det en ren utradering, og Høyre har tatt det de har følt de må ta, for å vise at de kan bruke litt mindre penger enn det Regjeringen gjør totalt sett. Jeg er i alle fall av den oppfatning at den norske budsjettpolitikken på dette området og den norske landbrukspolitikken hører framtida til, og ikke fortida, som mange vil ha oss til å tro. Det gjelder òg i forhold til de avgjørende rundene vi skal inn i når det gjelder WTO-forhandlingene.

Miljø og klima er en annen avgjørende utfordring for denne nasjonen og for verden i tida som kommer. Her skal vi som storting, som regjering og som nasjon ta dette offensivt og ligge frampå, og ikke minst sørge for at vi har et næringsliv som ligger i forkant. Dette er et nytt komparativt fortrinn for Norge, og på mange felt har vi heldigvis òg en god historie å vise til.

Når det gjelder oljeindustrien, og når man ser på hvor mye olje og gass man produserer med så små utslipp, er

det et resultat av at man har stilt krav samtidig som nærin- ga har fått mulighet til å utvikle seg. Det finner vi òg man- ge eksempler på innenfor prosessindustrien. Det er en ut- vikling som vi skal fortsette med. Vår jobb er å legge ram- mer som gjør at næringslivet nettopp utvikler seg på en måte som vi ønsker. Kvotesystemet for CO₂ og den grøn- ne skattevekslingen som Regjeringen har startet på, er gode eksempler på dette. NO_x-avgiften som har vært de- battert, er også et godt eksempel. Det er viktig for oss å si at dette ikke er for å ta inn mest mulig penger, men for å få et best mulig resultat rimeligst mulig.

Vi er derfor fra Senterpartiets side veldig glad for at forhandlingene nå er godt i gang, og vi ser også på denne fondsløsningen som en mulig løsning òg på andre utford- ringer innenfor dette feltet.

–Takk.

Gunnar Gundersen (H) [18:37:36]: Med en opp- gangskonjunktur som savner sidestykke, og en handlefri- het som knapt noen regjering før har hatt, klarer ikke den- ne regjeringen å prioritere å satse på framtiden. Med økte inntekter på 130 milliarder kr siden de rød-grønne kom i posisjon, skulle det være bare blå himmel og rosenrøde tilstander i Norge for tiden.

Utfordringene tårner seg tvert imot opp på mange områder. Kunnskap, utdanning og forskning er kilden til framgang i en globalisert og konkurransepreget verden. Høyre vil bort fra det hvileskjæret Regjeringen innledet i fjor. Høyre satser over 1,2 milliarder kr mer på kunn- skap og forskning enn Regjeringen i sitt alternative bud- sjett.

Innen høyere utdanning og forskning begynner Regje- ringens hvileskjær for alvor å gi seg sine utslag. Akade- mia aksjonerer igjen. Studenter og ledelse ved Universite- tet i Oslo og landet for øvrig har sagt klart ifra om hvilken trussel mot studietilbudet denne regjeringen er. Hvile- skjæret har ført til den spådde grunnstøting. Høyre viser hvordan skadene kan repareres, men flertallet synes fast bestemt på å bli hengende fast på skjæret.

Kuttet i basisbevilgningene fra i fjor rettes ikke opp av flertallet, men det gjør Høyre med 278 mill. kr. Norge kan ikke leve med en situasjon der ansettelsesstopp og varsle- de kutt i driftsbudsjettene gjør dype innhogg i studietilbu- dets kvalitet ved flere institusjoner. De mange rop om at dette er alvorlig, burde også ha fått flertallet på bedre tan- ker. 20 mill. kr mer i basisbevilgninger, som det rød-grøn- ne flertallet plusser på, er ca. en tredjedel av det kuttet som Universitetet i Oslo alene måtte bære i fjor, og som videreføres i år. Denne marginale påplussingen skal bl.a. gå til veiledning av de 350 stipendiatstillingene som Re- gjeringen har foreslått opprettet. Men god veiledning på dette nivået fordrer en veiledertetthet som er litt over læ- rettettheten i en full forelesningssal.

Takrenner og vannoppsamling i bøtter innendørs og vi- tenskapelig utstyr fra 1950-tallet er ikke akkurat en «høj- dare» når det gjelder konkurranse og tiltrekningskraft på framtidens talenter, men det er realiteten i norsk høyere utdanning i 2007. Bildene om forfall og manglende ved- likehold har vært mange i høst. Det synes ikke som om det

gjør inntrykk på flertallet, men det gjør det på oss. 50 mill. kr ekstra til vedlikehold, slik Høyre foreslår, er en start, men er langt fra nok. Dette er en utfordring som vil kreve vilje til prioritering framover.

Vitenskapelig utstyr er en viktig konkurransefaktor for å tiltrekke seg talentene. Uten å kunne tilby laboratorier og utstyr som oppfattes som moderne og oppdatert, stiller man med handicap med tanke på å rekruttere vitenskape- lig personell. Høyre legger vekt på det og setter av 50 mill. kr ekstra også på dette området.

Høyre foreslår en kraftig styrking av forskningsfondet med 20 milliarder kr utover Regjeringens forslag, dvs. om lag 1 milliard kr mer å forske for i 2009. Forskningsfondet skal gi forskningen forutsigbarhet og være et strategisk instrument for Forskningsrådet. Styrking av fondet er et viktig element for å nå den nasjonale målsettingen om 3 pst. av BNP til forskning. Regjeringen disponerer i stor grad avkastningen av fondet til å avlaste regulære bevilg- ninger til forskning. Denne regjeringen har innført en ny måte å disponere fondsavkastningen på, som er i strid med forutsetningene, og som svekker fondet som meka- nisme for å sikre forskningen langsiktige penger. Dermed slipper Regjeringen å finne nye penger til forskning i de årlige budsjettene. Sammen med en reell reduksjon i be- vilgningene til Forskningsrådet kan ikke dette ses på som annet enn en tilsidesettelse og vingeklipping av Forsk- ningsrådet og et brudd med intensjonene for fondet. Høyre ser ingen grunn til en slik strategi. Forskningsrå- dets strategier framstår snarere som tydelige, strategisk fundamenterte og veloverveide og med suksess inn mot næringslivet. Høyre foreslår derfor 110 mill. kr i økte be- vilgninger til Forskningsrådet.

Økte bevilgninger som følge av EUs 7. rammeprogram er det eneste reelle vekstområdet innen Regjeringens forsk- ningsbudsjetter. Integrering og samarbeid med Europa på forskningsområdet er viktig og positivt, men når det ikke følges opp av en tilsvarende offensiv satsing på norsk forskning, blir vi svært sårbare. Vi blir da avhengige av at EUs prioriteringer samsvarer med våre egne, for at norske forskningsmiljøer og norske bedrifter skal finne den nød- vendige finansiering til sine prosjekter.

Denne regjeringen evner ikke å sette framtidsmulighe- tene i fokus. Den skusler bort den enorme handlefrihet en fantastisk høykonjunktur burde gi oss. Det er i tider som disse vi må evne å investere i framtiden. Kunnskap, utdan- ning og forskning er veien inn i framtiden. Budsjettet fra Regjeringen viser at den ikke har forstått det.

Torgeir Micaelsen (A) [18:42:59]: Det skulle egent- lig være en visitt til min medrepresentant i finanskomite- ten, men den kan like gjerne gå til representanten Gunder- sen.

Spesielt representanten Jørund Rytmans tirade over 5 minutter om hvor alvorlig galt det går her i landet, og der han avslutter med at Norge nå ligger på andreplass på FN's liste over hvilke land som er best å bo i, står rett og slett ikke til troende. Det var utrolig å høre – en fantastisk vir- kelighetsbeskrivelse, som jeg tror veldig få kjenner seg igjen i, der Norge nærmest beskrives som en gammel øst-

blokkstat under Stalin-tiden e.l. Men det var ikke det jeg skulle snakke om.

Jeg mener at det har skjedd noe helt grunnleggende i Norge og verden i løpet av veldig kort tid, og det er forståelsen av at den klimakrisen vi står overfor, er langt mer alvorlig enn det vi har trodd til nå. På bare få år har vi kommet i en situasjon hvor partiene i Norge nærmest kappes om hvem som har den beste politikken for å møte utfordringene. Hvem skulle trodd for få år siden at f.eks. det største opposisjonspartiet, Fremskrittspartiet, som det siste tiåret har ledd av dem som kaller dette menneskeskapte klimaendringer, nå ville presentere nærmest store pakker med hensyn til hvordan man skal møte CO₂-utfordringene, og at de borgerlige partiene nå skulle mene at de framstår som langt mer offensive i klimapolitikken enn den rød-grønne regjeringen. Det er utrolig! Det er spennende å høre, men samtidig stiller det oss overfor mange utfordringer.

Vi ser det også i verden. For første gang har det nå vært det vi må anta er et klimaopprør i et stort vestlig land, Australia, hvor den sittende borgerlige regjeringen ble kastet til fordel for en arbeiderpartistyrte opposisjon, som for alvor satte klimautfordringene på kartet i Australia. Vi ser det også innenfor finanssektoren, hvor store institusjonelle investorer nå går sammen, med milliarder av dollar i ryggen som presser selskaper til å ta klimautfordringene på alvor ut fra en miljømessig begrunnelse, men også ut fra en risikopreget begrunnelse når det gjelder hva som vil være finansielt riktig i årene som kommer. De selskapene som ikke har en strategi for å møte klimautfordringene, blir rett og slett priset ut, fordi risikoen blir for stor.

I Norge har vi gjennom det statsbudsjettet vi nå senere skal vedta, lagt fram en pakke, der 24,6 milliarder kr totalt sett går til klima- og miljøtiltak. Det er ikke på langt nær nok til å løse utfordringene i morgen, men det er jammen en god start. I tillegg til de bevilgningene som går til CO₂-håndtering, til energiomlegging og til miljøvennlig transport, har vi for første gang også en klar dreining til det vi kaller grønne skatter og avgifter. Det er jo noe vi alle har vært enige om, og som vi har snakket om i årevis. Nå ser vi for første gang i hvert fall en gryende start på hvordan dette skal gjøres.

Det er ingen tvil om at hvis vi i Norge og i resten av den vestlige verden skal opprettholde vår levestandard – vår måte å leve livene våre på – er vi nødt til å ha en økonomisk vekst i framtiden som er grønn, og som er bærekraftig. Det er derfor vi f.eks. har foreslått å øke grunnavgiften på fyringsolje ganske kraftig. Vi har økt CO₂-avgiften på flydrivstoff, vi har økt diesellavgiften, og for miljøverstingene knyttet til biler har vi økt årsavgiftene. Det mest slående av alt – og det er jeg, avgiftspolitisk talsmann i Arbeiderpartiet, som jeg har fått æren av å få som tittel, glad for – er at det nesten ikke er reaksjoner blant befolkningen eller i næringslivet når det gjelder det vi i hvert fall for få år siden kunne omtalt som tøffe tak i klimadebatten.

Som sagt er det små reaksjoner på dette i opinionen. Det betyr kanskje at vi kan gå enda noen skritt videre neste år, være tøffere når det gjelder tiltakene, og møte de ut-

fordringene vi ønsker å ta tak i. Kanskje vil vi også se at det største opposisjonspartiet, Fremskrittspartiet, vil innse at de har en svært dårlig sak ved ikke å ta denne utfordringen på alvor.

Avslutningsvis vil jeg komme med en liten utfordring: Fra Fremskrittspartiets representanter får vi stadig høre at de ligger svært nær Arbeiderpartiet, eller at de er helt enig med Arbeiderpartiet, i klimapolitikken. Hva er da grunnen til at de ikke støtter et eneste av de forslagene vi fremmer om grønn skatteveksling i form av å prise de karbonintensive – som det nå er populært å kalle dem – de transportformer og andre typer tiltak hardere skattemessig og avgiftsmessig, og de andre tiltakene som er mer miljøvennlige og klimavennlige, lavere? Det er nemlig det vi holder på med, og det har vi tenkt å fortsette med i årene som kommer. Det er det første lille skritt til at vi også i Norge skal ta klimautfordringene skikkelig på alvor. Dette budsjettet mener jeg møter disse utfordringene på en god måte.

Åse M. Schmidt (FrP) [18:48:07]: Vi lever i en læringsøkonomi der kunnskap regnes som den viktigste ressurs, og læring som den viktigste prosess. Det er med andre ord ikke lenger naturressurser og lave produksjonskostnader som er den viktigste kilden til konkurransefortrinn, men evnen til å produsere og reprodusere kunnskap.

Norge som nasjon er avhengig av både kunnskap og læringsprosesser. Kunnskap har begrenset verdi hvis den kun befinner seg oppe i den enkeltes hode. Den får først stor verdi når den blir brukt i samhandling med andre, for å øke verdiskapingen i Norge. Men skal vi øke verdiskapingen i Norge, avhenger dette av at vi klarer å få fram det beste i hvert enkelt menneske, og her har utdanningssystemet vårt en veldig viktig oppgave.

Alle mennesker er unike, og derfor trenger vi et utdanningssystem som klarer å ta hensyn til dette. Vi vil at den enkelte elev skal bli sett, og vi vet at mestring og selvtilit er viktige brikker for å lykkes i en skolehverdag. For Fremskrittspartiet er det viktig at hver enkelt elev skal gis opplæring etter sine evner og sine behov. Bare hvis en elev bygger opp sine konkurransefortrinn, kan vi senere sørge for at denne personens bidrag i den nasjonale verdiskapingen blir maksimal. Fremskrittspartiet foreslår derfor i budsjettet å sette av 50 mill. kr til skoler som har elever med særskilte behov – til blinde og svaksynte og til elever med dysleksi – for å sørge for at disse får tilpasset opplæring.

Det er også viktig å sørge for at elever får et godt læringsmiljø, og dette er knyttet opp mot undervisning og tilstand på skolebyggene. Regjeringen har ikke innfridd verken når det gjelder tilstanden på skolebygg, eller når det gjelder tiltak for et bedre læringsmiljø. Fremskrittspartiet foreslår å øremerke 68 mill. kr til videreutdanning for lærere, med særlig vekt på opplæring i klasseledelse, slik at de blir bedre i stand til å bekjempe uro og bråk i undervisningen og skape et bedre læringsmiljø. Vi vet at uro og bråk er et stort problem i skolen i dag, og vi kommer senere tilbake til det i et representantforslag. I tillegg foreslår vi å utvide rentekompensasjonsordningen for skole-

bygg med 1 milliard kr for å sørge for at skolebygg blir rustet opp, slik at våre elever får et bedre arbeidsmiljø.

Det finnes faktisk barn i dag som tilbringer store deler av grunnskoleopplæringen i dårlige brakker, uten at det mest elementære er til stede. Det er faktisk uverdigg for et rikt land som Norge.

Det området hvor Regjeringen skuffer aller mest, er området høyere utdanning og forskning, som også representanten Gundersen var innom. Regjeringen fører etter Fremskrittspartiets mening både en uansvarlig og ikke minst en kortsiktig politikk på disse to områdene. Skal vi klare å konkurrere på kunnskap i framtiden, er det tvingende nødvendig at vi har utdanningsinstitusjoner i verdensklasse innen høyere utdanning, og en forskningspolitikk som oppmuntrer til forskning, der man klarer å nå målet om 3 pst. av brutto nasjonalproduktet innen 2010. Med det tempoet Regjeringen legger opp til nå, vil vi imidlertid ikke klare å nå det målet.

Regjeringens hvileeskjær innenfor høyere utdanning er en av Regjeringens største tabber. Kuttene i høyere utdanning på årets budsjett har ført til kutt i undervisningstilbudene for studentene på høyskoler og universiteter. Fremskrittspartiet mener det er totalt uforsvarlig at Regjeringen ikke øker bevilgningene til disse for å kompensere for kuttene i årets budsjett. Vi foreslår derfor å øke bevilgningene til høyskoler og universiteter med over 500 mill. kr i 2008. Flere stipendiatstillinger og likebehandling av universitetene er viktig for oss.

Det er i tillegg en målsetting at forskningsfondet skal inneholde 100 milliarder kr i løpet av 2010, men Regjeringen klarer dessverre ikke å sette av mer enn 6 milliarder kr for å øke fondskapitalen. Dette er etter Fremskrittspartiets mening uhyre defensivt. Vi foreslår derfor å overføre ytterligere 34 milliarder kr til forskningsfondet.

Vi synes også det er smålig av Regjeringen ikke å kunne bevilge oppstartmidler til en luftfartsutdanning, når vi vet at både Forsvaret og Avinor allerede vil dekke inn ca. 50 pst. av studieplassene. Nå risikerer vi at andre land stikker av med tilbudet, og at UiA mister et attraktivt, internasjonalt utdanningsområde. Fremskrittspartiet har prioritert midler til oppstart i dette budsjettet.

Fremskrittspartiets utdanningspolitikk er offensiv og setter kunnskap og læring i fokus. Fremskrittspartiet er opptatt av den framtidige verdiskapingen, og derfor øker vi bevilgningene til utdanning og forskning. Dette er ansvarlig, i motsetning til hva Regjeringen har gjort. De har sviktet utdanningsområdet for å gjennomføre sin barnehagesatsing. Nesten en hel generasjon av barn vil da falle mellom to stoler.

Der Regjeringen tenker på å tekke velgerne sine på kort sikt, tenker vi i Fremskrittspartiet langsiktig og på Norges konkurransekraft også i framtiden.

Magnar Lund Bergo (SV) [18:53:15]: Siden vår regjering tiltrådte har antall arbeidsløse blitt halvert fra 80 000 til 40 000. Lite er så effektivt for å bekjempe fattigdom som det å få en person som tidligere har levd på sosialstønad, over i lønnet arbeid. Det gir selvfølgelig høyere inntekt og dermed mindre økonomiske problemer,

men like viktig er det at deltakelse i arbeidslivet gir sterkere sosiale bånd til andre mennesker, og for mange også mer mening i livet. Det gir rett og slett bedre livskvalitet. En tilleggsbonus, som vel gleder oss alle, er at dette også betyr vesentlig lavere utgifter for det offentlige, noe som gir større rom til å løse andre viktige utfordringer på kort og lang sikt. En halvering av arbeidsledigheten er et resultat av flere tiltak denne regjeringen har satt i verk for å bekjempe fattigdom. Dette er kanskje det viktigste bidraget.

Flere har i dagens debatt vært opptatt av tiltak for å øke arbeidstilbudet. Det er bra. Siden vår regjering tiltrådte har antall personer i arbeid økt med 155 000. Aldri tidligere har så mange vært i jobb i Norge. Til sammenlikning økte antallet i forrige stortingsperiode, fra 2001 til 2005, grovt sett med ca. 11 000 personer. Denne situasjonen gir oss en del utfordringer, særlig knyttet til flaskehalsen i økonomien, men den er også en enestående mulighet til å få enda flere ut i arbeid av dem som av ulike grunner har vanskeligst for å få seg en jobb: innvandrere, funksjonshemmede, eldre og andre som av ulike grunner ikke står først i jobbsøkerkøen. Og vi ser at det virker. Vi ser at innvandrerledigheten går ned. Andelen eldre som er i arbeid øker sterkt. Samtidig må vi være klar over at denne gruppen sannsynligvis trenger mer omfattende støtte for å komme i jobb. Nettopp derfor er det så viktig at det offentlige holder nivået på arbeidsmarkedstiltakene oppe.

Vi er glad for at opposisjonen er opptatt av å få flere i jobb, men det overrasker meg at de velger å finansiere sine alternative budsjetter ved å kutte i arbeidsmarkedstiltakene. Det er nå vi har muligheten til å få denne gruppen i jobb. Kutt i tiltakene gjør at vi får utnyttet denne muligheten dårligere. Det er dårlig samfunnsøkonomi, det er dårlig næringspolitikk, og det er elendig fattigdomspolitik.

Et annet viktig felt som den rød-grønne regjeringen prioriterer høyt, er bistand og utviklingspolitikk. Den norske utviklingspolitikken skal ikke bare være utvikling, men også en integrert del av den norske utenriks- og handelspolitikken. Regjeringens fokusering på godt styresett og demokratiutvikling er derfor viktig for å bidra til arbeidet med utvikling av en god fordelingspolitikk i det enkelte land hvor vi bidrar med utviklingsmidler. Et aktivt fokus på god fordelingspolitikk bidrar også til å bekjempe den ekstreme fattigdommen som vi ser i deler av verden i dag, og bidrar til å møte de utfordringene Norge har som del av FN, til å oppfylle FNs tusenårs mål. Vi har allerede passert halvveismarkeringen til 2015. Fattigdommen i verden skal halveres, og da er det viktig at vi både i regjering og storting setter penger bak ord og bidrar til handling. Det gjør vi nå bl.a. ved å øke andelen av BNI som brukes til utviklingsformål til 0,98 pst. I Soria Moria-erklæringen har de rød-grønne sagt at vårt mål er at vi skal opp på minst 1 pst. at BNI, og dit er vi på god vei.

Når Norge tar et spesielt ansvar for å bidra i forhold til de helserelevante tusenårs målene, betyr det en satsing på barn og unge og barn og unges rettigheter, og med det en satsing på framtiden. Vi skal bidra til felles innsats for å bekjempe barne- og mødredødelighet, og til å bekjempe aids og andre smittsomme sykdommer, som i dag i

større og større grad rammer kvinner og barn. Vi må fortsette med den innsats den rød-grønne regjeringen har vist viktigheten av, og som må til for å få til utvikling og omfordeling. Det gjøres ikke ved kutt, slik både Høyre og Fremskrittspartiet går inn for i sine alternative budsjett.

Vi hører stadig at det er vanskelig å se forskjell på politikere i Norge. For den som vil, mener jeg det er fullt mulig å se forskjell. Det går an å se hvilke forskjellige ambisjoner som partiene har gitt uttrykk for her i dag. De partiene som har minst ambisjoner om å hjelpe verdens fattigste, har samtidig størst ambisjoner om skattelette til velfødde nordmenn.

Dagrun Eriksen (KrF) [18:58:04]: Den beste investeringen for en god framtid er å sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge. Kristelig Folkeparti har alltid vært opptatt av å legge til rette for at foreldrene får en reell mulighet til å velge arbeid i eller utenfor hjemmet mens barna er små. Vi vil gi familiene frihet til å pusle sammen hverdagen slik som man ønsker, og slik det passer best for den enkelte familie. Det er ikke alle som passer inn i fastlagte A4-løsninger. Kristelig Folkepartis alternativ er en kombinasjon av gode ordninger, hvor vi både satser mer på barnehage enn Regjeringen og i tillegg øker kontantstøtten slik at den blir like stor som før den rød-grønne regjeringen tiltrådte.

Kristelig Folkeparti vil utjevne mer av forskjellen mellom private og offentlige barnehager. I tillegg vil vi sikre kvaliteten og foreslår 10 mill. kr utover Regjeringens forslag til kompetanseheving og rekruttering av førskolelærere. Vi fremmer også forslag om en stortingsmelding om kvalitet i barnehagene. Etter at statsråd Solhjell har inntatt statsrådsstolen, har jeg sett uttalelser som gjør at jeg regner med at vi nå får støtte fra regjeringspartiene i denne saken.

Kristelig Folkeparti ønsker et barne- og familievennlig samfunn hvor vi legger til rette for å få barn i ulike faser av livet. Derfor øker vi engangsstønaden ved fødsel og adopsjon i vårt budsjett.

Likestilling forutsetter at både kvinner og menn deltar i omsorgsarbeidet i hjemmet. Kristelig Folkeparti foreslår derfor at alle fedre skal få rett til fedrekvote uavhengig av mors yrkesdeltakelse før fødsel, og at fedrekvoten økes med én uke til sju uker. Representanter fra Regjeringen sniker seg unna økt satsing på foreldrepermisjon ved nå å ta til orde for å tvangsdele uten å gi ytterligere uker til foreldrene.

Trygghet og tid er viktig for barns oppvekstvilkår. Med vårt alternative budsjett styrker vi familien som barnas viktigste fellesskap, samtidig som vi ivaretar de barna som trenger barnevernet som en medspiller for å få en trygg oppvekst. Dette handler om de mest sårbare barna.

En riktig og god familiepolitikk avhenger også av en sterk og god skole. Når hjem og skole samarbeider, gir det de beste forutsetninger for elevenes læringsmiljø. Jeg tror det er behov for å satse mer for å styrke dette samarbeidet. Vi vet at det er store forskjeller mellom skolene med hensyn til hvor godt man får dette til å fungere.

Er det egentlig automatikk i at flere timer i skolen vil gi økt kvalitet? Partier både på høyre- og venstresiden i norsk politikk har funnet hverandre i svaret på dette spørsmålet. De hevder at småskoletrinnet trenger flere timer. Dette skal være løsningen på de fleste av skolens utfordringer, ser det ut til.

Kristelig Folkeparti mener det er mye viktigere å se på de timene vi allerede har, enn ukritisk å bruke flere hundre millioner kroner på å pøse inn mer av det samme. Vi mener Regjeringen prioriterer feil når den innfører fem flere timer i uken til de yngste barna. Derfor ønsker vi å omprioritere dette og heller få flere lærere inn i timene.

Frafallsprosenten i videregående opplæring er fortsatt alvorlig høy. Regjeringen setter dessverre inn få tiltak for å få den redusert. Kristelig Folkeparti tar problemet på alvor og foreslår nå en ny tiltakspost på 25 mill. kr til bruk av kommuner og fylkeskommuner for at de kan sette i gang gode tiltak for å redusere dette.

Flere skolebygg er i dag i svært dårlig forfatning, og det er med forundring vi registrerer at Regjeringen ikke ønsker å videreføre den meget vellykkede rentekompensasjonsordningen, som ville gitt en bedre læringssituasjon og en bedre hverdag for både lærere og elever.

Det er ikke tvil om at Regjeringens budsjettforslag også er et svært dårlig budsjett for høyere utdanning og forskning. Jeg konstaterer, som flere har gjort i dag i denne salen, at Regjeringen fortsetter sitt hvileskjær. Kristelig Folkeparti retter opp kuttet og øker bevilgningen til forskning kraftig, og det skulle bare mangle, med de oppgangstidene vi nå er inne i. Vi må benytte muligheten til å satse på både skole, høyere utdanning og forskning.

Til slutt: I dag er det mange menigheter som sliter både med prestemangel og med kirker som forfaller. Regjeringen mangler helt satsing på et godt kirkebudsjet. Det er uforståelig at Regjeringen ikke viderefører satsingen på den nye rentekompensasjonsordningen som har fungert så bra – og i tillegg tapper fellestrådene for viktige midler for å kunne få til et godt og aktivt menighetsliv rundt om i hele landet.

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Lise Christoffersen (A) [19:03:26]: I fjorårets finansdebatt startet jeg med å si at kampen mot fattigdom fortsetter. Det starter jeg med også i år. Det er ikke tilfeldig, fordi det handler om å oppfylle et av de aller, aller viktigste løftene fra Soria Moria-erklæringen.

Flertallet startet perioden med å øke innsatsen mot fattigdom med over en halv milliard kroner. I år økte vi med nye 700 mill. kr pluss. Neste år foreslår Regjeringen nye 336 mill. kr, og nivået ligger da 1,6 milliarder kr over forrige regjeringens siste fattigdomsforslag. I Stortinget er nå ytterligere 55 mill. kr lagt inn fra flertallet – 30 mill. kr til bedring av bostøtte og bolig til personer fra fengsel, 25 mill. kr til ytterligere styrking av rusfeltet i kommunene og nye plasser ved Tyrili.

På denne bakgrunn var det underlig å høre opposisjonens utspill da statsbudsjettet ble lagt fram. Høyre mente

Regjeringens kamp mot fattigdom var en gedigen bløff. I budsjettinnstillingen skriver Høyre at Regjeringen nedprioriterer tiltak mot fattigdom. I forhold til hva da? Det kan i hvert fall ikke være i forhold til forrige regjeringens satsing, for den var jo betydelig lavere.

På Fremskrittspartiets hjemmesider kan vi lese at statsråden svikter de sykmeldte, at Regjeringen svikter funksjonshemmede. I innstillingen hevder Fremskrittspartiet at Regjeringens fattigdomssatsing har vist seg svært mangelfull. Selv forordner de nye reduksjoner i skatter og avgifter som sitt viktigste tiltak mot fattigdom, foruten kraftige kutt i hjelp, dagpenger, sykepenger, arbeids- og velferdsetat, arbeidsmarkedstiltak, stønad til personer over 67 år, kutt i kvalifiseringsprogram, rehabiliteringspenger, ventelønn og, som kronen på verket, en kraftig innstramning i retten til uførepensjon både for nye uføre og for eksisterende uførepensjonister.

Kristelig Folkeparti var tidlig ute og framstilte Regjeringens forslag til økt fattigdomssatsing som en halvering av innsatsen fra i fjor, og glemte behendig å nevne at neste års økning kommer på toppen av en samlet nivåøkning både i 2006 og 2007 – og pluss og pluss gir ikke minus. Glemte var også styrkingen av handlingsplanen for integrering og inkludering, som også er ledd i fattigdomsbekjempelsen. I budsjettmerkningene sier Kristelig Folkeparti at Regjeringens innsats mot fattigdom er større i ord enn i handling. Hvordan vil Kristelig Folkeparti da karakterisere sin egen regjeringssatsing mot fattigdom? Kanskje slik Bondevik selv sa det i Aftenposten og VG i august 2005? «Vi skulle gjort mer for de fattige.» «Jeg tar selvkritikk på at vi ikke er kommet langt nok på dette feltet.»

Venstre er fornøyd med Regjeringens satsing mot fattigdom på global basis, men skuffet over innsatsen på hjemmebane. Hvis jeg ikke husker helt feil, var også Venstre medlem av forrige regjering – så hvor stor var egentlig skuffelsen over egen regjeringssatsing mot fattigdom da, når en er så skuffet over denne regjeringen nå?

Forrige regjeringsskatteteletpolitikk gav, som vi kjenner til, flere fattige. Dette til tross fortsetter både Høyre, men aller mest Fremskrittspartiet, sitt mantra om skattelite som viktig virkemiddel i fattigdomsbekjempelsen. Forstå det den som kan.

Dagens flertall ble i forrige periode dessuten nedstemt på mange av de tiltakene som nå inngår i flertallets satsing på å få folk i arbeid.

I 2008 skal vi bruke nesten en halv milliard mer på å få folk i arbeid. 150 000 flere er i jobb. Likevel opprettholdes tiltaksnivået – tross redusert ledighet og færre yrkeshemmede. Vi har tiltaksgaranti for langtidsledige og ungdom under 25 år. Rigide skiller mellom tiltakstyper fjernes. I stedet ser vi personer med eller uten behov for bistand. Kvalifiseringsprogram åpner alle tiltak for dem som hittil har stått utenfor alt, og lønnskudd for uføre blir landsdekkende. Bruken av tilretteleggingsgaranti på arbeidsplassen øker. Forenkling av stønadssystem og individretting av tiltak er underveis. NAV-reformen ruller videre. Handlingsplan mot sosial dumping gjennomføres.

I 2008 går 68 mill. kr mer til fattige barn og over 1 milliard kr mer til bedre levekår for vanskeligstilte. IA-avtalen er reforhandlet. Innsatsen for sykmeldte forsterkes, nye 700 mill. kr kommer til kjøp av rehabiliteringstjenester. Psykiatriplanen videreføres med nesten 1 milliard kr.

Kort sagt: Dagens flertall sa én ting i opposisjon og følger opp i posisjon. Dagens mindertall sier nå én ting i opposisjon, men gjorde noe annet i posisjon. Der ligger det et hav av forskjell – både i praksis og i troverdighet.

Fremskrittspartiet tar likevel prisen i uansvarlighet. De har betegnet nok valgt å illustrere sitt alternative budsjett med et praktfullt bilde av en oljeplattform i solnedgang. Skulle deres opplegg med store skatteletter og uhemmet bruk av oljepenger en gang få flertall i denne salen, kan vi risikere at den solnedgangen kommer fortere enn vi aner.

Martin Engeset (H) [19:08:55]: Jeg kan betro foregående taler at Høyre overhodet ikke er skuffet over den rød-grønne regjeringen i fattigdomspolitikken. Det er ganske enkelt en komplett umulighet å være skuffet over noen man ikke har noen som helst forventninger til. Men den sammenhengende rekken av udokumenterte påstander som representanten Lise Christoffersen kom med, synes jeg faller på sin egen urimelighet.

I valgkampen i 2005 drev dagens regjeringspartier et høyt retorisk spill om utfordringene vi har i fattigdomsarbeidet i Norge. Finansminister Kristin Halvorsen – det er synd hun ikke er til stede her nå – anklaget da vår samarbeidsregjering for å gjøre for lite. Ja, hun sparte ikke på kruttet når det gjaldt hva som skulle til for å utrydde fattigdommen i Norge. Det kunne gjøres med et pennestøk. Og ikke nok med det: Her var det bare politisk vilje som skulle til. Alle fagre løfter fra de rød-grønne partiene ble ledsaget av det forslitte munnhullet: Fellesskap i stedet for skattelite til dem som har mest fra før.

Det kan virke som om virkeligheten har innhentet regjeringspartiene, iallfall noen av dem. Det skal vi i utgangspunktet være glad for, fordi oppgaven med å løfte mennesker ut av fattigdom er for viktig til at den skal reduseres til et retorisk spill. Fattigdomspolitikken må være målrettet og må også prioriteres over tid hvis den skal ha noen effekt. Det var nettopp derfor vår regjering, som den første noen gang, igangsatte en handlingsplan mot fattigdom – en målrettet fattigdomssatsing i vår regjeringstid, hvor vi i våre budsjetter fra 2001 til og med budsjettet for 2006 la inn 4,9 milliarder kr til konkrete tiltak for å løfte mennesker ut av fattigdom, og til behandling og forebygging av rusmisbruk. Dagens regjering har gjennom kreativ bokføring i budsjettet for 2007 med årets budsjett kommet opp i noe over 1 milliard kr. Retorikken fra valgkampen står sånn sett overhodet ikke i stil med den prioritering den rød-grønne regjeringen legger opp til. Det er ganske oppsiktsvekkende når vi vet at Regjeringen i 2008 har ca. 130 milliarder kr mer til rådighet enn det regjeringen Bondevik II hadde i 2005. Derfor er det nok mange andre som er veldig, veldig skuffet over hva den rød-grønne regjeringen har gjort – eller snarere ikke gjort – i fat-

tigdomspolitikken, for forventningene de selv skapte, var helt enorme.

Høyre har i sine alternative budsjetter de to siste årene lagt opp til en mer omfattende og mer målrettet fattigdomssatsing enn Regjeringen. Gjennom målrettet bruk av tiltaksmidlene har vi funnet rom for å styrke tiltak som «Snu i døra», som ville gitt unge sosialhjelpsmottakere en ny sjanse, og prosjekt som «Inn på tunet», som ville gitt rusmisbrukere og mennesker med svak arbeidsrelasjon et verdifullt tilbud i hverdagen. Gjennom å styrke budsjettet overfor barn og unge i storbyene ville man med Høyres alternative opplegg sørget for at de som er fra vanskeligstilte familier, også fikk et fritidstilbud, i stedet for å rekrutteres til miljøer med rus og kriminalitet. Og ved en sterk satsing på rusfeltet når det gjelder både rehabilitering og tiltak overfor barn av rusavhengige, ville Høyres opplegg sørget for at flere vanskeligstilte ville blitt løftet ut av fattigdom.

Det kanskje mest målrettede tiltaket overfor fattige er å styrke tryggheten rundt hus og hjem. I dag opplever mange av dem som står utenfor arbeidslivet, at de har problemer med å skaffe seg denne tryggheten, fordi kriteriene for bostøtte i Husbanken har utelukket støtte til f.eks. private utleieboliger. Regjeringen Bondevik II gjennomførte i sin regjeringstid forbedringer i bostøtteordningen hvert eneste år. Denne prosessen stoppet med dagens regjering. I vårt alternative opplegg for 2008 har vi funnet rom for å fjerne enkelte av begrensningene i bostøtteordningen med en samlet kostnad på 75 mill. kr. Dette er ytterligere et konkret forslag for å skreddersy bostøtteordningen slik at de som trenger det mest, kan hjelpes best. Høyre vil derfor følge opp bostøtteordningen i kommende budsjetter. I tillegg til dette viderefører vi 15 mill. kr til tiltaket «På vei til egen bolig», et tiltak som Regjeringen av helt uforklarlige årsaker har valgt å fjerne.

I debatten om revidert nasjonalbudsjett for 2007, altså for bare noen måneder siden, kom representanter fra SV og Senterpartiet med ros til Høyre for vår fattigdomssatsing. De signaliserte sågar et ønske om å samarbeide om fattigdomspolitikken i kommende budsjetter. Det var hyggelig. Derfor er det trist å konstatere at dette var ord fullstendig uten innhold. Den samarbeidsinvitten har det ikke vært mulig å se noe som helst til under høstens budsjettbehandling. Her har Regjeringen trumfet igjennom sitt budsjettopplegg med tilnærmet kadaverdisiplin overfor sine egne stortingsgrupper, som er pisket på plass i samlet flokk. Jommen sa jeg samarbeid!

Statsråd Knut Storberget [19:14:59]: Siden vi er inne i den internasjonale aksjonsuka som handler om vold mot kvinner, har jeg lyst til å ta utgangspunkt i det. Mens vi sitter her, har det godt, diskuterer ganske så stor rikdom og, jeg må også si – med all respekt – stor velferd, rammes altså en tredjedel av verdens kvinner av forholdsvis grov vold rimelig ofte. Bare her i Norge snakker man om 10 pst. av kvinnene – hver uke 1 000 kvinner og vel 2 000 barn. Dette tvinger oss ikke bare til å diskutere spørsmålet om hvor mye penger vi skal bruke, men hvordan vi skal bruke dem.

Jeg er overbevist om at vi trenger en politikk som ser flere – en politikk som skaper tettere sosiale bånd for å få øye på disse barna og disse kvinnene, en politikk som ser verdien i at vi prioriterer bort skattelette for dem som har mest fra før, og at vi faktisk får styrket de sosiale arenaene hvor vi kan få øye på dem, enten det er i skole, i barnehave, i barnevernet eller, for den saks skyld, at vi får satt kommunene i stand til å drive en velferdspolitik, en ungdomspolitik som teller, en barnepolitikk som oppdager. Hvis vi ikke gjør det, er jeg redd for at reparasjonskostnadene blir store. I lys av dette syns jeg at Regjeringas opplegg ikke bare for økonomien til neste år, men også i det vi har sett i løpet av disse to årene, nettopp taler for at man ønsker flere sosiale arenaer med en tetthet som bidrar til at vi oppdager. Dette skal vi gjøre sammen ved hjelp av alle de tiltak som skal settes inn når ting har skjedd. Jeg er i så måte glad for å være deltaker i en regjering som i dette året tar et krafttak og et løft for å kunne oppdage, oppklare og reparere mer av de skadene vi ser når kriminelle handlinger begås, enten det er vold i nære relasjoner eller det er den volden eller kriminaliteten som skjer på andre arenaer: nærmere 1,9 milliarder kr til investeringer og drift, som også skal gjøre reaksjonskjeden tettere.

Man har tidligere i debatten vært opptatt av køer, har jeg hørt, og jeg kan i hvert fall trøste de representanter fra Fremskrittspartiet som er opptatt av at køene ikke går den rette veien: Det er køer som absolutt går den rette veien, i den forstand at man nå bygger ned soningskøene foran norske fengsler og bruker store pengebeløp i til å bygge nye fengsler, slik at vi også kan få innhold og ikke bare kvantitet.

Man utvikler et nytt samband for politiet som skal koste over 3 milliarder kr. Vi starter med det til neste år. Vi starter en DNA-reform som skal oppklare flere av de kriminelle handlingene, også de integritetskrenkelsene som bl.a. dreier seg om voldtekt, og som vil koste mye, men som er en viktig satsing. Vi satser også i andre deler av justissektoren, som jeg syns det er grunn til å nevne.

Når jeg nevner dette, er det i den hensikt at vi må erkjenne at vi ikke klarer å reparere oss ut av de problemene vi ser er vanskelige. Når det gjelder den volden som rammer kvinner og barn, er vi helt avhengige av å fokusere på det som forebygges. Det gjelder også det øvrige kriminalitetsbildet. I så måte er jeg glad for at Fremskrittspartiet heller ikke i denne runden ser ut til å få nevneverdig støtte for de drastiske kutt man gjør på andre områder – som vil le bidratt til en kraftig økning av norsk kriminalitet – verken av Høyre, Kristelig Folkeparti eller Venstre. Det er jeg glad for. Men det er grunn til å nevne det, for man kutter altså drastisk når det gjelder tolletaten. Man kutter med over 200 mill. kr, som er viktige kroner når det gjelder det å oppklare og oppdage mer av den grenseoverskridende kriminaliteten. Det ville være trist om vi skulle legge ned mye av den aktiviteten som nå skjer i tolletatens regi, både når det gjelder organisert kriminalitet, og når det gjelder narkotikakriminaliteten. Jeg vil påpeke når det gjelder den økonomiske kriminaliteten i Norge: Det ville vært trist hvis Fremskrittspartiet skulle fått med seg flertallet på å kutte over 400 mill. kr i skatteetatens muligheter til å

gå inn i økonomisk kriminalitet, noe som på mange måter ville satt oss langt tilbake når det gjelder å ta noe av det som er veldig alvorlig kriminalitet.

Jeg nevner også kuttet i alkoholavgiften, som ville bidra til en økning av totalforbruket, og som igjen ville slå ut på bl.a. voldssituasjonen i store og små byer, og som ville bidra til at vi ville måtte trenge langt mer politi og fengselsplasser enn det selv Fremskrittspartiet har i sine alternative budsjetter.

Til slutt vil jeg også nevne det store kuttet på over 600 mill. kr på integrering, som ville sette oss langt tilbake når det gjelder det arbeidet som nå gjøres, for å unngå at nye landsmenn begår kriminelle handlinger.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [19:20:17]: Man skal lytte til visdom når det kommer fra hjertet, og det oppfatter jeg at det gjør når statsråden snakker. En person som til de grader har omdefinert problemområdene fra da han var opposisjonspolitiker, til nå når han er posisjonspolitiker, skal du lete lenge etter, og i så måte representerer han noe unikt, muligens.

I budsjettet ligger det også andre ting til behandling. Fra en av de proposisjonene som statsråden har fremmet, ønsker jeg å ta med et sitat. Det står

«at statens ansvar for å forhindre «voldsforbrytelser» står i en særstilling i forhold til andre skadevoldende handlinger». «Disse forbrytelsene representerer en direkte trussel mot folks liv og helse og krenker dermed de mest fundamentale rettsgodene i vårt samfunn.»

Statsråden har snakket om grov vold mot kvinner. Statsråden har snakket om at det er på tide å ta tak og gjøre noe med det. Hvordan i all verden kan statsråden da være fornøyd på egne vegne når man har en ambisjon om en oppklaringsprosent på 38? Denne regjeringen mener at man må leve med at seks av ti forbrytelser ikke blir oppklart. Det synes jeg ikke står i samsvar med det som statsråden for øvrig forfekter.

Statsråd Knut Storberget [19:21:21]: Regjeringa er svært opptatt av at voldskriminaliteten i Norge skal gå ned. Det å forebygge voldskriminalitet, enten volden skjer i nære relasjoner eller ute på gata, er avgjort viktig. Det må vi også måle ut fra helt andre målestokker enn oppklaringsprosent. Den kriminaliteten som forebygges, kommer aldri inn i politiets statistikker, slik at det viktigste vi kan gjøre, er faktisk å forebygge. Jeg pekte på én hovedsak i mitt innlegg. En av de klareste sammenhenger mellom vold både hjemme og ute i gatene, og i andre, sosiale sammenhenger, er alkoholforbruket. Det er altså påfallende at det er Fremskrittspartiet som nå kanskje bidrar til – og stadig foreslår – å rive ned de tiltakene som bidrar til at vi faktisk har forholdsvis lav voldskriminalitet i Norge.

Jeg kan love representanten Ellingsen at Regjeringa fortsatt vil ha en aktiv fokusering på det å dempe voldsbruken, enten det skjer på gaten eller hjemme, med både politiaere virkemidler og forebyggende virkemidler.

Elisabeth Aspaker (H) [19:22:33]: I begynnelsen av november hadde justiskomiteen møte med politimesteren i Oslo. Han opplyste da at 2008-budsjettet betyr at han må ha 110 stillinger stående ubesatt hele året neste år. Samtidig er det liten tvil om at Oslo har et meget krevende kriminalitetsbilde, og i kveld er det med sjokk at man på nytt får høre om en ny overfallsvoldtekt i Oslo.

Likevel hadde Aftenposten i går et oppslag med statsråden, hvor han sier at han ikke vil bevilge mer penger til Oslo-politiet, og henviser til at politidistriktet skal drive organisasjonsutvikling og må utnytte ressursene sine bedre. Det kan vi alle være enige om, men det er tydelig at verden fortøner seg ganske annerledes i høyblokka i regjeringskvartalet enn på politihuset på Grønland.

Mine spørsmål til statsråden blir da: Mener justisministeren på alvor at lønnsmidler til 110 ubesatte stillinger i Oslo skal finnes innenfor dagens budsjett? Hvis svaret er nei – når skal politiet i Oslo få budsjett nok til å lønne alle de stillingene de har i sine planer?

Statsråd Knut Storberget [19:23:36]: Jeg må be representanten Aspaker lese hele artikkelen og det jeg har sagt til Aftenposten. Jeg har sagt at en forutsetning for å bevilge mer penger til politiet – det gjelder ikke bare Oslo, men også ellers – er at man faktisk ser på hvordan man organiserer seg, og at man får mest mulig ut av de kronene man har. Jeg tror også at representantene for Høyre er enig i et slikt resonnement – jeg håper det. Vi er helt avhengige av det.

Når Regjeringa har valgt å bevilge mer penger til politiet – nærmere en halv milliard kr i løpet av disse snart tre årene vi har hatt ansvaret, både til politi og påtalemyndighet – er det nettopp fordi vi mener at politiet skal styrkes. Men vi klarer ikke å få flere politifolk ute i gatene hvis vi ikke samtidig tar organisatoriske grep. Det var representanten Aspaker svært ivrig på da hun selv ønsket at vi skulle ta grep når det gjaldt seniorer, og når det gjaldt spørsmålet om de som jobber med sivile saker, skulle ut på gatene. Så jeg stusser litt over at man nå, bare noen uker etter at vi hadde den debatten i Stortinget, ikke lenger er enig i at man også må ta grep ved siden av at man får bevilget penger.

Odd Einar Dørum (V) [19:24:46]: La meg først konstatere på vegne av Venstre at statsråden og Venstre er enig i innsatsen rettet mot vold mot kvinner. Det er svært viktig.

Så vil jeg gå direkte på Oslo og starte med det selvsagte: Hvert politidistrikt må levere godt. Alle som er i denne salen, vet at vi har fått nye arbeids- og hviletidsbestemmelser. De innføres for fullt. De slår inn i enhver turnus, og polityrketer et turnusyrke. Noen av utslagene er at det er for få politifolk på gaten. Statsråden og jeg var vitne til en historie rundt det, som jeg tror rystet oss begge sist fredag, på Blå, hvor selgerne av =Oslo fortalte om hvordan de var blitt herjet med av vektere, sågar banket opp. Samtidig var det en veldig sterk hyllest av politiet på det møtet. Man hadde stor tillit til trygge og gode politifolk.

Derfor blir mine spørsmål til statsråden: Hva vil han gjøre for å sørge for at vi får flere politifolk ute, slik at det gir høy status i politiet å være ute blant folk? Er det et alternativ å sette inn sivile stillinger som kan avlaste politiet også i Oslo, slik at de kan være ute blant folk og sikre dem den tryggheten som statsråden og jeg fikk høre om på det møtet som vi hadde felles sist fredag?

Statsråd Knut Storberget [19:25:55]: Jeg tror nesten jeg over bordet kan svare ja på representanten Dørums spørsmål om det er aktuelt å sette inn flere sivile. Det er nettopp det man nå ser på i den anmodningen som er gått til bl.a. Oslo politidistrikt for å få flere politifolk ut. Samtidig mener jeg det er avgjørende at man også i denne prosessen ser på de virkemidler man har, og, for så vidt, de forutsetninger som de politifolkene som vil være aktuelle for å komme ut i mer aktivt politiarbeid, har, slik at det faktisk blir belønnet, og at det får den statusen som slikt arbeid bør ha.

Samtidig som vi gjør dette, er det avgjort viktig at vi får et kontinuerlig høyt opptak på Politihøgskolen, slik at vi i framtida unngår den situasjonen vi er i nå, hvor vi faktisk ser at det lave opptaket som var på Politihøgskolen i 2002, 2003 og 2004, da det var andre som satt med regjeringsmakten, rammer oss i den grad at vi må lete etter denne type tiltak.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:27:30]: Regjeringen har lagt fram sitt statsbudsjett i en tid da landet har så store overskudd på statsbudsjettet som det aldri før i historien har hatt. Det er heller ikke til å komme bort fra at dette igjen skaper store forventninger i befolkningen, og da også sett i lys av at vi har bak oss en kommunevalgkamp der lovnadene satt relativt løst innenfor en rekke områder.

Jeg vil i mitt innlegg konsentrere meg om helse spørsmål og det som er innenfor helseområdet, særlig knyttet til de utfordringer og problemer en der står overfor.

Det er ikke til å komme bort fra at nettopp innenfor helse- og omsorgsområdet har det kommet svært mange lovnader som det nå forventes at man skal innfri. Har man så innfridd på disse områdene som befolkningen har så store forventninger til?

I en tid da landet har en så solid økonomi som det aldri før har hatt, setter vi nå rekord i egenandeler i helsevesenet. Aldri før har egenandelene vært høyere enn det Regjeringen nå foreslår i sitt opplegg til statsbudsjett. Dette gjelder både egenandelstak I og egenandeler knyttet til legebesøk. Dette stiller Regjeringen i et underlig lys, all den tid den gikk til kamp mot og valg på fattigdomsbekjempelse, utjamning av sosiale helseforskjeller og, som man skriver i Soria Moria-erklæringen, å «reduere egenandeler på helsetjenester og holde dem på et lavt nivå».

På ett område har Regjeringens politikk virkelig lyktes, og det er å gjøre det vanskeligere for private å tilby helsetjenester for befolkningen generelt sett, slik at det ikke bare skal være et tilbud for dem som har mye penger. Vi ser nå resultatet av denne politikken: En har redusert

omfanget av avtaler med private sykehus, og køene i helsevesenet øker nå betydelig. Bare siste år har antallet som står på ventelister for å motta behandling i spesialisthelsetjenesten, økt med mer enn 20 000 personer. I tillegg til dette har vi en situasjon der landets sykehus er inne i en konstant omstillingsfase, der beslutninger nå ser ut til å fattes ut fra hvor vi kan spare mest. Vi mister dermed det viktigste fokuset, som i helsetjenesten alltid må være å tenke hvordan vi kan bidra til å gjøre det enda bedre for våre pasienter.

Dette er ikke en villet utvikling fra et høyt dedikert personells side i vårt på mange områder utmerkede helsevesen, særlig for flertallet av dem som mottar behandling der, men noe som man blir pålagt for å komme i økonomisk balanse. Dette balansekravet må ses i sammenheng med at Regjeringen hevder at det tilføres nye friske 1,79 milliarder kr til helseforetakene neste år. Jeg vil i den forbindelse bare minne om at her ligger det også et effektiviseringskrav på mer enn 1 milliard kr i bunnen før man vil kunne høste av disse midlene til økt pasientbehandling, som det henvises til.

Andre endringer man gjør innenfor spesialisthelsetjenesten, er å overføre finansieringsansvaret for medisiner til behandling av MS fra folketrygden til de regionale helseforetakene på linje med det man gjorde tidligere for TNF-hemmere. Dette vil kunne skape store problemer for mange pasienter og de regionale helseforetakene. Pasientene vil kunne bli rammet av helseforetakenes pressede økonomiske situasjon, som, enten man liker det eller ikke, igjen kan føre til at det blir tatt mer hensyn til økonomien i helseforetaket og ikke utelukkende til hva som til enhver tid er det beste for pasienten. Det er i den sammenheng viktig å vise til at Regjeringen i sin bevilgning til helseforetakene nettopp på dette området ikke engang har tatt høyde for finansieringen av den nye medisinen Tysabri som har svært god effekt for mange pasienter, og som koster mer enn de tradisjonelle begrensingslegemidlene. Dette vil kunne medføre at det på nok et område i helsepolitikken er bostedsadressen som vil være utslagsgivende for hvilken medisin man får eller ikke får.

I denne forbindelse vil jeg vise til et innslag i Dagsrevyen nå i kveld om nettopp dette, om en pasient som ikke har fått tilbud om medisinen Tysabri, og som da, som hun selv sa, før eller siden vil havne i rullestol.

Vi har utfordringer på dette området, og det hadde vært ønskelig om Regjeringen hadde tenkt seg litt bedre om før man hadde kommet til denne endringen i budsjettet.

Det har vært sagt mye i den senere tid om rehabilitering og opptrening. Regjeringen har gitt uttrykk for at dette er et satsingsområde og alle partier i denne salen er enige om at dette er noe som man må satse på. Man har sågar gitt uttrykk for at rehabilitering må være den neste store helse reformen i dette landet.

Så er spørsmålet: Hva gjør man da for å få dette på plass? Jo, bare det siste året er hver sjettede seng i rehabiliteringsinstitusjonene borte. Man har ikke inngått avtaler, noe som medfører at en rekke pasienter som tidligere har stått i kø, fortsatt må forvente å stå i lange køer før de vil kunne få tilbud om rehabilitering og opptrening.

(Nesvik)

Det er viktig at vi ser sammenhengen mellom det å kunne komme tilbake i arbeid og hvor fort man kan komme tilbake dit, og viktigheten av å ha på plass et godt rehabiliteringstilbud. Det er nok å vise til den prosentvise andelen av hjertepasienter som mottar rehabilitering, og som kommer raskere tilbake i arbeid enn pasienter som ikke mottar denne type rehabilitering. Det er svært god samfunnsøkonomi, det er svært fornuftig overfor den enkelte og samfunnet, så jeg håper at man vil sette ytterligere press på dette. Man har fortsatt muligheten til det med de styringssignaler man kan gi ut til de regionale helseforetakene, men det området i statsbudsjettet som omfatter rehabilitering, er, for å si det mildt, rett og slett puslete, det burde vært betydelig større enn det som ligger her.

Videre har man snakket om behovet for investeringsmidler i spesialisthelsetjenesten. Det er ikke måte på hvor mange nye sykehus som man på reiser land og strand rundt har lovt skal bygges. Spørsmålet er jo da: Hvor blir det av midler til dette formålet? Regjeringen sier selv at man legger inn 1,69 milliarder kr, og at dette er et historisk løft. Ja, men da har man faktisk ikke tatt inn over seg at tidligere kunne man ha gått 1,4 milliarder kr i underskudd i helseforetakene som følge nettopp av investeringsmidler, og det at man skal kunne få 80 pst. av gjenskaffelsesverdi. Dette kan man ikke til neste år, så i den forbindelse må man også motregne.

Vi har mange utfordringer i helsevesenet. Dette budsjettet og den finansinnstillingen som nå foreligger, kommer ikke til å løse de mange problemene som ligger der. Jeg frykter at det på en del områder faktisk vil forsterke problemene. For de regionale helseforetakene vil man gå inn i nok et år med store omstillinger, effektiviseringskrav, trusler om nedleggelse, funksjonsfordelinger og et dårligere tilbud til pasientene. Dette skulle man ikke tro var nødvendig med den økonomi Norge faktisk har.

Når det gjelder eldreomsorgen, som også utgjorde en stor del av den valgkampen vi har bak oss, legger Regjeringen opp til at det nye tilskuddet som man kommer med i dette budsjettet, skal kunne utløse tusen nye plasser. Men det er ikke tusen nye plasser øremerket eldreomsorgen – det er tusen plasser i pleie- og omsorgssektoren. Dermed kan det også brukes på andre områder og ikke utelukke innenfor eldreomsorgen, der behovet for nye plasser er enormt. Hvis man bare skulle lagt dagens behov til grunn, 25 pst. av antall eldre over 80 år, ville vi mangle mellom 14 000 og 16 000 plasser og ikke 12 000, som legges til grunn i bl.a. omsorgsmeldingen, som har vært behandlet i Stortinget tidligere.

Her er som sagt mange utfordringer, og jeg ser fram til at man sammen kan jobbe for å få et enda bedre helsevesen for befolkningen, men da er man også avhengig av at man ved neste korsvei får til et bedre budsjett, som er mer tilpasset behovet og ikke andre ting, som man her kan tro ligger til grunn.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Rune Henriksen (A) [19:37:50]: Forskjellen mellom nirvana og jammerdal i vårt sykehussystem er åpenbart på 1,7 milliarder kr, som Fremskrittspartiet foreslår bevilget utover det som Regjeringen har foreslått. Det står ikke helt til troende for meg. Jeg tror at vårt helsevesen er svært godt og nyter stor tillit. Det er politisk styrt og offentlig finansiert.

Over hele verden ser vi at helsevesen som er privat finansiert og privat drevet, kommer til kort når det gjelder å møte de utfordringene man har. Fremskrittspartiet ønsker større innslag av privat helsevesen i Norge. Hva er det som får Fremskrittspartiet til å tro at man i Norge skal klare det som man ikke klarer ellers i verden, nemlig å tilby folk flest et bedre helsevesen med private innslag?

Harald T. Nesvik (FrP) [19:38:47]: Innslag av privat helsevesen har vi hatt i mange år. La meg minne representanten Henriksen om at fastleger faktisk er en privat del av helsevesenet. De er private næringsdrivende som gjør en innsats ut fra refusjonsordninger fra det offentlige. Private avtalespesialister er fortsatt en del av det offentlige helsevesen.

Videre er den utviklingen vi har hatt bare det siste året, der man har redusert omfanget av avtaler med private, avtaler som det har vært svært få av i Norge, helt åpenbart en medvirkende årsak til at vi i Norge nå har fått 20 000 flere pasienter som står i kø og venter på behandling. Da er spørsmålet: Er det ideologien som skal komme først, eller pasienten? Fremskrittspartiet mener at pasienten har krav på behandling. Da får man heller legge ideologien litt til side.

Heikki Holmås (SV) [19:39:51]: Jeg synes det er ganske fantastisk at Harald Tom Nesvik går til angrep på vår regjeringssatsing og samtidig snakker om habilitering og det å hjelpe folk ut i jobb, når den samme Harald Tom Nesvik senere i dag kommer til å være med på å kutte i kvalifiseringsstøtten – en støtten som nettopp er rettet inn mot den gruppen som er mest utstøtt, langtidssosialhjelpsmottakere, for å få dem tilbake til jobb. Hvordan dette henger sammen, forstår ikke jeg.

Jeg ville egentlig ta opp noe annet med Harald Tom Nesvik i denne anledning. Det gjelder spørsmålet om å ha fokus på økonomi og økonomisk styring av helsesektoren. Det er altså slik at Fremskrittspartiets Harald Tom Nesvik i innlegget sitt kritiserte det å sette økonomi og sparing i fokus, selv om jeg aldri har hørt noen andre enn Fremskrittspartiet si at nettopp økonomi skal være styrende. Fremskrittspartiet foreslår å øke ISF fra 40 pst. til 60 pst. Ser ikke Harald Tom Nesvik at dette vil føre til enda mer fokusering på bunnlinjen?

Harald T. Nesvik (FrP) [19:41:01]: Når det gjelder helsevesenet, ønsker Fremskrittspartiet å sørge for at norske pasienter får den beste hjelpen for raskt å kunne komme tilbake til jobb, få en bedre hverdag, at pårørende skal kunne få det bedre. Det er det som må være i fokus.

Det er selvfølgelig viktig å ha økonomien på plass. Fremskrittspartiet fokuserer på økonomi på en rekke om-

råder. Det er vi faktisk nødt til. Forskjellen på Fremskrittspartiets forslag og Regjeringens forslag til statsbudsjett er at Regjeringen ikke legger vekt på å få behandlet flere pasienter enn det man faktisk gjør. Det virker som om Regjeringen er fornøyd med at 20 000 flere har kommet i kø. Det kan se ut som om ventetidene er i ferd med å øke. Vi får et dårligere pasienttilbud. Vi ser også at flere pasienter faktisk nå kan stå i fare for ikke å få den medisinen som de har behov for. Det tror jeg at Heikki Holmås må gå tilbake og tenke litt mer på.

Når det gjelder problemstillingen knyttet til fattigdomsbekjempelse, er nettopp helheten i det forslaget man leverer, det viktigste. Avgiftspolitikken er svært viktig i fattigdomsbekjempelsen. Egenandeler i helsevesenet er svært viktig. Det ser det ut som om Heikki Holmås har glemte.

Gunn Olsen (A) [19:42:16]: Lederen av helse- og omsorgskomiteen, Nesvik, var i sitt innlegg mye inne på MS-pasienter og bruk av Tysabri. I dag har vår komite avgitt en sak som nettopp går på det. Vi er alle enige om at de pasientene som kan gjøre seg bruk av Tysabri, skal få det, selv om vi har noe ulik oppfatning av hvordan dette skal finansieres.

Statsråd Sylvia Brustad har ved flere anledninger sagt at alle pasienter som kan anvende Tysabri, skal få det, uavhengig av hvor de bor. Da håper jeg Nesvik er enig med meg i at det ikke lenger kan være opp til enhver overlege i helseforetakene å bestemme om de skal bruke Tysabri på MS-pasienter eller ikke.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:43:12]: Leger skal til enhver tid behandle pasienten ut fra det som er det beste for pasienten. Det er en uttalt målsetting, og det er et krav som man forventer at helsevesenet innfrir.

Så kommer den andre problemstillingen. Regjeringen har ikke lagt inn midler til Tysabri. Samtidig som man har overført ansvaret for å begrense disse legemidlene i MS-behandling til helseforetakene, har man ikke lagt inn en økning av midlene. Denne medisinen koster 225 000 kr i løpet av ett år for én pasient. Enten man vil eller ei, kommer man i en situasjon der økonomien kommer til å spille en vesentlig rolle for hva slags medisiner en pasient kan få. Hadde det bare vært så vel som representanten Gunn Olsen sier, at man ikke skal tenke på det, hadde jeg vært svært glad. Men det viser det seg at økonomien faktisk gjør. Det advarer også en overlege på Ullevål om i et innslag i Dagsrevyen i dag.

Så må jeg bare minne om at komiteen ikke engang sluttet seg til Fremskrittspartiets forslag om at MS-pasienter til enhver tid skal ha den behandlingen som er den beste for pasienten, inklusiv Tysabri.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Odd Einar Dørum (V) [19:44:32]: Historieskriving er også en del av kampen om politikken, og vi har hatt ulike eksempler på det i dag. Vi har hatt Regjeringens beskrivelse av sin egen forskningsinnsats som historisk bra, og

vi har statsråd Storbergets beskrivelse av den nærere historien.

La meg ta det siste først.

Jeg tror jeg vil si det slik at statsråd Storberget skal være glad for at han ikke har arvet stortingsrepresentant Storbergets politibudsjett. Når det gjelder opptak til Politihøgskolen, steg tallet på studenter fra 240 til 290 i 2004 under Bondevik II-regjeringen, så til 360 i 2005 og 2006. Så har Storberget økt det til 432. Venstres syn er at det bør videre opp til 550. Så får vi ta debatten videre, men det blir litt vanskelig når man på en måte skal skrive om historien og glemme at det lave opptaket på Politihøgskolen gjaldt flere regjeringer – fra ca. 1998 av, og inkluderte også Stoltenberg I-regjeringen.

Så forskning. Det er vel ingen stor kunst å bruke mye penger på forskning når man svømmer i penger i fedrelandet. Det er prioriteringen som er avgjørende, og den sittende regjering har ikke vilje til å prioritere så mye at man kan komme opp på 1 pst. av den offentlige satsingen på forskning i 2010, som man kunne gjort. Da ville man måtte flytte på de samme pengene som Venstre har gjort i sitt budsjett. Med Venstres budsjett ville vi, sammen med det Regjeringen har gjort, kunne klare 1 pst. av den offentlige innsatsen i 2010. Det er i en størrelsesorden som er lik et barnehageforlik. Det klarte man å løfte i Norge. Det er i en størrelsesorden som er lik fem ekstra timer i grunnskolen. Det klarer man å løfte. Når man da ikke klarer å løfte dette, i en situasjon med så mange penger i budsjettene, tror Venstre det er fordi Regjeringen ikke vil det. Det er ikke fordi den ikke har penger, men den vil rett og slett ikke prioritere forskning og høyere utdanning.

Det som skjer nå, er ganske tydelig. Man gir i grunnen jevnt over blaffen i det som skjer. Man detaljstyrer et forskningsfond som alle mente at man skulle bruke fritt for å løfte store nasjonale satsinger – på klima, i forhold til næringsutvikling og i forhold til infrastruktur. Det binder man og bruker til EUs rammeprogram. Når det gjelder vitenskapelig utstyr, mangler man stort sett det man trenger – og man vet at det er mulig å ha disse pengene.

Når det gjelder stipendiater, ligger man ett år etter, for man vet jo at man trenger mennesker for å fylle de posisjonene som skal til for at det skal forskes. Det trengs nysgjerrige mennesker, det må finansieres. På toppen av det hele er man både blind og døv når dagens studenter nå sitter og protesterer både i Oslo og andre steder fordi de får kutt i sitt undervisningstilbud. Det blir det jo, fordi man har kuttet i basisbevilgningene til universiteter og høyskoler med i underkant av 300 mill. kr. Da velger universitetene å skjerme sin spissforskning. De velger å skjerme sin forskning, og så rammer det nettopp noe som det var bred enighet om i Stortinget, nemlig Kvalitetsreformen for høyere utdanning.

De tallene man snakker om her, går på et forskningsfond. Hadde vi altså hatt fondet på 75 milliarder kr fra Bondevik II-regjeringen, ville vi klart å komme opp til 1 pst. av den offentlige satsing i 2010. Hadde man gjort Venstres omprioritering på 1,2 milliarder kr, ville man klart det. Venstre har gjort dette i sitt alternative budsjett,

og styrker altså forskningssatsingen med 1,2 milliarder kr og utdanning for øvrig med 0,5 milliarder kr.

Når jeg stopper ved disse tallene, er det fordi jeg har lært av kloke politikere at politikk er også å ville noe. Det er også å ville velge noe. Jeg synes det er en veldig ærlig sak at man ikke vil velge dette. Det jeg reagerer på, er at man beskriver det som om man likevel gjør det. Man gjør det rett og slett ikke. Regjeringens virkelighetsbeskrivelse på dette området står i en ganske sterk kontrast til det Forsknings-Norge sier, enten de sier det litt høyt, som noen gjør, eller lavmælt, som mange andre gjør. Tallstørrelsene er slik at det er nesten ufattelig at man ikke vil det. Man vet at forskningen er avgjørende for demokratiet. Man vet at det er helt avgjørende for å løse den store klimakrisen vi er oppe i, og man vet at det er avgjørende for både det levende og det ufødte næringsliv.

I denne situasjonen velger man altså ikke å satse på det som har vært en historisk linje i Norge, nemlig at kunnskap gir makt. Og kunnskap er avgjørende for å bygge både demokrati og næringsliv. Det har vært en linje som historisk har forent f.eks. Venstre og Arbeiderpartiet – og også SV – men i praksis skilles nå veiene fordi man i Regjeringen ikke har vilje til å satse. Venstre har denne viljen, og vi har valgt å prioritere det av tungtveiende grunner. Forskningen er en del av vår kulturelle basis og identitetsforståelse som nasjon. Den er avgjørende for å kunne ta det klimaløftet vi er nødt til å ta for å kunne ha et ordentlig forhold til oss selv og våre etterkommere, og den er avgjørende for enhver form for næringsutvikling.

I dette innlegget litt utpå kvelden, når det blir litt sigen stemning, får vi si litt klart fra at Venstre liker dårlig at vi har en rød-grønn regjering som til de grader ikke klarer å velge å prioritere forskning og tenke på framtiden på den måten. Ja, det er nesten oppsiktsvekkende at en rød-grønn regjering, en sentrum-venstre-regjering, ikke er i stand til dette.

Gunn Olsen (A) [19:49:49]: Det gamle ordtaket om at det skal god rygg til å bære gode dager, passer til Norges økonomiske situasjon og til den velferd de fleste av oss får ta del i. Det er i slike tider det er viktig å ha god økonomistyring – og vi har god økonomistyring.

Vi er blant de land i verden som bruker mest penger på sykehus. Vi plusser på rikelig hvert år, men likevel synes det ikke å være nok. Helse- og omsorgssektoren er blant dem som har fått mest penger i neste års budsjett. Helse- og omsorgssektoren er budsjettvinneren for neste år, sa leder av finanskomiteen, Reidar Sandal.

Regjeringens budsjetttopplegg for 2008 er et historisk godt budsjett for spesialisthelsetjenesten – med en realvekst på hele 3,9 milliarder kr i forhold til saldert budsjett for 2007. I tillegg videreføres 700 mill. kr som vi gav i St.prp. nr. 44 for 2006-2007, og 170 mill. kr for å finansiere økt aktivitet fra 2006 til 2007. For første gang siden 2002 legges det til rette for en planlagt, fullfinansiert aktivitetsøkning på 1,5 pst. for all pasientbehandling. Dette tilsvarer 900 mill. kr.

Når det så gjelder investeringer, foreslår Regjeringen å bevilge 1,67 milliarder kr, slik at helseforetakene for førs-

te gang siden reformen ble satt i gang, blir satt i stand til å ivareta ansvaret for både drift og investeringer.

Om man skal dømme etter det store mediebildet, er norsk helsevesen og våre sykehus i konstant krise – og det er bare mer penger som kan løse problemene. Det er det vel bare de færreste som tror på.

Mange hevder at sykehusreformen har vært mislykket. Det er jeg uenig i. Men det er grunn til å minne om at de som overtok regjeringsansvaret like etter at reformen var vedtatt, ikke var for reformen og dermed kanskje heller ikke følte seg veldig tjent med de store anstrengelsene for å få den så vellykket. Det er ingen grunn til å legge skjul på at mange av helseforetakene burde ha vært strengere oppdratt fra første dag. Det tar tid å stramme inn den frie oppdragelse. Den jobben har statsråd Brustad og Regjeringen startet på.

Det er ingen tvil om at spesialisthelsetjenesten står overfor store utfordringer. Vi kommer til å bruke mange flere kroner. Men vi trenger ikke bare det, vi trenger også omstillinger. Omstillinger er ikke ensbetydende med kutt som vil ramme tilbudet til pasientene. Omstillinger er nødvendig også for å bedre kvaliteten på behandlingen.

Alle kan ikke drive med alt. Dagens pasienter er veldig bevisste på hva slags behandling de kan få når sjukdommen rammer. Da vil pasientene til det sykehuset hvor kvaliteten er best. Kvaliteten blir bare god ved å spesialisere seg. Vi ønsker å forske på årsaker til sykdommer og hvordan vi skal helbrede disse. Vi ønsker å ta i bruk ny medisin, nytt utstyr og nye behandlingsmetoder. Det er sjølsagt at jo flere vi kan helbrede, jo lengre blir køene for behandling.

Det er grunn til å minne om at vi for 20 år siden sendte pasienter med hjertebrø til England. Det var ikke snakk om å operere hjertepasienter over 80 år. Det gjør vi nå. 90-åringer blir helbredet for sin grå stær. Lista kan gjøres mye lengre. Og slik vil vi ha det. I tillegg har vi gitt psykiatrien et helt nytt fokus. Vi ønsker at alle som trenger det, skal få best mulig behandling, uavhengig av sykdom og bosted. Men med sykehusdrift er det, i motsetning til med all annen virksomhet, slik at jo mer sykehusene produserer, jo mer koster det, og enda mer styring trenger vi.

Det er harde budsjettprosesser på gang ute i de enkelte helseforetakene nå. Mange av forslagene skaper stor debatt i mange lokalsamfunn. Det er viktig at styrene får arbeidsro til å vurdere alle sidene av forslaget – også kvalitet. Vi ønsker at alle skal føle seg trygge for å ha et godt sjukehus tilbud, og at lokalsjukehusene ikke skal stå igjen som sjukehuskropper. Vi på vår side må være lydhøre for at de konstruktive forslagene som kommer, blir tatt på alvor.

Mange har store forhåpninger til at vi i 2008 skal se resultatene av sammenslåingen av tidligere Helse Sør og Helse Øst. Her ligger det et stort potensial når det gjelder samordning. Det bør være økonomisk gevinst å hente. Sjukehusareal, personell, utstyr, fag, forskning, IKT er stikkord.

Kenneth Svendsen (FrP) [19:54:49]: Det er tragisk å lese i avisen om at en 85-årig minstepensjonist må på

Fattighuset her i Oslo for å få seg mat. Dessverre er ikke dette enestående. I tillegg til stadige avisoppslag får vi nå foruroligende meldinger fra flere og flere kommuner om at minstepensjonistene utgjør en stadig større andel av dem som trenger sosialhjelp. Det kan da ikke være meningen at en alderspensjonist skal måtte gå på sosialkontoret – eller enda verre: på Fattighuset – for å få mat til å overleve.

Vel nok har de rød-grønne partiene erklært det de kaller for arbeidslinjen, som er fornuftig for alle som kan arbeide, men å forlange at alderspensjonister skal ut i arbeid for å overleve, er etter mitt syn å dra det for langt. En alderspensjon skal være til å leve av, også en minstepensjon.

I EU har man grensesatt fattigdom, og denne grensen går på ca. 125 000 kr. De som tjener under 125 000 kr i et EU-land, kategoriseres som fattige. I Norge har en minstepensjonist i overkant av 119 000 kr i pensjon. Det betyr at denne personen ligger langt under det som EU regner som fattig. At Norge er et høykostland, gjør ikke situasjonen noe bedre. Alt en skal kjøpe, koster mer enn i sammenlignbare land, noe som gjør at det er ekstra tungt å være fattig i Norge. Det er spesielt ille at det ofte er avgiftene som gjør at varene koster mer i Norge enn andre steder.

En hører ofte i den politiske debatten at oljepengene skal settes på bok til neste generasjon, og at det er umoralsk å bruke barnas penger. Men selv om jeg er enig i at det meste av det som kalles oljepenger, skal gå til framtidens pensjoner, har jeg ikke hjerte til å sitte og se på at de som tross alt var med på å bygge opp dette landet etter krigen, fra fattige kår til at Norge ble et rikt land, skal måtte gå på sosialkontoret for å overleve. Det er uverdigg for en nasjon som er så rik som Norge, ikke å gi alderspensjonistene med minstepensjon en pensjon som er over EUs fattigdomsgrense. Vi har råd til å gi dem som er minstepensjonister i dag, en akseptabel pensjon.

For Fremskrittspartiet er det grunnleggende at pensjonen ikke bare skal være nok til et eksistensgrunnlag, den skal også gi rom for et innhold hvor også en som har minstepensjon, skal kunne ha råd til å unne seg noen goder. Dessverre er så ikke tilfellet for mange.

Jeg har registrert at flere arbeiderparti- og SV-politikere er ute og krever likelønn for mann og kvinne – fordi kvinnene ligger altfor langt bak mennene i lønnsutvikling. De fleste minstepensjonister er kvinner. Faktisk er ni av ti minstepensjonister kvinner – kvinner som var hjemmeverende og tok seg av barna og hjemmet mens mannen var ute i inntektsgivende arbeid. Det var mannen som opparbeidet seg pensjonspoeng, mens kvinnen, som var hjemme, ikke gjorde det. Det kunne da kanskje være en idé å starte med å gi de kvinnene som har lavest inntekt, som minstepensjonister, et skikkelig lønshopp. Her har de rød-grønne partiene mulighet til å vise i praksis det som de hevder med ord, og både løfte kvinners inntekt og løfte mange flere ut av fattigdom.

Derfor har Fremskrittspartiet foreslått at minstepensjonen skal heves til to ganger grunnbeløpet. En minstepensjonist øker da sin inntekt med langt over 1 000 kr måne-

den, opp til ca. 133 000 kr. Det betyr at minstepensjonen i Norge kommer over EUs fattigdomsgrense, men det betyr mest av alt at de fleste av minstepensjonistene som i dag må gå på Fattighuset eller sosialkontoret, slipper det.

Jeg er skuffet over at Regjeringen ikke har råd til gi de alderspensjonistene som har lavest pensjon, rom til noe ekstra utover å kjøpe seg mat, betale regninger og betale husleien. Jeg er skuffet over at Regjeringen ikke vil være med på å gi dette løftet til våre minstepensjonister, spesielt etter at Arbeiderpartiet i valgkampen forespeilte den eldre del av befolkningen at kampen for de eldre, og mot fattigdom, skulle være første bud.

Det er bare å konstatere at det er langt mellom liv og lære.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [19:59:39]: Regjeringa jobbar kvar einaste dag for å få til ei positiv næringsutvikling i heile landet. Hovudbiletet i Noreg er gode buforhold, god privatøkonomi, god offentleg service og eit næringsliv som går så det susar. Med andre ord: Det er vanskeleg å kjenne seg igjen i mykje av den beskrivinga som fleire av opposisjonens talarar gjev.

No er det slik at hovudansvaret for å utvikle eit godt næringsliv ligg hos næringslivet sjølv. Myndigheitenes rolle er å gje næringslivet gode generelle rammevilkår som gjer at dei kan konkurrere på like vilkår. På dette området er det fleire ting som er viktige. Eg kan nemne god tilgang på kapital for å fremme nyskaping og betydninga av å satse på forskning, produktutvikling og ikkje minst kompetanse og samspel for å møte dei utfordringane som ligg i den sterke teknologiske utviklinga. Alt i alt set Regjeringa av 1,85 milliardar kr til næringsretta forskning over Nærings- og handelsdepartementets budsjett.

Regjeringa fører ein næringspolitikk for verdiskaping, noko som i neste omgang er sjølve grunnlaget for gode velferdstilbod til alle.

Det finst ingen fasitsvar på korleis ein på best måte kan forvalte statlege midlar. Derfor er det viktig at ein heile tida evaluerer bruken og målrettar tiltaka.

Mange vil nok hevde at berre me får pengar nok, skal dette la seg ordne. Men så enkelt er det ikkje. Pengar er ein viktig faktor, sjølvstapt er det det, men pengar aleine er ikkje svaret på denne utfordringa. Derfor trur eg at det er viktig å målrette tiltaka betre, utan at ein dermed nødvendigvis må bruke så veldig mykje meir pengar. Ein ansvarleg økonomisk politikk er alfa og omega for næringslivet.

Den overordna strategien må vere at verkemidla medverkar til å utvikle nye, varige og lønsame arbeidsplassar. Samstundes må me stimulere verdiskapinga på dei områda som er baserte på dei føresetnadene som dette landet har. Og dei områda som Regjeringa peika ut i Soria Moria-erklæringa, kjenner me alle til. Dette blir følgt opp med handling i form av nasjonale strategiar og løyvingar over statsbudsjettet.

Regjeringa har i budsjettet foreslått å etablere eit nytt statleg investeringsfond på 2,2 milliardar kr. 500 mill. kr skal øyremerkast satsingar i marin sektor. Fondet skal tilby langsiktig og risikovillig kapital – primært til nyetableringar. På den måten kan me bruke staten sin kapital til å

utvikle nye arbeidsplassar og sikre at verdiskapinga skjer med forankring her i landet.

Men me må heller ikkje gløyme å ta godt vare på eksisterande bedrifter. Det er på mange måtar bekymringsfullt når me veit korleis næringslivet slit for å få tak i kvalifiserte folk til nøkkelstillingar. Kompetanse er derfor eit viktig element for god næringsutvikling.

I dag utdanar dei fleste unge seg til eit yrke. Svært få utdanar seg med sikte på å skape sin eigen arbeidsplass. Her har skuleverket ei stor oppgåve med å bidra til å skape såkalla jobbskaparar. «Distriktsaktiv skule» er eit kjent omgrep for mange. Fleire vidaregåande skular har jobba med Distriktsaktiv skule i mange år. Målsetjinga her er å gje dei unge tru på eigne skapande krefter og evne til å kunne sjå, og til å kunne bruke, lokale ressursar som grunnlag for utvikling av lokalsamfunn og arbeidsplassar. Dette kan me med andre ord kalle å byggje opp entreprenørskap hos vår ungdom. Dette handlar om å fostre opp våre ungdommar til å bli arbeidsskaparar, slik at dei i mindre grad blir ståande og vente på jobb som andre har skapt for dei.

Mennesket er vår viktigaste ressurs. Derfor er det avgjerande å satse på etter- og vidareutdanning, som gjev mennesket ein ny sjanse, livslang læring og oppdatert kompetanse. Dette vil stå meir sentralt i åra som kjem, fordi den teknologiske utviklinga går fort og konkurranse i næringslivet blir stadig hardare.

Til slutt vil eg kome med eit lite hjartesukk. Me har ein tendens til ikkje å verdsetje gründerane etter deira fortene. Og det er vel ein del av den norske folkesjela, den skadefryden som møter dei som prøver å skape noko, men som kanskje mislykkast. Denne haldninga må me kome til livs, for det er berre dei som aldri prøver, som heller aldri lykkast.

S o l v e i g H o r n e hadde her overtatt presidentplassen.

Jan Petersen (H) [20:05:12]: I løpet av denne måneden har vi fått to viktige utredninger om Forsvarets fremtid: innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg og forsvarssjefens studie om det fremtidige Forsvaret. De sender begge, om enn på litt forskjellig måte, det samme budskap, nemlig: Hvis vi ønsker å ha et godt forsvar, et forsvar i full skala – og det bør vi, med de ansvarsområder Norge har – må Forsvarets budsjettpiler igjen peke oppover. De har litt forskjellig metode for å fortelle det, men budskapet er ganske klart: Det trengs mer penger i Forsvaret, ellers må ambisjonene enda lenger nedover.

Dette er et budskap som på mange måter også understøttes av det budsjettforslaget Regjeringen har fremlagt. Enda en gang går budsjettet nedover, og vi ser konsekvensene av det. Det er et budsjett som ligger godt under det gjennomsnittet som langtidsplanen forutsetter, og som lå til grunn for det kompromisset som ble utformet i Stortinget. Det er et budsjett som innebærer at vi i denne fireårsperioden nå ligger 4 milliarder kr under det nivået vi bør ha når det gjelder investeringer. Og det er et budsjett som ytterligere kutter i øvelser, i en situasjon hvor vi kanskje

burde gjøre det motsatte. Det har vært nødvendig å kutte den store øvelsen «Cold Response», hvor våre allierte skulle delta, men det er også nødvendig å kutte viktige øvelser i Heimevernet. Og er det noe som knytter Heimevernets soldater til den daglige driften, er det nettopp at de er inne for å øve. Dette bildet forsterkes av at omstillingene fortsatt ligger etter.

Hvis vi ønsker oss et fullskala forsvar, går ikke dette lenger. Nå er det alltid lett å skyve på det i Forsvaret. Men Forsvarspolitisk utvalg har levert oss en veldig interessant formulering – det snakkes om Forsvarets «tidløse ansvar» for å ta vare på statens sikkerhet. Ja, det er nettopp det det dreier seg om. Det er så lett å skyve fra et år til et annet, men hvis man skal ta vare på denne tidløse oppgave, må vi sørge for at vi holder Forsvaret i orden hvert år. Det er den utfordringen vi må møte når Stortinget senere i denne sesjonen skal behandle langtidsplanen for Forsvaret. Dette er også aktualisert av det vi nå ser i nordområdene, med stadig større russisk aktivitet, ikke fordi vi nødvendigvis skal være bekymret for det, men fordi det forteller hvilket språk vårt store naboland benytter. Da må vi benytte det samme språket.

Høyre ønsker ikke å være med på denne årlige neddragningen av forsvarsbudsjettet. Vi har derfor to år på rad nå tatt det standpunkt at vi må bevilge mer penger enn Regjeringen, og det ligger inne i det alternative budsjettet. Bare på disse to årene har det da også blitt et beløp på nå nesten 1 milliard kr, som ville gjort en stor forskjell f.eks. på Forsvarets investeringsbudsjett. Det er kanskje også her vi mener at noe av innsatsen nå bør legges hvis vi skal holde tempoet når det gjelder omlegningene av Forsvaret.

Nå er jo dette det siste året i langtidsprogramperioden. Men da må vi samtidig sette oss ned og se: Er det nivået vi nå har skaffet oss, et godt grunnlag for den neste langtidsprogramperiode? Svaret på det er at det er det ikke. Disse to utredninger viser at neste års budsjett må utgjøre det desiderte lavpunkt, og så må kurvene igjen gå oppover, ellers er vi nødt til å komme opp med ganske smertefulle forslag for å få den nødvendige balansen i Forsvaret. Det burde derfor være mulig å få enighet mellom partiene på Stortinget om å få til et annet budsjett. Jeg har lagt merke til at det fra enkelte på regjeringshold uttrykkes ønske om at det fremtidige forsvar skal ha en bred tilslutning i Stortinget, men jeg har også møtt representanter for flertallspartiene som sier det stikk motsatte. Også på dette området er det åpenbart rivninger i Regjeringen. Og det ville vært interessant å høre fra regjeringshold hvordan man vil bygge dette fremtidige forsvar, og hvordan man vil skape tilslutning til det. Men det har vi altså ikke hørt noe om, og vi får kanskje leve i spenning til utpå våren.

Anniken Huitfeldt (A) [20:10:31]: Vi har store utfordringer knyttet til kunnskapsnivået i norsk skole. Mens man før kunne gå rett fra sju års skolegang uten særlig lese- og skriveferdigheter inn i arbeidslivet, krever nå alle arbeidsplasser gode ferdigheter i bl.a. lesing og skiving. Arbeidslivet krever mer kunnskap enn før.

Skolepolitikken har tidligere vært en arena for stor ideologisk uenighet. I dag er konfliktnivået mindre. Det er

tverrpolitisk enighet om satsing på grunnleggende ferdigheter i norsk, matematikk og engelsk. Det er bra. Men det er stor uenighet på to områder. Det første området er spørsmålet om privatskoler, som vi har diskutert i denne salen før. Det andre punktet hvor det har vært stor uenighet, er i spørsmålet om hvor mye ressurser skolen trenger. Den forrige regjeringen mente at det ikke var noen sammenheng mellom kvalitet og pengebruk. Der er vi uenige. Vår finansminister ga før valget i 2005 følgende beskjed til Skole-Norge: Nå er bunnen nådd, nå skal pilene peke oppover. Og det ser vi helt klart – nå er nedskjæringene i skolen stoppet. Hvis du går inn på Internett og søker på nedskjæring i skolen før og etter 2005, vil du se en markant endring. Vi satses på skolen, for vi vet at kvaliteten koster. Vi har likevel store utfordringer, bl.a. når det gjelder å få flere lærere inn i skolen.

Nå går vi også mot en heldagsskole, med flere timer de første årene. Det skal gi barna mer tid til å lære å lese, gi mer rom, større innsats fra starten og tid til å lære gjennom ulike metoder, fordi barn er forskjellige. Tenk dere da vi innførte skolestart for seksåringer. Den gangen var det stor motstand mot at barna skulle lære å lese og skrive da de var mest motivert. Det skulle visst nok ødelegge barndommen. Men vi tar nå vare på barns nysgjerrighet. Barn skal vi gi muligheten til å lære når de er mest motivert. Derfor øker vi innsatsen i starten.

Denne regjeringen satses på forskning og på høyere utdanning. Vi øker antall plasser i førskolelærerutdanningen og i lærerutdanningen. I satsingen på forskning ligger vi godt foran den forrige regjering, og det var i hvert fall noe underlig å høre representanten Dørum her i stad gi uttrykk for en enorm skuffelse over at vi nå øker Forskningsfondet med 6 milliarder kr. Ja, vi øker med 6 milliarder kr i år, vi økte med 10 milliarder kr i fjor og 14 milliarder kr det første året vi satt i regjering. Men hva var tilfellet i statsbudsjettene den gang Dørum satt i regjering? I det første statsbudsjettet var økningen på 3 milliarder kr, i det andre på 3 milliarder kr, i det tredje statsbudsjettet var økningen på 1 milliard kr, og i det siste statsbudsjettet var økningen på 3,2 milliarder kr. Så at han er så forferdelig skuffet over den rød-grønne regjeringens forskningsinnsats, kan ikke tyde på annet enn at han har større forventninger til denne regjeringen enn han hadde til den regjeringen han selv var medlem av. Vi øker også antall stipendiater, og det er viktig for å øke rekrutteringen til forskning. Lærestedene har vært opptatt av at når vi får flere stipendiater, er det også økt behov for veiledningskapasitet. Derfor styrker vi også muligheten til dette i finansinnstillingen.

Dette budsjettet innebærer også en satsing på fornying av lærerutdanningen. Vi bruker nå mye penger på etterutdanning, men vi må også reformere lærerutdanningen for å få bedre lærere i framtiden. Og i spørsmålet om å fornye lærerutdanningen og få mer kvalifiserte lærere er våre to nye statsråder veldig engasjert, så vi kommer til å høre mer om denne saken i tiden som kommer.

Statsråd Terje Riis-Johansen [20:14:43]: Det går bra i norsk økonomi. Vi har fire år bak oss med svært høy

vekst. Det ligger an til at perioden 2004–2008 vil bli den sterkeste sammenhengende vekstperioden siden begynnelsen på 1970-tallet.

Det var derfor viktig for Regjeringa å legge fram et forsvarlig og ansvarlig budsjett for 2008, som skal bidra til at denne positive utviklinga fortsetter. Vi foretar en jevn og forutsigbar innfasing av oljeinntektene. Samtidig styrker vi fellesskapsløsningene. Debatten i dag har vist at det er stor vilje til og tydelige ønsker blant stortingsflertallet om å videreføre denne ansvarlige linja.

Den sterke økonomiske veksten gir også utfordringer. I bygge- og anleggsbransjen er det sterk kostnadsvekst. Rekordmange bedriftsledere mener at mangel på arbeidskraft er den faktoren som mest begrenser produksjonen framover. Fra den sektoren jeg kjenner best, landbruket, meldes det om nettopp økte byggekostnader og knapphet på arbeidskraft. I en slik situasjon er nettopp ansvarlighet og nøkternhet avgjørende for å sikre dette næringslivet rammebetingelser som de kan leve med over tid.

Den sterke økonomiske veksten skaper samtidig kjen-te, men allikevel krevende utfordringer i arbeidet med distriktsutvikling. Sentraliseringskreftene forsterkes i gode tider, fordi lokale småbedrifter ikke klarer å holde et konkurransedyktig lønnsnivå. Det kan bety mindre kraft i næringsutviklinga, og det kan bety mindre kraft til å skape framtidretta arbeidsplasser i distriktene – hvis ikke dette møtes med sterke nok virkemidler.

Det blir en meget viktig oppgave for Regjeringa framover å styrke næringsutviklinga og bosettinga i Distrikts-Norge. Det er et arbeid vi skal fokusere på videre, sjøl om mange og viktige tiltak allerede er satt i verk

- ved et kraftig løft i infrastruktursatsinga gjennom oppfylling av Nasjonal transportplan
- ved at utbygginga til full mobil- og breibandsdekning gjennomføres
- ved at vi styrker de næringene som forvalter ressursene i distriktene, gjennom bl.a. et nytt investeringsfond til marine næringer, et svært godt jordbruksopp-gjør og en gjeninnføring av skogpolitikken

Ikke minst har vi konkret gjort noe som er svært viktig for å utvikle et mangfoldig næringsliv ute på bygda, nemlig at selvstendig næringsdrivende får samme rettigheter som lønnstakere når det gjelder svangerskaps- og foreldrepenger.

Summen av dette er en aktiv næringsutviklingspolitikk for distriktene.

Det motsatte av dette må sies å være høyrepartienes alternative budsjettforslag som vi ser i Stortinget nå. Fremskrittspartiet og Høyre foreslår å kutte bevilgningene over jordbruksavtalen med henholdsvis 7,1 milliarder kr og 1,8 milliarder kr. Fremskrittspartiets kutt betyr 122 000 kr mindre pr. årsverk, en reduksjon i årsverksinntektene i landbruket med 75 pst. på et år, mens Høyres forslag representerer 33 000 kr, et kutt på 20 pst. pr. år. Det fins ingen mulighet til å gjennomføre noen form for konstruktiv omstilling i et tempo som spesielt Fremskrittspartiet legger opp til.

Isen smelter. Klimaarbeidet er derfor ekstremt viktig – nå. Regjeringa har store ambisjoner på dette området og

følger opp i budsjettet, bl.a. ved å bevilge 1 125 mill. kr til arbeidet med fangst, transport og lagring av CO₂. I tillegg er rammene til Enova økt betydelig. Gjennom det skal vi legge på plass en infrastruktur som gjør det mulig å endre oppvarminga i boliger og bedrifter fra panelovner og oljekjeler til varmeanlegg basert på bioenergi.

I tillegg vil økninga i fyringsoljeavgift sammen med det nye klimavoteregimet være viktig for å endre konkurranseforholdet mellom ulike energikilder i klimavennlig retning. For eksempel vil avgiftsøkninga på fyringsolje og merket diesel tilsi en økning i energipris på om lag 5 øre pr. kWh. Det betyr noe. Innenfor landbruket behandler Stortinget nå en grønnveksling fra skatt til avgift på nettopp dette området. Det er et godt eksempel på en framtidsrettet politikk som gjør det lønnsomt å forurens mindre.

I forrige uke var jeg på generalkonferansen i FNs matvareorganisasjon, FAO. Der var Norge en av de klareste budbringerne om at sammenhengen mellom klimaendringer og matvaresikkerhet legger nye premisser for det internasjonale arbeidet mot sult, fattigdom og miljøkatastrofer. Det er gledelig å konstatere at flere deler dette engasjementet.

Norge er nå på det globale kartet på dette saksområdet. Det er vi for mer enn vårt generelle engasjement. Etablering av frølageret på Svalbard blir sett på som en viktig internasjonal begivenhet. I budsjettet for 2008 sikres finansiering til etablering og drift av Svalbard globale frøhvelv. Jeg er stolt av at vi nå legger grunnlaget for å sikre at det globale genetiske mangfoldet bevares for framtidige generasjoner. Det er også et viktig bidrag til kampen mot sult og fattigdom i utviklingslandene i et langsiktig perspektiv.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [20:20:03]: Statsrådens partifelle, representanten Lundteigen, uttalte følgende i et replikkordskifte tidligere i dag:

«Når det gjelder bønder, som er litt mer jordnært, og som jeg har en viss forutsetning for å snakke om, og tilsyn i så henseende, kan jeg forsikre representanten Tybring-Gjedde om at det snart går over alle grenser i forhold til hvilke tilsyn og hvilke krav som stilles til dem som står for matproduksjonen i Norge. (...) Det gir muligheter for at vi kan kraftig forenkle en god del ting. (...) Det er noen som skal betale, og det er noen som skal leve med det. Det er et stort problem for oss som i praksis arbeider i norsk jordbruk.»

Det er veldig fornuftige synspunkter fra representanten Lundteigen. Er dette synspunkter som statsråden deler og vil følge opp i sitt arbeid med å forenkle byråkratiet i norsk landbruk?

Statsråd Terje Riis-Johansen [20:21:00]: Jeg deler representanten Lundteigens syn at det er viktig å ha et nivå på tilsyn og forvaltning rundt landbruk og landbrukspolitikk framover. Det viktigste vi konkret gjør nå, er hygienepakka, innføring av mer internkontroll på den enkel-

te jordbruks- og landbruksbedrift og mindre tilsyn fra det offentlige ute på den enkelte bedrift. Det betyr mer ansvar for den enkelte bonde, men det betyr også mulighet for å stå for mer av dette sjøl. Det betyr at vi på slakteribedrifter f.eks. vil ha mindre tilsyn konkret til å se på nær sagt hver slaktet kylling og et mer overordnet tilsyn basert på internkontroll. Svaret på spørsmålet er ja, dette jobber vi med, og vi har viktige ting som kommer til å virke relativt raskt.

Torbjørn Hansen (H) [20:21:57]: I 2005 var statsråden raskt ute med å erklære at hvert nedlagt gårdsbruk er et nederlag. Men nedleggelsene fortsatte, og etter to år mener representanten Lundteigen at jordbruket er inne i sin verste krise på 40 år.

Norsk jordbrukspolitikken er preget av drømmen om småskalabruk, folkefjøsset, og derfor har vi diskriminering av de største melkeproducentene. De fikk ikke ta del i produksjonsøkningen på melk i høst. Vi har konsesjonsgrenser som står på stedet hvil, selv om næringslivet for øvrig vokser hvert eneste år. Vi har tilskuddsordninger for sau som stopper ved 300 vinterfødrede sauer, selv om dette ikke er nok til å finansiere et eneste årsverk i jordbruket. Neste år vil vi sannsynligvis importere rundt 14 pst. av det norske forbruket av storfekjøtt og sauekjøtt. Ser ikke statsråden at småbrukerdrømmen til Senterpartiet er utgått på dato i forhold til den samfunnsutviklingen som også bøndene skal være en del av?

Statsråd Terje Riis-Johansen [20:22:54]: Er det noe jeg er helt sikker på, så er det at utviklinga i landbruket i Norge framover handler om det mangfoldige landbruket som tar i bruk alle ressursene som fins på og rundt en gård. Det betyr at vi er nødt til å ha et tilstrekkelig antall gårdsbruk rundt om på bygda for å kunne levere mat basert på ressurser som beitearealer, utmark osv. rundt gården. Det betyr at gården må være til stede i lokalsamfunnet – som et nav for næringsutvikling, enten det dreier seg om grønn omsorg, bioenergi eller å bruke skogressursene som er i dette området.

Hvis vi gjør som Høyre ønsker, en sterk sentralisering av matproduksjonen, og fjerner gårdsbrukene fra disse lokalmiljøene, fjerner vi også muligheten for nettopp å drive denne næringsutviklingen, ta alle ressursene i bruk og drive bygdeutvikling, samtidig som vi driver med matproduksjon.

Leif Helge Kongshaug (V) [20:23:53]: Landbruket har et komplisert regelverk, og mange lover er til hinder for dynamikk og utvikling. Venstre har ved flere anledninger gitt uttrykk for at vi ønsker en gjennomgang av lov- og regelverket for å modernisere det. Dette er et synspunkt som ikke har hatt særlig grobunn i Regjeringen generelt, og hos statsråden spesielt. Men kanskje det er håp likevel. For i et replikkordskifte tidligere i dag, som også representanten Hans Frode Kielland Asmyhr var inne på, sa representanten Lundteigen at «det snart går over alle grenser i forhold til hvilke tilsyn og hvilke krav som stilles til dem som står for matproduksjonen i Norge».

Er dette en beskrivelse som også statsråden er enig i, eller opererer Lundteigen uten dekning, det være seg i partiet eller i Regjeringen? Og kan vi forvente en offensiv holdning når det gjelder en systematisk gjennomgang av lov- og regelverk for å modernisere det og tilpasse det en ny tid, og dermed få optimisme og innsatsvilje tilbake i landbruket?

Statsråd Terje Riis-Johansen [20:25:01]: Det var litt av en salve om et regelverk som på mange områder er arvet fra et regime som representanten Kongshaug var svært sentral i når det gjelder landbrukspolitikken.

Når det for øvrig gjelder utviklinga videre, er jeg opp-tatt av forenkling, og jeg har akkurat utdypet ett område som vi har jobbet med, som er vesentlig for forenkling av regelverket inn mot både den enkelte bonde og nærings-middelbedriftene.

Så er det balanse i hva som må til, f.eks. å ha en god nok internkontroll på den enkelte gård for at vi ved et ut-brudd av sykdom, f.eks. som i E. coli-saken, kan gå tilbake, ha sporingssystemer som er gode nok, ha kontrollsystemer som gjør at vi finner ut utgangspunktet for feilen, hvor dette startet. Det er en avveining på den ene siden opp mot at vi ikke må lage et byråkrati å la hva vi f.eks. har sett EU-landbruket utvikle seg til, som gjør at den vanlige norske bonde føler seg like mye som en papirbe-handler som en matprodusent.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [20:26:16]: Jeg må først og fremst få lov å si at det er hyggelig å se så mange stats-råder til stede. Sånn var det ikke i fjor. Hadde det vært flere, ville jeg kanskje trodd det var et kabinettsspørsmål på gang, men så ille er det jo ikke. Det er kun finansdebatten om budsjettet for 2008, og det vil kanskje noen si er veldig bra.

Nok om det. Kanskje vi skal snakke om andre ting. Innledningsvis skal jeg få lov å gi Regjeringen honnør for én ting, og det er reduksjonen i passgebyret, som jeg synes det står respekt av, og som jeg også synes er prinsipielt korrekt. Ære være finansministeren og resten av Regjerin-gen for det.

Nå har jeg gitt dagens honnør. Da kan jeg gå over til den andre siden av regnskapet, og balansen. Regjeringen skryter av satsingen når det gjelder kriminalitetsbekjem-pelse og å ta vare på justissektoren. Det er en beskrivelse som noen av oss har store problemer med å kjenne seg igjen i. Faktum er jo at denne regjeringen reduserer arm-slaget for mange av de viktige tingene. Ikke minst når det gjelder å være meddommer, har vi hatt et regime hvor man har fått en håndrekning for å bekle dette vervet. Det har Regjeringen saldert bort. De startet for et par år tilbake og fjernet det for enkelte, og for neste år fjerner de det som er igjen. Man påpeker at det er en borgerplikt, og det er det, men det er altså en borgerplikt som man forventer at man skal gjøre uten å få noe igjen for det. Samtidig er det andre tilsvarende verv hvor man faktisk har både time-betalt og mer til, men det velger man å se bort fra.

Man kan vel kanskje si at logikken i dette er at om en enarmet person gikk til legen og ville ha behandling for det, så fjernet man den andre armen også, slik at man fikk en slags balanse i det. Det er muligens en drøy sammen-ligning, likevel tar jeg sjansen på det.

Så over til beskrivelsen av virkeligheten. Det hadde vært interessant å se dagens regjering hvis vi snudde på det og sa at dette budsjettet var lagt fram av en annen re-gjering, og at dagens regjering var opposisjonen som satt der. Ville man da ha vært like raus med honnøren for det som var lagt fram, eller ville man ha delt mange av de be-tenkelighetene som opposisjonen i dag har? Eller er det sånn at dette er det eneste saliggjørende?

Det i alle fall et faktum at da vi hadde budsjettføringer om justissektoren, var det ikke mye honnør å få. Det er selvfølgelig mulig at vi inviterte feil folk. Det er mulig at feil folk møtte opp. Men når et samlet Politi-Norge påpe-ker at dette er det verste de har sett siden 2004, og det var altså et år da Arbeiderpartiet hadde inngått budsjettforlik med Bondevik II, må det være ganske alvorlig. Politiets Fellesforbund, som er en organisasjon med stor grad av tillit, hadde regnet ut at man manglet 120 mill. kr hvis man framskriver årets budsjett til neste år. Det synes jeg er ille. Jeg synes det er leit. Og jeg synes kanskje det er al-ler mest respektløst overfor dem som bor i dette landet, som faktisk forventer å få hjelp når de trenger hjelp. Men det er et ansvar som denne regjeringen springer fra med halen mellom beina, hvis det er lov å si det, president.

Og da kan man selvfølgelig lure på hvorfor ting utvik-ler seg sånn som de gjør. Vi snakker om sentralisering av tjenester, vi snakker om vaktamarbeid. Vi hadde en epi-sode i mitt eget fylke hvor en person som kjørte seg i hjel, ble liggende to timer for åpen scene. Det er en politikk som i alle fall ikke Fremskrittspartiet vil være med på. Det er mulig at det er en god rød-grønn politikk, men det er en dårlig politikk sett fra vårt ståsted. Det har vært andre ek-sempler. Jeg var i Finnmark rett før valgkampen sluttet og hørte om et eksempel derfra, en kollisjon i en tunnel – med personskader. Da politiet kom fram til åstedet, var de skadede personene hentet i ambulanse og kjørt bort, ber-gingsbilen hadde hentet vrakene, og brannvesenet hadde spylt åstedet. Hvordan skal politiet da kunne foreta en åstedsundersøkelse – skrive en rapport? Det er for meg to-talt uforståelig. Men dette er satsingen og den operative politikken fra en rød-grønn regjering. Den høres muligens bra ut verbalt, men for de stakkarene som skal leve med dette, er virkeligheten rimelig traumatisk til tider.

Vi ser folk som pågriper butikktyster, som ikke får hjelp. Vi ser eksempler på henleggelse av saker med kjent gjerningsmann, selv om Stortinget har sagt at det ikke skal henlegges saker med kjent gjerningsmann, og man har plikt til å følge det opp. Samtidig står politiet maktel-løse og sier at dette kan vi ikke gjøre.

Stortinget vedtok 16. mai 2002 å etablere en politiheli-koptertjeneste. Den har nå den rød-grønne regjeringen barbert så til de grader at den kommer til å bli vesentlig mindre operativ enn det den har vært. Stortingets forutset-ning var at dette er et unikt verktøy – det kostet anslagsvis 20–25 mill. kr – som skulle å bistå politiet ved mange an-

ledninger. Nå skal man altså kutte ned på bruken av det. Det mest operative, og Europas beste og flotteste politihelikopter skal vi bruke mindre, fordi vi ikke har råd til å bruke det. Det er mulig, det, men – igjen – jeg har problemer med å se det. Og hvis vi ikke har råd til å bruke det beste verktøyet, får vi et bedre politi, en bedre justissektor, ved å bruke det nest beste? Det ser iallfall ut til å være den operative politikken fra den sittende regjeringen.

Presidenten: Presidenten vil vel si at uttrykket «med halen mellom beina» er et uparlamentarisk uttrykk. Så hvis representanten er i tvil om han kan bruke det, kan han la være å bruke det.

Tore Hagebakken (A) [20:31:46]: Dette har vært og blir en lang debatt, men i det lange løp er det hva som skjer når partiene får reell makt og innflytelse, som virkelig forteller hva som utgjør forskjellene på partiene.

Kommuneøkonomien er et godt eksempel. Da Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre satt i regjering, med støtte fra Fremskrittspartiet, var misnøyen stor i norske kommuner over mangel på både penger og forståelse for kommunenes tøffe hverdag.

Carl I. Hagen skriver det rett ut slik som det var, i sin bok, at Fremskrittspartiet i budsjettforhandlinger med Bondevik-regjeringen prioriterte billigere sprit framfor mer offentlig velferd gjennom en styrket kommuneøkonomi. Det var ingen tegn til bedre tider dersom de borgerlige partiene hadde fått beholde flertallet sitt. Men så fikk vi heldigvis den nye, rød-grønne regjeringen.

I løpet av tre år er overføringene til kommunene økt reelt med nesten 21 milliarder kr – det er mange som har nevnt det her i dag – om lag halvparten i form av frie inntekter, resten er øremerkede midler til viktige satsinger, særlig innen barnehagesektoren. I tillegg har kommunesektoren fått betydelig med ekstra skatteinntekter – ca. 8 milliarder kr.

Det er altså ingen særlig tvil om at de som er opptatt av en styrket kommuneøkonomi, åpenbart har mest å tjene på rød-grønne politikere. Kraftige økninger i kommuneøkonomien har gitt betydelige løft i det kommunale velferdstilbudet, ikke minst innenfor skole og omsorg, og har rettet opp mye av ubalansen som var i sektoren. Viljen til og utålmodigheten etter å gi barn og eldre – ja, folk i alle aldre – et stadig tryggere og bedre velferdstilbud er stor i Norge. Og jeg sier: flott!

Men det er fortsatt mange kommuner som føler de skulle hatt, og som burde ha hatt, mer penger for å løse oppgavene sine. Om det ikke er den eneste forklaringen, illustrerer også dette hvor vanskelig den økonomiske situasjonen i store deler av Kommune-Norge virkelig var før de rød-grønne påplussingene startet. Det tar tid å komme seg opp.

Samtidig har vi et inntektssystem i sektoren som ikke er rettferdig nok. Det er store forskjeller når det gjelder de ulike kommunenes muligheter til å skaffe seg inntekter som grunnlag for velferdstilbudet til befolkningen, og utfordringene i de ulike kommunene er veldig forskjellige. Derfor er utjevningspolitikken, fordelingspolitikken, som

ligger i inntektssystemet, så viktig for å sikre et godt tilbud til befolkningen i hele landet. Derfor vil vi lage et mer rettferdig system som vil bli presentert til våren i forbindelse med kommuneproposisjonen. Det blir interessant å se hva slags posisjoner partiene i denne salen da vil innta. Trolig blir det igjen slik at de som alltid har villet gi minst til kommunene, også er mest mot mer fordeling.

Renteutviklingen virker naturlig nok også sterkt inn på kommuneøkonomien. Så også med tanke på kommunesektorens ve og vel, og dermed tjenestetilbudet til deg og meg, er det viktig at det føres en finanspolitikk som hindrer økt rente. Mange er også spente på utviklingen i lønns- og prisnivået. Dette er en utvikling vi vil følge nøye. Vi har spilt og vil fortsatt spille på lag med kommuner og fylkeskommuner for å sikre gode fellesskapsløsninger.

Noe av det mest ubegripelige og skuffende forrige regjering gjorde, var å kutte kraftig i toppfinansieringsordningen for særlig ressurskrevende tjenester, tilbudet til dem som trenger det aller mest. Nå har heldigvis vår regjering ordnet opp etter Bondevik-regjeringen – og mer enn det. Vi har fått på plass en langt bedre ordning, slik vi lovet i Soria Moria-erklæringen. Det er lagt 500 mill. kr mer i denne potten, og vi har fått et mye mer rettferdig system kommunene imellom.

Jeg har aldri helt klart å forstå den forrige regjeringens motiv for angrepet på denne ordningen. Da er det lettere å se Høyres motivasjon når de foreslår å kutte en kvart milliard i overføringene til fylkeskommunene neste år. Høyre vil jo dette folkevalgte nivået til livs, og sulteføring er en metode det er kompetanse på i de kretser – og da tenker jeg ikke på fylkeskommunene, men på Høyre.

Kutt i fylkeskommunale budsjetter rammer i særlig grad videregående opplæring. Om lag to tredjedeler av netto driftsbudsjetter går til nettopp videregående opplæring. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for kultur, fylkesveier og kollektivtransport – alle områder som Høyre sier at de er opptatt av, men vi ser altså hvordan de håndterer det når de nå fremmer sitt budsjettforslag.

Jeg er også glad for at det i forbindelse med dette statsbudsjettet igjen legges fram en handlingsplan for økt integrering. Vi ser at vi får det til. Vi ser at det går rette veien, og innsatsen økes stadig. Også med tanke på integreringsarbeidet er god kommuneøkonomi viktig. Så det er mange grunner til ikke å savne den forrige regjeringen. Det er heller ikke noe folkekrav i Kommune-Norge om å få den regjeringen inn igjen i regjeringsskorridorene, eller å se andre avarter av borgerlig regjeringssamarbeid.

Sonja Irene Sjøli (H) [20:37:04]: Selvsagt skal en visst lytte til, spesielt fordi det kommer fra hjertet – og ikke minst fra Hagebakkens hjerte. Det er jo ikke måte på hva som har skjedd av gode ting i dette landet etter at vi fikk en rød-grønn regjering.

Men det har iallfall ført til at rådmannen i min kommune, Eidsvoll, har uttalt til lokalavisen at det har aldri vært så dårlig økonomi noen gang som det er nå, i hans 25 år som rådmann, så det fortoner seg nok litt annerledes ute i virkeligheten.

I sommer var det en demonstrasjon utenfor Stortinget hvor 150 representanter fra pasientorganisasjoner og rehabiliteringsinstitusjoner fremsatte krav om at det de kalte Regjeringens rasing av rehabiliteringstilbudet, måtte stanses.

I forrige uke fikk helse- og omsorgskomiteen og statsråden overlevert 225 000 underskrifter fra folk fra hele landet med krav om et bedre rehabiliteringstilbud. Det gjorde inntrykk på meg, men det ser ikke ut til å ha gjort synlig inntrykk på Regjeringen.

Det er dessverre blitt et personlighetstrekk ved denne regjeringen at den bryter løfter og ikke følger opp det den har lovet. For det ble lovet store satsinger på rusbehandling og rehabilitering, men det serveres kun uforpliktende strategier. Opptapping blir til nedtrapping, eller i beste fall kun til en prisjustering. Behandlingskøene vokser, og flere gode tilbud forvitrer.

I Høyre holder vi det vi lover. Vi følger opp vår hovedsatsing og setter av hele 550 mill. kr mer enn Regjeringen neste år til rehabilitering og rusbehandling. I tillegg har Høyre foreslått en forpliktende opptappingsplan med øremerkede midler for å styrke tilbudet i kommunene og i spesialisthelsetjenesten, og med et særskilt tilskudd for å stimulere til samhandling om et helhetlig og godt tilbud til pasientene. Kapasiteten må styrkes, og rekrutteringen av personell og utbyggingen av behandlingstilbudet må økes. Det må en tverrpolitisk forpliktelse til over flere år for å løse problemene og møte utfordringene på dette området. Høyres forslag om en opptappingsplan ble avgitt i komiteen i dag, men Regjeringen vil ikke støtte dette forslaget. De vil med andre ord ikke forplikte seg. Det er bekymringsfullt.

En enstemmig komite gikk i inneværende års budsjett inn for at rehabilitering måtte bli det neste store satsingsområdet. Forventningene til budsjettet for 2008, både fra pasientorganisasjonene, fra institusjonene og fra Høyre var høye, og tilsvarende stor var skuffelsen da budsjettet kom. Ingen økning i bevilgningen til rehabilitering og rusbehandling i år heller. Det er et løftebrudd.

Fagfolkene ved Stiftelsen Bergensklinikkene sier følgende på sin nettside:

«Det forslaget som er presentert under overskriften Opptappingsplan for rusfeltet er faktisk det nest minste beløpet øremerket til rusfeltet spesielt som noen regjering har levert de siste 10 årene. Det eneste budsjettet som var mindre var det den sittende Regjering leverte for 2007. Soria Moria erklæringens lange liste med konkrete tiltak i det som ble kalt en Nasjonal Forpliktende Opptappingsplan er for alltid blåst vekk.»

Det er sterk kost fra fagfeltet og fra rusorganisasjonene.

Høyre ser med bekymring på at det nå benyttes færre plasser hos private institusjoner. Antallet opphold ved private rehabiliteringsinstitusjoner gikk ned med 16 pst. fra 2005 til 2006, og ledig kapasitet ble stående ubenyttet.

Høyre frykter at Regjeringen bevisst bygger ned verdifulle private tilbud uten at det finnes et fullgodt tilbud i offentlig regi. Dette går ut over pasientene. Private tilbydere er ikke bare et supplement til den offentlige helsetjenesten,

men en viktig del av det totale helsetilbudet. Den rødgrønne regjeringen har i god sosialistisk tradisjon bestemt seg for å bygge ned de private rehabiliteringstilbudene. Det er et meningsløst ideologisk korstog som rammer pasientene hardt.

Det er ikke ofte jeg er enig med representanten Lundteigen, men i en debatt tidligere i år sa han at det som nå skjer på rehabiliteringsområdet, bør behandles med større innlevelse, og man bør legge til side de ideologiske brillene – med klar adresse til sin egen regjering. Han mente at det nå skjer en oppbygging av kapasitet innenfor det offentlige som i mange tilfeller medvirker til større kostnader.

Statsministeren snakket mye om det varme fellesskapet i valgkampen. Budsjettet for 2008 og inneværende års budsjett er imidlertid en kald skulder overfor noen av de dårligst stilte i samfunnet, nemlig de rusmiddelavhengige. Når Regjeringen har 130 milliarder kr mer å rutte med i årets budsjett enn man hadde i 2005, er det ubegripelig for meg at de ikke klarer – eller har vilje eller evne til – å prioritere dem som har det vanskeligst i samfunnet, altså de som sitter nederst ved bordet.

Statsråd Tora Aasland [20:42:28]: Regjeringen er på god vei til å oppfylle løftene i Soria Moria-erklæringen og har lagt fram et forslag til budsjett som vil ta oss et viktig steg videre mot målene.

Regjeringens forslag til budsjett gir bl.a. mer penger til forskning og høyere utdanning, flere studentboliger, økt studiestøtte, utvidet skoledag på barnetrinnet, styrking av voksnes rett til opplæring og et godt steg på veg mot full barnehagedekning.

Stortinget har i sin behandling av budsjettforslaget tatt grep som ytterligere styrker viktige sider av vårt kunnskapsamfunn. Jeg er glad for at alle partiene er opptatt av utdanning og forskning. Det har debatten i dag også vist.

Regjeringen er opptatt av kvalitet på alle nivå i kunnskapsamfunnet. Læringsmiljøet skal være stimulerende, det skal være godt samspill mellom de enkelte ferdigheter og fag som læres, og blikket på hele mennesket, dvs. barnets eller ungdommens evne og mulighet til å mestre og nyttiggjøre seg læringen.

Som en del av den store barnehagesatsingen vil Regjeringen bruke 66 mill. kr på kvalitetsutvikling i barnehagene. Her gjelder det å sikre kompetanse og øke rekrutteringen. Det er omdisponert kapasitet i universitets- og høyskolesektoren, slik at vi har fått 125 nye plasser innenfor førskolelærerutdanningen.

Når det gjelder grunnopplæringen, vil Regjeringen videreføre den store satsingen på kvalitetsutvikling på 1 milliard kr. Av dette går 375 mill. kr direkte til skoleeier til kompetanseutviklingstiltak.

Livslang læring skal ikke bare være noe man snakker fint om. Det må være en realitet – også for voksne som vil lære mer, eller ta igjen forsømt læring.

Vi ser at mange voksne faller utenfor voksenretten for opplæring og dermed også i mange tilfeller utenfor arbeidsmarkedet. Regjeringen vil utvide voksenretten til å gjelde alle voksne over 25 år fra høsten 2008.

Når det gjelder læringssituasjonen for dem som for kortere eller lengre tid faller utenfor det etablerte samfunnet og de vanlige tilbudene, er læring og skolegang en viktig forebyggende innsats. Denne regjeringen har tatt igjen etterslepet og etablerer opplæringstilbud ved fengsler som ikke har hatt dette tidligere. I tillegg opprettes selvfølgelig opplæringstilbud ved alle nye fengselsplasser.

For å styrke lærerutdanningen vil vi bevilge 40 mill. kr til bl.a. et program for veiledning av nyutdannede lærere. Jeg kan forsikre Stortinget om at vi kommer sterkt tilbake med en sak om lærerutdanning i 2008.

Regjeringen øker bevilgningene til forskning over statsbudsjettet med 1,2 milliarder kr, til 17,8 milliarder kr. Dette er en realvekst på om lag 3 pst. Utgiftene til forskning og utvikling over statsbudsjettet anslås til 0,77 pst. av BNP. Målet er fremdeles at dette skal være 1 pst., så vi har fremdeles noe å strekke oss etter. I tillegg økes kapitalen i Forskningsfondet med 6 milliarder kr, til 66 milliarder kr, noe som sikrer 300 mill. kr mer til forskning i 2009.

Universitets- og høyskolesektoren får en realvekst på 2 pst. Regjeringen har valgt å prioritere satsinger som sektoren selv har sagt er meget viktige for framtidig forskning og undervisning. Dette gjelder bl.a. de 350 nye stipendiatstillinger, vitenskapelig utstyr og universitetsmuseene.

Vi satser derfor sterkt på rekruttering til forskeryrket for å dekke behovene i næringslivet, academia og samfunnet for øvrig. Disse stipendiatstillingene, til en verdi av 112 mill. kr, vil forhåpentligvis være en god hjelp og stimulan for våre høyere læresteder nettopp i arbeidet med å styrke og bygge opp en god og sterk forskningsinnsats. Regjeringen vil også innføre en nasjonal ordning med forskerskoler. Forskerskolen ved Simula skal videreføres.

I tillegg vil Stortinget styrke forskningsvilkårene ved universitetene og høyskolene, og bevilger 20 mill. kr til dette. Jeg er veldig glad for dette viktige innspillet fra Stortinget. Det er et signal om at Stortinget prioriterer dette området.

Vi foreslår å bevilge 38 mill. kr til en ekstraordinær innsats for utstyr ved universiteter og høyskoler. Universitetsmuseene har behov for bl.a. bedre magasiner. Vi ønsker å styrke universitetsmuseene med 40 mill. kr i 2008.

Klimautfordringene er alvorlige og må møtes med tiltak og forebygging både i forskningssammenheng og ellers i vår atferd. Nasjonale og internasjonale forskere roper varsku, bl.a. om at store endringer i klimaet kan føre til utryddelse av flere arter. Blant annet for å sikre Artsdatabankens arbeid med oversikter over truede dyrearter vil Stortinget styrke bevilgningen med 7 mill. kr. Dette er meget kjærkomment, og en viktig styrking i et viktig fagområde.

Regjeringen øker bevilgningen til studentboligbygging med 40 mill. kr, noe som legger til rette for at det kan gis tilsagn til om lag 670 nye studentboliger neste år, avhengig av hvor i landet de bygges.

Alt i alt vil de foreslåtte tiltak for barnehager, skoler, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer bringe oss et godt skritt videre både kvantitativt og kvalitativt i utviklingen av kunnskapssamfunnet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [20:47:58]: Trange universitetsbudsjetter har medført inndragning av mange faste stillinger. Ved noen institutter er staben nå nær halvert. Det er en så stor mangel på veiledningskapasitet og driftsmidler at det er vanskelig å ta imot PhD-stipendiater. Norges store problem i sektoren i dag er å få nok dyktige forskere, et problem som forsterkes når midlene blir en knapphetsfaktor.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at Forskningsfondet brukes til det det er vedtatt å brukes til, nemlig å styrke den langsiktige grunnleggende forskningen, og ikke, som nå, brukes til å tette huller i ordinære bevilgninger?

Statsråd Tora Aasland [20:48:31]: De bevilgede midlene til 350 forskerstillinger ved universiteter og høyskoler er noe av det aller viktigste for de høyere utdanningsinstitusjonene i forhold til å styrke sin forskning.

Jeg er klar over at vi har et forskningsfond som skal brukes til mange ting, også til grunnforskning, og det er min ambisjon at vi fremdeles skal fortsette å øke Forskningsfondet, som vi har gjort i år, med ganske mange millioner kroner, som i sin tur vil være med på å styrke bidraget til grunnforskning. Den EU-kontingenten som vi også bruker av dette fondet, er i seg selv en styrking av forskningen og fører til at det blir mye forskningsinnsats igjen her i landet.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [20:49:25]: Regjeringa er på god vei til å oppfylle løftene fra Soria Moria, sa statsråden. Og i Soria Moria-erklæringa står det, så vidt jeg vet, at bevilgningene til universiteter og høyskoler skal økes. Da framstår det vel for mange som noe pussig at man må gå veien om et brutalt kutt i basisbevilgningen til institusjonene for å oppnå de målsettingene. Det er slik at i finansinnstillingen har regjeringspartiene plusset på 20 mill. kr på basisbevilgningen, og kuttet var altså på 275 mill. kr.

Mitt spørsmål til statsråden er nokså enkelt: Det som nå legges inn igjen, er altså bare en tredjedel av det Universitetet i Oslo alene måtte tåle i kutt. Hva sier Regjeringa til de institusjonene som i 2007 trodde på at budsjettet for 2007 var et hvileskjær som ikke skulle videreføres? Og hva skal man si til studenter og ansatte ved Universitetet i Oslo, som for 2008 må kutte 205 mill. kr?

Statsråd Tora Aasland [20:50:24]: Jeg har merket meg at Universitetet i Oslo har kuttet såpass mye. Det var overraskende mye, og det er en meget alvorlig situasjon. Jeg vil selvfølgelig følge opp i forhold til det som er nødvendige rammevilkår for universitetene. Men jeg vil presisere overfor representanten at de 350 forskerstillingene

som er lagt inn til universiteter og høyskoler, er et meget godt bidrag til den basisen man trenger for forskning.

Det Stortinget har gjort i forhold til å plusse på de 20 mill. kr, har jeg ikke forstått var på noen som helst måte en erstatning for et tidligere kutt, men en styrking av stipendiatstillingene, noe som forhåpentligvis vil styrke grunnlaget for universiteter og høyskoler.

Dagrun Eriksen (KrF) [20:51:20]: Jeg tror at statsråden har fått med seg den utfordringen som mange institusjoner har i forhold til det kuttet som ble gjort i fjor. Jeg har også lyst til å gjøre statsråden oppmerksom på at i 2005 var det tre friskoler som gikk fra å være friskoler til å få en større faglig tyngde og ble godkjent som høyskoler. Det gjaldt Ansgar Teologiske Høgskole, Fjellhaug Misjonshøgskole og Høgskolen i Staffeldtsgate. Dette gav en tydelig faglig profil på skolene. I ettertid har det imidlertid vist seg at de er blitt straffet økonomisk ved å gjøre den manøveren. Tilskuddet de nå får, er faktisk lavere enn det de ville ha fått hvis de hadde forblitt friskoler.

Mitt spørsmål til statsråden er: Mener man at det er riktig at skoler som ønsker en tyngre faglig profil på sine tilbud, skal straffes gjennom økonomiske tildelinger?

Statsråd Tora Aasland [20:52:19]: Det har vært en viktig oppgave for denne regjeringen å styrke de offentlige skolene. I forbindelse med finansieringssystemene har det selvfølgelig også blitt merket på de private skolene. Det har representanten helt rett i.

Det jeg håper på, er at vi gjennom å styrke de offentlige skolene skal kunne gi et reelt tilbud til flere, at alle skal få mulighet til å lære, uansett utgangspunkt. Det har vært Regjeringens viktigste begrunnelse for å styrke nettopp de offentlige skolene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bård Hoksrud (FrP) [20:53:16]: Representanter for regjeringspartiene og – senest i dag – statsministeren lirer ved enhver anledning av seg mantraet om at Regjeringen oppfyller Nasjonal transportplan.

Det stemmer ikke med virkeligheten. Det er faktisk slik at for denne NTP-perioden mangler det over 1 milliard kr til jernbane. Det mangler 800 mill. kr til veier. I Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2008 når det gjelder veiinvesteringer, øker etterslepet i forhold til NTP med 200 mill. kr. Når det gjelder jernbaneinvesteringer, øker etterslepet tilsvarende, med ca. 100 mill. kr. Når det gjelder vedlikehold av veinettet, øker etterslepet med 900 mill. kr. Og når det gjelder vedlikeholdet av jernbaneinfrastrukturen, holdes bevilgningene nominelt konstante, hvilket resulterer i en reell nedgang i budsjettet for 2008 med hensyn til oppfyllelsen av Nasjonal transportplan. Regjeringen budsjetterer sågar med at det vil øke antall drepte og skadde i trafikken. Men det er selvfølgelig en konsekvens av den kontinuerlige underbudsjetteringen vi ser i forhold til de reelle behovene. Jeg synes ikke det er å oppfylle Nasjonal transportplan eller er en god løsning at man i det budsjettet som ligger til grunn – og framover –

budsjetterer med at det vil bli flere skadde og drepte i trafikken.

Regjeringen har også avlyst en del effektiviseringstiltak. De har lagt avgifter på transport, som f.eks. CO₂-avgift og NO_x-avgift, noe som gjør at det på den ene siden ser det ut som om samferdselsbudsjettet er blitt økt, men på den andre siden tar staten dette inn. For mange betyr det en reell reduksjon av de midlene som blir tilført samferdselssektoren, og da kanskje spesielt innenfor kollektivtrafikken, hvor vi opplever at mange busselskaper nå får store problemer med å klare å opprettholde det kollektivtilbudet som man ønsker, og som man i utgangspunktet hadde for 2007.

Representanter for regjeringspartiene sier hele tiden at denne regjeringen bevilger mer penger enn det den forrige regjeringen gjorde, og unnlater aldri å holde seg til det som en målestokk. Jeg synes ikke det er så veldig mye å være stolt av – når det faktisk er et etterslep på over 45 milliarder kr. Vi trenger over 230 milliarder kr for å få et godt og moderne stamveinett. Har ikke denne regjeringen snart kommet dit hen at den kan stå på egne ben og bli målt på hva den utretter selv – og ikke bare i forhold til sine forgjengere – når det gjelder de behov som er der? Jeg forstår at Regjeringen tviholder på det å sammenligne med tidligere regjeringers vilje til samferdselssatsing – istedenfor å levere varene selv.

Jeg må også komme inn på et område som vi har hørt svært lite om i debatten i dag. Regjeringspartiene framstiller det som at alle vil få tilgang til bredbånd i 2007. Det er til og med flere pressemeldinger på Fornyingsdepartementets hjemmeside hvor det står at denne regjeringen leverer full bredbåndsdekning i 2007. Det siste nå er at man kanskje vil levere i løpet av 2008. Med de bevilgningene som nå legges til grunn, tror jeg fortsatt det vil være folk i Norge som ikke har bredbåndsdekning etter 2008 – til tross for at man velger å legge til grunn en bredbåndsbredde på 640 kbit/s. Det å legge 640 kbit/s til grunn er omtrent som å kjøre Lada på en grusvei. Det er ikke et moderne og ordentlig bredbåndsnett som gir folk det det bør være, og som er det de fleste operatørene legger til grunn når de skal kalle det et ordentlig bredbåndsnett.

Jeg er overbevist om at selv ved utgangen av 2008 er det mange som ikke har fått bredbånd. Det er fordi det ikke finnes nok midler til å klare det, men det er også fordi kommunene må stille til rådighet en egenandel for å få tilgang til disse midlene. Denne regjeringen framstiller seg som så snille og hjelpsomme overfor kommunesektoren. Det er jo slik at dette skal dekkes av alle de midlene som Regjeringen hevder å ha bevilget til kommunesektoren – 21 milliarder kr har jeg hørt flere har stått her og sagt. Og man skal konkurrere om pengene. Man skal konkurrere om de 21 milliarder kr når det gjelder eldreomsorg, barnevern, fattigdomsbekjempelse, rusmiddelomsorg, et bedre innhold i skolen, utbedring av skolebygg, barnehagesatsing, lønnsoppgjør, pensjonsoppgjør osv. Med alle disse gode formålene å bruke penger på behøver man ikke å være mye økonomisk for å skjønne at det ikke er en sammenheng mellom Regjeringens lovnader når det gjelder alt det disse pengene skal gå til i alle kommunene. De

21 milliarder kr vil rekke svært kort. Det er vel kanskje derfor vi har sett en del oppslag de siste ukene om kommuner som ikke klarer å gi tilbud til eldre og andre viktige velferdstilbud til innbyggerne sine, fordi denne regjeringen ikke følger opp det den lover.

Gunn Karin Gjøl (A) [20:58:47]: Den rød-grønne regjeringas satsing på barnehager er historisk. Fra å være et gode for de få har barnehagene nå blitt et tilbud til det store flertall av unger mellom ett og seks år. Aldri har det blitt bygget barnehageplasser i et høyere tempo, og for første gang øyner vi nå muligheten for full barnehagedekning. Ved slutten av året vil over 400 av landets kommuner ha full barnehagedekning. Mange nybakte foreldre landet rundt kan nå sove godt om natten – uten bekymring for om de får en barnehageplass eller ikke.

Noen få kommuner når ikke målet om full barnehagedekning i 2007. Problemet er de store bykommunene Oslo, Bergen og Stavanger, der de borgerlige politikere ikke har gjort jobben sin. Også småbarnsforeldre i disse kommunene fortjener å slippe bekymringen om hvorvidt de får en barnehageplass eller ikke. Arbeiderpartiet forventer at det nå blir jobbet på spreng for å skaffe nok barnehageplasser i disse byene. Regjeringa har gjort jobben sin ved å sørge for finansieringen av de nye plassene. Nå er det opp til politikerne i disse kommunene å snu hver en stein for å få på plass full barnehagedekning i løpet av 2008. Til inspirasjon kan de se til Trondheim, hvor full dekning var på plass i fjor høst. Trondheims utgangspunkt var lange køer og mangel på areal. Derfor måtte de være kreative for å lykkes. Marka ble tatt i bruk – og parker, låver, faktisk militærleirer, industribygg og helsestasjoner. Som de sjøl har sagt: Vi har ivare tatt alle forskrifter, men brutt alle administrative rutiner. Ingen saker har fått lov til å stoppe, ingen konflikter har fått lov til å sinke.

God kvalitet i barnehagen er viktig for den rød-grønne regjeringa. Vi vil at norske unger skal lære seg tall, språk og sosiale ferdigheter av voksne som er utdannet til det. Derfor satser vi på kvalitetsutvikling i barnehagen. Den nye rammeplanen vektlegger dette, i tillegg til lek, humor, samhörighet og fellesskap. Dette har også gitt inspirasjon til førskolelærerne og bidratt, ikke minst, til å heve kvaliteten i barnehagen.

Mange barnehager har høy kvalitet og arbeider systematisk med å bli enda bedre. Men problemet er at det er store forskjeller i kvaliteten. Dette henger sammen med hensynet både til barnehagens økonomi, til bemanning og til kompetanse.

En stor utfordring er mangelen på kvalifisert personale. Et godt barnehagetilbud er avhengig av et kompetent og kvalifisert personale. Mange steder er det stadig flere ufaglærte som går inn i pedagogiske stillinger med dispensasjon. Regjeringa foreslår derfor i budsjettet for 2008 å øke antallet studieplasser innenfor førskolelærerstudiet med 125. Men sjøl om vi har hatt en massiv utbygging av barnehager de siste årene, har vi likevel lyktes med å holde andelen førskolelærere som arbeider i barnehagene, oppe. Faktum er at aldri har det jobbet så mange førskolelærere i barnehagene som nå.

Spesielt i Oslo og Akershus er det mange barnehageledere som jobber på dispensasjon fra utdanningskravet. Det er åpenbart et behov for å styrke arbeidet med rekruttering. Derfor presenterte Kunnskapsdepartementet i sommer en strategi for å rekruttere flere førskolelærere. Stadig flere søker nå førskolelærerstudiet, og flere førskolelærere vil tilbake for å jobbe i barnehagene.

Billigere barnehageplass er et sentralt mål for Stoltenberg-regjeringa. Maksprisen er senket fra 2 750 kr til 2 330 kr i dag. Barnehageplassene er blitt 30 pst. billigere enn de var under regjeringa Bondevik. I budsjettet for neste år bruker vi 400 nye millioner på å holde maksprisen nede.

Lavere foreldrebetaling er viktig for at alle skal ha råd til barnehageplass. Reduksjon av maksprisen har resultert i at flere foreldre ønsker barnehageplass til ungene sine. 84 pst. av alle unger går nå i barnehage, og ser vi på de ungene som er over tre år, er hele 93 pst. i barnehage. Det er interessant å merke seg at når foreldrene får valgmuligheten, velger de barnehage framfor kontantstøtte. I løpet av få år er kontantstøtten redusert fra 2,9 milliarder kr til et anslag for neste år på 1,6 milliarder kr. Med en ytterligere reduksjon i maksprisen vil enda flere familier velge barnehage framfor kontantstøtte. Det er fordi barnehagen gir et godt og viktig pedagogisk tilbud til ungene, i tillegg til at de får venner og lekekamerater. Dessuten kan foreldrene være trygge på at ungene får det bra mens foreldrene er på jobb.

Gode, rimelige og tilgjengelige barnehageplasser gir alle unger like muligheter tidlig i livet. Dette mener Arbeiderpartiet er viktig. Derfor gjennomfører vi det største barnehageløftet noensinne – fordi ungene fortjener det.

L o d v e S o l h o l m tok her over presidentplassen.

Elisabeth Aspaker (H) [21:04:08]: Dagens regjering har trukket det ene vinnerloppet etter det andre. Regjeringen er en skikkelig heldiggris, med 130 milliarder kr ekstra å rutte med. Hvordan er det da mulig at politiet, som trykghetsfaktor nr. 1 i samfunnet, ender opp med sulteføring i 2008?

Justisministeren har siden framleggelsen av budsjettet prøvd å bortforklare de miserable driftsbudsjettene med store investeringer i politiet og justissektoren for øvrig. Men det holder ikke. Justisministeren burde snarest innse alvoret i situasjonen, og at politiets tillit står på spill. Flere timers venting på politihjelp oppleves som alt annet enn trygt, og stadig oftere hører vi om episoder der folk selvs tvinges til å gripe inn og agere politi. Slik kan vi ikke ha det i Norge, og slik vil ikke Høyre ha det – verken i Oslo eller i Båtsfjord. Så viktig som politistyrken er for den totale samfunnsberedskapen, er det helt uforståelig at Regjeringen ikke har villet prioritere politiet høyere.

I Høyres alternative budsjett er det foreslått en påplussing til politiet med totalt 163 mill. kr, der 40 av disse skulle gå til Oslo. Vi mener at politiets evne til å ta opp kampen mot kriminalitet i hovedstaden, er helt avgjøren-

de for å demme opp for en mer negativ kriminalitetsutvikling andre steder i Norge.

Vi trenger store kull på Politihøgskolen, men vi trenger også flere politifolk nå. De nye arbeidstidsbestemmelsene har forsterket bemanningsproblemene i politiet. I lys av dette er Høyre både overrasket og skuffet over at 2008-budsjettet er kjemisk fritt for tiltak som kan øke politistyrken på kort sikt.

For det første ønsker vi oss flere lønnsmidler til å tilsette folk i ledige politistillinger. For det andre trenger vi en offensiv seniorpolitikk som kan stimulere erfarne politifolk til å stå ett eller flere år ekstra. For det tredje trenger vi lønnsmidler til å ansette sivilister til arbeidsoppgaver som ikke krever politikompetanse. Og for det fjerde ønsker vi oss stipendordninger for politistudenter som skal sikre rekruttering til distrikter med særlige bemanningsproblemer.

I motsetning til Regjeringen har Høyre i sitt alternative budsjettopplegg satt av midler til å kunne ta nødvendige grep for å få et sterkere politi. Justisministeren har i dag gått lenger enn før i å innrømme at politiet vil være avhengig av seniorer og sivilister. Men jeg stiller spørsmålet om justisministeren da ikke skjønner at disse folkene også skal ha lønn. Når Oslo-politiet opplyser at de mangler lønn til 110 stillinger neste år, er det uavhengig av om disse folkene går i uniform, eller om de er sivile. Regjeringen kommer ikke unna at det må legges mer penger på bordet hvis vi skal ha et politi som skal greie å løse de oppgavene de er satt til å løse.

I bladet Norsk Politi nr. 4, november 2007, er det et større intervju med Olav Sønnerland, som skal gå av som politimester ved årsskiftet. Hans budskap er klinkende klart:

«Politiet må fortsette å levere kvalitet. Aller viktigst i så måte er politiets møte med publikum.»

Dette er en oppfatning Høyre deler. Trygge lokalsamfunn betinger et synlig og tilstedeværende politi som har kapasitet til å drive aktivt forebyggende arbeid i barnehager og skoler, og som har kapasitet til å rykke ut både ved innbrudd i hjemmet og ved alvorligere kriminalitet. Publikum forventer at politiet skal greie begge deler, og her har Stortinget gjennom behandlingen av politireformen og politirolemeldingen så absolutt vist vei. Forventningene til norsk politi er langt på vei skapt i denne sal, og slik skal det være. Politiet håndhever loven og får sine budsjetter fra Stortinget.

Det er helt tydelig at Regjeringen akter å holde politiet på pinebenken når det gjelder drift i 2008. I samtaler med politifolk er tilbakemeldingen den samme: Dette vil ramme servicen overfor publikum, og det forebyggende arbeidet kommer til å bli skadelidende. Et samlet storting har vært opptatt av å satse mer på forebygging og bedre dialog mellom politiet og lokalsamfunnet. Men det er fullt forståelig om politi og lensmenn kvier seg for å etablere politiråd, når dette skaper forventninger som politiet ikke kan innfri.

Frustrasjonen i politikorpset er allerede stor, for politiets regnskap går ikke opp. Flere oppgaver enn penger til å løse oppgavene går til slutt på troverdigheten løs og bidrar

til å undergrave tilliten til politiet. Det er alvorlig. Regjeringen vil bruke de store pengene på de store oppgavene, sies det, og her har Regjeringen et forklaringsproblem: Hvordan er det mulig at politiet *ikke* står på listen over de store oppgavene?

Politiets samfunnsmessige betydning er ubestridt. Samtidig har vi en regjering som svikter i en situasjon der politiet har økende problemer med å løse sine oppgaver. Så langt har Regjeringens bidrag bare vært snakk, og null kroner til tiltak som kan løse problemene.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [21:09:16]: Det er interessant å følge denne debatten. Ikke nødvendigvis fordi en blir opplyst om mye nytt, men fordi en lytter til veldig mye selvskyt. Landet går så det suser, sies det. Aldri har det vært bevilget mer penger, sier andre. Nei, er det rart? En har tross alt ca. 130 milliarder kr mer å bruke på 2008-budsjettet enn det en hadde på det siste Bondevik-budsjettet. Det er ikke rart at en har mer penger til bevilgning.

Det relevante i en slik debatt må jo være å sammenlikne budsjettene fra partiene innenfor samme budsjettår. Da kan det være relevant å snakke om hvorvidt en har bevilget mer eller mindre enn andre parti. Men å se tre til fire år tilbake i tid på bevilgede beløp er veldig lite relevant. Problemet med en slik skrytedebatt som vi opplever nå, spesielt fra de rød-grønne, er at en i liten grad ser på systemene som ligger i bunnen. Man bevilger seg til nye høyder, men våger ikke ta en kritisk debatt om det bevilges eller videreformidles på rette måten.

Hvis en f.eks. tar satsingen på fornybar energi, har den vist seg å være en gedigen bløff i forhold til de løftene som kom fra Regjeringen i 2006. Det skrytes nå veldig mye av hvor stort fondet er, men det legges liten vekt på om det faktisk resulterer i mer fornybar energi. Når vi ser på virkeligheten, ser vi at fornybarfondet utløser nesten ingen prosjekt. Det meste legges på is. Det var store forventninger da man snakket om grønne sertifikatmarked, men når en ser på hva slags politikk Regjeringen faktisk presenterer, er det til å bli trøtt av. De fleste legger seg i alle fall i en skuff og sovner der.

Politikken fra Regjeringen legger sågar opp til at en skal bli sittende på gjerdet eller sovende i skuffen. Statsråd Haga har sagt at hvis det blir gjort endringer, noe hun ikke utelukker, vil det kun gjelde for de nye prosjektene som trer i kraft etter at endringen har blitt gjort. Hva tilsier det for kraftindustrien? Jo, det betyr at ingen vil ta investeringer i dag, hvis de tror at det blir forbedringer i støttenivået. Det har Regjeringen i stor grad lovet. Den har innrømmet at politikken den la fram ikke var god nok, men vil ikke si når endringene kommer. Så lenge industrien sitter og venter på at det vil skje endringer, vil ingen ta beslutning om å bygge ut kraft i dag. Det vil dermed forlenge og utsette den kraftproduksjonen som sårt trengs i dette landet.

Småkraftbeskatningen som har blitt nevnt av flere her, viser òg at Regjeringen fullstendig mangler en helhet innenfor energipolitikken. Jeg er for så vidt ikke overrasket over at det kommer en slik skatteøkning på småkraftverk, for ser en på Soria Moria-erklæringen, ser en at Regjerin-

gen uttrykker seg positivt til mikro- og minikraftverk – altså kraftverk som knapt nok bidrar noe – mens småkraftverk faktisk ble utelatt som et satsingsområde i Soria Moria. Småkraftverk skulle ikke være med i et grønt sertifikatmarked. Da er jeg heller ikke overrasket over at de ble skattlagt ekstra mye, for her har åpenbart SV fått en seier for å hindre at en tar i bruk særlig mye mer av norsk vannkraft. De få som likevel søker om å få bygge, ender opp i endeløse køer hos NVE. Saksbehandlingstiden er altfor lang, ofte flere år. Det gjør at mange ikke en gang gidder å ta seg bryet.

Når en da drar fram kalkulatoren og ser om en til tross for alt skrytet, har bevilget nok penger til å følge opp sine egne løfter om fornybar energi, ser en at det heller ikke er tilfellet. Regjeringen skryter av at de skal bevilge opp til 30 milliarder kr til fond til fornybar energi innen 2012. Men skal en finansiere det målet en har satt seg ved å innfri 30 TWh innen 2016, kreves det et fond som i alle fall er tresifret i milliardbeløp – altså minst en tredobling av det ambisjonsnivået Regjeringen har lagt opp til. Da burde Regjeringen snart være ærlige: Enten justere ambisjonene i forhold til det de har tenkt å bevilge, eller justere bevilgningene opp i tråd med ambisjonene. Nå lures kraftbransjen og energiforbrukere til å tro at det er en enorm satsing, men det blir med pene tall som ikke gir resultat.

Fremskrittspartiet foreslår i budsjettet en umiddelbar gjennomgang av støttesystemet for fornybar energi for å finne det rette støttebeløpet som kan innfri målsettingene. Vi må øke fondet i år. Det foreslår Fremskrittspartiet. Vi kan ikke drive på med å vente, slik Regjeringen foreslår. Samtidig ønsker vi å ta initiativ til en ny runde med grønne sertifikat, gjerne med Sverige, som allerede har innført det, men aller helst med hele Norden. Det var nettopp Nordisk Råd i Stortinget. Da var alle partiene veldig enige om at en måtte satse nordisk, men når det gjelder grønne sertifikat, er en livredd for at det skal bli investert en krone i utlandet i et grønt sertifikatmarked. Istedenfor innfører Regjeringen sitt eget opplegg, som gjør at all investering forsvinner ut av landet. Slik kan det ikke være.

Fremskrittspartiet foreslår òg å delegere mer av konsekvensbehandlingen til lokalt ansatte. Det vil være i tråd med næringskonsesjonsbehandling i dag, som er mye mer fornuftig.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [21:14:44]: I kveld vil landets krisesentre nok en gang ta imot kvinner og barn som er på flukt fra voldelige ektemenn, eller en pappa som slår. I kveld er det noen nye ofre som vil utgjøre statistikken som viser at om lag 9 pst. av norske kvinner mellom 20 og 54 år utsettes for grov vold i samlivet. Den aller ytterste og mest alvorlige konsekvensen av denne volden er drap. VG har gjennom en artikkelserie fokusert på den omfattende volden som skjer bak hjemmets fire vegger, og det høye tallet kvinner som har blitt drept av sine partnere det siste året. Jeg gir VG helt rett: Dette er kriminalitet i sin mest alvorlige, grove form, kriminalitet som skal begrenses og forhindres. Det er ofre som må ivaretas på en helt annen måte enn i dag.

Jeg er glad for at vi har et politisk flertall som tar denne kriminaliteten på alvor. Siden vi overtok, har Stortinget vedtatt grooming-paragrafen. Til våren prøves omvendt voldsalarm ut, og som følge av dette statsbudsjettet utvides familievoldskoordinatorstillingen i politiet, og det etableres egne familievolds- og overgrepsteam i de største politidistriktene. I 2008 etableres tre nye barnehus i tillegg til de to som har åpnet denne høsten. Slik får vi gitt et landsdekkende bedre tverrfaglig tilbud for barn som har vært utsatt for vold og overgrep.

I lys av dette må jeg si at Siv Jensen og Jan Arild Ellingsens kronikk i VG søndag 25. november er deprimerende og rystende lesning. Hovedbudskapet er at VG må avbilde gjerningsmennene for alle kvinnedrapene, og ikke ofrene. Ikke ett tiltak – ikke ett – foreslås fra Fremskrittspartiet for å redusere og begrense volden. I stedet harseleres det med at Stortinget og VG er mer opptatt av gjerningsmennenes rettigheter enn ofrenes. Ærlig talt, jeg hadde ventet meg mer, også av Fremskrittspartiet – i hvert fall ett konstruktivt innspill til hvordan vi sammen kan bekjempe denne alvorlige trusselen mot kvinners og barns sikkerhet, som vold og overgrep er.

Den samme mangelen på konstruktivitet synes jeg kjennetegner innleggene til opposisjonen i dag når det gjelder justisbudsjettet. I stedet for å ta ansvar for at vi har havnet i en situasjon der både distrikt og byer sliter med å få besatt politistillinger på grunn av mangel på utdannede politifolk, prøver Høyre å gjøre dette til et spørsmål om ressursmangel. Fremskrittspartiets løsning er reparasjon, etter å ha kuttet i viktige bevilgninger til forebyggende tiltak. Dette er en dyr resept samfunnsøkonomisk, men ikke minst i menneskelige kostnader.

Justisbudsjettet er en videreføring av den kursendringen vi startet på dette feltet da vi tok over høsten 2005. Bevilgningen økes for neste år med om lag 1,9 milliarder kr. Det største løftet er til kriminalomsorgen. I løpet av våre tre første år i regjering vil vi ha åpnet om lag 400 nye soningsplasser. Resultatene vises allerede. Soningskøen har blitt mer enn halvert fra juni i fjor til september i år. La meg understreke: Stikk i strid med Fremskrittspartiets påstander er ikke reglene for framskutt løslatelse endret siden den forrige regjeringen, og andelen løslatte før tiden har ikke gått opp.

Vi øker også politibudsjettene igjen. Med dette budsjettforslaget har vi til sammen bevilget over en halv milliard kroner mer til politiet siden vi overtok, og vi har rettet opp kuttet som ventet oss fra Bondevik-regjeringen da vi overtok regjeringskontorene. Vi er i ferd med å gjennomføre en stor DNA-reform, og ikke minst retter vi opp mangelen på nok utdannet politi som oppstod etter at Bondevik-regjeringen styrte. I 2003 ble kun 240 studenter tatt opp ved Politihøgskolen, i 2007 økte vi opptaket til rekordhøye 432 studenter, altså en økning på nesten 200. Hadde den forrige regjeringen hatt vårt tempo når det gjelder å utdanne politifolk, kunne vi bare i fjor ha ansatt nesten 200 flere politifolk rundt om i politidistriktene.

I 2005 var det kun tilstedevakt ved Sola flyplass. Til neste år vil vi ha innført tilstedevakt ved alle redningsbasene på fastlandet, og vi etablerer en ny i Florø. Major

Paul Paulsen, avdelingssjef for 330-skvadronen i Bodø, sier til NTB at liv er reddet som følge av etableringen av tilstedevakten. Dette er kjernen i vår justispolitikk, en politikk som skaper trygghet og sikkerhet. Vi mener at kvinner og barn har rett til et liv i trygghet. Derfor har vi prioritert arbeidet mot vold. Vi mener at folk som ferdes til lands og til vanns, har krav på en raskest mulig redningsberedskap, uavhengig av hvilken landsdel man bor i. Da bruker vi ikke fire år i regjering på ikke å gjøre noen ting, da handler vi.

Per-Willy Amundsen (FrP) [21:19:59]: 2008 blir det store løftebruddåret for Regjeringen. Etter å ha holdt frem en økt satsing på kommunene som kanskje den øverste fane i denne sal gjennom flere år, går vi nå inn i en situasjon hvor man går fra å ha økt – ja – bevilgningene til kommunene, til en situasjon hvor man struper dem og kommer dit hen at man ikke engang dekker pris- og lønnsøkningen til neste år med de bevilgningene det legges opp til. Kun 1,5 milliarder kr i økning i frie inntekter til eldreomsorg og skole, ja, det er realiteten i Regjeringens budsjett.

Det er greit å love gull og grønne skoger, og det er mange som gjør det. Det er mange kommuner som har følt seg lurt, ikke minst de siste dagene i den såkalte Terrasaken, hvor fire kommuner føler seg lurt. Men det er nok desto flere kommuner i det ganske land som føler seg lurt av Regjeringen når de nå har sett det økonomiske opplegget kommunene står overfor til neste år.

Derfor har Fremskrittspartiet tatt initiativ til å styrke satsingen på primærkommunene. Vi ønsker å løfte budsjettet. Derfor nesten dobler vi i forhold til de frie inntektene i vår satsing. Vi øker med 1,4 milliarder kr i forhold til Regjeringens opplegg, med satsing på primærkommunene. Det gjør vi konkret ved å styrke eldreomsorgen og gjennom å styrke skolene, som jo er de viktigste oppgavene kommunene står overfor. Vi gjør det også ved å styrke finansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. Og ikke minst gjør vi det som Regjeringen ikke gjør, merkelig nok: I en situasjon hvor vi mangler rundt 100 milliarder kr – kanskje mer enn det – til vedlikehold av offentlige bygninger, avvikler Regjeringen rentekompensasjonsordningen for skole- og kirkebygg – en totalt uakseptabel situasjon og igjen et løftebrudd fra Regjeringens side, som har holdt fanen så høyt og sagt at de skulle satse på kommunene. Det varte bare frem til kommunevalget i år, så gikk det noen få uker, og så åpenbarte løftebruddet seg for kommunene. Dette er ikke bare noe Fremskrittspartiet sier. Nei, vi har faktisk Kommunenes Sentralforbund med oss her. KS deler våre vurderinger om at man med det opplegget man fra Regjeringens side kjører for neste år når det gjelder kommunene, ikke dekker lønns- og prisøkningen.

Jeg vil ta utgangspunkt i min egen kommune – jeg kommer fra Harstad. Harstad kommune befinner seg i en situasjon der man mangler 127 mill. kr – jeg gjentar det, 127 mill. kr – på neste års budsjett. Det er kanskje ikke så rart at man er i den situasjonen, for det er tross alt tolv år med rød-grønt styre i Harstad som har kjørt den kommu-

nøkonomien fullstendig over ende. Men en av grunnene, kanskje, til at de rød-grønne i kommunen ikke kuttet frem til statsbudsjettet i år ble lagt frem av Regjeringen, var at det selvfølgelig ble et skifte, og at vi heldigvis fikk inn et borgerlig flertall i Harstad kommune som kommer til å rydde opp. Det må inn borgerlige med jevne mellomrom for å rydde opp i kommuneøkonomien over det ganske land. Men noe av det som de rød-grønne i Harstad trodde på og stolte på, var jo den beskjeden de hadde fått fra Regjeringen om økt satsing på kommunene, økt satsing på eldreomsorg og skole. Og så ser man altså noen uker etter kommunevalget at de løftene ikke gjelder lenger. Det handler om å føre en forutsigbar økonomisk politikk overfor kommunene, en politikk som man kan holde seg til på lengre sikt. Det er klart at det er helt utålelig at kommunene skal oppleve en slik jojo-effekt fra år til år, ut fra om det er mellomvalgår eller ikke, og hvorvidt Regjeringen ønsker å prioritere kommunene i det neste budsjett eller ikke.

Vi trenger forutsigbare rammer for kommunene, men i dag er det dessverre kun Fremskrittspartiet som legger opp til det i sitt alternative statsbudsjett.

Eirin Faldet (A) [21:25:24]: Transport og kommunikasjon er noen av motorene i det norske samfunn. Uten godt fungerende infrastruktur vil ikke hele landet kunne tas i bruk og fungere skikkelig og tilfredsstillende. Folk vil flytte fra distriktene, og folk i byområdene vil stå i bilkø eller irritere seg over tog som er overfylte eller ikke i rute. Næringslivet, som er helt avhengig av mest mulig effektive transportløsninger, vil få store konkurranseulemper.

Dagens regjering oppfylder bevilgningene til Nasjonal transportplan. I kroner er bevilgningene samlet sett over 75 pst. etter tre budsjett. Men det stemmer at ikke alle planlagte prosjekt blir startet opp og gjennomført. Grunnen til det er at prosjektene er blitt mye dyrere som følge av det presset som er i anleggsbransjen.

Nylig ble det lagt fram en rapport om OPS-prosjekter fra TØI. Høyresiden er ivrig etter å ta i bruk Offentlig Privat Samarbeid, OPS. Jeg synes kanskje at vi nå må ta oss god tid til å lese rapporten grundig før vi konkluderer. Min høyst foreløpige konklusjon er at det er vanskelig å si om OPS er dyrere eller billigere enn vanlig veibygging. Veibyggingen har gått raskt i OPS-prosjektene, og det er viktig for trafikantene, som får ny og tryggere vei tidligere. Men det går an å få opp farten på veiutbyggingen også uten OPS – fortsatt ifølge rapporten. Den enkleste modellen er at Stortinget bevilger nok penger til å bygge de store prosjektene sammenhengende og utnytter penger, maskiner og mennesker mest mulig rasjonelt. Med OPS vil en stor del av investeringsbudsjettet bli bundet opp i årene som kommer, og budsjettene vil gå til å betale bl.a. ferdige OPS-veier og investorene bak.

Det er også mye ugjørt når det gjelder trafikksikkerhet. Enkle tiltak kan redde mange liv og redusere antall skadde i trafikken. Et effektivt trafikksikkerhetstiltak er fysiske midtdele. Det koster ikke så mye, men de gjør veiene betydelig sikrere. En fersk undersøkelse fra Sverige viser

(Faldet)

at dødsulykkene reduseres med 80 pst. I Hedmark og Oppland er det en skremmende utvikling i antall dødsulykker. I Hedmark var det i perioden januar–oktober i år 23 drepte i veitrafikken mot 18 drepte i 2006. For Oppland er tilsvarende ulykkestall 25 drepte mot 14 i 2006.

Ungene våre er framtiden. Det minste de kan forvente, er en trygg og sikker skolevei. Vi har ingen å miste. De dystre ulykkestallene viser med all tydelighet at vi politikere må ta trafikksikkerhet på største alvor, noe vi også ønsker å gjøre.

Siden jeg har litt tid til overs, har jeg lyst til å avlegge representanten Bård Hoksrud et lite besøk. Jeg skjønner at han ikke liker at vi skryter litt av at vi har plusset på samferdselsbudsjettet sammenlignet med budsjettet til regjeringen Bondevik, for det var faktisk et budsjett som Fremskrittspartiet støttet. Nå har igjen Fremskrittspartiet funnet seg selv. De har plusset på samferdselsbudsjettet med mange milliarder til vei. Og hvem vil ikke det? Men hvor tar så Fremskrittspartiet pengene fra til vei? Jo, bl.a. reduserer de kjøp av persontransport på tog, og de forventer en effektivisering av persontrafikken på jernbanen. Det vil medføre at både Rørosbanen og Nordlandsbanen antakeligvis blir nedlagt, og det synes jeg det er grunn til å minne folk i distriktene om.

Per Ove Width (FrP) [21:30:17]: Det er en kjensgjerning at Forsvaret er sterkt underfinansiert. Det skjer ved hjelp av denne Regjeringen, som det har skjedd ved mange foregående regjeringer.

Hvis Regjeringens forslag til 2008-budsjettet skal være et forhåndsvarsel om hvordan den forestående langtidsproposisjonen skal bli, er det grunn til alvorlig bekymring. Fremskrittspartiet ser derfor på den økonomiske situasjonen i Forsvaret som kritisk. Spesielt med tanke på store materiellanskaffelser er situasjonen vanskelig. For å lette presset ønsker derfor Fremskrittspartiet å fordele innkjøpet av nye kampfly i to blokker, uavhengig av valg av type kampfly. Vi mener det er både økonomisk og teknologisk fordelaktig å gjøre det på denne måten. Teknologisk vil Forsvaret kunne vurdere nye kampfly eller andre typer stridsmidler som blir utviklet fram mot anskaffelse av blokk to av kampfly på et senere tidspunkt. Fremskrittspartiet ser derfor klare fordeler ved å anskaffe et mindre antall kampfly så snart som mulig, slik at overlapping mellom den eksisterende og kommende flytypen vil gå så smertefritt som mulig.

Vi ser at driften i Forsvaret er svært kritisk, og ønsker derfor å øke bevilgningene til bl.a. alle forsvarsgrenene med til sammen 2 milliarder kr utover Regjeringens budsjettforslag – som vi har gjort i vårt alternative budsjettforslag.

Regjeringens forslag til forsvarsbudsjett for 2008 ligger reelt sett under saldert budsjett for 2007. Sammenliknet med de finansielle forutsetninger som langtidsplanen 2005–2008 legger til grunn, ligger budsjettet for 2008 3,2 pst. under det planlagte årlige gjennomsnittsnivået for perioden.

I Regjeringens budsjettforslag for 2008 er materiellinvesteringer redusert med 3,7 pst. sammenliknet med saldert budsjett for 2007, og er 1,9 milliarder kr under det 2008-nivået som er lagt til grunn for gjeldende langtidsplan. Akkumulert underdekning for materiellinvesteringer i langtidsperioden vil utgjøre om lag 4 milliarder kr, hvilket i betydelig grad medfører forsinkelser i videreutvikling og fornyelse av forsvarsstrukturen. Dette går Regjeringen inn i med åpne øyne, og Fremskrittspartiet mener dette er uansvarlig.

I proposisjonen fra Regjeringen kan vi lese at Regjeringen har vurdert å foreta ytterligere økt tildeling i en ytterst kritisk driftssituasjon utover det nivået som er lagt for 2008, ved å omprioritere fra investeringer – investeringer som Regjeringen selv peker på som nødvendige, og som vil øke i årene som kommer. Alle våpengrenene står foran omfattende fornyelse av sitt materiell. I hele langtidsperioden 2005–2008 er materiellinvesteringer blitt vesentlig nedprioritert. Så har altså Regjeringen, som de selv sier i proposisjonen, valgt å nedprioritere bevilgninger til drift for å forsøke å opprettholde nivået på investeringer. Vi vet at situasjonen når det gjelder både drift og materiellinvesteringer til Forsvaret, er sterkt kritisk. Og dette foreslår Regjeringen i stedet for å øke bevilgningene, slik Fremskrittspartiet foreslår.

Forsvarssjefens studie, FS07, og innstillingen fra Forsvarspolitisk utvalg peker på de betydelige skadevirkningene hvis den nåværende årvisse trend fortsetter med reduksjoner i bevilgningene. Fremskrittspartiet vil derfor advare mot at Regjeringens bevilgning for 2008 skal danne grunnlag for den økonomiske rammen for neste langtidsperiode, noe som jeg også innledningsvis pekte på, men som ikke kan sies for ofte.

Fremskrittspartiet ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringene vi har. Utfordringene blir ikke mindre, og trusselbildet forandrer seg. Det er derfor etter vår mening viktig å ha et forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, og med kapasiteter til å delta i operasjoner også andre steder i verden. Jeg har gjennom mitt innlegg forsøkt å belyse nettopp nødvendigheten av et troverdig forsvar, et forsvar som foruten sin entusiasme også trenger et langsiktig økonomisk fundament, avhengig av troverdige, årlige bevilgninger. I øyeblikket ser det ut til at det bare er Fremskrittspartiet som er villig til å innfri dette.

Torny Pedersen (A) [21:35:24]: Norge er en miljøvennlig energinasjon, og målet er å bli enda mer miljøvennlig i framtiden. Vi skal være verdensledende innenfor utvikling av miljøvennlig teknologi, derfor går det en grønn miljøråd gjennom hele budsjettet for 2008. Arbeiderpartiet har en veloverveid, god og gjennomførbar klimapolitikk.

Jeg kommer tilbake til dette, men først vil jeg ta for meg en del forhold som for meg er en grunnstein i et samfunn der alle skal ha en mulighet. I dette spørsmålet viser noen av de borgerlige partiene en likegyldighet som er skremmende. Når det gjelder arbeidsmarkedstiltak, er alle de borgelige partiene, utenom Kristelig Folkeparti, enige

om å kutte i eller omdisponere store summer i forhold til Regjeringens forslag. Dette vil ramme de som allerede strever for å få en jobb de kan beherske, ikke minst de yrkeshemmede. Jeg er stolt over å tilhøre et parti som står for at alle skal med.

Både dagpenger og fagforeningskontingent er en splint i øyet hos de borgelige. Her vil jeg berømme Kristelig Folkeparti, som tross alt klarer å se enkeltmennesket i samfunnet med samme øyne som vi rød-grønne gjør. Jeg håper at alle arbeidstakere, arbeidssøkere og yrkeshemmede merker seg dette. Verst er kuttene i dagpengene til arbeidsledige og kuttene i sykepengene – fra Fremskrittspartiet.

Det er verdt å merke seg at opposisjonens budsjetter spriker i alle retninger. Eksempler er matmoms, bistand, antall skoletimer, foreldrebetaling i skolen, eller – enda mer grunnleggende – pengebruk og klima. En toppgevinst i Lotto fortøner seg som en større mulighet enn en framtidig borgelig flertallsregjering.

Når det gjelder miljø og klima, satses det stort på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Regjeringen satses til sammen 1 125 mill. kr på CO₂-håndtering og miljøvennlig gassteknologi. Vi må si at dette er en historisk satsing og et markant linjeskifte i norsk politikk.

Likewise satses det på fornybar energi. Neste år vil Enova disponere totalt ca. 1 450 mill. kr, som er omtrent 800 mill. kr mer enn det var på det meste under Bondevik-regjeringen – penger til gode miljø- og klimatiltak.

Et linjeskifte er det også når det gjelder folkets arvesølv, vannkraften. Regjeringen har sikret et fortsatt bredt, offentlig eierskap til vannkraftressursene våre. Den forrige regjeringen framstilte det som nærmest umulig å videreføre hjemfallsordningen. Vi har utøvd politisk klokskap og vunnet, slik at folket fortsatt skal ha eierskap til de største fornybare kraftressursene vi har.

Regjeringen har lagt opp til en omfattende nordområdepolitikk, og i nord er det mange miljøutfordringer vi må ta hensyn til. Temperaturen i Arktis stiger dobbelt så fort som i andre deler av verden. Derfor er det viktig at Norge er en sterk deltaker i det fjerde internasjonale polaråret 2007–2008. Her bruker vi 288 mill. kr på 26 prosjekter. Det internasjonale polaråret er et stort løft for forskning i nordområdene. Å tilpasse seg klimaendringene er ikke et valg, det er en nødvendighet.

Vi må ta inn over oss at nordområdene har gått fra et sikkerhetspolitisk oppmarsjrområde til et energipolitisk kraftsentrum. Interessen for petroleumsvirksomhet i Norskehavet og Barentshavet er stor, og derfor var det viktig å få på plass en forvaltningsplan for Lofoten og Barentshavet som skal evalueres i 2010.

Jeg undrer på hvordan Høyre nærmest mener at dersom de borgerlige hadde styrt, hadde disse områdene vært åpnet for petroleumsaktivitet. Det er en merkelig uttalelse, når Venstre er klokkeklar på at de aldri kunne vært en del av en regjering som åpner for aktivitet i disse områdene. De krever evigvarende petroleumsfrie soner, og derfor kutter de hele bevilgningen til seismiske undersøkelser i sitt budsjett.

Arne Sortevik (FrP) [19:03:21]: Ved utgangen av oktober 2007 passerte oljefondet 2 000 milliarder kr. Norge er blitt et land rikt på oljepenger, et land som har store investeringer på finansmarkedet utenfor landets grenser. Samtidig er Norge et av landene i Europa med dårligst vei- og jernbanenett innenfor landets grenser. Vi er rike på oljepenger – stadig rikere. Samtidig ser vi et stadig økende forfall og et stadig økende etterslep i utbygging og vedlikehold av vei og jernbane.

Paradokset er altså: Det rike landet Norge har et ueffektivt og usikkert vei- og jernbanenett, og derfor også et miljøfiendtlig vei- og jernbanenett. Utfordringen er: Det står ikke på pengene. Det står på den politiske evnen og viljen.

Vi må bryte ut av den budsjettbaserte og Nasjonal transportplan-baserte tvangstrøyen som gjør at investeringer i veier og jernbane behandles som en årlig utgift. Vi må slutte å behandle investeringer i veier som varer i 50 år, som en utgift brukt i løpet av ett år.

Vi trenger 230 milliarder kr for å bygge ut et effektivt, sikkert og miljøvennlig stamveinett. Vi trenger 100 milliarder kr for å modernisere, effektivisere og sikre dagens jernbanenett. Vi må ta grepene for å øke økonomiens langsiktige vekstevne nå!

Verdiskaping hindres og reduseres av infrastruktur som forlenger transporttiden. Verdiskaping hindres og reduseres av infrastruktur som øker transporttiden og transportkostnadene, og som reduserer produktprisen, og verdiskapingen hindres og reduseres når avstandsulempen Norge har fra før, faktisk forsterkes.

Norge har samfunnsøkonomisk handlingsrom som kan brukes om man vil, og om man tør å gå en litt annen vei enn det de regjeringsstyrende sosialøkonomene i Finansdepartementet aksepterer.

Med budsjetttrammen også fra regjeringen Stoltenberg for 2008 vil det ta 50 år å få på plass et effektivt, sikkert og miljøvennlig vei- og jernbanenett i Norge. Vi har verken tid eller råd til å bruke 50 år. Fremskrittspartiet mener dette skal på plass i løpet av 20 år. Fremskrittspartiet mener det kan gjøres uten at staten bruker bompenger, og uten at staten innfører veiprisering. Derfor vil Fremskrittspartiet endre budsjettssystemet – vi vil ha investeringer i eget flerårig budsjett. Derfor vil Fremskrittspartiet opprette et infrastrukturfond der avkastning fra oljeformuen øremerkes investeringer i vei, jernbane, kollektivtiltak og bredbåndsutbygging. Derfor vil Fremskrittspartiet ha sterkere statlig styring på utbygging av nasjonal infrastruktur. Vi vil ha korridorvis utbygging av stamveinettet mellom og rundt de største byene. Derfor vil Fremskrittspartiet ha et statlig veiselskap, som med statlige lån kan få avklart og forutsigbar finansiering til omfattende og raskere veiutbygging i Norge. Forslaget er fremmet i Stortinget 14. november i år. Derfor vil Fremskrittspartiet omgjøre Jernbaneverket til et statlig selskap, som med statlige lån kan få avklart og forutsigbar finansiering til omfattende og raskere utbygging av dagens jernbanekonsept i Norge. Forslaget er fremmet i Stortinget 21. november i år. Flere fornyingsforslag kommer fra Fremskrittspartiet.

Det kommer ingen fornying på dette feltet fra Regjeringen – om en da skal se bort fra lovforslaget fremlagt i statsråd sist fredag, der Regjeringen åpner for at bilistenes bompenger også skal finansiere driften av buss, trikk og tog. Ingen systemfornyning, men et signal om at bilistene skal betale enda mer!

Fremskrittspartiet registrerer at noen enkeltrepresentanter fra regjeringspartiene også ønsker å bruke oljepenger øremerket vei og jernbane.

Fremskrittspartiet er enig med samferdselsministeren, som i Dagens næringsliv den 23. november skriver:

«Det må vera lov å meine at ein større del av oljeinntektene skal kunne nyttast til vegbygging uten å verte stempla som uansvarleg.»

Tiltredes! Det er faktisk omvendt. Det er uansvarlig om vi ikke investerer avkastning fra oljeformuen i et effektivt, sikkert og miljøvennlig vei- og jernbanenett i Norge. Det vil på en bevisst måte øke økonomiens langsiktige vekstevne. Vi må vektlegge investeringer mer enn bare å se på utgiftssiden.

Fremskrittspartiet har ikke bare den politiske viljen. Vi har også de gode og de nye løsningene som kan gi et effektivt, sikkert og miljøvennlig vei- og jernbanenett i Norge.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Signe Øye (A) [21:46:05]: I hele dag har vi hørt at landet nå styres i en helt annen retning enn da Bondevik II styrte sammen med Fremskrittspartiet i forrige periode. Der høyresiden hadde fokus på skattelette for dem som hadde mest fra før, er fokuset nå på hvordan vi kan skape mer fellesskap. Og vi lykkes.

Også når det gjelder Forsvaret, følger Regjeringen opp ved å bevilge 31,5 milliarder kr i 2008. Man viderefører dermed et høyt budsjettnivå for Forsvaret. Alle dystre spådommer om at det kom til å bli lave forsvarsbudsjetter fra den rød-grønne regjeringen, der SV er med, er dermed nok en gang gjort til skamme. 98 pst. av langtidsbudsjettet vil dermed være oppfylt. Det er bra.

Opposisjonen spriker også her i alle retninger. Mens Fremskrittspartiet vil øke rammeområde 8, som er Forsvaret, med 2 milliarder kr, har Høyre reelt pluss på 450 mill. kr. Kristelig Folkeparti og Venstre har på den andre siden kuttet henholdsvis 160 og 221,2 mill. kr i forhold til det Regjeringen har foreslått, og det som vil bli vedtatt her i kveld. Derfor kan vi si, i år som i fjor, at det er grunn til å slå fast at en borgerlig regjering nok ville landet om trent der vi har landet – et budsjett vi mener er til å leve med.

Regjeringen viderefører gjennom årets forsvarsbudsjett den planlagte omstillingen av Forsvaret, samtidig som vi fortsetter å følge opp Soria Moria-erklæringens ambisjoner for nordområdene og våre forpliktelser overfor FN og NATO. Forsvaret har igjen fått kontroll på økonomistyringen. Bedre økonomistyring, herunder innføring av nødvendige støttesystemer, har gitt styring. Samtidig erkjenner vi at det er utfordringer på driftssiden i 2008, og det vil kreve stramme prioriteringer.

Dette bringer meg inn på langtidsutfordringen for Forsvaret, nemlig å få samsvar mellom Forsvarets struktur og finansielle rammer. Problemet er at det hele tiden har vært et gap mellom de opprinnelige forutsetningene i langtidsplanene og de faktiske, vedtatte budsjetter, uavhengig av hvem som har sittet i regjering.

Jeg vil vise til både Forsvarspolitisk utvalg og forsvarssjefens anbefalinger, som peker på at denne budsjettutviklingen for Forsvaret vil bety en gradvis nedbygging og avvikling av Forsvaret som følge av synkende kjøpekraft. Av den grunn vil jeg understreke behovet for et langsiktig og forutsigbart økonomisk løft for Forsvaret dersom Norge fortsatt skal kunne ha handlefrihet til å møte et bredt spekter av utfordringer både nasjonalt og internasjonalt.

Øyvind Halleraker (H) [21:49:30]: I Høyres alternative budsjett har vi prioritert investering i kunnskap, forskning, næringsliv og ikke minst infrastruktur. Regjeringspartiene velger bort disse prioriteringene. På samferdselssektoren har de rød-grønne det travelt, også her i dag, med å fortelle oss om en historisk satsing, og at de oppfyller NTP-rammene.

Nei, dette er ingen satsing som får plass i historiebøkene. Snarere tvert imot. Bevilgningsnivået i forhold til BNP har gått ned de siste årene. Regjeringen følger heller ikke opp sitt eget NTP-vedtak. Her er det også store etterslep etter at tre av fire budsjetter er fremmet for Stortinget. Ja, faktisk er etterslepet på så mye som 800 mill. kr på vei og 1 milliard kr på bane.

Dette er alvorlig nok, men det mest oppsiktsvekkende med samferdselspolitikken de siste tre årene er likevel ikke den manglende oppfølgingen av bevilgningslovnader, heller ikke at flere og flere veiprojekter ikke er betalt av staten, men av brukerne. Nei, det mest alvorlige er den totale mangel på nytenkning innenfor sektoren. Jeg mer enn aner stor uenighet mellom regjeringspartiene også på dette området. Resultatet er i alle fall innovasjons- og nytenkningstørke.

La oss ta et kjapt tilbakeblikk på da Høyre satt i regjering i forrige periode. På veisiden omorganiserte vi Statens vegvesen og skilte ut produksjonen i et eget selskap, Mesta. Vi frigjorde 800–900 mill. kr på årsbasis. Vi igangsatte OPS-prosjekter, som har gitt som resultat at vi realiserer store prosjekt på halve tiden i forhold til tradisjonell modell. Vi opprettet suksessbedriften Avinor. Vi omstrukturerte jernbanedriften, skilte ut godstransport og satte persontog ut på anbud – begge deler med stor suksess og til beste for brukerne.

Jeg kunne gjort listen lengre. Vi var kommet godt i gang, men var på langt nær ferdig. Men etter regjeringsskiftet er det blitt dørgende stille på reform- og moderniseringsfronten innenfor samferdselssektoren. Dette inkluderer også Soria Moria-mantraet «prosjektfinansiering», som ingen i regjeringspartiene helt kunne forklare, og som de selv også ettertrykkelig har parkert, bokstavelig talt.

I en verden med stadig teknologisk utvikling og nye krav til endringer og løsninger for også å utnytte ressurse-

ne bedre, tror vi i Høyre på nytenkning. Det er simpelthen ikke godt nok å stå på stedet hvil. Denne Regjeringen har selv definert seg på et hvileeskjær når det gjelder forskning og høyere utdanning. Jeg vil hevde at den også står stille på et sidespor når det gjelder nytenkning og innovasjon innenfor samferdselssektoren.

Sonja Mandt-Bartholsen (A) [21:52:32]: At helse- og omsorgsområdet er styrket, og at helse er budsjettvinneren, viser vi med den store satsingen som er gjort i budsjettet. Sykehusene har vært nevnt før i dag, og jeg vil derfor trekke fram et annet felt innen helse som også får sin satsing, nemlig rusfeltet.

Regjeringen har lagt fram sin opptrappingsplan, som sikkert kommer til å bli diskutert mer i helsedebatten. Den viser at vi tar rusproblematikken på alvor. Det å ta grep når det gjelder alle slags rusmidler, er nødvendig. Siden det i dag foreligger en rapport fra SSB som viser at vi i Norge stadig drikker mer, bør vi ha god grunn til bekymring. Bruken av andre rusmidler øker også, og vi må ta nye grep for å forebygge.

Men, så var det alle dem som allerede har sine problemer, og som trenger fellesskapets hjelp. Jeg vil nevne noen konkrete tiltak i budsjettet som er målrettede og i tråd med vår tanke om en sterk, offentlig satsing for svake grupper, om bedre bruk av ressurser og bedre organisering.

Det foreslås 51 mill. kr til styrking av rusfeltet. Satsingen innenfor rus må skje på mange felt. Det er viktig at vi får økt behandlingsskapasitet når det gjelder avrusing, bedre akuttbehandling for dem som trenger det, og at vi utvikler gode ambulante tjenester.

10 mill. kr går til økt behandlingsskapasitet innenfor LAR. Det vil gi et tilbud til omtrent 100 nye pasienter, noe som vil bli et godt bidrag innenfor rusbehandlingen. I dag står folk og venter på behandling. 484 personer ventet i 2006, og dette tallet øker. De er motivert, de vil gjøre noe med problemet sitt, og økt bevilgning gir dem muligheten til å få et bedre tilbud.

Jeg vil også nevne de tiltakene som skal settes i gang for barn av rusmiddelavhengige og psykisk syke foreldre. Barn av rusmiddelavhengige er en forsømt gruppe. Det er de svakeste av de svake, og er absolutt vårt ansvar.

Vi vet at over 200 000 barn lever i familier som har problemer med rus, eller har psykisk syke foreldre. Risikoen er stor for at disse barna selv utvikler rusproblemer eller psykiske lidelser, og det er derfor bra at den rød-grønne regjeringen har tatt fatt i denne gruppen og setter inn tiltak. Det nasjonale kompetansenettverket under ledelse av Sørlandet sykehus vil være et viktig bidrag for å få mer kompetanse når det gjelder denne gruppen. De 5 mill. kr som er bevilget til formål rettet mot unge, er etterlengtet og vil sikkert bli godt utnyttet.

Når jeg har tatt fram to felt i mitt innlegg, er det for å vise at det rød-grønne flertallet ønsker å satse på dem som ikke prater høyest eller maser mest – som barn, som unge og som rusmiddelavhengige. Vi vil heller bruke pengene på dem enn å gi skattelette. Det er solidaritet i praksis, det

er å forebygge fattigdom, og det er å forebygge forskjeller.

Vera Lysklætt (V) [21:55:42]: Kommuneøkonomien er løftet til et generelt høyere nivå etter den store innspøytingen i 2006. Venstre er tilfreds med at penger til en viss grad har fulgt etter alle nye pålagte og dels øremerkede oppgaver for kommunene. Men i denne sammenheng er det også viktig å nevne at skatteinntektene har bidratt til den kanskje største økonomiske veksten for kommunene de siste årene. Vi ser at kommunene nå nyter godt av den nærings- og skattepolitikk som har vært ført over de siste årene. Samtidig er kommunene, på samme måte som befolkningen, sårbare for renteøkninger. Det er derfor en utfordring for Regjeringen å balansere hensynet til kommuneøkonomien opp mot hensynet til en generell, ansvarlig økonomisk politikk. Norsk økonomi er nå på kokepunktet, og Norges Bank har varslet en hyppigere økning av rentenivået. Bare for kommunesektoren innebærer 1 pst. renteøkning økte kostnader på minst 800 mill. kr.

På tross av økte overføringer til kommunene har lærerdekningen i grunnskole og videregående skole ikke økt de siste årene. I den videregående skolen, med en sterk elevvekst, er dette alvorlig. Venstre vil derfor styrke fylkeskommunenes økonomi med 500 mill. kr i 2008 for å sikre nok lærere i den videregående skolen i framtiden. I tillegg har Venstre funnet plass til å videreføre ordningen med rentekompensasjon for skolebygg også i 2008. Denne ordningen vil komme både kommuner og fylkeskommuner til gode. Vi har et stort behov i dette landet for å bygge nye og friske skolebygg eller for å restaurere gamle og syke bygg. Det kan umulig være riktig at den viktigste ressursen vi har, våre barn og unge, de 10–13 viktigste årene av sitt liv skal være nødt til å oppholde seg i slike fullstendig nedslitte og forsømte skoleanlegg, som i tillegg har et helt uakseptabelt inneklima og dermed også gir helt uakseptable arbeids- og læringsforhold for lærere og elever.

For Venstre er kvalitet i skolen viktig, og med det menes også kvalitet i skolen i de samiske områdene av landet. Her er det like viktig med kvalitet. Dette har jeg fokusert på utallige ganger i denne salen i løpet av disse to årene – dessverre for døve ører.

Vi har svært store utfordringer når det gjelder utvikling av læremidler og lærebøker tilpasset Kunnskapsløftet Samisk. Det finnes ennå ikke en eneste lærebok som er tilpasset den nye reformen i grunnskolen. Dette er uverdig. Regjeringen ved kunnskapsministeren må snarest sikre at elever i de samiske områdene av landet som har krav på undervisning i og på samisk som er tilpasset Kunnskapsløftet Samisk, faktisk får det.

Vilkårene for samiske lærebokforfattere og læremiddelprodusenter må forbedres. Slik situasjonen er i dag, er det den enkelte lærer som selv må stå for å tilpasse gamle, ofte eldgamle, læremidler til den nye reformen. Venstre tar dette på største alvor og har derfor for neste år satt av 5 mill. kr mer til dette formålet.

Presidenten: Presidenten vil gjere merksam på at den reglementsmessige tida for kveldsmøte snart er over. Presidenten gjer framlegg om at møtet held fram til kartet for i dag er ferdig handsama. – Det blir sett på som vedteke.

Tor-Arne Strøm (A) [21:59:35]: Først og fremst vil jeg sitere hva finansminister Kristin Halvorsen sa i innledningen til finanstalen den 5. oktober 2007 i Stortinget:

- «– Vår tids største utfordring er å bekjempe de menneskeskapte klimautslippene.
- Vår viktigste kapital når vi skal løse utfordringene, er kunnskap og alles arbeidsinnsats. Folk er vår viktigste formue.
- Våre verdier er å forme framtida i fellesskap og solidaritet med hverandre.»
- Det var kloke ord, og det er faktisk de utfordringene vi står overfor.

Landet er inne i en særdeles positiv økonomisk situasjon med høykonjunktur, og da er det også viktig å holde orden i økonomien. Spesielt viktig er det for eksportindustrien.

Det er flere i jobb – mange tusen flere. Sysselsettings-situasjonen er helt unik for tiden. Det er under 2 pst. arbeidsledighet. Man må vel 20–25 år tilbake for å finne maken til det som skjer i dag. Det er virkelig høykonjunktur, spesielt i de sentrale strøk. Da er det viktig å holde orden på pengebruken.

Så en tur innom samferdsel. Regjeringen innfrir løftene og målene i Nasjonal transportplan. Dette ser ut til å falle opposisjonen tungt for brystet. Dette klarte de aldri selv. Hvorfor klarte de det ikke? Jo, svaret er ganske enkelt. De var mest opptatt av skattelette til de rikeste, og med Fremskrittpartiet som støtteparti klarte de det. Resultatet ble bl.a. lave bevilgninger innenfor samferdsel over flere år. Det har ført til mangelfullt vedlikehold av jernbane, veier og ikke minst innenfor Fiskeri- og kystdepartementets område. Nå er bevilgningene til havner, fiskerihavner og farleder kommet opp på NTP-nivå. Det er en viktig og riktig satsing. Sjøveien er riksvei nr. 1. Det er også et politisk mål å oppnå en overføring av gods fra vei til sjø, ikke bare fra vei til bane.

Investeringer i infrastrukturen for sjøtransport er et helt sentralt virkemiddel for å nå dette målet, og det satser denne regjeringen på. Vi holder det vi har lovet, både i NTP og ikke minst i Soria Moria-erklæringen. Vi innfrir bit for bit. Det handler om troverdighet, og det er det vi blir målt på. Det er viktig å ta hele landet i bruk. Da er det viktig med gode samferdselsløsninger. Gode samferdselsløsninger er gode rammebetingelser for bosetting og næringsliv.

Til slutt: Når det gjelder debatten i dag, synes jeg det har vært ren klagesang fra opposisjonens side. Jeg tror de fleste i dette landet har det bra – jeg sa de fleste.

C a r l I . H a g e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Torbjørn Hansen (H) [22:02:49]: Høyre har lagt fram et alternativt statsbudsjett som etter min mening

har en vesentlig bedre innretning enn Regjeringens på næringsområdet, både når det gjelder generelle vilkår, og når det gjelder vilkår for enkeltbransjer. Høyre synes det er viktig å bruke oppgangen i norsk økonomi til å investere i framtiden, slik at de gode tidene kan vare lenger.

Hvileskjæret på forskning fortsetter i budsjettet for 2008. Det er ikke bare på offentlig forskning og bedriftsrettede ordninger som SkatteFUNN at Regjeringen er bakpå. Også når det gjelder bygg og infrastruktur er det full stopp i akkurat denne sektoren. Det merker vi spesielt i Bergen, hvor flere viktige utdanningsbygg står på vent. Odontologiutdannelsen er hardt rammet, og det samme gjelder Høgskolen. Regjeringen vil ikke engang fortelle når man forventer at investeringene skal startes opp. Det skaper en meget vanskelig situasjon for denne sektoren i Bergen.

Som næringspolitiker er jeg betenkt over at Regjeringen legger fram et ekspansivt budsjett i en tid med betydelig press i norsk økonomi. Det er betenkelig at Regjeringen gjør lite for å øke tilgangen på arbeidskraft. Derfor er det riktig når Høyre legger fram et forslag med 1,6 milliarder kr mindre i budsjetttramme, prioriterer forslag som gir mindre press på rente og kronekurs og foreslår 31 ulike tiltak for å bedre tilgangen på arbeidskraft. Dette er god næringspolitikk.

Jeg merket meg at næringskomiteens leder, Ola Borten Moe fra Senterpartiet, i replikk til representanten Sanner forsøkte å bagatellisere en innstramming på 1,6 milliarder kr ved å sette det opp mot brutto nasjonalprodukt. Vel, i en slik sammenheng er de fleste tallene ganske små. Det gjelder også de bevilgninger Regjeringen til stadighet omtaler som historiske løft. Jeg tror de fleste som har laget et alternativt statsbudsjett, vet at 1,6 milliarder kr krever en vilje til prioritering. Denne viljen burde Regjeringen også ha utvist i sin egen budsjettprosess som har gått gjennom nesten hele 2007, i enda større grad enn det vi har fått til i en budsjettbehandling i Stortinget.

Høyre har en rekke andre omprioriteringer når det gjelder næringslivets rammevilkår:

Skatteskjerpelser på norsk eierskap i norske bedrifter blir reversert. Det er et paradoks at Regjeringen kjøper aksjer i Aker Kværner med begrunnelse i svake private norske eiermiljøer, samtidig som Regjeringen øker skatten på det private eierskapet.

Høyre foreslår økt fiskerifradrag. Det skulle bare mangle når nettolønnsordningene for konkurrerende skipsfart har steget til 1,7 milliarder kr i 2008-budsjettet.

Regjeringens neglisjering av fiskerinæringen er påfallende. I forrige uke var jeg på årsmøtet til Nord-Norges Rederiforening. Selv etter mange henvendelser var det ingen fra regjeringspartiene som hadde funnet tid til å møte fiskerne. På møtet var det stor frustrasjon over at Regjeringen hadde gjort fiskerinæringen om til en finanspolitisk salderingspost gjennom NO_x-avgiften. Dette gjør Høyre noe med i sitt alternative statsbudsjett.

Det forteller litt om situasjonen på næringsområdet at Regjeringen legger fram en ordrik maritim strategi den ene dagen, for så å kreve inn 14 milliarder kr i skatt med

tilbakevirkende kraft den neste dagen. Næringspolitikken bør bli vesentlig mer forutsigbar og langsiktig enn som så.

Per Rune Henriksen (A) [22:06:06]: Det er gode tider i kongeriket, i motsetning til hva man skulle tro når man får presentert det bildet som deler av opposisjonen prøver å tegne av Norge som en jammedal av en annen verden. Da man hørte Jørund Rytmans beskrivelse av situasjonen i Norge tidligere i debatten i dag, skulle man tro Norge hørte til på den nedre del av listen over verdens rikeste land, mens faktum er at vi tilhører det desiderte toppsjikt.

Men vi har utfordringer. Liksom representanten Torbjørn Hansen før meg vil jeg peke på mangelen på arbeidskraft. Det har også representanten Sanner fra Høyre gjort. Vi har forskjellige tiltak for å gjøre noe med dette. Høyre legger fram en liste som inkluderer både skattelette og pisk, blant annet ved at man vil innføre fem ventedager for arbeidsledige før man får dagpenger som middel for å få mobilisert arbeidskraften.

Vi har et mer helhetlig perspektiv på hva vi gjør for å mobilisere arbeidskraften. Vi ser at vi får flere i arbeid ved å styrke kvalifiseringen av arbeidsledige. Vi ønsker å få flere med funksjonshemninger av forskjellig art ut i arbeidslivet, og vi har reformer som tar sikte på å få flere over fra trygd og ytelser til arbeid, helt eller delvis. Dette må skje på en måte som gir verdighet.

Vi har også arbeidsinnvandring som et virkemiddel for å bøte på mangelen på arbeidskraft i Norge. Dette er ikke uten dilemmaer. Vi har sosial dumping som et utstrakt problem i norsk arbeidsliv. Denne regjeringen gjør noe med sosial dumping. Vi har en effektiv handlingsplan med tiltak som virker. Vi har nå ute på høring forslag om innstramminger på inn- og utleie av arbeidskraft, med innsynsrett for tillitsvalgte og påseansvar for oppdragsgivere. Dette er tiltak som opposisjonen har gått imot, men som vi mener er nødvendige for å sørge for at arbeidslivet fortsatt skal være en god arena for menneskene å utvikle seg på, og ikke en arena for utplyndring av arbeidskraft.

Vi har også store utfordringer på arbeidsmiljøområdet, og vi skal i løpet av denne perioden ha flere pensjonsdebatter. Når det f.eks. gjelder Aker Kværner Stord, har man der sett på situasjonen for dem som har gått av siden 1998. Det er faktisk sånn at mens 60 pst. har gått av med avtalefestet pensjon ved fylte 62 år, så har hele 38 pst. gått av med uførepensjon før fylte 62 år. Dette er noe vi må ta tak i, ved å styrke kampen for et bedre arbeidsmiljø.

Åge Starheim (FrP) [22:09:32]: Ordføreren i Askvoll kommune, som også er leiari av Sogn og Fjordane Arbeidarparti, sa på lokalradioen i Sogn og Fjordane at ho har så små ressursar at ho ikkje har midlar til å utvikle kommunen slik at ein kan stanse ei negativ utvikling i folketallet.

Dette er etter mitt syn eit bevis for at det ikkje er samsvaret mellom det raud-grøne regimet sine hallelujarop om mykje pengar til kommunane, og det som er den reelle situasjonen rundt om i kommunane. Verkelegheita gjen speglar seg i det som ordføreren og leiaren i Sogn og Fjor-

dane Arbeidarparti seier og opplever i kvardagen. Ho og andre lokalpolitikarar er ikkje tente med festtaler om frie midlar. Ho, som andre, opplever at dei frie midlane som er lova, vert dregne inn att før dei kjem i kommunekassa. Her høyrer ein at sjølv leiaren i Sogn og Fjordane Arbeidarparti opplever den bitre verkelegheita, og ut frå det totale mediebiletet i fylket mitt er ho i godt selskap med sine politiske kollegaer frå det raud-grøne regimet.

Folk flest både ser og opplever kvar dag det offentlege forfallet. Ein ser det på offentlege bygg og kyrkjer, og ikkje minst føler ein det på kroppen når ein køyrer bil på nedslitne vegar.

- Kvar er vallovnadene?
- Kvar er statsministeren sine fantasihender i helse- og omsorgssektoren?
- Kvar er samferdselsministeren sine gode vegar?
- Kor er vatnet i symjebassenga?
- Kva med innhaldet i skulen?

Folk forventar og folk ventar på resultat av dei gode vallovnadene, noko dei ser svært lite av.

No har eg ei oppfatning av at folk flest ser fram til 2009, for å få eit nytt politisk regime og for å få fart på landet.

Folk ser dei godt styrte framstegspartikommunane, og vert gjennom dette styrkte i trua på at Framstegspartiet ved makta vil skape ein betre kvardag for folk flest i heile landet.

Saera Khan (A) [22:12:07]: Arbeiderpartiet har høye mål når det gjelder bekjempelse av fattigdom. Jeg vil påstå at kampen for dem med minst i samfunnet går som en rød tråd gjennom Arbeiderpartiets historie. Kampen mot fattigdom er en viktig sak for den rød-grønne regjeringen og de rød-grønne partiene i Stortinget. Fattigdomstiltakene er økt med 1,6 milliarder kr i denne regjeringsperioden, og handlingsplanen mot fattigdom inneholder målrettede tiltak som videreføres og styrkes i statsbudsjettet for 2008. Styrkingen for neste år er på 336 mill. kr.

Regjeringens mål i boligpolitikken er at de økonomiske virkemidlene skal bidra til at alle skal kunne bo trygt og godt. Virkemidlene er flere: Bostøtte, startlån og boligtilskudd er målrettede og viktige virkemidler i det boligsosiale arbeidet. Kommunene skal kunne benytte seg av disse virkemidlene på en helhetlig måte og legge til rette for at vanskeligstilte på boligmarkedet enklere skal kunne skaffe seg en egnet bolig. Bostøtte er viktig i kampen mot fattigdom.

Gjennom Stortingets behandling av statsbudsjettet har et godt budsjett blitt enda bedre. En forenkling av reglene vil gi flere grupper med lav inntekt mulighet til å skaffe seg en passende og nøktern bolig, og mulighet til å bli boende der. Totalt økes bevilgningene faktisk med 30 mill. kr. I tillegg kommer 25 mill. kr til ytterligere styrking av rusfeltet i kommunenes rustiltak og nye plasser ved Tyrili.

Statsbudsjettet er en ytterligere styrking av tiltakene for bekjempelse av fattigdom, og i løpet av tre år er innsatsen doblet. Fortsatt gjenstår mye arbeid, men ingen skal være i tvil om at Arbeiderpartiet fortsatt er sterkt opp-tatt av dem som har minst.

Gunnar Gundersen (H) [22:14:15]: Statsråd Halvorsen var tidligere i dag opptatt av at debatten etter at den rød-grønne regjering hadde kommet til makten, hadde skiftet karakter. Det er for lite satsing på diverse områder som er i fokus nå, ikke Høyres skattepolitikk, mente hun. Omskrevet betyr dette at hun mener de brutte løfter er i fokus. Selvfølgelig er det slik. Det eneste finansministeren for øvrig bekreftet med sine skattevurderinger, var å avsløre en filosofi der dynamikk, effektivitetstap og motivasjon i beste fall forsvant inn i retorikken.

Skatteskruen skrues til, og på ett område gjør man det virkelig skikkelig, nemlig på småkraftverk. Der legger finansministeren og Senterpartiet opp til noe som rent generelt framstår som et ran av små grunneiere, gründere og pådrivere rundt omkring i Norge, og som for noen kan bli katastrofalt. Det kan kanskje være på sin plass å minne både Regjeringen og denne forsamlingen om at det er enkeltmenneskers livsgrunnlag og personlige økonomiske grunnlag man tukler med når man endrer skatteforutsetningene slik man nå gjør.

Et eksempel kan synliggjøre dramatikken: Tenk på en som investerte millionbeløp i et småkraftverk for fire–fem år siden. Da var kraftprisen 16–20 øre/kWh. Banken krevde en langsiktig kontrakt, dvs. på fem, ti eller femten år, som bandt strømprisen på dette nivået for å finansiere prosjektet, og utbygger selv fant det fornuftig for å skjerme seg mot risiko for prisfall. Nå er prisen 35–40 øre/kWh. Neste år vil den på grunn av kvotesystem og CO₂-avgifter sannsynligvis bli enda høyere. Med Regjeringens forslag skal denne småkrafteieren betale grunnrenteskatt ut fra den spotpris som markedet gir, ifølge skatteloven § 18-3. Merk dette: Det skal ikke betales skatt ut fra den faktisk mottatte pris, men ut fra den pris som spotmarkedet gir gjennom året. Det kan lett bli det dobbelte eller mer enn den faktisk mottatte pris. Skatten for dette anlegget kommer til å bli over 100 pst., og finansministeren har funnet en effektiv vei til ruin for småkrafteieren. Dette vil effektivt skremme mange bort fra å tenke på å satse på småkraft. Plutselig er det å sikre seg gjennom langsiktige kontrakter blitt en rød-grønn risikosport.

En gjennomgang av denne problematikken i revidert til våren er fattig trøst. Om ikke banken da har slått eieren konkurs, har flere uansett blitt påført mange søvnløse netter. Dette er virkelig konstruktiv distriktspolitikk! At Senterpartiet er med på å undergrave gründerkultur, frata de som har satsset, og de som tenker på å satse, enhver motivasjon og til de grader sette bom for offensiv satsing i Distrikts-Norge, er uforståelig.

Ingrid Heggø (A) [22:17:26]: Det har vore ein lang og innhaldsrik debatt her i dag, der opposisjonen har gjort sitt beste både for å svartmåla og for å prøva å påpeika usemje innerter i Regjeringa. Til det er det å seia at det sjølv sagt er diskusjonar i Regjeringa. Vi er tre sjølvstendige parti med tre forskjellige partiprogram, og som brorparten av partia på Stortinget – eg kunna vel kanskje sagt alle med éitt unntak – prøver vi å halda det vi har skrive i programma våre.

Vi i regjeringspartia er einige om dei store linene. Det har òg debatten her i dag vist. Vi er einige om kursendringa, og det viser seg ofte at Kristeleg Folkeparti og Venstre er einige med oss. Det er eg glad for.

Høgre vil i mange samanhengar ha meir av det vi har foreslått. Dei kallar satsinga vår f.eks. på fornybar energi for puslete. Der er det faktisk ei dobling av det Høgre si eiga regjering foreslo. Dette vert å vera storkar i opposisjon og dverg i posisjon, spør du meg.

Eit godt eksempel er redningstenesta. Det einaste den førre regjeringa klarte å få på plass frå vedtaket vart gjort våren 2002 til ho gjekk av hausten 2005, var vakt tilstades på Sola. Fasiten til Regjeringa vår er at Banak og Bodø er på plass, og neste år kjem Ørlandet, Rygge og Florø – fem basar på tre år mot den førre regjeringas eine base på tre år.

Barnehus er også ein gjengangar. Dette gode SV-rammet, som vi alle har slutta oss til 100 pst., vert framstilt som om Regjeringa ikkje leverer. Eg vil minna om at ingen barnehus vart etablerte under den førre regjeringa. No har vi starta i Bergen. Hamar kjem i desember. I tillegg er det gitt løyvingar til tre nye barnehus i 2008.

Etter debatten i dag utkrystalliserer det seg at det er eitt parti som står att åleine med sine monopolpengar, Framstegspartiet. For det vert monopolpengar dersom det vert eit borgarleg samarbeid.

Det er lagt merke til at Framstegspartiet ikkje har svart på statsministeren sitt spørsmål om kvar dei vil kutta dersom dei skal inn og regjera f.eks. med Høgre. Eg trur at Høgre er ansvarlege, at dei ikkje vil vika ein tomme og bruka meir enn handlingsregelen tilseier, og at dette står fast sjølv om regjeringsalternativet då fell til jorda. Eg synest at denne avklaringa frå Høgre er svært prisverdig.

Eg håpar verkeleg at alle skuleelevar og foreldre har merka seg at Høgre faktisk vil ha kutt i ordninga med gratis læremiddel. Som eit godt innlegg i helsedebatten tek dei 100 mill. kr frå helseregionane. Dette skal vera med oss vidare.

Når ein synleggjer slike innsparingar, må ein berre seia at ein kan forstå at Framstegspartiet ikkje har lyst til å synleggjera kutta sine. Men eg meiner at folk flest har eit rettmessig krav på å få greie på nettopp kva prioriteringar Framstegspartiet ønskjer.

André N. Skjelstad (V) [22:20:45]: Venstre vil understreke at deltakelse i arbeidslivet er et av de viktigste tiltakene for at den enkelte borger på egen hånd kan sikre seg og sin familie mot fattigdom og sosial ekskludering.

Venstre er overrasket over at Regjeringen ikke legger mer vekt på yrkeshemmedes muligheter til å komme i arbeid. Vi har en uutnyttet ressurs i de mange menneskene med funksjonsnedsettelse som ikke kommer ut i arbeidslivet. Skal vi lykkes med velferdspolitikken, må vi få flere med. Derfor trenger vi ulike tiltak for å få flere tilbake i arbeid og tilrettelegge arbeidslivet på en slik måte at så mange som mulig kan delta. Framtidens velferdssystem vil avhenge av at vi som samfunn greier denne store oppgaven. Men det går en grense for hva man kan oppnå med arbeidslinjen. Særlig havner altfor mange kvinner i om-

sorgsykker på uføretrygd etter mange år med tunge løft. Da er det som oftest for sent. Bedre tilrettelegging av arbeidsplasser for disse yrkesgruppene vil være avgjørende for å få ned sykefraværet. Det må skje på et mye tidligere tidspunkt enn det gjør i dag.

Arbeidslinjen for alle vil etter Venstres mening ikke kunne fungere. Regjeringens forslag til kvalifiseringsprogram har mange gode intensjoner, slik vi har sett det skissert hittil, men det tar ikke tilstrekkelig hensyn til dem som ikke er i stand til å hjelpe seg selv. Her mener Venstre at en ordning med borgerlønn er bedre – en garantert minsteinntekt for alle, kombinert med en personlig plan som gir den enkelte mulighet til å ta kontroll over sitt eget liv og få en best mulig tilværelse.

Det finnes en gruppe mennesker som faller utenfor sosiale ordninger. Det gjelder spesielt dem som betegnes som bostedsløse. Det finnes i dag rundt 5 000 mennesker som ikke har bosted. Mange av dem blir definert som uten boevne. De som i dag faller utenfor, har ofte komplekse og sammensatte problemer, og Venstre har tillit til at noe av denne problematikken kan møtes av en tredje sektor. Venstre vil derfor spesielt styrke overføringene til frivillige organisasjoner som har mulighet til å drive lavterskeltilbud, og som vet hvilken hjelp man må gi. Venstre ønsker å bidra til å få bostedsløse vekk fra gaten og gi dem et verdig tilbud. Dette er en gruppe mennesker som i liten grad forholder seg til det offentlige hjelpeapparatet. Det er derfor viktig at man hjelper dem på en best mulig måte og på en så ubyråkratisk måte som mulig. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett å øke bevilgningene til frivillige organisasjoner for å styrke tiltakene for bostedsløse.

Per Roar Bredvold (FrP) [22:23:27]: Avgifter, grensehandel og distriktpolitikk er tre ting som henger sammen. I dette tilfellet tenker jeg på de skyhøye avgiftene Norge har bl.a. på alkoholholdige drikkevarer. Ifølge tall fra Vin- og brennevinleverandørenes forening ble det fraktet mer enn 1 100 000 liter vin, brennevin, øl og sider over svenskegrensen til Norge. I tillegg kommer selvfølgelig kjøp fra andre land som f.eks. Danmark, Tyskland etc. samt taxfree-handel. For Hedmark fylkes del selges det mer vin og brennevin til nordmenn på svenske vinmonopol enn på de norske polutsalgene, og denne negative trenden for norsk næringsliv fortsetter å øke. Grunnen til dette er selvfølgelig at disse varene er billigere på svensk side. Tallene viser at mens det ble solgt 168 000 liter på de seks polutsalgene i Hedmark, ble det solgt ca 194 000 liter – altså 26 000 liter mer – på Systembolagets utsalg langs Hedmarks grense til hedmarkinger.

På samme måte er det med de andre fylkene som grenser til Sverige. Grensehandelen øker og øker. Når man først er der, handler man selvfølgelig også andre varer som er billigere, men også varer til tilsvarende norsk prisleie. Det er jo så lett å se når man først er der. For ytterligere å øke handelen har NSB busser som går til det nye kjøpesenteret i Charlottenberg f.eks. Taperen er de norske butikkene, og dermed distriktene. Den ene butikken etter den andre forsvinner, og befolkningsgrunnlaget blir sveket.

Selvfølgelig er ikke avgiftene alene med på å styre dette, men et viktig medvirkende moment er det. Derfor bør avgiftene på en del varer reduseres ganske kraftig, som alkohol og nikotin.

En annen ting jeg ønsker å ta opp i dette innlegget, er satsingen på samferdsel. Når Norge går med et slikt gigantisk overskudd, burde det ikke være noe problem å løse i hvert fall noen av alle flaskehalsene vi har.

I en artikkel i Østlendingen for noen år tilbake kunne vi lese at det ville ta 340 år med datidens tempo for rv. 3 i Hedmark ville ha en fullgod standard. Denne veien er sikkert ikke alene om et slikt tidsperspektiv – dessverre.

I valgkampen 2005 reiste bl.a. Senterpartiet rundt og lovet penger til vei. I Hedmark ble det bl.a. lovet 100 mill. kr hvert år til rv. 3. Senterpartiet er nå i regjering. Senterpartiet har samferdselsministeren. Første budsjettår kom det ingenting. I år kommer det noen få kroner til rv. 3. Kanskje 340 år trengs med denne regjeringen for å løse bl.a. rv. 3s problemer.

Dag Ole Teigen (A) [22:26:49]: «Den nordiske velferdsmodellen» har blitt et begrep innen statsvitenskapen. Noen av kjennetegnene er rettferdig fordelingspolitikk, sterke fagforeninger og en godt utbygd offentlig sektor der velferdstjenester er tilgjengelige for alle.

Vi har utfordringer i Norge, som i alle andre land. Som politikere har vi et spesielt ansvar for å gripe fatt i de oppgaver som ligger framfor oss. Samtidig er Norge et av verdens aller beste land å bo i. Vi er heldige som er født akkurat her. Om jeg hadde kunnet velge et land å bli født i, ville Norge vært et usedvanlig bra valg. Vi ligger høyt på en rekke indikatorer, bl.a. innenfor helse. Det er det også viktig å snakke om, for å minne oss selv på det som er gjort riktig, og ta vare på det. Dessuten: Hvis ikke norske politikere kan formidle et optimistisk budskap, hvilke politikere skal da gjøre det?

Statsbudsjettet for 2008 innebærer en ansvarlig økonomisk pengebruk. I tråd med handlingsregelen, som legger opp til å bruke litt mer penger i perioder med lavkonjunktur og økende arbeidsledighet og litt mindre penger når vi har høykonjunktur og arbeidsledigheten er synkende, legger Regjeringen opp til å bruke rundt 7 milliarder kr mindre enn om man skulle fulgt handlingsregelen helt bokstavelig. Dette er en ansvarlig økonomisk politikk som står i skarp kontrast til skremmebildene om «den røde fare», som vi ble møtt med i forkant av stortingsvalget i 2005.

Jeg er glad for at styrket sykehusøkonomi er en av de viktigste satsingene i 2008-budsjettet. Sykehusbudsjettet styrkes reelt med nærmere 3,5 milliarder kr, fordelt mellom pasientbehandling og investeringer i utstyr og sykehusbygg. I tillegg styrkes spesialisthelsetjenesten med midler fra Opptrappingsplanen for psykisk helse og Opptrappingsplanen for rusfeltet.

I filmen «Sicko» illustrerer Michael Moore hvor sterkt tanken om et offentlig helsevesen – der alle skal få den hjelpen de trenger, uavhengig av personlig økonomi og forsikringsordninger – står i alle vestlige land med unntak av USA. Jeg er glad for at Regjeringen satser på det of-

fentlige helsevesenet – eller «sosialisert helse», som høyrekrefter skremmer med i USA.

I tillegg til økte bevilgninger til sykehus har Regjeringen også satset på flere andre viktige politiske områder, bl.a. klima, velferd i kommunene og samferdsel. Spesielt glad er jeg for at bistanden til verdens fattige trappes ytterligere opp. Å være født i Norge forplikter. Hvis vi virkelig er opptatt av rettferdig fordeling, må vi også tenke globalt og prøve å bidra til å kunne gjøre noe også for dem som ble født i et annet land enn vårt eget.

Henning Skumsvoll (FrP) [22:29:55]: Fra finansminister Kristin Halvorsen og andre representanter for den rød-grønne regjeringen, inklusiv statsminister Jens Stoltenberg, har vi i finansdebatten i dag hørt på selvskrut fra ende til annen. Hva denne regjeringen har fått til, sett med egne øyne, kan en knapt forestille seg. På område etter område er lovnadene fra Soria Moria oppfylt – i det minste delvis oppfylt – og en er på god vei til å komme i mål.

At representantene for den rød-grønne regjeringen har skylapper på, vil nok de fleste grupper i landet påstå. Daglig kan vi lese i aviser fra hele landet at kommunene må kutte i tjenestetilbudet sitt neste år. Nyvalgte kommune-styrerepresentanter lurer nok på hva som virkelig foregår rundt om i de enkelte kommunene. Virkeligheten står i sterk kontrast til det som vi alle ble tutet ørene fulle med før valget, om den rød-grønne regjeringens formidable økte inntekter for kommunene. Folk flest har store problemer med å skjønne hvorfor den kommunale hverdag er så fullstendig annerledes enn det som ble forespeilet dem før valget.

Eldreomsorgen i mange kommuner mangler mye. Tv viser stadig bilder der eldre blir stuet bort på rom som slettes ikke egner seg til formålet. Fremskrittspartiets forslag om lovpålagt standard på eldreomsorgen blir enkelt feid bort som helt uaktuelt. Uten øremerking av midler til eldreomsorgen vil vi nok få inn lignende bilder fra eldreomsorgen i lang tid ennå. Den rød-grønne regjeringen har mye større oppmerksomhet mot barnehageplasser enn mot de svakeste i samfunnet, som er de gamle som ikke lenger kan ta vare på seg selv.

Einar Gerhardsens omtanke for dem som bygget landet, ser ikke ut til å bekymre dagens regjering i særlig grad. Kommunenes budsjetter er heller ikke store nok til å vedlikeholde kommunale veier, skoler og kirker. Forfalt er stort, og det blir verre og verre år for år. Sykehusene våre sliter med store underskudd, og mange sykehus har gammelt og umoderne utstyr. Mange mennesker står i sykehuskø. Det er ventelister for å få utført til dels enkle operasjoner, noe som igjen hindrer mange i å komme ut i arbeidslivet igjen i rimelig tid. I en tid hvor alle etterspør mer arbeidskraft, burde slike ventelister for lengst vært avskaffet.

Størstedelen av den eksportrettede industrien ligger i distriktene. Mye av denne eksporten går på vei fra bedriftene mot deres markeder, i særdeleshet vår store fiske- og sjømateksport. Dårlige veier øker bedriftenes kostnader og fører med seg at konkurranseevnen minker.

Med et overskudd på statsbudsjettet på over 350 milliarder kr i 2008 er det uforståelig at ikke Regjeringen nå bruker en større del av dette overskuddet på vedlikehold og utbygging av ny infrastruktur – en utbygging av infrastruktur som vil gjøre oss bedre rustet til å møte framtiden når oljealderen går mot slutten.

Tom Strømstad Olsen (A) [22:33:02]: Vi hører fra mange kommuner at det er trangt økonomisk. Dette er en situasjon vi må ta og tar på fullt alvor. Noe av det mest nyttige vi kan gjøre i denne situasjonen, er å ikke bruke for mye penger slik at rentene blir påvirket i negativ retning og nye byrder derfor blir påført kommunene i økte rentekostnader.

Det er klart det er fristende å bruke så mye penger som mulig av det vi har, men det straffer seg jo betydelig ved en senere anledning. Med unntak av Fremskrittspartiet er det bred enighet i Stortinget om å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Det er også, som det tidligere er blitt påpekt i debatten, slik at i dårligere tider er det nødvendig å holde orden i økonomien. Dette blir ikke mindre viktig nå som det går godt med norsk økonomi. Regjeringen har siden regjeringsskiftet for to år siden tilført Kommune-Norge over 21 milliarder kr. Dette er en enorm inntektsvekst siden Erna Solberg styrte Kommune-Norge. Det er viktig for oss å sikre kommunene gode vilkår også i framtiden.

Alternativet til en rød-grønn politikk for kommune-økonomien fikk kommunene servert fra høyresiden fra 2001 til 2005. Dette er et alternativ som Kommune-Norge ikke vil prøve igjen. Mange politikere fra borgerlig side tar stadig vekk til orde for mer øremerking av penger til Kommune-Norge. Dette er en vei vi mener ikke er riktig å gå. Undersøkelser viser at kommunene er flinke til å bruke penger på det som er riktig for deres kommune. Det bygges barnehager, det satses på skole, og det satses på eldreomsorgen. Dette er helt i tråd med den politikken Regjeringen legger opp til. Det at vi har tillit til at kommunene sjøl kan styre pengene i sin kommune, er etter vår mening med på å styrke vårt demokratiske system.

Vi i kommunalfraksjonen er selvsagt opptatt av kommunenes økonomi og ønsker at alle skal ha det godt økonomisk. Det er jo i kommunene velferden skapes og forvaltes. Er det skjevheter i inntektsgrunnlaget, skal og må dette rettes opp. Derfor er Sørheim-utvalgets innstilling svært viktig når det gjelder problemstillingene ute i kommunene. Når denne kommer til behandling i Stortinget, er det viktig at den får en bred og god behandling. Dette er et arbeid jeg ser fram til å jobbe med.

Arbeiderpartiet er opptatt av at kommunene skal være gode velferdsprodusenter. Da er både størrelsen på penge-sekken og fordelingen av innholdet viktig.

Jan Tore Sanner (H) [22:36:26]: Finansministeren og flere rød-grønne politikere virker ganske frustrert over at deres gamle retorikk ikke passer på Høyres politikk. Flere har åpenbart nå oppdaget at Høyre ikke foreslår svære skatteutt for dem som har mest fra før, og heller ikke kutter i velferden. Tvert imot styrker Høyre velferden for dem som trenger det mest, og skatten senkes for

helt vanlige lønnstakere. Det er ikke rart at angrepene på Høyres skatte- og velferdspolitikker virker ganske forvirrede.

Kristin Halvorsen gjør et poeng av at Høyre ikke fjerner tre år med rød-grønne skatteskjerpelser i løpet av ett budsjettår, nemlig 2008. Samtidig hopper hun glatt over at SV nå har gått ut og garantert for det norske folk at de aksepterer om lag 15 av de 24 milliardene som Høyre fikk senket skattene med i løpet av forrige periode, mens Reidar Sandal med bred penn gjør et poeng ut av at Høyre skulle gi skattelettelse på 30 000 kr til dem som har mest fra før, i neste års statsbudsjett. Da har det åpenbart gått representanten Reidar Sandal hus forbi at det Høyre gjør, er å fjerne skatteskjerpelse som Regjeringen har fremmet for dem som investerer i små og mellomstore bedrifter, i norske arbeidsplasser. Det er en forskjell på å fjerne en skatteskjerpelse og det å foreslå store skattelettelser – selv om jeg er stolt av at Høyre ønsker en videre nedtrapping av formuesskatten – slik at vi legger til rette for små og mellomstore bedrifter.

Men det jeg egentlig tok ordet for, var at rød-grønne politikere med statsministeren i spissen og flere statsråder i tur og orden har gått opp på talerstolen og gjort et kjempepoeng ut av at den rød-grønne regjeringen bevilger mer penger enn den borgerlige regjeringen gjorde til politi, til forskning, til miljø og til helt andre formål. Men har man ikke fått med seg at det i løpet av de tre siste årene har vært en økonomisk vekst som har bidratt til at man har fått 130 milliarder kr mer i skatteinntekter? Har man ikke fått med seg at det over de offentlige budsjettene er brukt 116 milliarder kr mer til ulike offentlige formål? Og legger man folketrygden til, er det over 130 milliarder kr mer som er brukt, nettopp fordi man har hatt høyere skatteinntekter. Det skulle da bare mangle at det ikke ble bevilget mer penger til ulike formål, når vi har hatt en så eventyrlig økonomisk vekst i dette landet. Det som derimot er det store paradokset, er at man ikke har fått mer ut av de pengene man har til disposisjon. Det er der man skal testes, og ikke på at man bevilger mer penger enn det som ble gjort for tre år siden. Det skulle bare mangle.

Bent Høie (H) [22:40:03]: Det var innlegget til representanten Hagebakken, lederen av kommunalkomiteen, som fikk meg til å ta ordet. Jeg er bekymret for at representanten Hagebakken de siste årene har brukt altfor mye tid på å springe mellom propagandaavdelingen på Youngstorget og Stortinget, og har hatt altfor liten tid til å reise rundt i Kommune-Norge og oppleve hvordan den virkelige verden er. For hans framstilling var at de nylagte lokalpolitikere nå sitter rundt i landet og skal velge hvilke områder de skal prioritere og satse de ekstra pengene på. Sannheten er at en kan slå opp hvilken som helst lokalavis i dette landet hvilken som helst dag og få en beskrivelse av kommunestyret som i disse dager sitter og prøver å finne kutt som rammer minst mulig. Men det er vanskelig. Skoler legges ned, eldreomsorgen kuttes det i, og som KS sier: Kommuneopplegget for 2008 innebærer egentlig en lavere vekst enn i budsjettene fra

Erna Solberg. Og det er helt riktig. Kommuneopplegget for 2008 er det andre opplegget på to år fra denne regjeringen som innebærer en reell reduksjon i kommunenes frie inntekter, og det begynner nå å svi. Finansministeren kan slå opp på side 75 i nasjonalbudsjettet og lese dette selv.

Situasjonen nå er at Regjeringens medlemmer drar land og strand rundt og lover mer og mer på vegne av Kommune-Norge og skaper en forventningskrise. Det bør være på tide at både finansministeren og kommunalministeren faktisk står opp sammen med ordførerne og sier at ja, det kommuneopplegget som vi har hatt nå i 2007, og det kommuneopplegget som vi legger for 2008, er nøkterne, stramme opplegg som krever omstilling og effektivisering. Hadde kommunalministeren og finansministeren gjort det, hadde de faktisk gjort den tøffe jobben som de har satt landets lokalpolitikere til å gjøre, mye lettere. Men det som Regjeringen gjør, er at den legger en ekstra bølge til denne lasten ved at de bare i løpet av de siste to-tre månedene har lovet på vegne av Kommune-Norge mer til kultur, mer til bibliotek, mer til rehabilitering, mer til idretten, mer til de rusavhengige, mer til høyere sosialhjelpsatser, mer til boligløse, mer til eldreomsorg, mer til kirkebygg og ikke minst mer til «verdens beste» skole. Dette skaper en situasjon der landets nylagte lokalpolitikere blir sittende igjen med svarteper, og på lang sikt er det lokaldemokratiet som taper.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [22:43:22]: Det er rimelig tydelig både gjennom debatten her og det vi ellers vet, at denne regjeringa ikke mangler penger, men mangler vilje, vilje til å satse på det som er viktig for den langsiktige utviklinga av Norge.

Det er sånn at bare på forskningsområdet presenteres det i Høyres alternative budsjett nesten 60 pst. mer i bevilgninger enn det Regjeringa legger opp til. Vi satser 709 mill. kr i påplussing på forskning. Vi satser en halv milliard, og drøyt det, mer til skole og høyere utdanning, og i tillegg legger vi inn 20 milliarder kr ekstra i forskningsfondet, som i 2009 vil gi en økt avkastning på 1 milliard kr.

Vi har fått rapporter fra universiteter og høyskoler landet rundt. Ved NTNU må kjemistudentene nå på grunn av det store kuttet på 275 mill. kr i inneværende års budsjett ta til takke med halvparten så mange timer på laboratorium og halvparten så mange forelesninger. Ved jus- og medisinstudier ved Universitetet i Oslo kuttes det dramatisk. Språkfagene, de som er små og lette å rive ned, men vanskelig å bygge opp igjen, rammes hardt. Det samme ser vi med allmennlærerutdanningen og teknologiske fag.

Tidligere i debatten sa forsknings- og høyere utdanningsministeren at Regjeringa prioriterte det institusjonene bad om. Det er ikke riktig. Det institusjonene bad om først og fremst, var å få rettet opp det store kuttet i basisbevilgningen, slik at de hadde mulighet til å drive langsiktig og strategisk forskning og høyere utdanning. I stedet får de noen stipendiater som de har vanskeligheter med å

få brukt, rett og slett fordi basisbevilgningen har gjort at det ikke er nok veiledningskapasitet.

Til slutt: Flere, bl.a. Tore Hagebakken, har gitt uttrykk for i denne debatten at det er gjort betydelige løft i den kommunale velferden, ikke minst innenfor skolen. Anniken Huitfeldt har snakket om hvordan pilene nå peker oppover, og at det ikke finnes kutt i offentlige skoler, og en taler for litt siden nevnte også at det nå satses på skole. Da synes jeg det er veldig rart at kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell senest i går gav ut en pressemelding på departementets nettsider der det står at kunnskapsministeren er «bekymret for kutt i skolen». Da må det jo være slik at situasjonen rundt omkring i kommunene for skolesektoren ikke er så rosenrød som representanter i denne salen har gitt inntrykk av. Det står i pressemeldinga:

«Kunnskapsministeren sier at han har fått mange meldinger om nedleggelse av skoler og kutt i lærerstillinger.»

I tillegg vet vi at gruppestørrelsen nå for første gang på flere år øker. Dette burde mane til ettertanke for regjeringens partienes representanter, som prøver å tegne et bilde av virkeligheten som ikke er riktig.

Hans Olav Syversen (KrF) [22:46:37]: Det går vel mot slutten, men noen innlegg fra de rød-grønnes side er det verdt å kommentere. Jeg ser at Rolf Terje Klungland har tegnet seg igjen, så da kan jeg jo benytte anledningen til å gi ham en liten visitt med tanke på hans egenattest for sittende regjering – det var vel ikke en eneste feil å se hos den. Den har gjort alt perfekt, i motsetning til forrige regjering, hvor alt var galt. Det var, som Klungland sa da de ikke-sosialistiske budsjettalternativene skulle beskrives, småkårsfolkene som skulle betale de rikes skattelette. Da må jeg nesten spørre representanten Klungland: Hvorfor kutter den rød-grønne regjeringen og flertallet her tiden man kan motta attføringspenger, med tre måneder? Er det for å bygge oppunder de rike, eller er det for å bygge oppunder de fattige man gjør det? Og hvorfor er det slik at barnehagesatsene for dem som har dårligst råd, ifølge SSB har gått opp 20 pst. det siste året? Er det for å bygge oppunder de fattige, eller er det for å bygge oppunder de rike at Regjeringen har ført en politikk som gjør dette mulig? Og hvorfor er det slik at det flertallet Rolf Terje Klungland representerer her i salen, har funnet det nødvendig å bygge oppunder bostøtten for å kunne heve hodet lite grann, etter det Klungland selv fikk høre i høringene knyttet til dette budsjettet?

Jeg synes at denne milliarddebatten, som også Klungland gjerne tar del i, som går på at denne regjeringen satses så og så mange flere milliarder enn den forrige regjeringen, er utrolig haltende. Se på tallene som Regjeringen selv presenterer i budsjettet. Da vil man se at i regnskapet for 2005 hadde Bondevik II-regjeringen 650 milliarder kr til disposisjon – det var det man brukte. Denne regjeringen har for neste år nesten 780 milliarder kr, altså en økning på 130 milliarder kr. Så da vil jeg spørre representanten Klungland: Med 130 milliarder kr mer, synes han at de

fattige har fått den delen av den økningen som de fortjener?

Elisabeth Aspaker (H) [22:49:18]: Regjeringen brukte store ord da den 1. desember 2006 presenterte sin nordområdestrategi i Tromsø. Men forføreriske ord er ikke fulgt opp av like forføreriske budsjetter. Regjeringen har 130 milliarder kr mer på sparegrisen, men nordområdesatsingen går på sparebluss. Regjeringen undervurderer nordlendinger, som kan lese både budsjetter og aviser. Det er ikke hverdagskost at Nordlys på lederplass skryter av Høyre-forslag. Det skjedde den 16. november, da Nordlys støttet Høyres økte satsing i nord. Redaktøren bad de rød-grønne lytte til Høyres forslag. Det er kanskje ikke så overraskende at Regjeringen ikke vil lytte til Høyre. Men Regjeringen burde lytte til Nordlys-redaktøren. Han tar Nord-Norge daglig på pulsen og vil kunne fortelle at folk i nord har helt andre forventninger til nordområdestrategien enn det Regjeringen presterer.

Vi i Høyre følger opp nordområdemeldingen framlagt under Bondevik II-regjeringen i vårt alternative budsjett. Høyre satses der Regjeringen svikter sine egne ambisjoner.

Kunnskap skulle være selve navet i nordområdesatsingen. Men man skal lete godt og lenge for å finne spor av noen satsing på utdanning og forskning i nord. Realiteten er det motsatte: Regjeringen har kuttet til sammen 35 mill. kr på universitet og høyskoler i Nord-Norge. Forskningsinnsatsen er ikke i nærheten av å tangere de forventningene som er skapt.

Høyre støtter Regjeringen i at ny kunnskap er nødvendig for å møte klimautfordringene og for en bærekraftig utnyttelse av naturressursene i nord. Men da må hvile-skjæret innenfor forskning karakteriseres som et svært stygt feilskjær. Vi har ingen tid å miste i møte med klimautfordringene. Høyre vil bygge mer kunnskap om nord i nord, og vi må gjøre det nå. Vi foreslår

- 5 mill. kr til maritim arktisk kompetanseutvikling ved universitetet i Tromsø
- 5 mill. kr til et nytt forskningsfond i regi av Arktisk Råd der klima, natur og ressursforvaltning er sentralt
- 10 mill. kr til oppstart av et nytt forskningsprogram som ser globale energi- og klimautfordringer i sammenheng
- 5 mill. kr ekstra til MARENO-programmet

Høyre er også opptatt av å sikre Forsvarets tilstedeværelse i nordområdene, og foreslår 550 mill. kr mer til Forsvaret. Rød-grønne representanter har i avisinnlegg før valget talt varmt for å styrke Kystvakten. Nå skjer det motsatte. Ifølge kystvaktsjefen betyr 2008-budsjettet at han må seile færre skip med dårligere beredskap som resultat. Denne utviklingen står i skarp kontrast til fiskeriministerens uttalelser om å skjerpe kampen mot ulovlig fiske i Barentshavet. Heller ikke her lever Regjeringen opp til forventningene. Noen kaller det svartmaling, jeg kaller det faktisk realiteter.

Rolf Terje Klungland (A) [22:52:13]: Når vi nå har skrevet våre merknader og holdt våre jammertaler og det endelig er tid for juleferie – unnskyld, jeg har visst fått tak i et manuskript fra Fremskrittspartiet.

Grunnen til at jeg har behov for å ta ordet nå på slutten, er representanten Gitmarks innlegg tidligere i dag. Jeg må innrømme at jeg er skuffet over Høyres representant fra Vest-Agder. Det er kanskje ikke så overraskende, i og med at han er Høyre-mann, men det er ikke det som skuffer meg. Det som skuffer meg, er at representanten sammen med Fremskrittspartiets Åse Schmidt en gang i året er ute i media i Agder og klager på at Arbeiderpartiets representanter ikke har gjennomslag i Stortinget for lokale saker. Vel, kan en forlange av en kollega at slike uttalelser også forplikter? Hvor er Gitmarks og Schmidts innsats for å endre tildelingen av forskningsstipender til universitetene? Arbeiderpartiets representanter fra Agder har allerede tatt initiativ til å gjøre noe med det. Hvor er veien som Gitmark fra Høyre lovet Hamresanden Vel i går? Hvor er bevilgningene til ny Vågsbygd-vei, som Gitmark har lovet Kristiansands innbyggere, og hvorfor har ikke engang representanten fra Vest-Agder Høyre fått lov til å støtte at vi igjen skal få sovevogn fra Kristiansand? Gitmark må snart bevise at han gjør noe. I alle fall må han slutte å oppføre som opposisjonens spradebasse.

Hvorfor kutter vi så i attføring? Jo, fordi vi skal ha folk i arbeid. Det største skillet i Norge – det er til representanten Syversen, forresten – er mellom dem som har arbeid, og dem som ikke har det. Derfor kommer vi med tiltak som skal gjøre at folk kommer i arbeid. Barnehageprisen har vi holdt på det nivået den var på i fjor, og vi ønsker å sette ned barnehageprisene. Vi tar det i rekke og rad. Bostøtte er det mest målrettede virkemidlet vi har for å hjelpe dem som står svakest. Jeg tror Syversen heller bør gå gjennom sine momsøkninger, sine økninger på søtsaker, f.eks. drikke til barn på lørdagskvelden og sånne ting, før han kritiserer Arbeiderpartiet.

Presidenten: Presidenten vil anmode om at man ikke omtaler sine medrepresentanter som «spradebasser», i hvert fall ikke her i salen.

Reidar Sandal (A) [22:55:55]: Eg skal ikkje forlenge debatten, men det er behov for å kome med ei oppretting av feil.

I Budsjett-innst. S. nr. 1 for 2007-2008 har det oppstått nokre feil. Det gjeld tre trykkfeil som finst i forslaget til vedtak. Dette er trykkfeil som det er gjort merksam på i skriv frå finansministeren, og skrivet er lagt ved innstillinga. Ved ein inkurie er ikkje feila blitt retta opp i forslaget til vedtak i innstillinga.

Korreksjonane er som følgjer:

Under rammeområde 22, IX Merverdiavgift for budsjetterterminen 2008, på side 159 i innstillinga, skal § 3 punkt f) ha følgjande ordlyd:

«formidling av tjenester som nevnt i bokstav b og tjenester som nevnt i bokstav c når det gjelder avgiftspliktig utleie.»

Vidare under rammeområde 22, X Særavgifter til statskassen for budsjetterterminen 2008, Grunnavgift på fyringsolje mv., på sidene 170 og 171 i innstillinga, skal § 3 første ledd punkt 15 endrast ved at siste setning går ut.

Den siste korrigeringa gjeld også rammeområde 22, X Tollavgifter for budsjetterterminen 2008, på side 180 i innstillinga, der IV skal endrast ved at følgjande skal gå ut på slutten av setninga: «ratifikasjoner overfor WTO og UNCTAD» og erstattast av «notifikasjoner».

Då meiner eg at den nødvendige opprettinga skulle vere gjord, og presidenten er gjord kjend med dei korreksjonane som bør gjerast.

Presidenten: De korreksjoner som saksordføreren og komitelederen her har gjort kjent, vil inngå i det som blir voteringsgrunnlaget, og de feilene som kom ved en inkurie i finanskomiteens forhandlinger, er opprettet.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–3, og debatten er avsluttet.

(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går til votering i sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Presidenten foreslår at finansministerens redegjørelse i Stortingets møte 5. oktober 2007 om stats- og nasjonalbudsjettet for 2008 vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Sak nr. 2 gjelder Budsjett-innst. S. I. Til denne sak er det satt frem i alt 56 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 2–41, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 42–45, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre
- forslagene nr. 46–51, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 52–56, fra Lars Sponheim på vegne av Venstre

Det votes først over forslagene nr. 52–56, fra Venstre.

Forslag nr. 52 lyder:

«A
Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 530 774 000
2 Familie og forbruker	54 280 322 000
3 Kultur	5 319 331 000
4 Utenriks	26 577 649 000
5 Justis	14 483 432 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 856 518 000
7 Arbeid og sosial	244 252 528 000
8 Forsvar	30 904 562 000
9 Næring	2 621 099 000
10 Fiskeri	538 446 000
11 Landbruk	13 105 099 000
12 Olje og energi	-98 964 402 000
13 Miljø	3 372 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 430 217 000
15 Helse	114 751 108 000
16 Kirke, utdanning og forskning	39 059 082 000
17 Transport og kommunikasjon	25 771 621 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	64 126 769 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 373 224 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	22 780 133 000
22 Skatter og avgifter	-832 944 873 000
23 Utbytte	-30 076 052 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland	-265 355 000 000»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008, legge fram en egen sak om forbedring av vilkårene for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, herunder hvilke krav en overføring av ansvaret for disse til barnevernet stiller til kompetansen og hvilke ressurser som må tilføres barnevernet for å utøve ansvaret på en tilstrekkelig god måte.»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endring i forskriftene for produksjonstilskudd for aviser slik at det blir satt et maksimaltak på kr 30 000 000 for hvor mye en enkeltavis kan motta i produksjonstilskudd.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en opptrappingsplan for innføring av offentlig finansiering av tannhelsen.»

Forslag nr. 56 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gi den økte kostnadsrammen for studentboliger tilbakevirkende kraft, slik at boliger som har fått tilsagn kan realiseres.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 98 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.07.31)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 46–51, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 46 lyder:

«A
Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 776 774 000
2 Familie og forbruker	54 920 422 000
3 Kultur	5 221 531 000
4 Utenriks	27 067 149 000
5 Justis	14 488 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	10 021 518 000
7 Arbeid og sosial	244 821 228 000
8 Forsvar	30 965 762 000
9 Næring	3 603 099 000
10 Fiskeri	588 446 000
11 Landbruk	13 115 099 000
12 Olje og energi	-99 144 402 000
13 Miljø	3 055 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 480 217 000
15 Helse	114 450 608 000
16 Kirke, utdanning og forskning	38 120 482 000
17 Transport og kommunikasjon	24 716 621 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	65 038 169 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 405 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	22 780 133 000
22 Skatter og avgifter	-834 167 673 000
23 Utbytte	-30 176 752 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland	-265 357 000 000

B

Stortinget ber Regjeringen sørge for ekstra bevilgninger i samband med Revidert nasjonalbudsjett 2008 slik at frivillige organisasjoners utgifter til tjenestemoms i 2006 kompenseres fullt ut. Det forutsettes at det i tilbakebetaling av innbetalt tjenestemoms tas høyde for påløpte renter i perioden.

C

Stortinget ber Regjeringen etablere et Barnas Hus i Oslo/Akershus-området i løpet av 2008.

D

Stortinget ber Regjeringen legge fram lovforslag som fra 1. juli 2008 gir selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, rett til:

- 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

Samtlige endringer gjennomføres uten at trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende økes.

E

Stortinget ber Regjeringen videreføre investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for skolebygg med 1 mrd. kroner.

F

Stortinget ber Regjeringen videreføre investeringsrammen i rentekompensasjonsordningen for kirkebygg med 500 mill. kroner.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fordele alle pengene i Norsk Tippings fond til frivillige lag og organisasjoner i 2008.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen kompensere for frivillige organisasjoners utgifter til merverdiavgift på alle tjenester som er avgiftsbelagt fra og med 1. juli 2001.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for nye lokaler for Politihøgskolen i sammenheng med operativt treningssenter på Østlandet.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av sykehusenes samlede driftsunderskudd for 2007, akkumulerte gjeld og økonomiske styring, og presen-

tere nødvendige forslag for Stortinget i tilknytning til Revidert nasjonalbudsjett 2008.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette en bred utredning av systemet for sykehusfinansiering som bedre enn dagens stykkprissystem fanger opp behovet for helhet i tjenestekjeden fra forebygging og primærhelsetjeneste til spesialisthelsetjeneste og rehabilitering.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 98 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.07.49)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 42–45, fra Høyre.

Forslag nr. 42 lyder:

«A

Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 036 074 000
2 Familie og forbruker	54 024 922 000
3 Kultur	5 086 531 000
4 Utenriks	26 044 649 000
5 Justis	14 591 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 588 218 000
7 Arbeid og sosial	244 316 228 000
8 Forsvar	31 575 762 000
9 Næring	3 681 099 000
10 Fiskeri	483 446 000
11 Landbruk	11 206 099 000
12 Olje og energi	-98 956 402 000
13 Miljø	3 040 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 415 217 000
15 Helse	114 996 108 000
16 Kirke, utdanning og forskning	38 391 682 000
17 Transport og kommunikasjon	25 126 621 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	61 624 469 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 180 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	22 896 133 000
22 Skatter og avgifter	-828 779 473 000
23 Utbytte	-30 019 952 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland	-266 955 000 000

B

Stortinget ber Regjeringen fjerne finansieringskravet for boliger i bostøtteordningen for husstander med mottaker av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. januar 2008.

C

Stortinget ber Regjeringen fjerne funksjonskravet for boliger i bostøtteordningen for husstander med mottaker av attførings- eller rehabiliteringspenger, yrkesskadeerstatning, grunn- eller hjelpestønad, tidsbegrenset uførepensjon, eller person som har sosial stønad som eneste inntekt fra og med 1. juli 2008.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 utvikle funksjonskravet, arealkravet og finansieringskravet i bostøtteordningen for alle

grupper med unntak av funksjonskravet for husstander med barn under 18 år (barnefamilier).»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen forsterke og videreføre strategien «På veg til egen bolig» frem til etter at evalueringen er gjennomført og ny strategi etablert.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere et veifond på 20 mrd. kroner. Den årlige avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger, og benyttes til å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av riksveiene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre ble med 89 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.08.09)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2–41, fra Forslag nr. 2 lyder:
Fremskrittspartiet.

«A
Rammevedtak

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 681 174 000
2 Familie og forbruker	54 198 515 000
3 Kultur	4 333 123 000
4 Utenriks	16 932 594 250
5 Justis	15 158 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	7 120 438 000
7 Arbeid og sosial	243 684 828 000
8 Forsvar	33 125 762 000
9 Næring	3 832 599 000
10 Fiskeri	563 776 000
11 Landbruk	6 900 229 000
12 Olje og energi	-100 035 802 000
13 Miljø	3 066 493 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 464 717 000
15 Helse	116 378 658 000
16 Kirke, utdanning og forskning	38 492 825 700
17 Transport og kommunikasjon	26 841 461 000
18 Rammetilskudd mv. til kommunesektoren	65 447 369 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 830 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon mv.	21 844 713 000
22 Skatter og avgifter	-812 304 673 000
23 Utbytte	-28 988 552 000
Sum før låntransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland	-257 935 496 050

B

Stortinget ber Regjeringen sørge for at en fondsordning som alternativ til NO_x-avgift blir etablert senest innen 1. februar 2008.

C

Stortinget ber Regjeringen snarest legge frem egen sak om etterslep innenfor veivedlikehold på fylkesveier og kommunale veier med forslag til tiltak for å fjerne etterslepet. Det etableres en ordning med investeringsramme for ekstra veivedlikehold i fylkeskommuner og kommuner med rentekompensasjon tilsvarende den ordning som gjelder for skolebygg. Ordningen startes opp i 2008, og det forutsettes at Regjeringen kommer tilbake med inndekning av rentekompensasjonen i revidert statsbudsjett for 2008.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om etablering av et statlig barnevernstilsyn.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede behovet og muligheten for etablering av et fond for investeringer i det private næringsliv i MUL-land. Fondsforvaltningen settes ut til den eller de som er best egnet. Fondet bør kunne investere i eksisterende bedrifter samt delta i

etableringen av nye bedrifter. Det søkes å finne mekanismer for å inkludere norske bedrifter i prosjekter der dette er naturlig.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en stortingsmelding om å sikre et bedre samarbeid og en klarere ansvarsfordeling mellom strafferettspleien og psykiatri, barnevern, samt utdanningssektoren i løpet av 2008.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og igangsette prosjekt med å leie soningsplasser i gjerningspersonens opprinnelsesland, eller i andre land med ledig soningskapasitet.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag som tillater private å forestå fengselsdrift. Slik privat fengselsdrift skal gjelde for kortere dommer hvor forholdene ikke er ekstraordinære.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre avgiftsfritak på tjenestekjøretøy for politiet fra og med 1. januar 2009.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette forsøk med elektrosjokkpistoler i politiet.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for økt kompetanse i kommunal sektor for å bekjempe korrupsjon og økonomisk kriminalitet.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede behovet for et nytt lokale for spesialenhetene og alternativ plassering av et moderne og fremtidsrettet treningssenter for politiperative disipliner i Oslo.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avvikle bruken av fremskutt prøveløslatelse. Det igangsettes ikke nye tiltak med soningsrabatter.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008 fremlegge en beskrivelse og vurdering av kommunale omsorgstiltak ved prøveløslatelse av psykisk utviklingshemmede som er idømt særreaksjoner eller varetektssurrogat.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen senke innslagspunktet i finansieringsordningen for ressurskrevende tjenester fra kr 800 000 til kr 600 000 i statsbudsjettet for 2009, samtidig som den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen. På sikt senkes innslagspunktet til kr 400 000 pr. bruker.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2009 legge til grunn at satsen for den kommunale andelen av selskapsskatten tilbakeføres til 4,25 pst.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at uførepensjon/ tidsbegrenset uførestønad tildeles utelukkende på medisinske kriterier.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre en ordning der alle som mottar uføreytelser, både permanente og midlertidige, etterprøves minste hvert 4. år.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre krav til mottakere av uføreytelser om deltakelse i tiltak, arbeidstrening eller opplæring basert på individuell plan i samarbeid med NAV.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at NAV innfører individuell plan for alle mottakere av uføreytelser som har en mulig restarbeidsevne.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå støtteordningen for fornybar energi, og fremlegge sak med vurderinger for potensialet i et grønt sertifikat marked

med Sverige, samt endringer i støttenivået for Regjeringens eksisterende støtteordning.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere tidligere avviste vannkraftutbygginger på nytt, og fremme egen sak om dette til Stortinget.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem tiltak for å stimulere til oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å skille ut eiendomsmassen knyttet til de regionale helseforetakene i et eget selskap.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten til NAV-systemet.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmerne og MS-medisinen til NAV-systemet.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede muligheten for å innføre PSA-screening som en obligatorisk ordning for risikogrupper.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å innføre et finansieringssystem i grunnskole, videregående opplæring og fagskoler basert på at staten betaler skolepenger direkte til den skolen som eleven selv velger. Det legges til grunn en økonomisk likebehandling av offentlige og private skoler. Stykkprisen skal innrettes etter størrelse på skolen og differensieres etter elevenes individuelle behov for tilpasset opplæring.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme sak om oppjustering til 100 pst. tilskudd til friskolenes drift, og med opptrappingsplan for dette knyttet til den årlige budsjettbehandlingen.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret studiefinansiering, slik at staten garanterer for studielån i ordinære banker. Statens lånekasse for utdanning omstruktureres til kun å håndtere stipendordninger for elever og studenter, samt administrering av garantiordningen. Dimensjoneringen av Statens lånekasse for utdanning reduseres i samsvar med overstående.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om byggvedlikehold innenfor universitets- og høyskoleområdet med vurdering og forslag mht. museale bygg spesielt samt rehabilitering, normalvedlikehold og behov for nybygg. Stortinget ber om at en tilsvarende ordning med rentekompensasjon som brukes for skolebygg også vurderes for denne sektoren. Stortinget forutsetter også at spørsmål knyttet til husleie for nye byggprosjekter behandles og avklares i saken.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette en ordning med kjøp av vitenskapelig utstyr til forskningsinnsats ved universitet og høyskoler for å gjennomføre en nødvendig oppgradering i løpet av en periode på 5 år og med finansiering over et eget utenlandsbudsjett.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om å fjerne MVA på digitale læremidler i grunnopplæringen og i høyere utdanning.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak for Stortinget om å justere målene for forskningsandel av BNP til henholdsvis 1,4 pst. for staten og 1,6 pst. for de private.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal Transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens Transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselssektoren.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om nedbetaling av all gjeld i bompengefinansierte prosjekter med statlige midler. Dette skal omfatte gjenstående bompengegjeld på prosjekter som er ferdigstilt og tatt i bruk, men som ikke er nedbetalt, og bompengefinansiering av prosjekter som er godkjent av Stortinget, men ennå ikke påbegynt eller tatt i bruk pr. 31. desember 2007.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i veinettet, jernbane- og kollektivnettet samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål. Fordelingen av fondets avkastning fordeles i størrelsesorden 70 pst. til veisektoren, 25 pst. til kollektiv- og jernbaneinfrastruktur samt 5 pst. til bredbånd/IKT-infrastruktur.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen straks igangsette arbeid med å etablere nasjonal samferdselsstatistikk for de ulike transportsektorene basert på enhetlig og sammenlignbar måling av transportarbeid, transportøko-

nomi, energiforbruk og utslipp av klimagasser. Stortinget understreker at utslipp må vurderes i global sammenheng. Stortinget peker på at det vil være naturlig at denne oppgave utføres av SSB. Stortinget understreker at det haster med å få en foreløpig statistikk som kan benyttes i forbindelse med kommende rullering av NTP 2010-2019.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter for å sikre deltagelse av internasjonale entreprenører. Stortinget ber Regjeringen bruke statlige reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring. Stortinget peker på strekningen Gardermoen-Otta som aktuell strekning for et slikt forsøk.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen heve den skattefrie grense for arbeid i hjemmet til 15 000 kroner.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.08.25)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2008, med en konkret og forpliktende fremdriftsplan for fengsel i Indre Salten/Fauske, særlig med hensyn til avklaring av tomt.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.08.45)

Presidenten: Det skal så votes over innstillingens forslag til vedtak.

Komiteen hadde innstilt:

I

Rammevedtak

For Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2008 blir det fastsett følgende rammer for løyvingar i samsvar med inndelinga i rammeområde vedtekne av Stortinget 18. oktober 2007 og supplert 6. november 2007:

Rammeområde	Kroner
1 Statsforvaltning	13 952 774 000
2 Familie og forbrukar	54 538 922 000
3 Kultur	5 205 531 000
4 Utanriks	26 611 649 000

Rammeområde	Kroner
5 Justis	14 405 132 000
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	9 813 718 000
7 Arbeid og sosial	244 505 528 000
8 Forsvar	31 125 762 000
9 Næring	3 935 099 000
10 Fiskeri	592 446 000
11 Landbruk	13 116 099 000
12 Olje og energi	-99 146 402 000
13 Miljø	3 055 313 000
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 480 217 000
15 Helse	114 496 608 000
16 Kyrkje, utdanning og forskning	37 711 582 000
17 Transport og kommunikasjon	24 664 621 000
18 Rammetilskot o.a til kommunesektoren	64 847 369 000
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	10 730 024 000
20 Eksportkreditt	-503 900 000
21 Finansadministrasjon o.a	23 030 133 000
22 Skattar og avgifter	-833 699 673 000
23 Utbytte	-29 823 552 000
Sum før lånetransaksjonar og overføring til og frå Statens pensjonsfond – Utland	-265 355 000 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 53 mot 51 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.09.19)

Videre var innstilt:

II

St.meld. nr. 1 (2007-2008) – Nasjonalbudsjettet 2007 – blir å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Saken gjelder Budsjett-innst. S. nr. 1.

- Til denne saken er det satt frem i alt 30 forslag. Det er
- forslagene nr. 1, 5, 15 og 27, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslagene nr. 2, 6, 18 og 28, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre
 - forslagene nr. 3, 7, 19–25 og 29, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 4, 8, 26 og 30, fra Lars Sponheim på vegne av Venstre
 - forslagene nr. 9–11, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

- forslag nr. 12, fra Ulf Leirstein på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 13 og 14, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 16 og 17, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti

Når det gjelder den videre voteringen, vil presidenten henvisse til § 19 i Stortingets forretningsorden. Der går det frem at når det er gjort vedtak om beløpsrammer for de 23 rammeområdene som budsjettet er delt inn i, kan ikke de vedtatte beløp fravikes ved den videre behandling av rammeområdene. Slikt vedtak ble gjort under foregående sak, og av dette følger at en del av de fremsatte mindretallsforslag som nå foreligger, ikke vil komme til votering og følgelig vil bortfalle, fordi de bygger på andre rammebeløp enn de vedtatte. Det gjelder forslagene nr. 1–8, 15–19 og 26–30 i den innstillingen som det nå skal voteres over, og angår rammeområdene 18, 19, 22 og 23.

Forslagene nr. 9–14 og 20–25 er rammeuavhengige, så disse vil det bli votert over.

Presidenten vil da først ta opp til votering de rammeuavhengige mindretallsforslagene.

Det voteres over forslagene nr. 20–25, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen forberede en sak for Stortinget hvor alternative modeller for en mer rettferdig og ensartet utforming av ligningstakster for fast eiendom presenteres.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en nærmere vurdering av spørsmålet om fordelsbeskatning av fri bolig i utlandet for offentlig ansatte, herunder også konsekvensene for frivillige organisasjoner ved en endret praktisering og oppfølging av innrapporteringsplikten.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge opp til en mer liberal og lik praktisering av dokumentasjonskravet for fradrag for store sykdomsutgifter overfor personer med diabetes.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede hvordan et system med fordelsbeskatning av gratis parkering på arbeidsgivers område i sentrum i de større byene kan gjennomføres i praksis.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at biler med partikkelfilter som er montert i etterkant av levering av bil fra fabrikk, blir avgiftsmessig likestilt med biler med fabrikkmonterte partikkelfiltre, når det er dokumentert at den miljømessige effekten av ettermontering av partikkelfiltre er like god.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen prioritere arbeidet med å erstatte dagens særavgift for sjokolade- og sukkervarer med en generell sukkeravgift, og legge fram forslag om dette i forbindelse med framleggelsen av skatte- og avgiftsopplegget for 2009.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 97 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.11.52)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 13 og 14, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2008 legge frem et forbedret forslag til rederibeskatning når det gjelder overgangsreglene. Forslaget skal være bedre avklart i forhold til Grunnloven § 97, det må gi klare føringer om at andelen miljøfondsavsetninger må være å betrakte som egenkapital i selskapene og det må også inneholde ordninger som gjør at rederiene kan velge vanlig selskapsbeskatning for eventuelle etterligningsperioder om det skulle gi en gunstigere løsning.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre nøytral merverdiavgift for statsforvaltningen fra 1. januar 2008.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 78 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.12.18)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 12, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i statsbudsjettet for 2009 med en nærmere vurdering av om skogfaktoren bør settes ned ytterligere for inntektsåret 2007 for å kompensere for utilsiktet høy skattebelastning for næringen i 2006.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 61 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.12.40)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 9–11, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2008 drøfte og utrede en modell for fritak av formuesskatt på næringsformue (arbeidende kapital), som kan iverksettes fra og med 1. januar 2009.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til en forbedret ordning for individuell pensjonssparing med årlig fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger (inkludert kostnader) på inntil 40 000 kroner, samtidig som det innføres en symmetrisk beskatning av fradragene for innbetaling til, og utbetalingene fra ordningen.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2008 om å fremme forslag til endringer i regelverket for SkatteFUNN-ordningen slik at beløpsgrenser økes med 25 pst. og at begrensingsreglene for fradraggrunnlagene for lønn og indirekte kostnader oppheves.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 23.13.06)

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak, og vi starter med rammeområde 18.

Til dette rammeområdet foreligger det fire mindretallsforslag. Det er forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, forslag nr. 2, fra Høyre, forslag nr. 3, fra Kristelig Folkeparti, og forslag nr. 4, fra Venstre.

Som presidenten har redegjort for, bortfaller disse forslagene i tråd med bestemmelsen i § 19 i Stortingets forretningsorden.

Komiteen hadde innstilt:

A.
Rammeområde 18
Rammetilskudd mv. til kommunesektoren

I

På statsbudsjettet for 2008 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet, <i>kan overføres</i>	7 718 000	
	60	Innbyggertilskudd	37 215 812 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	1 269 995 000	
	63	Regionaltilskudd	855 763 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 504 000 000	
	69	Kommunal selskapskatt, <i>kan nyttes under post 60</i>	5 374 865 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	14 028 862 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	479 509 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	887 000 000	
	65	Tilskudd til barnevern/hovedstadstilskudd	482 845 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	2 741 000 000	
		Totale utgifter		64 847 369 000

II

Omdisponeringsfullmakt i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i Oslo kommune

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2008 i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i Oslo kommune får adgang til å omdisponere mellom bevilgningene under:

1. kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd.
2. kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
3. kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.

III

Omdisponeringsfullmakt i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i kommunene Bergen, Kristiansand, Stavanger og Båtsfjord

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2008 i forbindelse med forsøk med oppgavedifferensiering i kommunene Bergen, Kristiansand, Stavanger og Båtsfjord får adgang til å omdisponere mellom bevilgningene under:

1. kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd.
2. kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.13.58)

Presidenten: Til rammeområde 19 foreligger det også fire mindretallsforslag. Det er forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet, forslag nr. 6, fra Høyre, forslag nr. 7, fra Kristelig Folkeparti, og forslag nr. 8, fra Venstre – som alle nå bortfaller.

Komiteen hadde innstilt:

B.
Rammeområde 19
Tilfeldige utgifter og inntekter

I

På statsbudsjettet for 2008 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	10 780 573 000	
		Totale utgifter		10 780 573 000
I n n t e k t e r				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	50 549 000	
		Totale inntekter		50 549 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre også her ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.14.38)

Presidenten: Vi har nå kommet til rammeområde 22, og det er under dette området Stortinget skal vedta skatte- og avgiftsreglene og inntektene av disse for neste år. Rammeområdet er omfattende, og vi skal altså votere samlet over dette.

Til rammeområde 22 foreligger mindretallsforslag nr. 15, fra Fremskrittspartiet, forslagene nr. 16 og 17, fra Høyre og Kristelig Folkeparti, nr. 18, fra Høyre, nr. 19, fra Kristelig Folkeparti og nr. 26, fra Venstre. Også disse forslagene bortfaller.

Når det gjelder rammeområde 22, med underliggende romertall fra I til X, vil presidenten vise til noen nødvendige korreksjoner som finanskomiteens leder har redegjort for under debatten. De er som følger:

Under rammeområde 22, IX Merverdiavgift for budsjetterminen 2008 skal § 3, punkt f) ha følgende ordlyd: «formidling av tjenester som nevnt i bokstav b og tjenester som nevnt i bokstav c når det gjelder avgiftspliktig utleie.»

Videre under rammeområde 22, X Særagifter til statskassen for budsjetterminen 2008, Grunnavgift på fyringsolje mv., skal § 3 første ledd, punkt 15 endres ved at siste setning, «Fritaket omfatter også trolleybuss.», går ut.

Også den siste korrigeringen gjelder rammeområde 22 X, og nå gjelder det Tollavgifter for budsjetterminen 2008, der romertall IV skal endres ved at ordene «ratifikasjoner overfor WTO og UNCTAD» i avslutningen av setningen skal utgå og erstattes av ordet «notifikasjoner».

Komiteen hadde innstilt:

C.
Rammeområde 22
Skatter og avgifter

I

På statsbudsjettet for 2008 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Toppskatt mv.	21 000 000 000	
	72	Fellesskatt	148 100 000 000	
	73	Skatt av opparbeidede forpliktelser i rederiene	1 400 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver		
	70	Avgift	2 700 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	67 500 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	111 300 000 000	
	74	Arealavgift mv.	1 200 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	3 300 000 000	
5509		Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	800 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	1 945 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	82 000 000	
5521		Merverdiavgift		
	70	Avgift	190 700 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	11 040 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer		
	70	Avgift	7 317 000 000	
5536		Avgift på motorvogner mv.		
	71	Engangsgift på motorvogner mv.	20 009 000 000	
	72	Årsavgift	7 898 000 000	
	73	Vektårsavgift	369 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	2 267 000 000	
	76	Avgift på bensin	8 065 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn og fritidsbåt (dieselavgift)	7 465 000 000	
5537		Avgifter på båter mv.		
	71	Avgift på båtmotorer	385 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Forbruksavgift	6 187 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.		
	70	Avgift på mineralolje	1 224 000 000	
	71	Avgift på smøreolje	108 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.		
	70	CO ₂ -avgift	4 708 000 000	
	71	Svovelavgift	155 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	787 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloretten (TRI)	2 000 000	
	71	Tetrakloretten (PER)	3 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5548	70	Miljøavgift på klimagasser Hydrofluorkarbon (HFK) og Perfluorkarbon (PFK)	261 000 000	
5549	70	Avgift på utslipp av NO _x Avgift på utslipp av NO _x	871 000 000	
5555	70	Sjokolade- og sukkervareavgift Avgift	1 137 000 000	
5556	70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. Avgift	1 109 000 000	
5557	70	Avgift på sukker Avgift	210 000 000	
5559	70	Avgift på drikkevareemballasje Grunnavgift på engangsemballasje	725 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	319 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	99 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	94 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	52 000 000	
5565	70	Dokumentavgift Avgift	5 817 000 000	
5568	71	Sektoravgifter under Kultur- og kirke departementet Årsavgift – stiftelser	11 840 000	
	72	Inntektsuavhengig vederlag TV 2	28 305 000	
5572	70	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet Legemiddelomsetningsavgift	156 025 000	
	71	Vinmonopolavgift	36 100 000	
	72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 381 000	
	73	Legemiddelkontrollavgift	60 322 000	
5574	70	Sektoravgifter under Nærings- og handelsdepartementet Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard	1 200 000	
5580	70	Sektoravgifter under Finansdepartementet Kredittilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	208 100 000	
5582	70	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet Bidrag til kulturminnevern	15 700 000	
5583	70	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser Inntekter fra telesektoren	167 700 000	
5700	71	Folketrygdens inntekter Trygdeavgift	78 200 000 000	
	72	Arbeidsgiveravgift	116 100 000 000	
		Totale inntekter.....		833 699 673 000

II Fullmakt

Stortinget samtykker i at det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2008 skal betales avgift tilsvarende 1,3 pst.

III

Endring av Stortingets skattevedtak 28. november 2006 nr. 1336 for inntektsåret 2007

§ 3-4 skal lyde:

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 30 pst.

IV

Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008 Kapittel 1 – Generelt

§ 1-1. Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskrivning og endelig utskrivning av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt og skatt til kommunene og fylkeskommunene skjer for skattyterne etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1-2. Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1-3. Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15-4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket.

Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler om klasseansettelse som personer bosatt i Norge.

§ 1-4. Forskuddsutskrivning

Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til staten for inntektsåret 2008. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminkatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1. Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 350 000 kroner. Satsen skal være 0,2 pst.

av de første 190 000 kroner, og 0,4 pst. av det overskytende beløp.

Ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, svarer formuesskatt til staten av den del av ektefellenes samlede antatte formue som overstiger 700 000 kroner. Satsen skal være 0,2 pst. av de første 380 000 kroner, og 0,4 pst. av det overskytende beløp.

§ 2-2. Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kap. 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3. Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kap. 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4 skal ha et fradrag i formuen på 350 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, skal fradraget være 700 000 kroner. Når skattyter har formue i flere kommuner, fordeles fradraget etter reglene i skatteloven § 4-30 første og annet ledd. Satsen for formuesskatt til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt av kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten og kommunene, det felleskommunale skattefondet og fylkeskommunene

§ 3-1. Toppskatt

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 9 pst. for den delen av inntekten som overstiger 420 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 682 500 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark, eller i kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 7 pst. av den inntekten som overstiger 420 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 682 500 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyter er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv.

§ 3-2. Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 9,80 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 13,30 pst.

§ 3-3. Skatt til staten og det felleskommunale skattefondet for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 pst. og til det felleskommunale skattefondet med 0 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3-4. Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 30 pst.

§ 3-5. Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-28 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3-6. Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7. Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 fjerde ledd, skal være 45 pst.

§ 3-8. Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri ved beregning av skatt til staten. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten – fastsatt under ett for samtlige aksjonærer – utgjør minst 100 kroner.

§ 3-9. Inntektsskatt til kommunene og fylkeskommunene

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer skal være maksimum 2,65 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer skal være maksimum 12,05 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-1. Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4-2. Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4-3. Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2008 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4. Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5-1. Tonnasjeskatt

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 18 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 12 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 6 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 6-1. Minstefradrag

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke settes høyere enn 67 000 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 56 100 kroner.

§ 6-2. Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 15 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 6-3. Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 38 850 kroner i klasse 1 og 77 700 kroner i klasse 2.

§ 6-4. Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 104 600 kroner for enslige og 171 500 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2-16.

Kapittel 7 – Forskriftskompetanse mv.

§ 7-1. Avrundingsregler og utfyllende regler

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 7-2. Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

V

Fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2008

For året 2008 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a) For arbeidsgiveravgift som svares av foretak hjemmehørende på Svalbard er satsen 0 pst. Det samme gjelder når andre foretak utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.
- b) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i sone V, er satsen 0 pst. Denne sonen omfatter:
 - Finnmark fylke,
 - kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen i Troms fylke.
- c) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone IV, er satsen 5,1 pst. Denne sonen omfatter:
 - Troms fylke, med unntak av de kommuner som er nevnt i bokstav b og kommunen Tromsø,
 - Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
 - kommunene Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namskogan, Grong, Høylandet, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka, Fosnes, Overhalla, Namsos i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Frøya, Hitra, Åfjord, Roan, Osen i Sør-Trøndelag fylke, kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.
- d) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone IVa, er satsen 7,9 pst. Denne sonen omfatter:
 - kommunen Tromsø i Troms fylke,
 - kommunen Bodø i Nordland fylke.
- e) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone III, er satsen 6,4 pst. Denne sonen omfatter:
 - kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Rennebu, Røros, Holtålen, Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså i Møre og Romsdal fylke,
 - kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang i Oppland fylke,
 - kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Follidal, Os i Hedmark fylke.
- f) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone II, er satsen 10,6 pst. Denne sonen omfatter:
 - kommunene Meråker, Mosvik, Verran i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Norddal, Stranda, Rauma, Tingvoll, Sunndal, Sandøy i Møre og Romsdal fylke.
 - Sogn og Fjordane fylke med unntak av kommunene Flora, Førde, Sogndal,
 - kommunene Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Masfjorden, Fedje i Hordaland fylke,
 - kommunene Hjelmeland, Suldal, Utsira, Kvitsøy i Rogaland fylke,
 - kommunene Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle i Aust-Agder fylke,

- kommunene Tinn, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje i Telemark fylke,
 - kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
 - kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu i Oppland fylke,
 - kommunen Trysil i Hedmark fylke.
- g) (1) Når arbeidsgiveren i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone Ia, er satsen 14,1 pst. Denne sonen omfatter:
- kommunene Frosta, Leksvik i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Agdenes, Bjugn, Meldal, Midtre Gauldal, Rissa, Selbu, Ørland i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunene Aukra, Eide, Gjemnes, Haram, Herøy, Midsund, Nesset, Sande, Stordal, Vanylven i Møre og Romsdal fylke,
 - kommunene Flora, Førde, Sogndal i Sogn og Fjordane fylke,
 - kommunene Etne, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Kvam, Modalen, Bømlo i Hordaland fylke,
 - kommunene Sauda, Vindafjord, Finnøy i Rogaland fylke,
 - kommunene Audnedal, Åseral, Hægebostad, Sirdal i Vest-Agder fylke,
 - kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland i Aust-Agder fylke,
 - kommunene Drangedal, Nome, Hjartdal i Telemark fylke,
 - kommunene Sigdal, Rollag i Buskerud fylke,
 - kommunene Gausdal, Søndre Land, Nordre Land i Oppland fylke,
 - kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Våler, Åsnes, Åmot i Hedmark fylke.
- (2) Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 10,6 pst. overstiger 530 000 kroner for foretaket i 2008, er satsen likevel 10,6 pst. For veitransportforetak er satsen 10,6 pst. inntil differansen overstiger 265 000 kroner for foretaket i 2008. Med veitransportforetak menes i foregående punktum virksomhet omfattet av følgende næringskode: 60.2 Annen landtransport, med unntak av 60.212 (Transport med sporveis- og forstadsbane) og 60.213 (Transport med taubaner og kabelbaner).
- (3) Bestemmelsene i annet ledd omfatter ikke foretak som omfattes av helseforetaksloven, statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd eller foretak som har krav på støtte med hjemmel i ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter.
- h) Når arbeidsgiveren i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en annen kommune enn dem som nevnt i bokstavene b til g, er satsen 14,1 pst. Dette området kalles sone I. Andre arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I hvis ikke annet følger av dette vedtak.
- i) (1) En arbeidsgiver anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert.
- (2) Har foretaket registrerte underenheter, jf. forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.
- (3) Dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen virksomheten er registrert, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens karakter ikke tillater registrering av underenhet i sone hvor arbeidet utføres, skal satsen i den sonen hvor arbeidet utføres benyttes på de av arbeidstakerens lønnskostnader som knytter seg til dette arbeidet. Med «hoveddelen» av arbeidet etter første punktum menes mer enn 50 pst. av det totale antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen.
- (4) Dersom en virksomhet som nevnt i første ledd eller underenhet som nevnt i annet ledd flyttes fra en sone til en annen, skal satsen i tilflyttingssonen legges til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.
- j) (1) Denne bokstav gjelder foretak som
1. er beskjeftiget i produksjon av stålproduktene opplistet i Annex I til kapittel 25B om regionalstøtte i ESAs retningslinjer for statsstøtte.
 2. bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
 - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
 - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
 - slepebåt på minst 365 kW,
 - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnte fartøy. Dette omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1 000 BRT.
- (2) Slike foretak skal beregne avgift etter satsen på 14,1 pst. uansett hvor foretaket er hjemmehørende.
- (3) Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av satsen på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av
- en sats på 0 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav b,
 - en sats på 5,1 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav c,
 - en sats på 7,9 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav d,
 - en sats på 6,4 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav e,
 - en sats på 10,6 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstavene f og g
- overstiger 530 000 kroner for foretaket i 2008, er satsene likevel i:
- sone V: 0 pst.
sone IV: 5,1 pst.

sone IVa: 7,9 pst.

sone III: 6,4 pst.

sone II og Ia: 10,6 pst.

Bestemmelsen i dette ledd omfatter ikke foretak som har krav på støtte med hjemmel i ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter.

(4) For foretak med blandet virksomhet som har et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet

omfattet av første ledd nr. 1 eller 2 og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften beregnes etter satsene i bokstavene b til f, eventuelt bokstav k, for den del av virksomheten som ikke er omfattet av første ledd nr. 1 og 2.

k) (1) Denne bokstav gjelder foretak som driver virksomhet innenfor de følgende næringsgrupperingene i sone Ia eller sone IVa:

01.1	Dyrking av jordbruks- og hagebruksvekster
01.2	Husdyrhold
01.3	Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
01.4	Tjenester tilknyttet jordbruk og husdyrhold, unntatt veterinærtjenester og beplantning og vedlikehold av hager og parkanlegg
01.5	Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
02.01	Skogbruk
02.02	Tjenester tilknyttet skogbruk, med unntak av tømmermåling
05.01	Fiske og fangst
05.02	Fiskeoppdrett og klekkerier
15.1	Produksjon, bearbeiding og konservering av kjøtt og kjøttvarer
15.2	Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
15.3	Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
15.4	Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
15.5	Produksjon av meierivarer og iskrem
15.6	Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter
15.7	Produksjon av fôr
51.2	Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
51.31	Engroshandel med frukt og grønnsaker
51.32	Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
51.33	Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
51.381	Engroshandel med fisk og skalldyr
61.103	Innenriks sjøtransport, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
63.12	Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer,

hvor virksomheten er begrenset til å omfatte produkter som ikke faller inn under EØS-avtalen, jf. avtalens artikkel 8.

(2) Slike foretak skal beregne arbeidsgiveravgift etter følgende satser når virksomheten drives i

– en kommune i sone IVa: 5,1 pst.

– en kommune i sone Ia: 10,6 pst.

(3) For foretak med blandet virksomhet som har et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet omfattet av første ledd og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften beregnes etter satsene i annet ledd for den del av virksomheten som er omfattet av første ledd og etter satsene i bokstavene b til g, eventuelt bokstav j, for den øvrige virksomheten.

l) Når et foretak beregner arbeidsgiveravgift etter bokstav g annet ledd og bokstav j tredje ledd, kan ikke samlet fordel av bagatellmessig støtte i form av redusert arbeidsgiveravgift og annen bagatellmessig støtte til foretaket overstige 530 000 kroner i 2008, jf. forordning (EF) nr. 1998/2006 om bagatellmessig støtte inntatt i EØS-avtalen ved EØS- komiteens beslutning nr. 29/2007. For foretak som driver virksomhet innen

veittransport må slik samlet støtte ikke overstige 265 000 kroner i 2008.

m) Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel i § 4 nedenfor.

§ 2 Trygdeavgift

a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1: 3 pst.

b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2: 7,8 pst.

c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3: 11,0 pst.

d) Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk samt reindrift som overstiger 7,8 pst. av inntekten, skal dekkes med tilskudd knyttet til næringsavtalene i landbruket. Næringsinntekt i jordbruk er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i

Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 8-1-11. Inntekt av skogbruk og reindrift i denne sammenheng omfatter også inntekter som nevnt i forskriften § 8-1-11 nr. 1 annet ledd og nr. 2.

§ 3 *Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23-9 annet ledd*

- a) I kommuner: 0 pst.
- b) I fylkeskommuner: 0 pst.

§ 4 *Forskriftsfullmakt*

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1.

VI

CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinental-sokkelen for budsjetterterminen 2008

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinental-sokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 45 øre pr. standardkubikkmeter
- b) for olje eller kondensat 45 øre pr. liter

Det skal ikke betales CO₂-avgift etter dette vedtaket for mineralske produkter som omfattes av bokstav b, og som er avgiftsbelagt etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter.

VII

Produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2008

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2008 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
5. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 2,7 pst. for 2008.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved

fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

VIII

Avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterterminen 2008

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, skal det fra 1. januar 2008 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravelsesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 35 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 50 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 250 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	20 pst.

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 250 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	10 pst.
Av overskytende beløp	30 pst.

IX

Merverdiavgift for budsjetterterminen 2008 (kap. 5521 post 70)

§ 1

1. Fra 1. januar 2008 skal det betales 25 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.
2. Fra 1. januar 2008 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om

merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Fra 1. januar 2008 skal det betales 14 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for næringsmidler. Som næringsmidler anses enhver mat- eller drikkevare og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker, unntatt:

- a) legemidler,
- b) vann fra vannverk,
- c) tobakkvarer,
- d) alkoholholdige drikkevarer.

§ 3

Fra 1. januar 2008 skal det betales 8 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for:

- a) kringkastingsselskap under utøvelse av allmennkringkasting som er finansiert av kringkastingsavgift som nevnt i kringkastingsloven § 6-4,
- b) tjenester som gjelder persontransport,
- c) utleie av rom, herunder utleie av konferanse- og møtelokaler mv., i hotellvirksomhet og lignende virksomhet, utleie av fast eiendom til camping samt utleie av hytter, ferieleiligheter og annen fritidseiendom,
- d) transport av kjøretøy på ferge eller annet fartøy på innenlands veisamband,
- e) tjenester i form av rett til å overvære kinoforestillinger,
- f) formidling av tjenester som nevnt i bokstavene b og c.

§ 4

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

X

Særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2008 Avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

- A) Brennevinsbasert drikk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent: kr 5,89 pr. volumprosent og liter.
- B) Annen alkoholholdig drikk:
 1. med alkoholstyrke over 4,7 til og med 22 volumprosent alkohol: kr 3,84 pr. volumprosent og liter.
 2. med alkoholstyrke:
 - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
 - b) over 0,7 til og med 2,7 volumprosent alkohol: kr 2,63 pr. liter,
 - c) over 2,7 til og med 3,7 volumprosent alkohol: kr 9,93 pr. liter,

d) over 3,7 til og med 4,7 volumprosent alkohol: kr 17,20 pr. liter.

C) Etanol til teknisk bruk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent: samme satser som for tilsvarende alkoholholdig drikk i bokstavene A og B. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

Departementet kan gi forskrifter om den avgiftspliktige alkoholstyrken. Departementet kan bestemme at det skal betales avgift på alkohol også i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan gi forskrifter om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved vareproduksjon,
- g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun drikk etter § 1 B som er til eget bruk. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var

overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

- a) *Sigareter*: kr 1,92 pr. gram av pakningens nettovekt. Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.
- b) *Sigaretter*: kr 1,92 pr. stk. Med en sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv. Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.
- c) *Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning*: kr 1,92 pr. gram av pakningens nettovekt.
- d) *Skråtobakk*: kr 0,68 pr. gram av pakningens nettovekt.
- e) *Snus*: kr 0,68 pr. gram av pakningens nettovekt.
- f) *Sigarettpapir og sigarettfylser*: kr 0,0293 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan gi forskrifter om en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra/til tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette

følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)

I. Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
3. når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten slik registrering,
4. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

§ 2

Avgiften betales etter følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
 2. varebiler klasse 1 og
 3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser:
- A. Motorvogner som omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp etter forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjen-

ning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften)
kapittel 49:

kr 34,02	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 74,15	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 148,31	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 172,48	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 123,73	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 515,53	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 1 237,27	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 2 577,65	pr. kW av resten (motoreffektavgift),
dessuten:	
kr 41,25	pr. g/km av de første 120 g av CO ₂ - utslippet,
kr 195,90	pr. g/km av de neste 20 g av CO ₂ - utslippet,
kr 515,53	pr. g/km av de neste 40 g av CO ₂ - utslippet,
kr 1 443,48	pr. g/km av resten (utslippsavgift).

B. Bensindrevne motorvogner som ikke omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp etter forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tek-

niske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) kapittel 49:

kr 34,02	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 74,15	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 148,31	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 172,48	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 123,73	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 515,53	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 1 237,27	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 2 577,65	pr. kW av resten (motoreffektavgift),
dessuten:	
kr 13,21	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 34,59	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 81,36	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet,
kr 101,63	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift).

C. Motorvogner som benytter annet drivstoff enn bensin og som ikke omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp etter forskrift 4. okto-

ber 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) kapittel 49:

kr 34,02	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 74,15	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 148,31	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 172,48	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 123,73	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 515,53	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 1 237,27	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 2 577,65	pr. kW av resten (motoreffektavgift),
dessuten:	
kr 10,13	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 26,52	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 62,38	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet,
kr 77,91	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift).

Avgiftsgruppe b:

1. Varebiler klasse 2 og
 2. lastebiler med tillatt totalvekt mindre enn 7 501 kg og godsrom med lengde under 300 cm og bredde under 190 cm:
- 22 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

- Campingbiler:
22 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

Avgiftsgruppe e:

- Beltebiler:
36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

- Motorsykler:
kr 9 807 pr. stk. (stykkavgift),
dessuten:

kr 0,00	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 33,68	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 73,86	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0,00	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 436,42	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltedatorsykler (snøscootere):

kr 13,82	pr. kg av de første 100 kg av egenvekten,
kr 27,65	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 55,27	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 2,89	pr. cm ³ av de første 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 5,76	pr. cm ³ av de neste 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 11,51	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 36,86	pr. kW av de første 20 kW av motoreffekten,
kr 73,69	pr. kW av neste 20 kW av motoreffekten,
kr 147,38	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede:

40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre:
kr 3 229 pr. stk.

Avgiftsgruppe j:

Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen:

40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 3

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – c og g – j skal det i tillegg til avgiften under § 2 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. motorvogn. Avgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrifter om refusjon av vrakpantavgift for motorvogn som utføres til utlandet.

§ 4

Ved beregning av avgift basert på egenvekt, CO₂-utslipp, slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal fremkomme i motorvognens norske vognkort.

Verdiavgiftsgrunnlag er ved innenlandsk tilvirkning prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

1. Motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet.
2. Motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift. For slike motorvogner inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og om fradrag for bruk og lignende.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under.

Oppstår det avgiftsmessig tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 6

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for engangsavgift på:

1. motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
2. motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
3. motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
4. lett pansrete motorvogner til offentlig bruk,
5. motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring,
6. ambulanser,
7. begravelleskjøretøy,
8. beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste,
9. motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller. Fritaket omfatter ikke tilfeller hvor batteri under kjøring tilføres strøm ved bruk av en ekstern stempeldrevet forbrenningsmotor,
10. busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
 - a) innehaver av løyve etter §§ 6 eller 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy, eller som er utleiet på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
 - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.,
11. motorvogner som innføres som arvegods,
12. beltevogner til Forsvaret,
13. spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet,
14. motorvogner som til framdrift benytter stempeldrevet forbrenningsmotor som kun kan benytte hydrogen som drivstoff. Dette gjelder også kjøretøy som til framdrift benytter slik motor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler).

Første ledd nr. 1-3 gjelder også vrakpantavgift etter § 3.

For motorvogner som kan benytte etanol som drivstoff gjøres et fradrag etter § 2 på 10 000 kroner. Med etanol

menes i denne sammenheng konsentrasjoner på minst 85 pst. etanol.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

1. innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 2 avgiftsgruppe h,
2. innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 6 nr. 10.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift (kap. 5536 post 72)

§ 1

For 2008 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter, årsavgift til statskassen for innenlandsregistrerte kjøretøy med tillatt totalvekt mindre enn 7 500 kg etter følgende satser:

1. Miljødifferensiert avgift
 - a) kr 2 660 for følgende kjøretøy; personbiler, varebiler, campingbiler, busser, kombinerte biler, lastebiler, samt trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg.

- b) kr 3 090 for dieseldrevne kjøretøy under nr. 1 bokstav a som ikke har fabrikkmontert partikkelfilter.
- 2. kr 2 660 for årsprøvekjennermerker for kjøretøy.
- 3. kr 995 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg.
- 4. kr 1 690 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge.
- 5. kr 380 av:
 - a) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede,
 - b) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 6 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogn som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
 - c) motorvogn som er godkjent og registrert som ambulans eller som er registrert som begravelsseskjøretøy på begravellesbyrå og lignende,
 - d) kjøretøy som er registrert på kjennemerker som lysegule typer på sort bunn,
 - e) motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller,
 - f) motorredskap,
 - g) beltekjøretøy,
 - h) trekkbiler som ikke faller inn under nr. 1,
 - i) mopeder,
 - j) traktorer,
 - k) motorvogner som er 30 år eller eldre.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- b) motorvogn som er registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) motorvogn som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- d) kjøretøy registrert til bruk på Svalbard,
- e) campingtilhengere som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

Det skal ikke svares avgift for kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopp huggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. For kjøretøy som nevnt i § 1 nr. 5 forhøyes avgiften med kr 50. Departementet kan gi forskrifter om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at betalt årsavgift kan refunderes i tilfelle der motorkjøretøy stjeles i løpet av avgiftsåret.

III. Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg etter følgende satser (kroner):

I. Vektgradert årsavgift

A. Motorkjøretøy

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjæringssystem
<i>2 eller flere aksler</i>		
7 500 – 11 999 kg	380	380
<i>2 aksler</i>		
12 000 – 12 999 kg	380	681
13 000 – 13 999 kg	681	1 216
14 000 – 14 999 kg	1 216	1 554
15 000 kg – og over	1 554	3 040
<i>3 aksler</i>		
12 000 – 14 999 kg	380	380
15 000 – 16 999 kg	681	905
17 000 – 18 999 kg	905	1 458
19 000 – 20 999 kg	1 458	1 778
21 000 – 22 999 kg	1 778	2 534
23 000 kg – og over	2 534	3 729
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000 – 24 999 kg	1 778	1 798
25 000 – 26 999 kg	1 798	2 594
27 000 – 28 999 kg	2 594	3 893
29 000 kg – og over	3 893	5 591

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjæringssystem
<i>2 + 1 aksler</i>		
7 500 – 13 999 kg	380	380
14 000 – 15 999 kg	380	380
16 000 – 17 999 kg	380	515
18 000 – 19 999 kg	515	689
20 000 – 21 999 kg	689	1 107
22 000 – 22 999 kg	1 107	1 321
23 000 – 24 999 kg	1 321	2 078
25 000 – 27 999 kg	2 078	3 358
28 000 kg og over	3 358	5 607
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000 – 24 999 kg	672	1 057
25 000 – 25 999 kg	1 057	1 496
26 000 – 27 999 kg	1 496	2 021
28 000 – 28 999 kg	2 021	2 360
29 000 – 30 999 kg	2 360	3 633
31 000 – 32 999 kg	3 633	4 893
33 000 kg og over	4 893	7 232
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	3 970	5 379
38 000 – 40 000 kg	5 379	7 174
Over 40 000 kg	7 174	9 610

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjæringssystem
<i>Minst 3 + 1 aksler</i>		
16 000 – 24 999 kg	672	1 057
25 000 – 25 999 kg	1 057	1 496
26 000 – 27 999 kg	1 496	2 021
28 000 – 28 999 kg	2 021	2 360
29 000 – 30 999 kg	2 360	3 633
31 000 – 32 999 kg	3 633	4 893
33 000 kg og over	4 893	7 232
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	3 554	4 788
38 000 – 40 000 kg	4 788	6 476
Over 40 000 kg	6 476	9 397
<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	2 185	2 565
38 000 – 40 000 kg	2 565	3 641
Over 40 000 kg	3 641	5 574

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektklasser	Avgassnivå						0-utslipp
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III	EURO IV	EURO V	
7 500 – 11 999 kg	3 895	2 164	1 514	923	487	303	0
12 000 – 19 999 kg	6 391	3 551	2 485	1 514	799	496	0
20 000 kg og over	11 364	6 510	4 617	2 776	1 465	910	0

§ 2

Departementet kan gi forskrifter om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrifter om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Departementet kan gi forskrifter om at avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er fritatt fra vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- traktorer,
 - kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
 - motorredskaper,
 - kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
 - kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
 - kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var

overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nedenfor nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2008 og 2007 kr	2006 kr	2005 kr	2004 til 1997 kr	1996 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
1. Mopeder	597	597	597	597	597
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum, samt elektrisk drevne motorsykler .	1 705	1 705	1 705	1 705	1 484
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 841	2 841	2 841	2 841	1 484
b. Personbiler. Busser.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	8 344	6 321	4 765	3 185	1 484
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	11 394	8 860	6 558	4 547	1 484
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	16 384	12 726	9 303	6 321	1 484
4. over 1 600 kg	21 218	16 384	11 979	8 177	1 484
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	6 777	5 215	4 090	2 605	1 484
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	10 345	8 404	6 256	4 319	1 484
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	13 627	10 899	8 091	5 535	1 484
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	18 760	15 001	11 250	7 556	7 556
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	24 120	19 242	14 465	9 645	9 645
6. over 5 000 kg	29 120	23 343	17 447	11 734	11 734
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	6 770	5 214	4 090	2 605	2 605
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	7 818	6 256	4 765	3 054	3 054
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	9 470	7 620	5 715	3 812	3 812
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	12 594	10 002	7 699	5 004	5 004
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	17 751	14 289	10 720	7 089	7 089
6. over 5 000 kg	23 434	18 400	13 761	9 171	9 171

§ 2

Det gis fritak eller refusjon av avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
7. på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som registreres på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
9. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
10. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
11. ved fusjon mellom aksjeselskaper,
12. ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny(e) eier(e) er identiske,
13. ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) for svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,28,
- b) for lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,32,
- c) for annen bensin: kr 4,32.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Departementet kan videre gi forskrifter om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a) utføres til utlandet,
 - b) fly, unntatt Forsvarets fly,
 - c) diplomater mv.,
 - d) nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet,
 - e) teknisk og medisinsk formål,
 - f) som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
 - g) båter og snøscootere i veiløse strøk,
 - h) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - i) reisegods og reiseutstyr,
 - j) motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
 - k) bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit),
 - l) NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - m) kommer i retur til registrert virksomhets lager.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje til framdrift av motorvogn. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) for svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 3,30,
- b) for lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 3,35,
- c) for annen mineralolje: kr 3,35.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂- og svovelavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:
 - a) traktorer,
 - b) motorvogn registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
 - c) motorredskaper,
 - d) tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 - e) tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Til annen bruk enn framdrift av motorvogn.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje:

- a) som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- b) for andel av biodiesel i mineraloljen,

c) til motorvogn tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjenestemenn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,

d) til motorvogn tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer) med kr 143,50 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk.

Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) er nødvendig for Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager:
 1. utføres til utlandet,

2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. leveres til bruk i fartøy registrert i registeret over merkepliktige norske fiskefarkoster. Fritaket gjelder likevel ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater,
 4. leveres til bruk i fartøy mv. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter,
 5. kommer i retur,
- d) innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11 pkt. 10, 12, 13 eller 14 e,
- e) benyttes i Forsvarets marinefartøy,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Forbruksavgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 10,50 øre pr. kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

En redusert sats på 0,45 øre pr. kWh benyttes for levering av kraft:

- a) til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen, og
- b) i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænanen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Avgift skal også betales ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrifter om nærmere avgrensning av avgiftsplikten.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a) er produsert ved energigjenvinningsanlegg og leveres direkte til sluttbruker,
- b) er produsert i aggregat med generator som har merkeytelse mindre enn 100 kVA og leveres direkte til sluttbruker,
- c) er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet,
- d) leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- e) leveres til Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
- f) brukes til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- g) leveres energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kraft etter § 1 annet ledd bokstav a,
- h) leveres veksthusnæringen,
- i) leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- j) er produsert i mottrykksanlegg,
- k) leveres husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænanen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,
- l) leveres i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft,
- m) leveres til bruk til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

**Grunnavgift på fyringsolje mv.
(kap. 5542 post 70)**

I

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje med kr 0,845 pr. liter.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. utføres til utlandet,
2. skip i utenriks fart,
3. gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
4. fiske og fangst i nære farvann,
5. fiske og fangst i fjerne farvann,
6. anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
7. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
8. benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
9. innføres som reisegods eller reiseutstyr,
10. verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
12. treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien,
13. nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
14. kommer i retur til registrert virksomhets lager,
15. til bruk til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak om grunnavgift på fyringsolje mv. for budsjetterminen 2008:

A

§ 1 nytt annet punktum skal lyde:

For treforedlingsindustrien er satsen kr 0,12 pr. liter.

B

§ 3 nr. 12 skal lyde:

12. sildemel- og fiskemelindustrien,

Miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter

(kap. 5543 post 70)

I

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter etter følgende satser:

- a) Mineralolje: kr 0,55 pr. liter. For innenriks luftfart er satsen kr 0,65 pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr 0,28 pr. liter.
- b) Bensin: kr 0,82 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
 - a) utføres til utlandet,
 - b) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - c) innføres som reisegods og reiseutstyr,
 - d) benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi,
 - e) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - f) selges til eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 - g) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
 - h) leveres til bruk i sildemel- og fiskemelindustrien og som gir kvotepliktige utslipp etter lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven).
2. Mineralolje til bruk i
 - a) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
 - b) skip i utenriks fart,
 - c) fiske og fangst i fjerne farvann,
 - d) fiske og fangst i nære farvann,
 - e) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
 - f) fly i utenriks fart.
3. Bensin til bruk for
 - a) diplomater mv.,
 - b) tekniske og medisinske formål,
 - c) motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
 - d) bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit),
 - e) fly i utenriks fart.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av:

- a) biodiesel i mineraloljen,
- b) bioetanol i bensinen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineral-ske produkter for budsjetterterminen 2008:

A

- § 1 første ledd nye bokstaver c og d skal lyde:
- c) Naturgass: kr 0,48 pr. standardkubikkmeter.
 - d) LPG: kr 0,62 pr. kg.

B

§ 2 første ledd ny nr. 4 skal lyde:

4. Gass til
 - a) annen bruk enn oppvarming av bygg,
 - b) veksthusnæringen.

III

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endring i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter for budsjetterterminen 2008:

§ 2 nr. 1 bokstav h skal lyde:

- h) leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven).

B. Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen på mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 7,2 øre pr. liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

- a) utføres til utlandet,
 - b) skip i utenriks fart,
 - c) fiske og fangst i fjerne farvann,
 - d) fly i utenriks fart,
 - e) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - f) reisegods og reiseutstyr,
 - g) utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi,
 - h) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
 - i) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - j) nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
 - k) kommer i retur til registrert virksomhets lager.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på smøreolje mv. med kr 1,72 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje mv. til følgende anvendelsesområder:

- a) utføres til utlandet,
 - b) utenriks fart,
 - c) fiske og fangst i fjerne farvann,
 - d) anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
 - e) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - f) er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel,
 - g) fly, unntatt olje til Forsvarets fly,
 - h) råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
 - i) omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter,
 - j) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
 - k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - l) kommer i retur til registrert virksomhets lager.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Støv	HF	HCl	NO _x	SO ₂	Hg	Cd
kr 0,638	kr 22,56	kr 0,113	kr 0,0166	kr 0,0188	kr 30,52	kr 58,71
pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram
Pb	Cr	Cu	Mn	As	Ni	dioksiner
kr 70,10	kr 41,11	kr 0,339	kr 105,04	kr 10,74	kr 10,28	kr 2 598 300
pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram	pr. gram

For utslipp av CO₂ skal det betales avgift med kr 60,53 pr. tonn innlevert avfall.

§ 4

Ved innlevering av avfall til sluttbehandling på deponi gis det fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- innleveres til særskilt behandling etter forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 11,
- innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning,
- består av uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass,
- er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien,
- består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.

Ved forbrenning av avfall som nevnt i første ledd gis det fritak, refusjon eller ytes tilskudd:

- for hele avgiften dersom avfallet forbrennes særskilt,
- for avgift knyttet til utslipp av CO₂ dersom avfallet forbrennes sammen med annet avfall.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for sluttbehandling av avfall etter de satser som framkommer av §§ 2 og 3. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av disse bestemmelsene.

§ 2

Ved innlevering av avfall til deponi skal det betales avgift etter følgende satser pr. tonn avfall:

- kr 434 for anlegg
 - som oppfyller kravene til dobbel bunn- og sidetetting i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 9 vedlegg I punkt 3.1-3.3, eller
 - der det etter en risikovurdering er lempet på kravene til bunn- og sidetetting etter avfallsforskriften vedlegg I punkt 3.4.
- kr 566 for anlegg som ikke oppfyller kravene i nr. 1.

§ 3

Ved forbrenning av avfall skal det betales avgift ved utslipp av følgende stoffer etter følgende satser:

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547 post 70 og 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på

trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjen-
vunnet TRI og PER.

Avgift etter første ledd omfatter også TRI og PER som
inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales
bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av pro-

duktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektpro-
sent av produktets totale vekt.

Avgift svares av produktet etter følgende intervaller og
satser:

Innhold TRI/PER		kr pr. kg	
Pst.		TRI	PER
1.	Over 0,1 t.o.m. 1		0,59
2.	Over 1 t.o.m. 5	2,96	2,96
3.	Over 5 t.o.m. 10	5,92	5,92
4.	Over 10 t.o.m. 30	17,76	17,76
5.	Over 30 t.o.m. 60	35,51	35,51
6.	Over 60 t.o.m. 100	59,19	59,19

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten
faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes
av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av regle-
ne i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på
varer som:

- utføres til utlandet,
- legges inn på tollager, når varene er bestemt til utfør-
sel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende
bestemmelser § 24,
- gjenvinnes til eget bruk,
- bringes med som reise gods eller reiseutstyr til person-
lig bruk,
- selges til eller innføres av NATO eller NATOs hoved-
kvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette
følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.
Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra
landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og
vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for av-
giften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjø-
res spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når
det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var
overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i
det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgifts-
beløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fast-
satt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) (kap. 5548 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai
1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen
ved innførsel eller innenlands produksjon av hydrofluor-
karboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder
gjenvunnet HFK og PFK.

Avgiftsplikten etter første ledd omfatter også HFK og
PFK som inngår som bestanddel i andre varer. Departementet
kan gi bestemmelser om at avgift på HFK og PFK
som inngår som bestanddel i andre varer, fastsettes på an-
nen måte enn etter vekt og at avgiften i slike tilfeller skal
betales etter sjablonsatser.

§ 2

Avgiften beregnes etter følgende satser:

Produkttyper	Kjemisk formel	Avgiftssats (kr/kg)
<i>HFK:</i>		
HFK-23	CHF ₃	2 329
HFK-32	CH ₂ F ₂	129
HFK-41	CH ₃ F	30
HFK-43-10mee	C ₅ H ₂ F ₁₀	259
HFK-125	C ₂ HF ₅	557
HFK-134	C ₂ H ₂ F ₄	199
HFK-134a	CH ₂ FCF ₃	259

Produkttyper	Kjemisk formel	Avgiftssats (kr/kg)
HFK-152a.....	C ₂ H ₄ F ₂	28
HFK-143	C ₂ H ₃ F ₃	60
HFK-143a.....	C ₂ H ₃ F ₃	756
HFK-227ea.....	C ₃ HF ₇	577
HFK-236fa	C ₃ H ₂ F ₆	1 254
HFK-245ca.....	C ₃ H ₃ F ₅	111
<i>PFK:</i>		
Perfluormetan	CF ₄	1 294
Perfluoretan	C ₂ F ₆	1 831
Perfluorpropan.....	C ₃ F ₈	1 393
Perfluorbutan.....	C ₄ F ₁₀	1 393
Perfluorcyklobutan.....	c-C ₄ F ₈	1 731
Perfluorpentan.....	C ₅ F ₁₂	1 493
Perfluorheksan.....	C ₆ F ₁₄	1 473

Hvis produkttypen er ukjent benyttes den høyeste avgiftssats av de produkttyper det kan være. Ved gassblandinger beregnes avgiften for den enkelte produkttype i blandingen. Er blandingsforholdet ukjent benyttes satsen for produkttypen med høyest sats for hele vekten.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- utføres til utlandet,
- bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
- selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- gjenvinnes,
- kommer i retur til registrert virksomhets lager.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på utslipp av NO_x (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 15,39 pr. kg utslipp av nitrogenoksider (NO_x) ved energiproduksjon fra følgende kilder:

- framdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW,
- motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW, og
- fakler på offshoreinstallasjoner og anlegg på land.

For NO_x-utslipp ved avgiftspliktig forbrenning av avfall betales avgift etter Stortingets vedtak om avgift på sluttbehandling av avfall.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på utslipp av NO_x fra følgende kilder:

- fartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk havn, eller luftfartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk lufthavn,
- fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- verneverdige fartøyer, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,

d) utslippskilder omfattet av miljøavtale med staten om gjennomføring av NO_x-reducerende tiltak i samsvar med et fastsatt miljømål.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på sjokolade- og sukkerverer mv. (kap. 5555 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sjokolade- og sukkerverer mv. med kr 16,79 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som avgiftspliktige sjokolade- og sukkerverer.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens virksomhet,
- c) fra/til tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- e) brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på:

- a) alkoholfrie drikkevarer som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff, pr. liter salgsvare: kr 1,68,
- b) sirup som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 10,25.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, jf. Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 1 første ledd bokstav b nr. 2 bokstav a.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er varer i pulverform.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) nyttes til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer,

- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 6,50 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe-/bete- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeropløsning av nevnte varer.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,

- d) nyttes til ervervsmessig fremstilling av varer,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- g) nyttes til biavl. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 3 bokstav d.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70-74)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeenhet:

1. Miljøavgift

a)	Glass og metall	kr 4,74
b)	Plast	kr 2,86
c)	Kartong og papp	kr 1,18

Departementet kan på nærmere vilkår fritta for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift

Engangsemballasje	kr 0,97
-------------------	---------

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Unntatt fra grunnavgiften er emballasje som inneholder følgende alkohol- og kullsyrefrie drikkevarer:

- melk, melkeprodukter,
- drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konserver av dette,
- varer i pulverform,
- korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter,
- morsmelkerstatning.

For miljøavgiften gjelder bokstavene c og e tilsvarende.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje:

- med rominnhold på minst 4 liter,
- som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- som selges eller innføres til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- som fra registrert virksomhets eller importørs lager:
 - utføres til utlandet,
 - leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - kommer i retur,
- bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrift om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiften i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomta. Avgiften utgjør 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, men minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift er:

- gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med allmenntilgode formål, eller til foreninger med allmenntilgode formål som har styresete her i landet,
- dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner,
- overføring av hjemmel til fast eiendom til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie,
- overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller,
- ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel,
- overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg,
- overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av,
- overføring av hjemmel til fast eiendom mellom den krets av kongefamilien som har arve- og gaveavgiftsfritak, jf. lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 1 femte ledd.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og over-

føring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Andre avgiftsvedtak Avgift på frekvenser (kap. 5583 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av annen og tredje generasjons system for mobilkommunikasjon etter følgende satser:

UMTS	kr 22 000 000 pr. tildelt konsesjon,
GSM 1800	kr 240 000 pr. disponert dupleks kanal (2 x 200 kHz),
GSM 900	kr 240 000 pr. disponert dupleks kanal (2 x 200 kHz),
CDMA 450	kr 1 050 000 pr. MHz (dupleks) disponert båndbredde.

Samferdselsdepartementet kan dersom det er nødvendig av hensyn til effektiv utnyttelse av frekvensene endre avgiftsnivået for tildelte frekvenser.

Samferdselsdepartementet fastsetter nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

§ 2

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2008 kan forestå salg av fem-sifrede telefonnummer. Prisene fastsettes av Samferdselsdepartementet.

Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

§ 1

For 2008 kan Samferdselsdepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for frekvenser.

§ 2

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3

Samferdselsdepartementet kan gi forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.

Avgifter i matforvaltningen (kap. 5576 post 70)

§ 1

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2008 kan:

- a) oppkreve matproduksjonsavgifter begrenset oppad til følgende satser:
1. Avgift på norsk produsert kjøtt med en sats på kr 0,51 pr. kg.
 2. Avgift på andre norsk produserte animalia med en sats på 1,99 pst.
 3. Avgift på norsk produserte vegetabilier med en sats på 0,80 pst.
 4. Avgift på fisk landet fra EØS-fartøy med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn råstoff.
 5. Avgift på fisk landet fra tredjelandsfartøy med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn.
 6. Avgift på fisk tatt om bord på norsk fabrikkfartøy eller omlastet til utenlandsk fartøy med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn.
 7. Avgift på produksjon av oppdrettsfisk med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn fisk til slaktning.
 8. Avgift på importert fisk og fiskevarer med en sats på kr 14,60 pr. tonn.
 9. Avgift på importerte råvarer, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 1,14 pst.
 10. Avgift på importerte ferdigvarer og halvfabrikata, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 0,71 pst.
- b) oppkreve avgifter for tilsyn og kontroll med drikkevann (vannverk), kosmetikk, før til dyr utenom matproduksjon og planter som ikke er mat.

§ 2

Avgiftene skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll. Avgiftene oppkreves i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 21, lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30 a, lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl § 6 a, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 37 a og lov 21. desember 2005 nr. 26 om kosmetikk og kroppspfleieprodukter (kosmetikklova) § 18.

Tollavgifter for budsjetterminen 2008

I

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 2007, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2008 med følgende endringer:

A

I tolltariffens innledende bestemmelser gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 3 annet ledd skal lyde:

Følgende frihandelsavtaler er virksomme pr. 1. januar 2008:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen

- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen Norge – Færøyene
- Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- Frihandelsavtalen EFTA – Marokko
- Frihandelsavtalen EFTA – Mexico
- Frihandelsavtalen EFTA – Makedonia
- Frihandelsavtalen EFTA – Jordan
- Frihandelsavtalen EFTA – Kroatia
- Frihandelsavtalen EFTA – Singapore
- Frihandelsavtalen EFTA – Chile
- Frihandelsavtalen EFTA – Tunisia
- Frihandelsavtalen EFTA – Sør-Korea
- Frihandelsavtalen EFTA – Libanon
- Frihandelsavtalen EFTA – Egypt

B

Tolltariffen gis nye oppdelinger og tollsatsene endres for enkelte landbruksprodukter. Endringene framgår av vedlegg 3 til St.prp. nr. 1 (2007-2008) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

II

Finansdepartementet gis fullmakt til i budsjettåret å iverksette de tollmessige sider ved eventuelle frihandelsavtaler som inngås og iverksettes i 2008 mellom EFTA-landene og henholdsvis SACU (Sør-Afrika, Botswana, Namibia, Lesotho og Swaziland), Canada, GCC (Forente

arabiske emirater, Bahrain, Saudi Arabia, Oman, Qatar og Kuwait), Thailand, Algerie, Colombia og Peru.

Finansdepartementet gis tilsvarende fullmakt til å iverksette bilaterale landbruksavtaler inngått under de nevnte frihandelsavtaler.

III

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

IV

Departementet gis fullmakt til å iverksette endringer i GSP-ordningen slik som foreslått, samt besørge de nødvendige ratifikasjoner overfor WTO og UNCTAD.

Presidenten: Det voteres så over rammeområde 22 med de korrigeringer presidenten har redegjort for.

Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre også her ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med de foretatte korreksjoner – ble bifalt med 55 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.17.03)

Presidenten: Da gjenstår rammeområde 23.

Her foreligger det også mindretallsforslag. Det er forslag nr. 27, fra Fremskrittspartiet, forslag nr. 28, fra Høyre, forslag nr. 29, fra Kristelig Folkeparti, og forslag nr. 30, fra Venstre. Disse forslagene bortfaller.

Komiteen hadde innstilt:

D. Rammeområde 23 Utbytte mv.

I

På statsbudsjettet for 2008 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Inntekter		
5611		Aksjer i NSB AS		
	85	Utbytte	349 000 000	
5616		Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS		
	85	Aksjeutbytte	27 500 000	
5618		Aksjer i Posten Norge AS		
	85	Utbytte	506 000 000	
5622		Aksjer i Avinor AS		
	85	Utbytte	398 000 000	
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge		
	80	Renter på lån fra statskassen	555 000 000	
	81	Rentemargin, risikolåneordningen	1 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	85	Utbytte lavrisikolåneordningen	15 000 000	
5630		Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as		
	85	Utbytte	8 100 000	
5631		Aksjer i A/S Vinmonopolet		
	85	Statens overskuddsandel	46 800 000	
	86	Utbytte	2 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet		
	85	Utbytte	950 000	
5652		Innskuddskapital i Statskog SF		
	85	Utbytte	5 000 000	
5656		Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning		
	85	Utbytte	11 781 900 000	
5680		Innskuddskapital i Statnett SF		
	85	Utbytte	283 000 000	
5685		Aksjer i StatoilHydro ASA		
	85	Utbytte	15 773 000 000	
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	85	Utbytte	73 300 000	
		Totale inntekter		29 823 552 000

II

Fullmakt

Stortinget samtykker i at statens andel i 2008 av drifts-overskuddet til AS Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2007 for ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre også her ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 50 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 23.18.47)

*S a k n r . 4**Referat*

- (84) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 146/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2003/87/EF av 13. oktober 2003 om en ordning for handel med kvoter for klimagassutslipp (kvotedirektivet), samt tilhørende rettsaker (St.prp. nr. 26 (2007-2008))

Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

- (85) Samtykke til godtakelse av forordning (EF) nr. 863/2007 om opprettelse av beredskapsteam for grensekontroll (videreutvikling av Schengen-regelverket) (St.prp. nr. 25 (2007-2008))

Enst.: Sendes justiskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

- (86) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Odd Einar Dørum, Trine Skei Grande og Gunvald Ludvigsen om å oppnevne en kommisjon for å gjennomgå drapssaker med bakgrunn i vold i nære relasjoner (Dokument nr. 8:26 (2007-2008))

Enst.: Sendes justiskomiteen.

- (87) Statlig garanti til Kongsberg Defence and Aerospace AS for bygging av komposittfabrikk (St.prp. nr. 27 (2007-2008))

Enst.: Sendes næringskomiteen.

- (88) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Bård Hoksrud og Arne Sortevik om omorganisering av etaten Jernbaneverket til statlig selskap for å sikre forutsigbar og langsiktig finansiering til nødvendig opprusting og utbygging av eksisterende jernbanenett i Norge (Dokument nr. 8:27 (2007-2008))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

6. (89) Endringer i de faste komiteers sammensetning (S. nr. 39 (2007-2008))

Enst.: Vedlegges protokollen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens

§ 37a før møtet heves?

Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 23.20.
